

Právnická fakulta a Ekonomická fakulta
Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Jaroslav Klátik
Tomáš Virdzek
Zoltán Valentovič
Kamila Borseková
Marián Kika

ELEKTRONICKÝ MONITORING NA SLOVENSKU: VÝSLEDKY NÁRODNÉHO PRIESKUMU A ODPORÚČANIA PRE TVORCOV POLITÍK A PRAX

 BELIANUM

2020

Právnická fakulta a Ekonomická fakulta
Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Jaroslav Klátik

Tomáš Virdzek

Zoltán Valentovič

Kamila Borseková

Marián Kika

ELEKTRONICKÝ MONITORING NA SLOVENSKU: VÝSLEDKY NÁRODNÉHO PRIESKUMU A ODPORÚČANIA PRE TVORCOV POLITÍK A PRAX

2020

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

Vedecká monografia publikovaná v rámci projektu APVV-15-0437

„Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb
v slovenskom prostredí“

Banská Bystrica 2020

Vedecká monografia

prof. JUDr. Jaroslav Klátik, PhD.

Ing. Tomáš Virdzek, PhD.

JUDr. Zoltán Valentovič, PhD.

Ing. Kamila Borseková, PhD.

PhDr. Marián Kika, PhD.

Recenzenti: Dr. h. c. prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc.

doc. Ing. Radoslav Kožiak, PhD.

Jazyková korektúra: Mgr. Zuzana Filadelfi

Publikácia je podporovaná a financovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe
zmluvy č. APVV-15-0437.

Vydalo: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

ISBN 978-80-557-1751-7

EAN 9788055717517

Obsah

Použité skratky	4
Predslov	5
Úvod	6
1. Elektronický monitoring v teórii a praxi.....	7
1.1 Elektronický monitoring v zahraničí – teoretické poznatky a praktické skúsenosti	7
1.2 Elektronický monitoring a jeho zavedenie na Slovensku.....	10
1.3 Slovenský model elektronického monitoringu osôb v trestnom konaní	14
2. Výsledky národného prieskumu o elektronickom monitoringu.....	35
2.1 Vývoj využívania elektronického monitoringu v rokoch 2016 – 2019	35
2.2 Realizácia a vyhodnotenie prvého národného prieskumu názorov sudcov a probačných a mediačných úradníkov na problematiku elektronického monitoringu.....	43
2.2.1 Metodológia národného prieskumu názorov sudcov a probačných a mediačných úradníkov na problematiku elektronického monitoringu....	43
2.2.2 Socio-demografické charakteristiky respondentov	45
2.2.3 Miera súhlasu respondentov s výrokmi orientovanými na rôzne aspekty EM	47
2.2.4 Úroveň podmienok používania EM podľa respondentov	61
2.2.5 Vyhodnotenie otvorenej otázky	64
3. Odporúčania pre tvorcov politík a prax	65
Záver	73
Použitá literatúra	75
Resume	81
O autoroch	82
Vecný register	83
Prílohy	84
Príloha 1 Výkaz pre potreby zisťovania ukladania EM	84
Príloha 2 Dotazník pre sudcov a probačných úradníkov	87
Príloha 3 Vybrané rozhodnutia súdov s prvkom elektronického monitoringu	91

Použité skratky

APVV – Agentúra na podporu výskumu a vývoja
EM – elektronický monitoring
ESMO – elektronický systém monitorovania osôb
IPŠ – Inštitút predbežného šetrenia
N.O. – neodkladné opatrenie
PP – podmienené prepustenie z VTOS
SR – Slovenská republika
TDV – trest domáceho väzenia
TS – trestné stíhanie
TZP – trest zákazu pobytu
VTOS – výkon trestu odňatia slobody
Z. z. – Zbierka zákonov SR

Predslov

Vedecká monografia sa zaoberá mimoriadne aktuálnou témou elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb s dôrazom na jeho implementáciu v podmienkach Slovenskej republiky. Teoretické poznatky a empirické skúsenosti v tejto oblasti svedčia o tom, že ide o veľmi málo prebádanú a zmapovanú oblasť, čo reflektuje aj táto monografia. Väčšina poznatkov v tejto oblasti je založená len na právnych pohľadoch, pričom absentuje širší pohľad na danú problematiku, ako aj empirický prieskum väčšieho rozsahu. Napriek tomu, že je elektronický monitoring využívaný v mnohých krajinách, existuje len niekoľko výskumných projektov, ktoré sa venujú tejto problematike. Jedným z nich je slovenský národný projekt základného výskumu APVV-15-0437 *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí*.

Tento projekt bol zameraný na vymedzenie a preskúmanie nových teoretických a praktických prístupov k elektronickému monitoringu osôb a jeho vyhodnotenie prostredníctvom širokého spektra vedeckých metód. Hlavným vedeckým cieľom projektu bolo skúmať proces elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb, analyzovať a vyhodnotiť tento proces z pohľadu eliminácie a prevencie kriminality, ekonomickej efektívnosti a efektívnosti začlenenia monitorovaných osôb do spoločnosti v porovnaní so štandardným výkonom väzby. Súčasťou tohto projektu bol aj zber, analýza a vyhodnotenie primárnych a sekundárnych dát spojených s procesom elektronického monitoringu osôb prostredníctvom realizácie interdisciplinárneho empirického prieskumu. Jedným z cieľov projektu bolo formulovať odporúčania pre tvorcov politík a zainteresované subjekty v oblasti monitoringu osôb v podmienkach Slovenskej republiky.

Originálnosť tohto projektu spočíva predovšetkým v uplatnení interdisciplinárneho prístupu pri skúmaní danej problematiky, napĺňaní cieľov projektu a projektových aktivít prostredníctvom prepojenia práva, ekonómie a sociológie, čím nadobúda táto problematika celospoločenský rozmer.

Vedecká monografia prezentuje čiastkové výsledky tohto projektu so zameraním na prezentáciu výsledkov národného prieskumu a formulovanie odporúčaní pre tvorcov politík a prax. Ide o prvú odbornú monografiu zameranú na problematiku elektronického monitoringu na Slovensku.

Úvod

Pravdepodobne každý človek sa v živote stretol s osobou, ktorá už bola v minulosti súdne trestaná. Je však otázne, či o tom mal alebo nemal vedomosť. V princípe platí, a napokon vychádza to aj z funkcií trestov, že trest má chrániť spoločnosť pred protispoločensky nežiaducou trestnou činnosťou, zabrániť páchatelovi v páchaní ďalšej trestnej činnosti, zabezpečiť nápravu a resocializáciu páchatel'a, odradiť potenciálnych páchatel'ov a vyjadriť morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Dostávame sa tu k samotnej náprave páchatel'a a jeho resocializácii, v dôsledku ktorej si človek ani neuvedomí, že sa pohybuje medzi osobami vo výkone trestu alebo po ňom. Značnú zásluhu má na tom aj tzv. restoratívna justícia, ktorá zastáva primárne využitie trestov nespojených s odňatím slobody, čím zabezpečí udržanie rodinných väzieb a kontaktu ako takého s okolitou spoločnosťou. Za účelom presadzovania princípov restoratívnej justície bol v pomeroch Slovenskej republiky zavedený elektronický monitoring osôb. Monitoring osôb prostredníctvom elektronických prostriedkov predstavuje rozsiahlu oblasť, ktorej doposiaľ nebola v spoločnosti venovaná patričná pozornosť.

Hlavný cieľ vedeckej monografie je preskúmať zavedenie a systém fungovania elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb na Slovensku, prezentovať najdôležitejšie výsledky národného prieskumu o elektronickom monitoringu a formulovať odporúčania pre tvorcov politík a prax.

Prvá kapitola monografie je zameraná na všeobecné teoretické východiská problematiky elektronického monitoringu. V úvodnej časti prezentuje teoretické a praktické východiská skúmania elektronického monitoringu založené predovšetkým na poznatkoch a empirických skúsenostiach zo zahraničia. Druhá časť prvej kapitoly sa venuje elektronickému monitoringu na Slovensku, procesu jeho zavádzania, implementácie a fungovania. Teoretické poznatky a empirické skúsenosti v tejto oblasti svedčia o tom, že ide o veľmi málo prebádanú a zmapovanú oblasť. Väčšina poznatkov v tejto oblasti je založená len na právnych pohľadoch, pričom abscentuje širší pohľad na danú problematiku ako aj empirický prieskum väčšieho rozsahu.

Tento problém reflektuje druhá, najrozsiahlejšia kapitola vedeckej monografie, ktorá prezentuje výsledky národného prieskumu o elektronickom monitoringu, ktorý bol realizovaný na Slovensku v rámci projektu APVV-15-0437 *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí*. Prvá podkapitola 2.1 sa venuje vývoju využívania elektronického monitoringu v rokoch 2016 – 2019 na Slovensku na základe dát získaných primárnym prieskumom. Druhá podkapitola 2.2 je zameraná na realizáciu a vyhodnotenie výsledkov prvého národného prieskumu názorov sudcov a probačných a mediačných úradníkov na problematiku elektronického monitoringu na Slovensku.

Výsledky empirického prieskumu získané počas riešenia projektu APVV-15-0437 *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí* tvoria základ pre tvorbu odporúčaní pre tvorcov politík a prax, uvedené v tretej kapitole.

Posledná časť vedeckej monografie sa venuje záverom nášho skúmania ako aj perspektívam ďalšieho výskumu v oblasti elektronického monitoringu.

1. Elektronický monitoring v teorii a praxi

Prvá kapitola vedeckej monografie je venovaná stručnému prehľadu teoretických poznatkov a praktických skúseností týkajúcich sa zavádzania, implementácie a rôznych spôsobov využívania elektronického monitoringu osôb. V prvej časti prezentuje prehľad využívania monitoringu v zahraničí, druhá časť sa venuje implementácii elektronického monitoringu na Slovensku.

1.1 Elektronický monitoring v zahraničí – teoretické poznatky a praktické skúsenosti

Elektronický monitoring (EM) predstavuje relatívne nový nástroj v oblasti trestného súdnictva. Napriek tomu, že koncept o elektronicky monitorovaných páchateľoch vznikol v 60. rokoch 20. storočia, jeho implementácia sa stala realitou až o 20 rokov neskôr (Nellis, 1991). Prvýkrát bol elektronický monitoring použitý v Európe, vo Veľkej Británii na konci 80. rokov. Od tejto doby je elektronický monitoring využívaný v krajinách po celom svete, vrátane jurisdikcií viacerých európskych štátov, pričom štáty, ktoré ešte EM nezaviedli, o tom aktuálne uvažujú alebo sa pripravujú na jeho spustenie (Borseková a kol. 2019).

Elektronický monitoring je pomerne flexibilný nástroj, ktorý možno využívať vo všetkých stupňoch alebo fázach trestného súdnictva, ako pred-súdne opatrenie, trest, možnosť skoršieho prepustenia z väzenia alebo univerzálny mechanizmus využívaný na znižovanie väzenskej populácie (Borseková, Krištofík 2016; Hucklesby a Holdsworth 2016). Rôznym spôsobom sa EM využíva aj v krajinách Európy. Niektoré krajiny využívajú EM ako autonómny samostatný trest (napr. Belgicko, Slovensko, Veľká Británia), využívaný je aj ako alternatíva k väzeniu v prípade krátkodobých trestov (Francúzsko, Nórsko), alebo alternatíva k väzeniu v prípade krátkodobých a strednodobých trestov (Belgicko, max. 3,5 roka). Využívaný je tiež ako trest domáceho väzenia ako alternatíva k väzeniu (Taliansko, Litva, Poľsko, Slovensko). Systém monitorovania sa postupne osvedčil aj v USA a v Škandinávii sa stal vhodnou alternatívou ku krátkodobým trestom odňatia slobody (Ivor a kol. 2006).

Nemecko využíva EM len ako rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva č. 19359/04, ktorý oprávňuje 24-hodinový policajný dohľad nad najnebezpečnejšími páchateľmi po návrate z väzenia. V Holandsku je ako kľúčová úloha EM vnímaná rehabilitácia, EM musí byť kombinovaný s intenzívnym podporným programom a „zmysluplnými aktivitami“ ako práca, prípadne vzdelávanie (Borseková a kol. 2019). Elektronický monitoring tak predstavuje široko využiteľný nástroj, ktorého výhodou je veľká flexibilita a možnosť rôznych zmien, napríklad zmena monitorovaného obdobia podľa špecifických požiadaviek (Borseková, Krištofík 2016; Hucklesby a Holdsworth 2016).

Všeobecne sa elektronický monitoring môže využívať v aktívnej a pasívnej forme. Pasívny systém elektronického monitoringu predstavuje kontrolu osoby v určitých časových intervaloch. V praxi sa musí obvinený alebo odsúdený hlásiť v presnom čase napríklad telefonicky z presných miest, kde sa má nachádzať. Výhodou je, že kontrolovaná osoba nemusí nosiť monitorovací náramok. Aktívny systém elektronického monitoringu predstavuje neustálu kontrolu monitorovanej osoby. Účelom aktívneho systému je uväznenie (zadržanie), ale môže sa použiť aj na dosiahnutie obmedzenia alebo dohľadu (Burda, E., Čentéš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol., 2010).

Hoci počiatočným motívom EM bola len humánna a lacnejšia alternatíva výkonu väzby, u niektorých jedincov sa motívy, ako aj využitie elektronického monitoringu značne zmenilo a rozšírilo. Bolo realizovaných mnoho ďalších programov a EM dostal ďalšie funkcie (Black, Smith 2003; Martinovic 2002; Payne, Gainey 2004; Renzema, Mayo-Wilson 2005). Elektronický monitoring je predovšetkým využívaný na zadržanie, obmedzenie a monitoring pohybu osôb tak, aby nevstupovali do zakázanej oblasti alebo sa nepribližovali k určitým osobám, a teda ich pohyb môže byť priebežne monitorovaný (Black, Smith 2003). Uvedené postupy zároveň ukazujú potenciál elektronického monitoringu dosiahnuť zložitú rovnováhu medzi trestom, a teda uspokojením túžby verejnosti po spravodlivom treste, a zároveň umožniť zmenu v správaní tým, že podporuje viac spoločensky zodpovedné správanie monitorovaných osôb, čím sa zabezpečí zároveň ich rehabilitácia (Borseková a kol. 2019, Gainey, Payne 2000; Gainey a kol. 2000; White 2001).

Martinovic (2002) uvádza ďalšie ciele programov elektronického monitoringu akými sú zníženie daňového zaťaženia verejnosti tým, že sa odstránia vysoké náklady spojené s klasickým výkonom trestu ako aj ochranou páchatela v zmysle korupčných či stigmatizujúcich vplyvov inštitucionálneho pôvodu, ale aj potreby zachovať rodinu či komunitné väzby. Napokon, všetky programy elektronického monitoringu majú za cieľ potlačenie trestnej činnosti prostredníctvom zvýšenej zodpovednosti a monitoringu, čím sa zvyšuje verejná bezpečnosť využitím viac tradičných či komunitných prístupov dohľadu, založených na probačnom dohľade, čestnom slove ako aj nádeji, že tento prístup zníži počty recidivistov v dlhom časovom horizonte (Renzema, Mayo-Wilson 2005). Vďaka technologickému pokroku sa objavujú nové formy elektronického monitoringu, ktoré umožňujú lepšie napĺňanie spomenutých cieľov (Bottos 2008).

Využívanie a nastavenie elektronického monitoringu v systéme trestného súdnictva je pomerne kontroverzné a vyvoláva viaceré etické a praktické problémy. Zapojenie súkromného sektora, vo väčšej či menšej miere, patrí medzi najviac sporné aspekty elektronického monitoringu. Ďalšie obavy sa týkajú povahy a charakteru dohľadu nad elektronicky monitorovanými osobami a ich dôsledkami na súkromie, problematiku rozširovania elektronického monitoringu v systéme trestného súdnictva a otázky, či má byť EM skôr doplnkovým nástrojom alebo vo vybraných prípadoch náhradným riešením trestu odňatia slobody, do akej miery elektronický monitoring stigmatizuje jednotlivca, či je zabezpečený účinný nástroj na dohľad nad správaním monitorovaného jedinca, ako aj aký vplyv to má na rodinu, deti, spolupracovníkov a iné zainteresované subjekty (Hucklesby et al. 2016).

Napriek narastajúcej dôležitosti a pomerne využívanému systému EM existuje pomerne málo vedeckých štúdií a výskumov venovaných tejto problematike. Väčšina príspevkov nie je založená na empirickom výskume, ale len opisuje aplikáciu EM, prípadne sa venuje EM z pohľadu ich efektívnosti ako metódy trestu (pre viac informácií pozri DeMichele, 2014; Lilly,

2006; Mair, 2006; Nellis 2013; 2009; 2006). Dôležité sú aj otázky týkajúce sa dohľadu, resp. kontroly EM osôb a etickosti tohto prístupu (pozri napríklad Nellis, 2013). Väčšinou sú práce v tejto oblasti založené na konkrétnej jurisdikcii. Bolo však publikovaných niekoľko prác, ktoré prinášajú porovnania viacerých jurisdikcií, čo umožňuje hlbší popis a analýzu toho, ako funguje EM v jednotlivých štátoch, čo zároveň otvára možnosti spoločných tém a výskumu (Nellis, 2014; Nellis et al., 2013). Výskumy zahŕňajúce viaceré jurisdikcie sú prevažne realizované Konfederáciou európskych probačných úradov (Confederation of European Probation, CEP) (Beumer & Kystad Øster, 2016; Nellis et al., 2013; Pinto & Nellis, 2011) a Radou Európy (Nellis, 2015). Štatistiky v tejto oblasti začínajú byť zbierané aj na európskej úrovni prostredníctvom Rady pre európske výročné trestné štatistiky (Council of Europe Annual Penal Statistics, SPACE). Avšak týmto štatistikám často chýba presnosť a špecifickosť (Council of Europe, 2015a; 2015b). Graham a McIvor (2015) vypracovali medzinárodný prehľad literatúry a poznatkov zaoberajúcich sa elektronickým monitoringom. Hĺbkový empirický prieskum bol realizovaný len v malom počte európskych krajín a je veľmi špecificky orientovaný len na konkrétne krajiny (napríklad Vanhaelemeesch et al. 2013, Beyens et al. 2007 v Belgicku a Hucklesby 2011, 2009, 2008 v Anglicku a Walesu). Podobný prieskum bol realizovaný aj mimo Európy, a to v USA (napríklad Finn & Muirhead-Steves 2002, Gainey & Payne 2000, Renzema 2013, Renzema & Mayo-Wilson 2005), Novom Zélande (Gibbs 2004, Gibbs & King 2003), Izraeli (Sosham et al. 2014, 2013) a Argentíne (Di Tella & Schargrodsky 2013), pričom sa venoval rôznym aspektom EM. Tieto štúdie poskytujú len veľmi úzky základ tejto pomerne rozsiahlej problematiky. Poznatky v oblasti efektívnosti EM v zmysle jeho vplyvu na dodržiavanie predpisov a páchanie trestnej činnosti sú zvlášť obmedzené. Výskum realizovaný v USA poskytuje určité dôkazy o znížení páchania trestnej činnosti počas obdobia, kedy boli osoby elektronicky monitorované (Bales et al. 2010, Padgett et al. 2006). Spojené štáty začínajú ako prvá krajina implementovať elektronický monitoring v pomerne širokom rozsahu.

V súčasnosti sa elektronického monitoringu zúčastnilo, alebo stále zúčastňuje, viac ako 5 miliónov osôb. Ku klasickým príkladom elektronického monitorovania obvinených a odsúdených osôb, ako sú alternatívne tresty odňatia slobody, monitoring obvinených osôb, poverený dohľad a podobne, pribúdajú aj nové formy využívania elektronického monitoringu. Niektoré štáty v USA začínajú využívať elektronický monitoring aj pre sexuálnych delikventov po uplynutí ich trestu (U.S. Department of Justice, 2011). Tieto príklady zo zahraničia naznačujú skutočne široké možnosti využitia elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb. Napriek dosiaľ obmedzeným dôkazom o dodatočnom efekte EM na páchatel'ov, niektoré štúdie naznačujú tiež dlhodobý pozitívny vplyv na osoby elektronicky monitorované, aj keď tieto údaje sa líšia v rôznych skupinách obyvateľstva (Renzema 2013, Burrell & Gable 2008, Finn & Muirhead-Steves 2002, Bonta et al. 2000).

Nasledujúca podkapitola prezentuje implementáciu elektronického monitoringu na Slovensku.

1.2 Elektronický monitoring a jeho zavedenie na Slovensku

Problematike elektronického monitoringu predchádzalo Odporúčanie CM/Rec (2014) Výboru ministrov členských štátov EÚ o elektronickom monitoringu, ktoré vydala Rada Európy a ktoré bolo prijaté Výborom ministrov 19. 02. 2014. Štatút Rady Európy deklaroval snahu väčšej jednoty medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ s cieľom rozvíjať medzinárodnú spoluprácu v oblasti výkonu trestných sankcií s tým, že spolupráca v tejto oblasti má prispieť k zabezpečeniu spravodlivosti a k účelnému výkonu trestnoprávných sankcií tak, aby boli rešpektované ľudské práva páchateľov, čo by viedlo efektívne k znižovaniu trestnej činnosti. Pozbavenie slobody v chápaní trestnej zodpovednosti za konanie páchateľov by malo byť poslednou možnosťou prevýchovy. Nárast väzenskej populácie sa stáva rizikom stavu väzenia, čo nie je v súlade s čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako zdôrazňuje i príslušná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva. Do pozornosti sa dostávala snaha pre menej narušených páchateľov zapojiť ich do efektívnej a hospodársky účelnej práce pre spoločnosť. Práve elektronický monitoring používaný v rámci trestného konania má byť nástrojom eliminovať preplnenosť väzenských zariadení a snahou predchádzať trestným činom. Pri správnom využívaní má pomôcť zmierniť negatívne dopady na súkromný a pracovný život elektronicky monitorovanej osoby, ale i jej blízkeho okolia. Elektronický monitoring ako celok je príležitosťou pre páchateľa trestného činu, aby nebol vzatý do výkonu väzby alebo nebol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v prípadoch, kde zákon umožňuje využiť túto alternatívu. Táto príležitosť je vytvorená aj z dôvodu, aby vlastným zodpovedným a nie kriminogénnym správaním mohol naďalej pracovať, ekonomicky zabezpečiť svoju rodinu, udržať si sociálne väzby atď. Pre využitie týchto cieľov bolo nevyhnutné stanoviť celý rad pravidiel pre zavedenie elektronického monitoringu do praxe za účelom jeho aplikácie do legislatívy, politiky a právnej praxe jednotlivých členských štátov Európskej únie. Bolo potrebné vytvoriť etické a odborné štandardy na to, aby sa elektronický monitoring efektívne využíval, a na tento účel prijať usmernenia, ktoré mali byť „prijaté“ sudcami, prokurátormi, väzenskými inštitúciami, políciou a v neposlednom rade správne aplikované probačnými a mediačnými úradníkmi.

Zavedeniu elektronického monitoringu do slovenského právneho systému predchádzal pilotný projekt Elektronického systému monitorovania osôb (ďalej aj „ESMO“), ktorý realizovalo Ministerstvo spravodlivosti SR (ďalej aj „MS SR“) v r. 2013. Jeho cieľom bola realizácia zámerov trestnoprávných rekodifikácií, ktoré do právneho systému Slovenskej republiky od 01. 01. 2016 zaviedli inštitút kontroly technickými prostriedkami v súvislosti s trestom domáceho väzenia, ktorý do uvedenej doby bol bez takejto formy kontroly využívaný len minimálne. Projekt ESMO mal za cieľ vytvoriť novú legislatívu v nadväznosti na jeho praktickú aplikáciu, zriadiť dispečing (operačné stredisko) elektronického monitoringu osôb, ale i monitorovanej techniky. V neposlednom rade bolo dôležité vybudovanie integrovaného informačného systému, ktorý mal v praxi zefektívniť prácu probačným a mediačným úradníkom (ďalej aj PaMÚ).¹ Zámerom projektu bolo zavedenie elektronického monitoringu nielen do trestnej,

¹ KLÁTIK, Jaroslav. Využitie elektronického monitoringu na Slovensku od jeho zavedenia až po súčasnosť. In: *Právne a ekonomické súvislosti elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*, Banská Bystrica, 21. – 22. 10. 2019, 1. vyd, Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2019. s. 132. ISBN 978-80-557-1658-9.

ale aj netrestnej – civilnej oblasti (dnes už neúčinný Občiansky súdny poriadok, v súčasnosti Civilný sporový poriadok v § 325 ods. 3). V trestnej oblasti sa elektronický monitoring mal primárne zamerať na kontrolu pri treste domáceho väzenia, zákaze pobytu, zákaze priblíženia (k objektu, ku chránenej osobe), zákaze požívania alkoholických nápojov, zákazu účasti na verejných podujatiach. Druhy monitoringu, ktoré boli súčasťou projektu ESMO, avšak pre potreby praxe neboli použité (napr. vzhľadom na nedostupnosť pokrytia GSM či GPS signálom), bol hlasový monitoring a diskrétna kontrola. V civilnom konaní bolo jeho využitie zamerané na ochranu obetí domáceho násillia v prípade nariadeného predbežného opatrenia (v súčasnosti neodkladného opatrenia podľa C. s. p.), ktorým sa účastníkovi konania nariadil zákaz vstupu do obydllia či priblíženie sa k určenej osobe.

Spustenie pilotného projektu Elektronického systému monitorovania obvinených a odsúdených osôb – ESMO – spolufinancovala Európska únia z peňažných prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja cez Operačný program Informatizácia spoločnosti a jeho uvedenie do plynulého chodu nastalo 1. januára 2016. Hlavný dôvod realizácie spočíval v záväzku rezortu spravodlivosti uvedenom v Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky 2012 – 2016, v rámci ktorého malo ministerstvo upriamiť pozornosť na prevenciu páchania trestnej činnosti a na možnosti ukladania alternatív k trestu odňatia slobody. Následnými diskusiami vtedajšieho ministra spravodlivosti, a to najmä v rámci Európskej komisie, sa prvotný úmysel použitia monitoringu rozšíril aj na civilnú oblasť. Nastavenie projektu vyplývalo hlavne z dlhodobej praxe ostatných štátov, ktoré používajú elektronický monitoring. Využívať sa tak mala jedna z najmodernejších otestovaných technológií, čo malo predpokladať projekt podľa nastavených kritérií. Pre vydarené zavedenie projektu bolo nutné dosiahnuť uvedené zámery: utvoriť novú legislatívnu úpravu, ktorá sa bude vzťahovať na praktickú aplikáciu elektronického monitorovania osôb, zriadiť kontrolný orgán, centrálu a dispečing elektronického monitoringu taktiež aj s centrálnym úložiskom údajov o osobách, ktoré sa monitorujú s náležitou HW vybavenosťou, sieťovou infraštruktúrou a back-up centrom, vytvoriť integrovaný informačný systém, ktorý zefektívni mediačným a probačným úradníkom činnosť, zaviesť elektronický monitoring v trestnej i civilnej oblasti.

Projekt ESMO bol príkladom efektívneho využívania eurofondov, pomocou ktorých vláda Slovenskej republiky prispela k vyriešeniu problémov či už v oblasti infraštruktúry, zamestnanosti mladej generácie alebo v oblasti väzenstva a bezpečnosti občanov. Išlo o jeden z najvýznamnejších projektov v histórii slovenského väzenstva počas predchádzajúcich 45 rokov. Implementáciou projektu ESMO, ktorá sa začala vo februári 2014, sa zaviedol moderný, účinný a scelený informačný systém, ktorý poskytuje služby v elektronickej sfére súvisiace s elektronickým monitoringom slúžiace samosprávam, podnikateľom a v neposlednom rade občanom. Časový harmonogram ďalej pozostával z testovacej fázy, ktorá bola spustená koncom mája 2015 a realizovanie pilotnej prevádzky začalo už 1. júla 2015. Projekt sa ukončil a odovzdal do riadnej prevádzky 30. septembra 2015. Medzi legislatívne výstupy pilotného projektu elektronického systému monitorovania osôb sa zaraďuje najmä zákon č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ale tiež novelizácie súvisiacich predpisov a to Trestného zákona, Trestného poriadku, Civilného sporového poriadku, zákona o súdnych úradníkoch, zákona o probačných

a mediačných úradníkoch, zákona o výkone trestu odňatia slobody a zákona o výkone väzby, vyhlášky o materiáľno technických podmienkach použitia technických prostriedkov. Touto vyhláškou sa ustanovuje suma náhrady nákladov výkonu kontroly technickými prostriedkami.

Elektronický monitoring v podmienkach Slovenskej republiky ako nová inovatívna služba mala pôvodne umožniť pružnejšie ukladanie alternatívnych trestov ako je domáce väzenie, sledovanie dodržiavania zákazu priblíženia sa k druhej osobe a k určitému územiu a taktiež aj sledovanie konzumácie nápojov s obsahom alkoholu, omamných látok. E-služby majú potenciál pokryť oblasť domáceho násilia a drobných krádeží, obťažovania a susedského správania, ktoré je neprispôsobivé. Reálny potenciál tohto inštitútu sa mal využiť naplno zverejňovaním služieb v elektronickej podobe, ktoré dajú občanom možnosť oznámiť porušenie zákona, zavedením aktívnych služieb, ktoré upozorňujú pred prítomnosťou páchatela, ako prevencia trestnej činnosti týkajúca sa násilia a majetku a v neposlednom rade realizovaním samotného elektronického monitoringu na odsúdené osoby, ktoré využívajú alternatívne formy trestu. Z vecného hľadiska sú príčinou na realizovanie projektu ESMO tri základné problémy, a to: 1. v oblasti bezpečnosti obyvateľov skoro úplné absentovanie elektronických služieb, 2. alternatívne tresty boli ukladané vo veľmi nízkej miere, 3. existencia nedostatočných ubytovacích miest vo väzniciach na území Slovenskej republiky. Primárny cieľ projektu pozostával v zavedení elektronických služieb, ktoré majú súvis s elektronickým monitoringom a tiež vo vytvorení integrovaného informačného systému pre väčšiu efektivitu v práci mediačných a probačných úradníkov. Okrem uvedeného základného cieľa boli vymedzené aj štyri špecifické ciele: 1. zaviesť elektronické služby ministerstva spravodlivosti, ktoré budú plnohodnotne a plne sofistikovane slúžiť na účel bezpečnosti občanom, 2. vybudovať mediačnej a probačnej službe integrovaný informačný systém, ktorý dovoľí jej zamestnancom vykonávať efektívne prácu so spravovanými agendami, zákonom nariadeným monitoringom občanov, prácu s informáciami a ich výmenu s inými orgánmi, ktoré medzi sebou spolupracujú a to s orgánmi činnými v trestnom konaní, súdmi, Zborom väzenskej a justičnej stráže, 3. zverejňovať elektronické služby, ktoré slúžia na zvýšenie bezpečia občanov, 4. zaviesť elektronický monitoring na zákonom stanovené účely pri ukladaní alternatív k trestu odňatia slobody alebo primerané obmedzenia a povinnosti či neodkladné opatrenia pre začiatočnú účelovú skupinu dve tisíc osôb ročne a to s možnosťou rozšíriť tento počet.²

Realizácia pilotného projektu prebehla v rámci OPIS prioritnej osi Elektronizácia verejnej správy a rozvoja elektronických služieb a jeho hlavný dokument predstavovala Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, ktorá sa uzatvorila 29. novembra 2013. Jediným vhodným kandidátom, s ohľadom na zákonnú pôsobnosť vo sfére väznenstva, súdnej moci a taktiež aj mediácie a probácie bolo ministerstvo spravodlivosti. Výsledkom vykonaného verejného obstarávania v apríli 2014 bola zmluva o poskytovaní komplexných služieb k ESMO uzavretá medzi ministerstvom spravodlivosti a spoločnosťou ICZ Slovakia, a.s., ktorá sa stala dodávateľom technického riešenia projektu. Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja sa spolufinancovalo technické riešenie zavedenia elektronického monitoringu. Štátny rozpočet

² KLÁTIK, Jaroslav. Využitie elektronického monitoringu na Slovensku od jeho zavedenia až po súčasnosť. In: *Právne a ekonomické súvislosti elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*, Banská Bystrica, 21. – 22. 10. 2019, 1. vyd, Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2019. s. 136. ISBN 978-80-557-1658-9.

hradí náklady aspoň počas piatich rokov v súvislosti s trvalou udržateľnosťou projektu, ktorou je prevádzka systému a vlastné financie na servisné zásahy. Maximálne náklady, ktoré vychádzali zo štúdie uskutočniteľnosti predstavovali bezmála sumu 26 945 900,00 eur, čo znamenalo kalkuláciu na rok pre 2000 monitorovacích zariadení. Oprávnené náklady projektu sa vyšplhali na výšku 26 896 257,00 eur. Okrem nich sa čerpali aj výdavky z rozpočtu kapitoly Ministerstva spravodlivosti SR a to na softvérové licencie a hardvér v sume 358 800,00 eur. Celková suma výdavkov tak predstavovala navýšenie na 27 255 057,00 eur. Zmluvou o poskytovaní servisných služieb sa zabezpečila udržateľnosť projektu a to aspoň na dobu trvania piatich rokov v podobe paušálne stanovenej mesačnej platby a to v maximálnej ročnej cene 3 860 000,00 eur. Ministerstvo spravodlivosti SR tiež platilo v rámci mesačného paušálu pevne stanovený poplatok za služby prevádzkovej podpory a údržby a to za počet servisných výjazdov, ktorý sa dohodol v počte 300 výjazdov za rok. Dodatkom k uvedenej zmluve sa cena znížila o 210 306,00 eur v roku 2016 a v nasledujúcich ročných obdobiach skoro o 750 000,00 eur ročne a to z dôvodu nízkeho počtu využívania technických prostriedkov, čo sa v prvých rokoch realizácie tohto projektu dalo predpokladať.

Elektronický monitoring bol v podmienkach právneho systému Slovenskej republiky aplikovaný od 01. 01. 2016 prijatím zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Jeho prijatím bolo taxatívne v rámci trestného i civilného práva určené, v ktorých prípadoch a za akých podmienok je možné nariadiť elektronický monitoring a to osobitne u kontrolovaných osôb a osobitne u chránených osôb. Vo svojich zákonných ustanoveniach zakotvuje možnosť využitia technickými prostriedkami aj v mieste výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody na účely kontroly odsúdených, ktoré realizuje priamo Zbor väzenskej a justičnej stráže. Náklady výkonu kontroly technickými prostriedkami znáša štát a každá kontrolovaná osoba je povinná sa podieľať na náhrade nákladov štátu a to za každý deň výkonu kontroly technickými prostriedkami v sume, ktorú ustanovilo ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom a to Vyhláškou č. 225/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje suma náhrady nákladov výkonu kontroly technickými prostriedkami, účinnou od 01. 01. 2016, ktorá bola stanovená vo výške 1,50 eur. V prvých rokoch nedochádzalo takmer k žiadnemu ukladaniu trestu domáceho väzenia (v roku 2016 – 7 prípadov), pričom najmä ústavy na výkon trestu odňatia slobody realizovali na účely kontroly pohybu odsúdených v miestach, kde sa vykonáva trest odňatia slobody. V prípade kontroly odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody nešlo o výkon rozhodnutia súdu, ale o jednu z foriem či spôsobov realizácie úloh zboru väzenskej a justičnej stráže kontrolovať odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody. Za príčinu tohto stavu možno popri nedostatočnom využití potenciálu alternatívnych trestov považovať aj relatívne prísne nastavenie trestnej politiky v spojení s vysokými trestnými sadzbami trestných činov v porovnaní s niektorými inými členskými štátmi Európskej únie. Aj preto Ministerstvo spravodlivosti SR zriadilo Pracovnú komisiu MS SR pre ESMO, ktorá mala diskutovať a následne pripraviť vhodnú právnu úpravu k častejšiemu využitiu kontroly technickými prostriedkami.

Restoratívna justícia ako nová koncepcia trestnej spravodlivosti, známa pod pojmom obnovujúca spravodlivosť, sa do popredia právneho záujmu dostáva približne v osemdesiatych rokoch minulého storočia najskôr v Kanade a v USA, pričom neskôr tento princíp nachádza

svoje miesto i v európskych trestnoprávných kodifikáciách. Vychádza z nového chápania pojmu trestný čin, ktorý vníma ako sociálny konflikt medzi jednotlivcami či stranami konania, ktorý je možné vyriešiť za aktívnej účasti strán konfliktu. Reakcia na spáchaný trestný čin môže, ale nemusí, mať podobu trestu. Ide o kvalitatívne nové chápanie nielen zodpovednosti za riešenie protiprávneho konania, ale v jeho súvislosti i o úsilie po obnovení, navrátení narušených hodnôt a vzťahov. Umožňuje spoločnosti pochopenie základných príčin trestných činov, ich predchádzaniu a preneseniu zodpovednosti za ich spáchanie na účastníkov. V tomto kontexte možno spomenúť rezolúciu č. 16 zo VII. kongresu OSN v roku 1985 v Miláne „k redukcii väzenskej populácie, alternatíve uväznenia a sociálnej integrácii páchatel'ov“, v ktorej je obsiahnutá hlavná idea nového trendu ukladania trestných sankcií, a to „ukladanie trestu odňatia slobody ako sankcie poslednej inštancie“. Návrh Smerníc k alternatívne mu trestu odňatia slobody, ktorý bol vypracovaný v rámci príprav na 8. kongrese OSN o prevencii zločinnosti a zaobchádzania s páchatel'mi v roku 1991, v úvode zdôrazňuje, že alternatíva nesmie zahŕňať žiadnu stratu slobody. Ďalej páchatel' musí byť schopný vyhovieť stanoveným podmienkam a dĺžka alternatívnej sankcie musí byť priamo úmerná trestnému činu a dĺžke trestu odňatia slobody, ktorý by bol inak uložený. V systéme alternatívnych trestov sa predpokladá, že značná časť páchatel'ov je menej narušená a uložením alternatívneho potrestania dostane „šancu“ prehodnotiť svoj postoj, správanie a dôsledok svojho konania. Vplyvom nepodmienečného trestu odňatia slobody dochádza k násilnému vytrhnutiu páchatel'a z jeho prirodzene zaužívaného spôsobu života, z rodinného či pracovného prostredia, čo môže sťažiť jeho návrat z výkonu trestu späť do „normálneho“ prostredia a obnoviť pôvodné spoločenské väzby. Ukladanie trestov nespojených s odňatím slobody sa chápe ako prejav dôvery a snaha pomoci páchatel'ovi. Práve u prvotrestaných páchatel'och ide spravidla o menej závažné trestné činy, kedy by súd mal zvažovať vhodnosť uloženia trestu odňatia slobody a v závislosti od okolností prípadu voliť uloženie alternatívy.

1.3 Slovenský model elektronického monitoringu osôb v trestnom konaní

Idea obnovujúcej, tzv. restoratívnej justície preferuje v spravodlivosti ukladanie tzv. alternatívnych trestov, medzi ktorými má nezastupiteľné miesto trest domáceho väzenia. Snaha jeho vstupu do právneho systému Slovenskej republiky bola prezentovaná ako efektívny nástroj odbremenenia preplnených väzníc, prostriedok lepšej sociálnej inklúzie odsúdených a zníženia recidívy. Do právnej praxe bol trest domáceho väzenia zavedený ako jeden z alternatívnych trestov v roku 2006. Aplikačná prax však po jeho zakotvení do trestného práva preukázala, že ukladanie tohto alternatívneho trestu nie je účelné z hľadiska jeho vykonateľnosti. Nízky počet ukladania tohto trestu neprinieslo očakávaný efekt a nebolo preukázané, že jeho ukladáním sa znížil počet osôb vo výkone trestu odňatia slobody. Dôvodov bolo viacero, jednak to bola navyšujúca sa agenda probačných a mediačných úradníkov v podobe ukladania iných alternatívnych trestov (napr. trestov povinnej práce), znižovanie počtu probačných a mediačných úradníkov na jednotlivých súdoch, ale najmä nedostatočný priebeh kontroly tohto trestu, ktorý realizovali probační a mediační úradníci náhodne, aj to v mimopracovnom čase, s bezpečnostnými rizikami, bez spolupráce s políciou a podobne.

V súlade s trestnými kódexmi môže súd uložiť trest domáceho väzenia až na štyri roky páchatelovi trestného činu, ak:

- a) vzhľadom na povahu trestného činu uvedeného v odseku 2, osobu a pomery páchatela postačuje uloženie tohto trestu,
- b) páchatel dal písomný sľub, že sa v určenom čase bude zdržiavať v obydlí na určenej adrese a pri výkone kontroly poskytne potrebnú súčinnosť,
- c) sú splnené podmienky výkonu kontroly technickými prostriedkami.

Súd môže uložiť trest domáceho väzenia (ďalej aj „TDV“) vo výmere podľa § 53 ods. 1 TZ za trestný čin s hornou hranicou trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom neprevyšujúcou desať rokov, najmenej však na dolnej hranici trestnej sadzby trestu odňatia slobody ustanovenej týmto zákonom. Odsúdený po dobu výkonu trestu domáceho väzenia je povinný v čase, ktorý určí súd, zdržiavať sa vo svojom obydlí vrátane k nemu prináležiacich vonkajších priestorov, viesť riadny život a podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami.

Kontrolu výkonu trestu domáceho väzenia upravuje Trestný poriadok (ďalej aj „TP“) v ustanovení § 435 TP po novele Trestného poriadku zákona č. 214/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s účinnosťou od 01. 08. 2019, pričom príslušným na výkon rozhodnutia, ktorým sa ukladá trest domáceho väzenia vrátane rozhodnutí a opatrení podľa § 406 TP je súd, v ktorého obvode sa má trest domáceho väzenia vykonávať. Len čo sa rozhodnutie, ktorým sa uložil trest domáceho väzenia, stane vykonateľným, predseda senátu bezodkladne zašle jeho rovnopis súdu podľa predchádzajúcej vety. Výkon trestu domáceho väzenia nariadi súd bez meškania po tom, ako sa rozsudok, ktorým bol uložený, stal vykonateľným. Súd súčasne odsúdeného upozorní na obmedzenia a povinnosti, ktoré z uloženého trestu vyplývajú, ako aj na hrozbu premeny tohto trestu na trest odňatia slobody. Ak odsúdený neplní obmedzenia alebo povinnosti vyplývajúce z trestu domáceho väzenia alebo marí výkon kontroly technickými prostriedkami, súd na verejnom zasadnutí uznesením premení tento trest alebo jeho zvyšok na nepodmienečný trest odňatia slobody, pred týmto rozhodnutím musí byť odsúdený vypočutý. Ak odsúdený po výkone polovice trestu domáceho väzenia požiada o podmiennečné upustenie od výkonu zvyšku tohto trestu, súd najneskôr do 60 dní o tom rozhodne uznesením. Pokiaľ ide o prerušenie výkonu trestu domáceho väzenia (§ 435a TP), výkon trestu domáceho väzenia sa prerušuje vzatím odsúdeného do väzby alebo nastúpením odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody v inej trestnej veci. Predseda senátu môže z dôležitých dôvodov, ktoré bránia riadnemu výkonu trestu, prerušiť výkon trestu domáceho väzenia na potrebný čas. Ak pominú tieto dôvody, predseda senátu nariadi pokračovať vo výkone trestu domáceho väzenia. Doba, po ktorú bol výkon trestu domáceho väzenia prerušený, sa nezapočítava do doby výkonu trestu. Pokiaľ ide o upustenie od výkonu trestu domáceho väzenia (§435b TP), súd môže upustiť od výkonu trestu domáceho väzenia alebo jeho zvyšku, ak zistí, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu alebo nevyliciteľnú duševnú chorobu.

Prelomové obdobie vzniku novej koncepcie trestnej spravodlivosti síce prinieslo do trestného práva možnosť ukladania alternatívnych trestov, avšak vzhľadom na rozdielnosť právnych systémov v krajinách Európskej únie, je ich využívanie rozdielne. Týka sa to aj

ukladania a využívania trestu domáceho väzenia, ktorého aplikácii predchádzal pilotný elektronický monitoring zameraný na skúšobné overenie prevádzky do praxe. Jeho súčasťou bolo zistiť, či náklady vynaložené na takúto kontrolu odsúdených budú relevantné k úspore, ktorá sa má dosiahnuť ich pobytom mimo ústavov na výkon trestu odňatia slobody. Trest domáceho väzenia sa stal účinným nástrojom pri znížení recidívy a obmedzení väzenskej populácie v kombinácii s prvkami sociálnej prevýchovy nielen ako spôsob izolácie spoločensky nebezpečnej osoby. Ako taký má nepochybne svoje miesto v systéme alternatívnych trestov. Najväčšiu súčinnosť v rámci odbornej pomoci pri „zavádzaní“ inštitútov probácie a mediácie v Slovenskej republike poskytovala Česká republika, v ktorej sa pilotné programy realizovali oveľa dlhšiu dobu. Trest domáceho väzenia bol právne zakotvený v právnom systéme zákonom č. 40/2009 Sb. novelizovaný 01. 01. 2010. V Českej republike bol elektronický monitoring osôb spustený v spolupráci Probačnej a mediačnej služby Českej republiky spolu s Ministerstvom spravodlivosti Českej republiky dňa 01. 08. 2012. Do pilotného programu bolo zaradených 47 osôb a jeho úspešné testovanie potvrdilo finančnú návratnosť vynaložených nákladov v porovnaní s pobytom 1 odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody. V dlhodobom horizonte by mal tento druh trestu priniesť značné úspory, vyriešiť problémy preplnenosti väzníc a nedostatok finančných prostriedkov v justícii. Kontrolou výkonu trestu je poverený probačný úradník Probačnej a mediačnej služby Českej republiky, ktorá má na rozdiel od Slovenskej republiky samostatné inštitucionalizované postavenie a probačný úradník je samostatne funkčne oddelený od mediačného úradníka. Probačný a mediačný úradník realizuje výkon náhodných kontrol v mieste bydliska odsúdeného, ktorý je povinný zdržiavať sa v mieste bydliska určeného súdom a umožniť probačnému úradníkovi vstup do obydlija. Náhodné kontroly sú dopĺňované konzultáciami s odsúdeným v stredisku Probačnej a mediačnej služby, v rámci ktorých probačný úradník pomáha odsúdenému pri riešení jeho problémov formou odbornej pomoci a poradenstva s cieľom viesť odsúdeného k riadnemu spôsobu vedenia života a to v súčinnosti s rodinou odsúdeného.

Trest domáceho väzenia v Českej republike je od svojho zavedenia veľmi málo využívaný, pretože rovnako ako v Slovenskej republike je jeho problémom neefektívny spôsob kontroly. Sudcovia upúšťali od ich ukladania pre problémy v rámci jeho výkonu. Probační úradníci nemali dostatočnú časovú kapacitu na takúto kontrolu a ich úloha bola obmedzená len na kontrolu prítomnosti osoby v danom obydli a nie na pomoc páchatelovi, čím sa strácal význam probácie. Tým dochádza k všeobecnému konsenzu, že jediným skutočne účinným a efektívnym sa javí spôsob zavedenia elektronického monitoringu. V Trestnom zákone Poľskej republiky je trest domáceho väzenia upravený od 01. septembra 2009 a jeho zákonné podmienky sú takmer identické s právnymi systémami Slovenskej aj Českej republiky. Spočiatku bol aplikovaný len vo Varšave, neskôr od r. 2012 je aplikovaný v celej krajine. Osobitosťou zákona je, že po jeho novele v roku 2010 bol tento druh trestu možné uložiť i recidivistovi a jeho dĺžka mohla byť viac ako 6 mesiacov. Zjednocujúcim prvkom budúcnosti s využívaním trestu domáceho väzenia v Európe je neodmysliteľne spojené zavádzanie elektronického monitoringu.³ Niektoré európske krajiny

³ KLÁTIK, Jaroslav. Využitie elektronického monitoringu na Slovensku od jeho zavedenia až po súčasnosť. In: *Právne a ekonomické súvislosti elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*, Banská Bystrica, 21. – 22. 10. 2019, 1. vyd. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2019, s. 145 – 149. ISBN 978-80-557-1658-9

sú v rôznych fázach príprav alebo ostrých prevádzok tejto modernej technológie kontroly odsúdených. V nich sa využíva predovšetkým rádiový frekvenčná technológia, sledovanie cez GPS, hlasové overovanie a diaľkové overovanie požitia alkoholu.

Právna úprava premeny zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia predpokladá splnenie všeobecných podmienok na uloženie trestu domáceho väzenia podľa § 53 TZ, najmä po novele Trestného zákona č. 214/2019 Z. z. s účinnosťou od 01. 08. 2019. Súd môže odsúdenému za prečin premeniť zvyšok trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia, ak sú splnené podmienky podľa § 53 ods. 1 TZ a súčasne:

- a) odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie,
- b) odsúdený vykonal jednu tretinu uloženého alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného trestu odňatia slobody,
- c) zvyšok nevykonaného trestu odňatia slobody nepresahuje tri roky,
- d) nejde o výkon trestu, ktorý bol nariadený po rozhodnutí o neosvedčení sa v skúšobnej dobe určenej pri podmiennečnom odklade výkonu trestu odňatia slobody, podmiennečnom odklade výkonu trestu odňatia slobody s probačným dohľadom, o výkon zvyšku trestu, ktorý bol nariadený po rozhodnutí o neosvedčení sa v skúšobnej dobe pri podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody,
- e) odsúdenému nebol premenený trest domáceho väzenia na trest odňatia slobody,
- f) odsúdený nebol pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody.

Súd premení zvyšok trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia tak, že nevykonaný deň zvyšku trestu odňatia slobody sa rovná jednému dňu trestu domáceho väzenia.

Súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a:

- a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,
- b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,
- c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody, súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Ak odsúdený má vykonať viac trestov odňatia slobody, odsúdený môže byť podmiennečne prepustený najskôr po výkone súčtu pomerných častí uložených trestov podľa odseku 1

písm. a) až c), § 67 ods. 1 a 2 a celého zvyšku trestu podľa § 68 ods. 2. Ak ide o podmiennečné prepustenie podľa odseku 1 písm. c), kontrolu technickými prostriedkami možno skončiť najskôr po uplynutí doby, ktorá zodpovedá dvom tretinám uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Pokiaľ ide o podmiennečné upustenie od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia, po výkone polovice trestu domáceho väzenia súd by mohol podmiennečne upustiť od výkonu jeho zvyšku, ak odsúdený v čase výkonu trestu spôsobom svojho života preukázal, že ďalší výkon tohto trestu už nie je potrebný. Pri podmiennečnom upustení od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia súd určí skúšobnú dobu v trvaní až na dva roky, nie však kratšiu ako zvyšok trestu, skúšobná doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni právoplatnosti rozhodnutia o podmiennečnom upustení od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia. Odsúdenému, u ktorého súd podmiennečne upustil od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia, môže súd uložiť primerané obmedzenia alebo povinnosti uvedené v ustanovení § 51 ods. 3 a 4 Trestného zákona, smerujúce k tomu, aby viedol riadny život. Ak odsúdený, u ktorého sa podmiennečne upustilo od zvyšku trestu domáceho väzenia, viedol v skúšobnej dobe riadny život (bez záznamu v Registri trestov Generálnej prokuratúry SR, v registri priestupkov Ministerstva vnútra SR a iné), a plnil uložené obmedzenia alebo povinnosti, súd vysloví, že sa osvedčil. Inak musí rozhodnúť, a to prípadne už v priebehu skúšobnej doby, že zvyšok trestu premení na nepodmienečný trest odňatia slobody tak, že nevykonaný deň trestu domáceho väzenia sa rovná jednému dňu nepodmienečného trestu odňatia slobody, a zároveň rozhodne o spôsobe výkonu tohto trestu. Ak súd vyslovil, že sa odsúdený osvedčil, znamená to, že trest bol vykonaný dňom, keď rozhodnutie o upustení od vykonania zvyšku trestu domáceho väzenia nadobudlo právoplatnosť. Trest domáceho väzenia bol vykonaný dňom, keď rozhodnutie o podmiennečnom upustení od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia nadobudlo právoplatnosť, ak súd bez toho, že by odsúdený mal na tom vinu, nerozhodol o premene trestu do jedného roka od uplynutia skúšobnej doby, alebo ak sa proti odsúdenému vedie trestné stíhanie pre iný trestný čin spáchaný v skúšobnej dobe, do dvoch rokov od uplynutia skúšobnej doby. Ak odsúdený, u ktorého sa podmiennečne upustilo od zvyšku trestu domáceho väzenia, viedol v skúšobnej dobe riadny život a plnil uložené obmedzenia alebo povinnosti, súd vysloví, že sa osvedčil, inak rozhodne, a to prípadne už v priebehu skúšobnej doby, že zvyšok trestu premení na nepodmienečný trest odňatia slobody tak, že nevykonaný deň trestu domáceho väzenia sa rovná jednému dňu nepodmienečného trestu odňatia slobody, a zároveň rozhodne o spôsobe výkonu tohto trestu. Ak súd vyslovil, že sa odsúdený osvedčil, znamená to, že trest bol vykonaný dňom, keď rozhodnutie o upustení od vykonania zvyšku trestu domáceho väzenia nadobudlo právoplatnosť. Trest domáceho väzenia bol vykonaný dňom, keď rozhodnutie o podmiennečnom upustení od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia nadobudlo právoplatnosť, ak súd bez toho, že by odsúdený mal na tom vinu, nerozhodol o premene trestu do jedného roka od uplynutia skúšobnej doby, alebo ak sa proti odsúdenému vedie trestné stíhanie pre iný trestný čin spáchaný v skúšobnej dobe, do dvoch rokov od uplynutia skúšobnej doby.

Režim použitia technických prostriedkov určuje na základe rozhodnutia sudcu alebo prokurátora probačný a mediačný úradník tak, aby bol zabezpečený riadny výkon kontroly technickými prostriedkami.

Technickými prostriedkami v režimoch kontroly sú:

- osobné identifikačné zariadenie,
- zariadenie na kontrolu prítomnosti v mieste výkonu rozhodnutia (ďalej len „zariadenie na kontrolu prítomnosti“),
- zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby,
- zariadenie varovania blízkosti,
- zariadenie kontroly požitia alkoholu,
- zariadenie hlasového overenia prítomnosti kontrolovanej osoby,
- zariadenie probačného a mediačného úradníka.

Kontrolou prítomnosti monitorovanej osoby v určený čas na určenom mieste sa zabezpečuje monitoring trestu domáceho väzenia a zákaz vzdávať sa z miesta pobytu, ktorý býva uložený rozhodnutím súdu alebo prokuratúry (väzobné veci). Uvedené zariadenia umožňujú monitoring pohybu, resp. pobytu kontrolovanej osoby. Osobné identifikačné zariadenie má tvar náramku, ktorý sa upevňuje nad členkom kontrolovanej osoby. Slúži na identifikáciu kontrolovanej osoby, ktorá v centrálnom monitorovacom systéme je kompatibilná s údajmi o kontrolovanej osobe a príslušným režimom.

Náramok prostredníctvom rádiových signálov nepretržite komunikuje so zariadením na kontrolu prítomnosti, sú tzv. spárované (každé osobitne je nefunkčné) a je zberateľom a odosielateľom nashromaždených údajov centrálnemu monitorovaciemu systému, ktorý je umiestnený v operačnom stredisku v Bratislave. Sídlo operačného strediska je Ministerstvo spravodlivosti SR, ktoré priamo komunikuje prostredníctvom justičnej siete s kontrolórmi jednotlivých režimov elektronického monitoringu osôb, t. j. probačnými a mediačnými úradníkmi jednotlivých okresných súdov cez tzv. register probačnej a mediačnej služby.

Zariadenie na kontrolu prítomnosti pripomína klasickú pevnú linku a so súhlasom osôb bývajúcich spolu s kontrolovanou osobou býva umiestnené práve v obydli kontrolovanej osoby počas celého trvania elektronického monitoringu. Na malej obrazovke umiestnenej v strede sa po aktivácii zariadenia ukáže údaj o dátume a čase. Zariadenie má na bočnej strane slúchadlo, ktoré slúži na telefonické spojenie kontrolovanej osoby s operačným strediskom a naopak. Osobitné identifikačné zariadenie, tzv. náramok má samostatne zabudovanú batériu a zariadenie na kontrolu prítomnosti je pripojené do elektrickej siete. Režim kontroly prítomnosti kontrolovanej osoby v určený čas na určenom mieste (pri treste domáceho väzenia) je najčastejšie využívaným druhom kontroly a preto sa okrem opisu uvedeného režimu podrobne zameriame i samotnú aktiváciu a inštaláciu technických prostriedkov, ktoré sa rovnako využívajú i pri nižšie uvedených režimoch kontroly.

Technické zariadenia, ktoré sú nevyhnutné pre uvedený typ režimu sú:

- zariadenie kontroly prítomnosti,
- osobné identifikačné zariadenie,

- čierny aktivačný kľúč (uvedená farba je odlišením od čierneho aktivačného kľúča, ktorým sa aktivuje osobné identifikačné zariadenie iba pri režime kontroly zákazu priblíženia sa ku chránenej osobe).

Pred samotnou inštaláciou je potrebné kalibrovať osobné identifikačné zariadenie a to pomocou aktivačného kľúča tak, že kovové pliešky „náramku“ držíme pritlačené na aktivačnom kľúči a krátko stlačíme tlačidlo OFF. Po zablikaní červeného svetla (asi po dobu 2 sekúnd) sa aktivačný kľúč odpojí. Po chvíľke sa opäť priložia pliešky k aktivačnému kľúču a stlačí sa tlačidlo ON, opäť zabliká červené svetlo. Náramok sa odloží a nechá sa ležať bez pohybu na nekovovom povrchu asi 30 cm od zariadenia.

Probačný a mediačný úradník po úspešnej kalibrácii požiada telefonicky operačné stredisko o aktiváciu zariadenia, ktoré zašle probačnému úradníkovi aktivačnú SMS správu a po asi 3 minútach zariadenie vydá tón, čo znamená, že zariadenie je aktivované a režim kontroly bol úspešne odoslaný do zariadenia. Na displeji zariadenia sa zobrazí aktuálny dátum a čas. Probačný a mediačný úradník následne založí kontrolovanej osobe osobné identifikačné zariadenie (náramok):

1. skontroluje, či sa prúžok (pre uchytenie konca remienka) nachádza na strane remienka s kovovými hrotmi,
2. následne na túto časť remienka pripevní zospodu samičiu časť klipu (s dierkami) tak, aby na konci remienka bola časť klipu s plnou stranou,
3. požiada kontrolovanú osobu, aby si sadla a priloží jej remienok okolo členka v jeho najužšom bode tak, aby telefónne číslo umiestnené na osobnom identifikačnom zariadení smerovalo nahor. Remienok následne upevní do prúžka,
4. skontroluje, či medzi členkom kontrolovanej osoby a náramkom je medzera na jeden prst, aby sa zabránilo prílišnému stiahnutiu remienka okolo členka,
5. požiada kontrolovanú osobu, aby vstala a prešla pár krokov pre zabezpečenie komfortu pri nosení náramku. Zároveň probačný a mediačný úradník skontroluje pomocou zariadenia pre probačného úradníka stav hodnoty prítomnosti tela.
6. probačný a mediačný úradník priloží samčiu časť klipu na samičiu časť tak, aby drážka zapadla do výstupku.
7. následne prostredníctvom celej plochy klieští zacvakne obe časti klipu dokopy.
8. ak obe časti klipu do seba správne zapadnú, zariadenie sa uzamkne. Stav náramku po nasadení môže probačný a mediačný úradník skontrolovať pomocou zariadenia pre probačného úradníka.

Po nainštalovaní osobného identifikačného zariadenia sa umiestni v obydlí kontrolovanej osoby zariadenie kontroly prítomnosti:

- podľa možnosti v strede obydla v blízkosti elektrickej zásuvky,
- na rovný, suchý, stabilný a bezpečný povrch (napr. stôl),
- približne 1 meter nad podlahou a v minimálnej vzdialenosti 30 cm od steny,

- čo najďalej od televízneho prijímača, mikrovlnnej rúry, počítača, notebooku alebo iných elektrických spotrebičov,
- mimo zdrojov tepla alebo chladu (radiátor, klimatizácia, priame slnečné svetlo),
- zapojí sa adaptér zariadenia do elektrickej zásuvky,
- ak zariadenie zapívalo spustil sa proces inicializácie – hľadanie mobilného operátora (môže trvať 10 – 30 sekúnd po zapojení).

Kontrolu výkonu trestu domáceho väzenia zabezpečujú osobné identifikačné zariadenie a zariadenie na kontrolu prítomnosti. Osobné identifikačné zariadenie má podobu náramku, ktorý sa upevňuje spravidla na členok kontrolovanej osoby. Podmienkou jeho použitia je potvrdenie od lekára o zdravotnej spôsobilosti na jeho inštaláciu. Jeho úlohou je zabezpečiť jednoznačnú identifikáciu kontrolovanej osoby – v centrálnom monitorovacom systéme je spárovaný s údajmi a režimom konkrétnej osoby. Náramok prostredníctvom rádiových signálov neustále komunikuje so zariadením na kontrolu prítomnosti, ktoré zase odosiela údaje centrálnemu monitorovaciemu systému, čím umožňuje monitorovanie pohybu, resp. pobytu kontrolovanej osoby. Zatiaľ čo náramok má vlastnú zabudovanú batériu, zariadenie na kontrolu prítomnosti vyžaduje pripojenie do elektrickej siete a okrem iného aj dostupnosť telefónnej prípojky alebo signálu mobilnej siete. Toto zariadenie pripomínajúce klasickú pevnú linku je so súhlasom spolubývajúcich umiestnené v obydlí kontrolovanej osoby počas celej doby trvania elektronického monitoringu.

Kontrolu pohybu a pobytu kontrolovanej osoby na základe určenia jej aktuálnej geografickej polohy zabezpečuje monitoring uloženého trestu zákazu pobytu na vyhradených miestach, napr. v rámci športových podujatí (väčšinou pri futbalových štadiónoch), na vyhradených kultúrnych podujatiach alebo zákazu vstupu na miesta, kde bol spáchaný trestný čin. Zariadenie odosiela do centrálného monitorovacieho systému údaje o akomkoľvek pohybe alebo pobyte osoby, tzn. kontrolovaná osoba sa môže voľne pohybovať v obydlí, mieste svojho pobytu, v meste, kraji či v rámci územia republiky. Jej pohyb či pobyt je monitorovaný v rozsahu územia, ktorý mu určuje rozhodnutie súdu alebo prokuratúry. Kontrola sa realizuje prostredníctvom osobného identifikačného zariadenia, tzv. náramku a zariadenia na určenie polohy.

Ide o prenosné zariadenie podobné mobilnému telefónu (čiernej farby), ktoré na rozdiel od zariadenia na kontrolu prítomnosti musí mať kontrolovaná osoba pri sebe, napr. v taške, vrecku a podobne počas celého výkonu elektronického monitoringu. Batériu uvedeného zariadenia je nevyhnutné pravidelne nabíjať, podobne ako pri mobilnom telefóne, spravidla každý deň dve hodiny. Podmienka využívania uvedeného režimu kontroly je rovnaká ako pri kontrole prítomnosti osoby v určený čas na určenom mieste s tým rozdielom, že pri uvedenom zariadení je nevyhnutná dostupnosť signálu mobilnej siete a tiež GPS signálu.

Ak súd nariadi obvinenému alebo odsúdenému zákaz zdržiavať sa napr. pri futbalových štadiónoch v čase konania športového zápasu, kontrola výkonu tohto rozhodnutia sa realizuje prostredníctvom náramku a zariadenia na určenie polohy. Toto zariadenie umožňuje kontrolu pohybu a pobytu na základe určenia aktuálnej geografickej polohy. Ide o prenosné zariadenie podobné mobilnému telefónu, ktoré je kontrolovaná osoba povinná mať pri sebe, napr. vo vrecku počas celého trvania elektronického monitoringu. Princíp jeho fungovania je podobný

ako pri zariadení na kontrolu prítomnosti kontrolovanej osoby v určený čas na určenom mieste, avšak dostupnosť signálu mobilnej siete a tiež GPS je v tomto prípade nevyhnutnosťou. Batériu zariadenia je potrebné pravidelne nabíjať.

Režim kontroly priblíženia sa kontrolovanej osoby k chránenej osobe a okamžité varovanie chránenej osoby monitoruje zákaz priblíženia sa k chránenej osobe, ktorou môže byť i obeť domáceho násillia a ktorá s uvedeným monitoringom musí súhlasiť. Kontrolovať sa môže i uložený príkaz nezdržiavať sa napríklad v blízkosti obydllia poškodeného. Zákaz priblíženia je ohraničený určenou vzdialenosťou kontrolovanej osoby od chránenej osoby a uvedená vzdialenosť je v rámci technických parametrov presne stanovená (napr. 5 m, 100 m a podobne). Uvedený druh kontroly môže byť paralelný i s kontrolou pohybu a pobytu kontrolovanej osoby, kedy odsúdený ako kontrolovaná osoba nosí osobné identifikačné zariadenie (náramok) a poškodený (obeť) ako chránená osoba má zariadenie na varovanie blízkosti. Ide o mobilné zariadenie podobné mobilnému telefónu (čierno-bielej farby), ktoré má chránená osoba pri sebe a v prípade priblíženia sa kontrolovanej osoby k nej na vopred nastavenú vzdialenosť, ju hlasitým signálom, resp. priamo oznámením cez operačné stredisko varuje o tom, že kontrolovaná osoba sa nachádza v jej blízkosti alebo v tzv. nárazníkovej zóne, ktorá je vymedzená pred vstupom do zakázanej zóny, t. j. zóny, kde sa nachádza chránená osoba. Rovnako kontrolovaná osoba prostredníctvom svojho technického zariadenia (zariadenia na určenie polohy) je upozornená, že sa nachádza v blízkosti chránenej osoby a má ihneď uvedenú zónu opustiť. Počas celej doby kontroly je monitorovaná kontrolovaná osoba upozorňovaná o porušení zákazu a toto upozornenie sa končí až opustením zakázanej zóny kontrolovanou osobou. Nevyhnutnosťou u chránenej osoby je tiež pravidelné nabíjanie technického zariadenia a funkčnosť dostupného mobilného i GPS signálu.

Na zlepšenie ochrany obete domáceho násillia môže súd s jej súhlasom uložiť obvinenému alebo odsúdenému zákaz priblížiť sa k nej na určenú vzdialenosť, ktorého dodržiavanie bude kontrolované s využitím elektronického monitoringu. Vtedy sa používa kombinácia rovnakých zariadení ako v prípade monitoringu pri zákaze pobytu, čiže obvinený alebo odsúdený ako kontrolovaná osoba bude nosiť náramok a zariadenie na určenie polohy. Obeť alebo poškodený získa štatút tzv. chránenej osoby a počas celého trvania kontroly technickými prostriedkami musí mať pri sebe zariadenie varovania blízkosti. Toto prenosné zariadenie s rozmermi bežného mobilného telefónu umožňuje okamžité varovanie chránenej osoby v prípade priblíženia sa kontrolovanej osoby. Jeho batériu je potrebné pravidelne nabíjať a na správnu funkčnosť potrebuje dostupný mobilný i GPS signál.

Režim kontroly dodržiavania zákazu požívania alkoholických nápojov kontrolovanou osobou umožňuje monitoring zákazu požívania alkoholických nápojov, ktorý sa ukladá súčasne s trestom domáceho väzenia. Kontrola uvedeného zákazu sa realizuje prostredníctvom zariadenia kontroly požitia alkoholu. Toto technické zariadenie umožňuje sledovať hladinu alkoholu v dychu kontrolovanej osoby. Funkčnosť uvedeného zariadenia je podmienená prvotným zosnímaním biometrických rozmerov tváre kontrolovanej osoby, ktoré sa dostávajú automaticky do centrálného monitorovacieho systému. Tento systém ich uloží a tým sa zamedzí tomu, aby túto kontrolu mohla vykonať iná osoba okrem kontrolovanej osoby. Zariadenie je vybavené odnímateľnou plastovou rúrkou, ktorá slúži na to, aby sa kontrolovanej

osobe vykonala uvedená kontrola nádychom. Zariadenie má tvar veľkej čiernej skrinky s malou obrazovkou, ktorá sníma tvár kontrolovanej osoby a ktorá ho má umiestnené vo svojom obydli a je podľa pokynov probačného úradníka cez operačné stredisko vyzývaná náhodným spôsobom na vykonanie takejto kontroly. Prostredníctvom tlačidiel na pravej strane kontrolovaná osoba začne tlačidlom štart začiatok kontroly, prípadne nastaví frekvenciu dychu (začiatok fúkania do trubičky, fúkať silnejšie, fúkať slabšie) alebo pri nesprávnom dychu vynuluje predchádzajúci úkon, ktorý je automaticky zaznamenávaný do pamäte zariadenia.

Dodržiavanie zákazu požívať alkoholické nápoje možno kontrolovať s pomocou zariadenia kontroly požitia alkoholu. Funguje na princípe sledovania úrovne alkoholu v dychu za súčasného rozpoznania tváre kontrolovanej osoby. Na vyzvanie centrálného monitorovacieho systému kontrolovaná osoba vykoná priamo na zariadení dychovú skúšku (podobne ako pri policajnej kontrole), pričom sa zároveň zosníma jej tvár. Získané údaje sú automaticky odoslané centrálnemu monitorovaciemu systému, ktorý ich následne vyhodnotí. Zariadenie sa štandardne používa samostatne, avšak v prípade súbežného uloženia trestu domáceho väzenia je v kombinácii s elektronickým náramkom. Kontrolovaná osoba má toto zariadenie vo veľkosti faxu umiestnené vo svojom obydli a zapojené do elektrickej siete počas celej doby trvania monitoringu. Na svoju prevádzku tiež potrebuje telefonickú prípojku alebo signál mobilnej siete.

Kontrola telefonického overenia prítomnosti kontrolovanej osoby na určenom mieste v určenom čase umožňuje kontrolovať obvineného alebo odsúdeného a to priamo cez telefón, avšak len ako pevnú linku, nie mobilný telefón. Uvedený typ monitoringu sa využíva napr. pri zákaze obvineného navštíviť hromadné podujatia, športové či kultúrne podujatia, a podobne. Je možné si takto hlasovo overiť, že obvinený sa v uvedenom čase nenachádza v mieste uloženého zákazu, ale v mieste, kde je uskutočňovaný telefonický hovor. Monitoring je založený práve na rozpoznaní hlasu kontrolovanej osoby, ktorý sa realizuje telefonátom z operačného strediska. Pri tomto type monitoringu sa nepoužíva elektronický náramok, podmienkou jeho využitia je len dostupnosť pevnej linky. Na základe doterajšej praxe probačných a mediačných úradníkov je tento spôsob kontroly najmenej využívaným režimom z dôvodu neukladania takých povinností a obmedzení, ktoré by si tento typ monitoringu vyžadovali, ale i z hľadiska jeho efektivity, kde náhrada tohto typu režimu formou probačného dohľadu sa javí byť efektívnejšia a účelnejšia.

Obvineného alebo odsúdeného, ktorému súd nariadil napr. zákaz návštev športových alebo iných hromadných podujatí, možno kontrolovať aj cez telefón. Na tento účel sa však dá použiť len pevná linka, nie mobilný telefón. Monitoring prebieha na diaľku pomocou telefonátu z operačného strediska a je založený na rozpoznaní hlasu kontrolovanej osoby. Telefonicky sa teda overí jej prítomnosť na určenom mieste. Pri tomto type monitoringu sa nepoužíva elektronický náramok. Vyžaduje sa len dostupnosť pevnej linky alebo možnosť jej zavedenia.

Kontrola zistenia prítomnosti kontrolovanej osoby na určitom mieste bez vedomosti kontrolovanej osoby umožňuje kontrolovať obvineného alebo odsúdeného bez toho, aby táto osoba mala vedomosť o takejto kontrole. Prítomnosť obvineného na určitom mieste bez jeho vedomia sa kontroluje s použitím zariadenia probačného a mediačného úradníka. Ide o mobilné zariadenie podobné mobilnému telefónu (čierno-bielej farby), t. j. rovnaké

zariadenie, ktoré používa i chránená osoba pri kontrole priblíženia sa kontrolovanej osoby k nej. Rozdiel je nastavený len v technických parametroch na zadnej strane mobilného telefónu, kde probačný a mediačný úradník má etiketu – Mobilná jednotka pre úradníkov – na rozdiel od chránenej osoby, ktorá má etiketu – Mobilná jednotka pre chránenú osobu.

Novela Trestného zákona a Trestného poriadku – zákon č. 321/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, platný od 20. 11. 2018, účinný od 01. 01. 2019 novelizoval tiež zákon o výkone trestu odňatia slobody a zákon č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2016 Z. z. Touto novelou sa reagovalo na zavedenie elektronického systému monitorovania osôb v Slovenskej republike, keďže tento spôsob bol jedným zo spôsobov, ktorým sa mala podporiť oblasť probácie a plnenie jej cieľov. Avšak práve zavedením tohto nového nástroja sa zároveň začali prejavovať nedostatky tejto oblasti a kolízia jednotlivých úloh justičného systému. Niektoré súčasné procesy tohto prostredia upravené platnou legislatívou využitie alternatívneho trestania komplikujú, bránili ich efektívnej príprave a následnému výkonu a nesledujú potrebu synergie medzi zapojenými subjektami (sudca, prokurátor, probačný a mediačný úradník, Zbor väzenskej a justičnej stráže). Z vyššie uvedených dôvodov bola prax v oblasti využívania alternatívneho trestu a s tým spojeného výkonu probácie a mediácie v jednotlivých regiónoch nejednotná. Vyžadovali sa zmeny v oblasti ukladania obmedzení a povinností všeobecne, ukladania podmienenečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody, premeny trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia, zabezpečenia riadneho výkonu ochranného dohľadu, prípravy a realizácie trestu povinnej práce, výkonu kontroly technickými prostriedkami pri nahradenej väzbe i pri treste domáceho väzenia. Zmeny príslušnej legislatívy obsahovo predstavovali predovšetkým reakciu na požiadavky aplikačnej praxe, akúsi optimalizáciu, prispôbovanie právnej úpravy aktuálnym požiadavkám na flexibilné postupy dotknutých subjektov v trestnom konaní, ktoré podmieňujú efektívne ukladanie a výkon alternatívnych sankcií, teda aplikovanie princípov restoratívnej justície. Základným cieľom novely bolo odstránenie prekážok v postupoch aplikačnej praxe a zrýchlenie postupov v niektorých prípadoch využitia alternatívneho trestania, zefektívnenie práce probačného a mediačného úradníka a optimalizácia prípravy a realizácie kontroly výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami. Novelou sa súčasne riešili vybrané nedostatky právnej úpravy týkajúcej sa trestného práva, ktoré boli identifikované na podklade poznatkov získaných z aplikačnej praxe alebo vyplývajúcich z judikatúry súdov. Upravil sa vzťah funkcie vedúceho probačného a mediačného úradníka k samotnej probačnej/mediačnej činnosti, teda jeho zaradenie do rozvrhu práce – vybavovanie agendy. Keďže funkcia vedúceho probačného a mediačného úradníka má plniť iné úlohy, výslovne sa upravila podmienka pre možnosť vybavovania príslušnej agendy. Cieľom bolo zabezpečiť, aby sa funkcia, resp. úloha probačného a mediačného úradníka nenahrádzala iným zamestnancom, ale aby sa absencia probačného a mediačného úradníka v danom obvode riešila obsadením uvoľneného miesta, resp. vytvorením nového. Nevzťahuje sa to na úkony, ktoré vedúci realizuje vo veci pridelennej probačnému a mediačnému úradníkovi v zastúpení. V praxi dochádza k vydávaniu pokynov,

ktoré zahŕňajú i metodickú oblasť, ktorú by malo realizovať MS SR a vedúci oddelenia probácie a mediácie, resp. sú zamieňané s činnosťami, ktoré v súčasnosti niektorí PaMÚ zabezpečujú (napr. aby PaMÚ zabezpečil úkon vo veciach, kde sa probácia nevykonáva a pod.). Ide o takzvané delegované pokyny, ktoré svojím obsahom a zameraním presahujú rámec probácie. Tento zákon napomáha limitovať rozsah vydávaných pokynov tak, aby nedochádzalo k rôznym výkladom a rôznorodej praxi. Reakcia na zavádzanú zmenu – oprávnenie riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody podať žiadosť probačnému a mediačnému úradníkovi na vykonanie predbežného šetrenia s tým, že časť predbežného šetrenia (základné informácie a súhlas odsúdeného s premenou) zabezpečí priamo príslušný ústav na výkon trestu odňatia slobody, čím sa zároveň eliminuje potreba návštevy probačného a mediačného úradníka v ústave a skráti sa administratívny proces pre potreby zistenia, či sú splnené materiálno-technické podmienky pre kontrolu technickými prostriedkami, a teda i výkonu samotného trestu.

V krajinách Európskej únie je profesia probačného a mediačného úradníka presne zadefinovaná z hľadiska kvalifikačných štandardov vzdelania a požiadavky na výkon probačnej a mediačnej práce sú exaktne stanovené, pričom v Slovenskej republike takéto etablovanie tejto profesie absentuje. Kvalifikačné predpoklady uchádzačov definuje § 5 ods. 1 b) zákona č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch, sú však veľmi rôznorodé a nereflektujú na osobitosť a potrebu špecializácie pre výkon tejto pomáhajúcej profesie. Ak sa v probácii a mediácii má dosahovať želaný účinok na páchatelov trestnej činnosti, ako i obeť trestných činov a celú spoločnosť, od probačných a mediačných úradníkov sa musia vyžadovať špeciálne vedomosti, schopnosti a zručnosti, ktoré si by si mali osvojiť a rozvinúť už v procese odbornej prípravy na výkon tejto profesie, tzn. už počas vysokoškolského štúdia. Prieskumy ukazujú na to, že v poznatkovom fonde probačných a mediačných úradníkov by mali byť vedomosti z oblasti sociálnej práce, psychológie, trestného práva, kriminológie, prevencie kriminality, viktimológie a sociológie. Je potrebné konštatovať, že čím vyššia bude odbornosť a kompetentnosť probačných a mediačných úradníkov, tým sa zvýši aj profesionalita výkonu ich práce a vo väčšej miere dôjde k saturácii v intenciách restoratívnosti. Ako vhodné sa javí, aby pri začatí výkonu probácie a mediácie (napr. počas adaptačného obdobia) absolvoval probačný a mediačný úradník špecializovanú odbornú prípravu, ktorá vytvorí predpoklad pre riadne plnenie úloh, najmä ak nie je absolventom magisterského študijného odboru (programu) probačná a mediačná práca. Novelou sa preto vytvoril priestor pre flexibilné zabezpečenie nevyhnutnej prípravy pre výkon profesie v opodstatnených prípadoch, a zároveň priestor pre priebežné vzdelávanie, ktoré by v prípade potreby realizovalo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Tento zákon sa snaží o odstránenie kolízie lehoty pre podmienené prepustenie pri odsúdenom za prečin a lehoty pre možnosť premeny trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia. V súčasnosti možno premeniť (okrem splnenia ďalších podmienok) trest odňatia slobody po vykonaní 1/3, ak zároveň zvyšok trestu nie je dlhší ako 2 roky a len so súhlasom odsúdeného. V prípade uloženého 12 mesačného trestu odňatia slobody možno takýto trest premeniť po vykonaní 4 mesiacov, pričom podmienené prepustiť možno na slobodu odsúdeného po 6 mesiacoch. V uvedenej situácii je odsúdený len vo výnimočných prípadoch motivovaný súhlasiť s premenou trestu na TDV, ak ho po 6 mesiacoch výkonu

trestu možno prepustiť bez závažnejších zásahov do jeho života a na druhej strane by po prepustení z ústavu vykonával trest „na slobode“ pričom by bol zvyšných 8 mesiacov pod prísnou kontrolou,. Najväčší časový rozdiel (cca 6 mesiacov) medzi možnosťou opustiť ústav pri premene TOS na TDV alebo pri podmienenečnom prepustení je pri 36-mesačnom treste, pričom pri vyššej trestnej sadzbe sa rozdiel znižuje a pri 49-mesačnom treste dokonca možno odsúdeného skôr podmienene prepustiť, ako mu umožniť premenu na TDV. Uvedený stav je spôsobený najmä obmedzujúcou podmienkou maximálneho 2-ročného zvyšku trestu, ktorý možno vykonať formou TDV. V prípade možnosti vykonať zvyšok trestu vo forme TDV v dĺžke 3 roky sa vytvára motivačný priestor pre využitie premeny TOS na TDV – uprednostnenie pred využitím podmienenečného prepustenia aj pre páchatel'ov odsúdených za prečin pri trestných sadzbách v dĺžke 37 až cca 60 mesiacov. Zákon (novela) sa snaží o vytvorenie možnosti aplikácie elektronického monitoringu pri ukladaní trestov v záujme zvýšenia úspešnosti reintegrácie páchatel'a do spoločnosti. V Slovenskej republike doposiaľ správanie odsúdeného po podmienenečnom prepustení z výkonu TOS, teda počas skúšobnej doby nebolo kontrolované technickými prostriedkami ani iným obdobným efektívnym nástrojom. Podľa právnej úpravy účinnnej od 01. januára 2016 možno aj pri rozhodnutí o podmienenečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nariadiť kontrolu technickými prostriedkami. Zároveň je vo väzenskom systéme evidované množstvo prípadov páchatel'ov zločinu, ktorí sú vo výkone trestu odňatia slobody po prvýkrát, pričom často ide o páchatel'ov, ktorí v porovnaní s páchatel'mi prečinov predstavujú nižšiu mieru rizika ďalšieho zlyhania a dĺžka pobytu v ústave na výkon trestu odňatia slobody ovplyvňuje úspešnosť ich následnej reintegrácie do spoločnosti. Kratší, resp. nevyhnutne dlhý pobyt odsúdeného vo výkone TOS napomáha úspešnej resocializácii páchatel'a a zároveň u prvotrestaných páchatel'ov je vyšší predpoklad ich úspešného začlenenia do spoločnosti v porovnaní s viacnásobne trestanými páchatel'mi menej závažných prečinov. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že dlhodobé uväznenie vplyvom procesu prizonizácie znižuje, ba až znemožňuje pravdepodobnosť úspešnej reintegrácie po prepustení (napr. v oblasti sociálnych vzťahov). Pôsobí negatívne na formovanie sociálne žiaducich vzorcov správania, znižuje účinnosť resocializačných zámerov a postihuje i tzv. prosociálny typ odsúdených. Je však potrebné zachovávať veľkú opatrnosť pri zovšeobecňovaní procesu prizonizácie, ako sa tradične zdôrazňuje v niektorých spisoch v odbore väzenskej sociológie. Možno očakávať, že pravdepodobnosť zlyhania vo viacerých podstatných sférach sociálneho života – v profesii, partnerskom i občianskom živote – sa zvýši s dĺžkou uväznenia. Účelom novely je aj skrátenie a zefektívnenie celého procesu (ťažisková je najmä časť inštitútu predbežného šetrenia) premeny zvyšku nepodmienenečného trestu odňatia slobody na trest domáceho väznenia, ale napr. i nahradenia väzby probačným dohľadom. V týchto prípadoch dochádza k spolupráci súdu (probačného a mediačného úradníka) a Zboru väzenskej a justičnej stráže (povereného príslušníka v príslušnom ústave). Je vhodné, aby takáto spolupráca bola administratívne jednoduchá a realizovaná bez zbytočných úkonov, čo vytvorí priestor pre skrátenie celého administratívneho postupu a prípravy podkladov pre rozhodnutie súdu.⁴ Preto sa prijalo,

⁴ KLÁTIK, Jaroslav. Využitie elektronického monitoringu na Slovensku od jeho zavedenia až po súčasnosť. In: *Právne a ekonomické súvislosti elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*, Banská Bystrica, 21. – 22. 10. 2019. 1. vyd., Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2019, s. 155 – 160. ISBN 978-80-557-1658-9.

aby v prípadoch premeny trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia bol sám riaditeľ príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody oprávnený dať pokyn probačnému a mediačnému úradníkovi na vykonanie predbežného šetrenia s tým, že časť predbežného šetrenia (základné informácie a súhlas odsúdeného s premenou) zabezpečí priamo príslušný ústav na výkon trestu odňatia slobody, čím sa zároveň eliminuje potreba návštevy probačného a mediačného úradníka v ústave a skráti sa administratívny proces pre potreby zistenia, či sú splnené materiálno-technické podmienky pre kontrolu technickými prostriedkami, a teda i pre výkon samotného trestu. V prípade prípravy rozhodnutia o nahradení väzby s nariadením kontroly technickými prostriedkami si spolupráca vyžaduje, aby príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže odovzdal určené tlačivá, poučenia dotknutej osobe, ktorá sa nachádza vo výkone väzby. O takúto spoluprácu požiada probačného a mediačného úradníka, ktorý zabezpečuje realizáciu predbežného šetrenia. Predmetná úprava je spôsobilá skrátiť realizáciu predbežného šetrenia v závislosti od druhu režimu kontroly technickými prostriedkami z 1 mesiaca na jeden až päť dní. Zároveň dôjde k odbremeneniu sudcu, ktorému bude pri premene trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia predložený návrh riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody na premenu už s vykonaným predbežným šetrením a všetkými podkladmi pre rozhodnutie bez potreby zabezpečenia ďalších súvisiacich úkonov, teda bez ďalšieho zdržania sa tým, že riaditeľ podá návrh len v prípade, ak je výsledok predbežného šetrenia odporúčací, resp. sú splnené všetky materiálno-technické podmienky pre premenu trestu. V prípadoch nahradenia väzby bude benefitom promptné získanie podkladov – výsledku predbežného šetrenia a teda možnosť flexibilnejšieho postupu sudcu pri rozhodovaní o väzbe.

Novelou Trestného zákona a Trestného poriadku – zákonom č. 214/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, platný od 17. 07. 2019, účinný od 01. 08. 2019 sa definuje predpoklad pre možnosť uloženia trestu domáceho väzenia popri prečinoch aj za určenú kategóriu zločinov. Z dostupných údajov vyplýva, že v Slovenskej republike stále prevláda v aplikačnej praxi punitivnosť a potenciál restoratívnej justície. Ústavný súd Českej republiky svojím objavom sp. zn. II. ÚS 2027/171 vniesol nový pohľad na ukladanie trestov a predovšetkým na využitie alternatívnych trestov v zmysle aplikácie zásady „ultima ratio“. Predmetný prípad z Českej republiky demonštruje možnosti využiteľnosti alternatívnych trestov (v danom prípade trestu domáceho väzenia) aj pri trestných činoch, ktoré sa vyznačujú svojou vyššou závažnosťou. Platí to aj vo vzťahu k iným druhom trestných sankcií nespojených s odňatím osobnej slobody, napr. pri peňažných trestoch, pri ktorých je podiel uložených peňažných trestov v Slovenskej republike na úrovni 4,8 % z celkového počtu uložených trestov predstavuje podiel uložených peňažných trestov v Českej republike na celkovom počte uložených trestov takmer 15 % so zámerom zvýšiť tento podiel až na 20 %. Aj tento príklad podporuje názor, podľa ktorého by sa Slovenská republika mala jednoznačne uberať cestou väčšieho aplikovania alternatívnych trestov, nielen kvôli úspore finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu, ale najmä z dôvodu širšej aplikácie prvkov restoratívnej justície a jej vplyvu na spoločnosť. Táto novela Trestného zákona a Trestného poriadku je dôsledkom údajov získaných z aplikačnej praxe, z ktorých je zrejmé, že z hľadiska počtu ukladaných trestov prevládajú nepodmienečné tresty odňatia slobody a podmienečné tresty odňatia slobody za ktorými nasledujú trest

povinnej práce, peňažný trest a trest zákazu činnosti. Túto skutočnosť potvrdzujú aj údaje o väzenskej populácii, podľa ktorých je v Slovenskej republike umiestňovaný vo výkone väzby a vo výkone trestu odňatia slobody v priemere 2 až 2,5-krát vyšší počet osôb na 100 000 obyvateľov v porovnaní s krajinami západnej Európy (tzv. väzenský index). Po odpočítaní cudzincov (teda použitie kritéria štátnej príslušnosti pri výpočte) je zrejmé, že v Slovenskej republike je vo výkone väzby a vo výkone trestu odňatia slobody umiestnený približne 3 až 4-násobne vyšší počet osôb na 100 000 obyvateľov ako napr. v Nemecku, Rakúsku, Švédsku, Fínsku a Nórsku. Za príčinu tohto stavu možno popri nedostatočnom využití potenciálu alternatívnych trestov považovať aj relatívne prísne nastavenie trestnej politiky v spojení s vysokými trestnými sadzbami trestných činov v porovnaní s niektorými inými členskými štátmi Európskej únie. Uvedený stav zároveň pretrváva aj napriek skutočnosti, že podstatný podiel na ukladaných trestoch tvoria podmienené odklady výkonu trestu odňatia slobody, pri ktorých síce nedochádza k odňatiu osobnej slobody (ak súčasne dôjde k osvedčeniu v skúšobnej dobe), avšak zároveň nie vždy dochádza k efektívnemu a intenzívnemu dohľadu nad správaním páchatelia s cieľom korigovať jeho správanie do budúcnosti a vyhnúť sa tým recidíve páchania trestnej činnosti.

Pri zohľadnení konceptu, že trest domáceho väzenia je vo svojej podstate represívnejšou sankciou v porovnaní s podmieneným odkladom výkonu trestu odňatia slobody (aj s nariadením probačného dohľadu so súčasným uložením obmedzení alebo povinností), nakoľko obmedzuje slobodný pohyb odsúdeného v určenom čase, nemožno predložený návrh považovať za zmenu, ktorá prináša benevolenciu vo vzťahu k páchatelom trestných činov, ktoré Trestný zákon definuje ako zločiny. Ak súd v súčasnosti pri ukladaní trestu za zločin považuje nepodmienený trest odňatia slobody s ohľadom na osobu páchatelia a ostatné okolnosti danej veci za neprimeraný, využije možnosť uloženia podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody (ak sú splnené podmienky čo do výšky inak uloženého trestu odňatia slobody), keďže právny poriadok mu inú možnosť neponúka. Touto novelou sa vyplňa priestor medzi možnosťou uloženia nepodmieneného trestu odňatia slobody a podmieneného odkladu výkonu takéhoto trestu. Súdu sa tak vytvára možnosť uložiť ďalší druh sankcie, ak je to v danom prípade účelné, vhodné a primerané v súlade s požiadavkami na individualizáciu trestu pre daného páchatelia. V zákone č. 214/2019 Z. z. sa vymedzuje kategória zločinov, za ktoré bude môcť súd ukladať trest domáceho väzenia po splnení všeobecných podmienok uvedených v § 53 ods. 1 TZ a to viazaním na hornú hranicu trestnej sadzby, ktorá nesmie prevyšovať 10 rokov po jej úprave podľa všeobecnej časti Trestného zákona (formulácie „ustanovenej týmto zákonom“). V zmysle uvedeného, ak odsúdený spácha dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, pričom trestná sadzba za daný zločin podľa osobitnej časti je napr. 3 až 10 rokov odňatia slobody, dôjde po použití asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 TZ k zvýšeniu hornej hranice trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu, čo bude mať za následok, že trest domáceho väzenia súd neuloží. Ak sú splnené zákonné podmienky súd uloží trest domáceho väzenia v rámci výmery (až na štyri roky), najmenej však na spodnej hranici trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom, t. j. rovnako po jej úprave podľa všeobecnej časti Trestného zákona. Tiež došlo k zmenám pri úprave dĺžky trvania kontroly technickými

prostriedkami tak, aby bol pokrytý časový rozdiel medzi bežným podmieneným prepustením a podmieneným prepustením s obligatórnym monitoringom. Určilo sa obdobie na rozdiel medzi 1/2 a 2/3 uloženého trestu. Až po uplynutí 2/3 bude možné postupovať podľa § 23 ods. 3 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – rozhodnúť o skončení kontroly technickými prostriedkami, ak kontrolovaná osoba počas kontroly výkonu rozhodnutia technickými prostriedkami spôsobom svojho života preukázala, že kontrola technickými prostriedkami nie je potrebná. Analogicky k ustanoveniam pri iných trestoch vytvorila hmotnoprávna úprava podmieneného upustenia od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia, ktorá doposiaľ absentovala a v nedokonalejšej forme sa nachádzala v § 435 ods. 4 TP. V zmysle novely bude môcť súd podmiennečne upustiť od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia, za splnenia podmienky, že odsúdený počas výkonu trestu preukázal, že ďalší výkon tohto trestu už nie je potrebný a zároveň bola vykonaná aspoň polovica uloženého trestu. V takom prípade súd určí skúšobnú dobu, ktorá môže predstavovať pri treste domáceho väzenia až dva roky. Určenie skúšobnej doby je povinnou súčasťou rozhodnutia príslušného súdu o podmienenom upustení od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia. Dolná hranica skúšobnej doby nie je stanovená, skúšobná doba však musí trvať dlhšie, ako je nevykonaná časť trestu a maximálne môže trvať dva roky. Okrem toho súd uloží odsúdenému probačný dohľad a prípadne tiež primerané obmedzenia a povinnosti podľa § 51 ods. 3 a 4. Uloženie primeraných obmedzení a povinností má fakultatívny charakter, nie je podmienkou pre rozhodnutie o podmienenom upustení od výkonu zvyšku trestu. Ustanovenie § 68b upravuje možnosť súdu rozhodnúť o tom, že odsúdený sa osvedčil, ak v skúšobnej dobe viedol riadny život a plnil obmedzenia a povinnosti, ako mu boli uložené. Pri osvedčení sa odsúdeného to znamená, že trest bol vykonaný. Naopak, ak dôjde k záveru, že odsúdený nesplnil podmienky pre vyslovenie o jeho osvedčení sa v skúšobnej dobe, súd nariadi výkon zvyšku trestu, a to tak, že zvyšok trestu premení na nepodmienený trest odňatia slobody v pomere nevykonaný deň trestu domáceho väzenia sa rovná jednému dňu nepodmieneného trestu odňatia slobody. Ustanovenie upravuje tzv. zákonnú fikciu, že trest bol vykonaný, ktorá vzniká dňom právoplatnosti rozhodnutia o upustení od vykonania zvyšku trestu domáceho väzenia. Vznik fikcie má význam najmä pre určenie začiatku doby významnej pre zahľadanie odsúdenia podľa § 92. Rozhodnutie o „neosvedčení sa“ musí súd vydať do jedného roka od uplynutia skúšobnej doby (alebo do dvoch rokov v prípade, ak bol odsúdený stíhaný pre iný trestný čin, ktorého sa dopustil v skúšobnej dobe), inak platí fikcia, že sa odsúdený osvedčil. Doplnila sa procesnoprávna úprava v súvislosti so zavedením podmieneného upustenia od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia v navrhovaných § 68a a § 68b TZ. Zohľadňuje sa existujúca právna úprava osobitného predpisu, a to § 23 ods. 3 zákona 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý upravuje podmienky skončenia kontroly technickými prostriedkami a okruh osôb, ktoré môžu takéto rozhodnutie iniciovať. Pred každým rozhodnutím sudcu alebo prokurátora, v ktorom sa má zabezpečiť kontrola technickými prostriedkami, je potrebné zistiť, či je vôbec možné aplikovať elektronický monitoring v konkrétnom prípade a aký režim a s ním súvisiace technické prostriedky použiť. Relevantným pre uloženie trestu domáceho väzenia je podrobná analýza

osobných pomerov páchatel'a, vyjadrenia dotknutých osôb, ktoré sa nachádzajú v obydlí, v ktorom páchatel' bude vykonávať trest a v neposlednom rade zistenie materiálo-technických podmienok, bez ktorých nemožno trest uložiť. Kontrolu technickými prostriedkami možno vykonať, ak sú technické prostriedky k dispozícii a ak sú splnené materiálo-technické podmienky ich použitia. Preskúmanie splnenia podmienok vykonáva na pokyn sudcu alebo prokurátora v ním určenej lehote probačný a mediačný úradník toho súdu, v ktorého obvode sa má rozhodnutie vykonávať, pohovorom s dotknutými osobami a overením takto získaných informácií, ako aj miestnym zisťovaním, ak je potrebné. Na základe vyššie uvedených zákonných ustanovení má probačný a mediačný úradník mandát na vykonanie potrebných úkonov pre rozhodnutie o použití technických prostriedkov. Tieto úkony sa realizujú tzv. inštitútom predbežného šetrenia, ktorého súčasťou je na základe pokynu sudcu alebo prokurátora nielen práca s obvineným alebo obeťou trestného činu, ale aj preverenie možnosti uloženia a riadneho výkonu takéhoto rozhodnutia, zabezpečenie stanoviska obvineného k uloženiu tohto trestu, zabezpečenie stanoviska dotknutých osôb (chránených osôb) k uloženiu tohto trestu, ale v neposlednom rade i preskúmanie podmienok a možnosti kontroly výkonu rozhodnutia technickými prostriedkami. Informácie z predbežného šetrenia sú rozhodujúce pre rozhodovanie sudcu alebo prokurátora pri nariaďovaní kontroly technickými prostriedkami. Realizácia inštitútu predbežného šetrenia sa začína pridelením nového prípadu na základe pokynu sudcu, ktorý zvažuje možnosť uloženia tohto druhu trestu alebo pokynu prokurátora v súvislosti s možnosťou využitia dohody o vine a treste. Prípade je elektronicky pridelený príslušnému probačnému a mediačnému úradníkovi v systéme PMS – Probačnej a mediačnej služby –, ktorý je súdnym registrom prepojeným s operačným strediskom pre účely kontroly technickými prostriedkami. V prípade pokynu sudcu alebo prokurátora smerujúceho k predbežnému šetreniu za účelom rozhodnutia o treste domáceho väzenia prichádzajú do úvahy dva režimy kontroly a to:

- režim kontroly prítomnosti kontrolovanej osoby v určený čas a na určenom mieste s použitím technických prostriedkov:
 - zariadenie na kontrolu prítomnosti,
 - osobné identifikačné zariadenie (náramok).
- režim kontroly dodržiavania zákazu požívania alkoholických nápojov – uvedený typ režimu býva súčasťou pri uložení trestu domáceho väzenia, kedy býva odsúdenému uložený i zákaz požívania alkoholických nápojov s použitím technických prostriedkov:
 - zariadenie kontroly požitia alkoholu
 - osobné identifikačné zariadenie (náramok) – v prípade, že sú zakladané dva režimy postačuje len jedno osobné identifikačné zariadenie

Ak sa preskúmanie splnenia podmienok kontroly výkonu rozhodnutia technickými prostriedkami vykonáva v obvode súdu, ktorého sudca vydal pokyn na jeho vykonanie, pokyn sa bezodkladne prideli probačnému a mediačnému úradníkovi tohto súdu. Po vydaní písomného pokynu, v ktorom je stanovená i lehota na vykonanie predbežného šetrenia (podľa praxe je to spravidla do 10 dní) zisťuje probačný a mediačný úradník základné informácie o osobe obvinenej – či sa nachádza na slobode alebo je vo výkone väzby či vo výkone trestu

odňatia slobody. Snaží sa získať čo najviac predbežných informácií o jeho rodinnej, sociálnej, pracovnej alebo zdravotnej situácii, ktoré mu poskytnú „obraz“ o obvinenom a umožnia mu pripraviť si doplňujúce otázky pri osobnom stretnutí s ním.

V prípade, že je obvinený na slobode probačný a mediačný úradník si predvoláva obvineného na predbežné prerokovanie podmienok výkonu trestu domáceho väzenia a to písomne alebo telefonicky. Po overení totožnosti je obvinený riadne poučený o treste domáceho väzenia v zmysle § 53 TZ a o kontrole výkonu rozhodnutia technickými prostriedkami s tým, že

- kontrolu technickými prostriedkami možno vykonať, ak sú splnené materiálno-technické podmienky ich použitia,
- kontrolu technickými prostriedkami možno vykonať len s písomným súhlasom plnoletej osoby, ktorá žije s kontrolovanou osobou v spoločnej domácnosti v čase obstarávania tohto súhlasu udelený súhlas nemožno vziať späť,
- preskúmanie splnenia vykonáva na pokyn sudcu alebo prokurátora v ním určenej lehote probačný a mediačný úradník,
- kontrolovaná osoba je povinná poskytnúť probačnému a mediačnému úradníkovi potrebnú súčinnosť vrátane umožnenia vstupu do obydlija, v ktorom sa táto osoba zdržiava.

Obvinený ako kontrolovaná osoba je dôsledne poučená o povinnosti:

- dodržiavať prevádzkové pokyny používania technických prostriedkov,
- chrániť prevzaté technické prostriedky pred poškodením, stratou, odcudzením alebo zničením,
- ohlásiť probačnému a mediačnému úradníkovi poškodenie, stratu, odcudzenie alebo zničenie prevzatých technických prostriedkov,
- zdržať sa zásahov do technických prostriedkov,
- ohlásiť pred vycestovaním do zahraničia probačnému a mediačnému úradníkovi túto skutočnosť najmenej päť pracovných dní pred vycestovaním,
- oznámiť probačnému a mediačnému úradníkovi zmeny, ak sú jej tieto známe,
- umožniť inštaláciu, odinštalovanie a údržbu technických prostriedkov a v prípade potreby aj vstup do obydlija,
- dodržiavať ďalšie povinnosti ustanovené týmto zákonom.

Povinnosti sa vzťahujú i na osoby žijúce s kontrolovanou osobou v spoločnej domácnosti. V prípade uloženého druhu trestu je obvinený poučený ako kontrolovaná osoba aj o technických prostriedkoch, ktoré mu budú zverené a za ktoré zodpovedá.

Po vykonaní všetkých potrebných náležitostí obvinený prehlási, že všetky ním uvádzané skutočnosti sú pravdivé a v prípade uloženia trestu domáceho väzenia písomne potvrdí aj sľub, že sa bude zdržiavať na mieste (v obydlií) určenom v rámci predbežného šetrenia. Skutočnosti, o ktorých je obvinený podrobne poučený, sú dôležité pre to, aby obvinený poznal dôkladne podmienky, za ktorých je možno tento druh trestu uložiť a dokázal na ďalšie doplňujúce informácie relevantne odpovedať. Až na základe vyhodnotenia vstupného pohovoru s obvineným, ktorý môže mať zásadný vplyv na uloženie alebo neuloženie tohto druhu trestu, pokračuje probačný a mediačný úradník v získavaní ďalších informácií, ktoré vykonáva priamo v obydlií obvineného a to preverení splnenia materiálno-technických

podmienok výkonu kontroly technickými prostriedkami. Už v rámci vstupného pohovoru si probačný a mediačný úradník dohodne termín návštevy v bydlisku obvineného a upozorní ho na to, aby si pripravil všetky ďalšie potrebné doklady a to:

- výpis z katastra nehnuteľností, ktorý potvrdzuje vlastníka obydľia, pozemku, bytu a spoluvlastnícky podiel k nim,
- čestné prehlásenie vlastníka bytu, nájomná zmluva,
- pracovnú zmluvu, dohodu o pracovnej činnosti, prípadne rozvrh pracovnej doby,
- zmluvu o dodávke elektrickej energie, ktorá je potrebná na zistenie, či sa v obydľí nachádza elektrická energia,
- doklady o pravidelných platbách za elektrickú energiu, ktoré potvrdzujú, že platby za energiu sú uhrádzané pravidelne a nie sú odpojenia z odberu kvôli neplateniu,
- doklady za pravidelné platby hlasových služieb prípadne dátových služieb, ktoré za posledné tri mesiace potvrdzujú ich funkčnosť a využiteľnosť pre potreby elektronického monitoringu,
- doklady o dostupnosti GSM signálu s uvedením operátorov, ktorí poskytujú dostatočné pokrytie signálom, súčasťou býva i fotografická mapa pokrytia uvedeného územia sieťou uvedeného operátora,
- doklady o dostupnosti GPS signálu.

Pri návšteve probačného a mediačného úradníka v obydľí je zisťované priamo na mieste:

- o aký typ obydľia ide (bytový dom, rodinný dom), čo sa v jeho blízkosti nachádza, aký je prístup k domu, z ktorej strany, či je vstup do obydľia uzamknateľný, aký je prístup k bytu, prípadne či sa v obytnom dome nachádza výťah a ktoré spoločné priestory k bytu patria, či pri vstupe do domu je schránka, aké meno je na nej uvedené, existencia funkčného zvončeka, existencia psa, akej rasy a podobne,
- z čoho pozostáva byt – koľko má izieb, čo sa v ktorej izbe nachádza, kde sa nachádzajú elektrické prípojky, elektrické spotrebiče a podobne,
- kde je vhodné miesto pre monitorovaciu stanicu, t. j. zariadenie na kontrolu prítomnosti, aby boli splnené všetky bezpečnostné podmienky pri jeho inštalácii a aby sa zamedzilo nevhodnej manipulácii s ním (napr. deťmi), súčasťou môže byť i fotografický snímok izby, kde bude technické zariadenie umiestnené,
- stručný náčrt obydľia/prislúchajúceho pozemku.

Dôležitou súčasťou predbežného zisťovania je i počet a mená plnoletých osôb, ktoré sa nachádzajú v obydľí, v ktorom bude obvinený vykonávať trest domáceho väzenia, ako aj ich vzťah k obvinenému. Od uvedených osôb je tiež potrebné získanie písomného súhlasu s uložením uvedeného druhu trestu. V prípade, že sa v čase prítomnosti probačného a mediačného úradníka tieto osoby v obydľí nenachádzajú, postupuje probačný a mediačný úradník po dohode s obvineným iným operatívnym spôsobom, napríklad ich zabezpečenie priamo na súde alebo ich kontaktovanie na iný termín. Po získaní všetkých relevantných údajov je opätovne písomne získané čestné vyhlásenie obvineného o tom, že všetky získané údaje zodpovedajú skutočnosti a sú pravdivé.

Na základe takto vykonaného predbežného šetrenia spracuje probačný a mediačný úradník správu z predbežného šetrenia, ktorej súčasťou sú všetky získané relevantné podklady. Správa obsahuje i záverečné konštatovanie probačného a mediačného úradníka o tom, či sú splnené zákonné podmienky pre uloženie trestu domáceho väzenia, či sú splnené materiálno-technické podmienky použitia technických prostriedkov a či tieto sú aj k dispozícii pre ich inštaláciu a následnú aktiváciu.

V prípade, že je obvinený vo výkone väzby, zabezpečuje probačný a mediačný úradník relevantné údaje u obvineného v Ústave na výkon väzby a výkonu trestu odňatia slobody. Pre vstup do väznice potrebuje písomné poverenie zákonného sudcu alebo prokurátora, ktoré musí obsahovať presné meno príslušného probačného a mediačného úradníka, dátum vstupu a hodinu vstupu. Odporúča sa, aby si príslušný probačný a mediačný úradník priamo v ústave zistil, či v daný termín sa obvinený bude vo výkone väzby nachádzať, či nie je na plánovanom vyšetrovaní, pracovne zaradený na pracovisko ústavu alebo eskortovaný do iného ústavu.

Súčasný stav je pre častejšie a efektívnejšie ukladanie alternatívnych trestov spojených s elektronickým monitoringom priaznivý, čoho dôkazom sú aj spomínané novely Trestného zákona a Trestného poriadku.

Od roku 2016 došlo k výraznejšiemu uplatňovaniu elektronického monitoringu pre odsúdených páchatel'ov, pričom pomer využitia elektronického monitoringu tvorí až 60 % ako možnosť nahradenia väzby.

Výrazne tiež došlo k počtu uplatňovaných technických prostriedkov pri jednotlivých etapách elektronického monitoringu, pričom k 01. 08. 2019 bol počet technických prostriedkov až 168, čo je výrazný posun oproti roku 2016 a 2017.

Taktiež možno uviesť nariadenú kontrolu výkonu rozhodnutia, ktorým sa ukladá zákaz, obmedzenie alebo niektorý trest (probácia). V období od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2018 bol počet kontrolovaných osôb 209. V období 01. 01. 2016 do 31. 10. 2019 bol počet kontrolovaných osôb 411 (224 aktívnych, 187 ukončených), počet chránených osôb bol 54 (28 aktívnych, 26 ukončených). Kontrola technickými prostriedkami Zborom väzenskej a justičnej stráže v mieste výkonu trestu odňatia slobody na účely kontroly odsúdených (povolené opustenia ÚVV a ÚVTOS) v období od 01. 01. 2018 do 31. 10. 2019 (kontrola pohybu – GPS monitoring) sa týkala 504 odsúdených osôb.

Výsledky sú lepšie oproti roku 2016 až 2018, avšak stále nie podľa pôvodných očakávaní. Pri treste domáceho väzenia, boli zistené viaceré poznatky od probačných a mediačných úradníkov na využívanie technických prostriedkov, ktorí sčasti predpokladali takýto vývin z hľadiska samotnej aplikácie takéhoto druhu trestu do konzervatívneho prostredia trestného práva a to i z hľadiska krátkeho časového obdobia priebehu pilotného projektu (od 01. 01. 2016). V jeho priebehu to boli problémy, s ktorými prichádzajú probační a mediační úradníci v rámci svojho postavenia do kontaktu a to dlhodobo legislatívne neupravená spolupráca s Policajným zborom SR alebo Zborom väzenskej a justičnej stráže, nedostatočne posilnená ich samotná pozícia a ochrana zákonom o probačných a mediačných úradníkoch, pomerne náročná administratívna agenda a fakt, že sú zamestnancami krajských súdov, pričom pôsobia na okresných súdoch. Za pozoruhodné treba spomenúť, že probační a mediační úradníci okrem

odborných skúseností museli v súvislosti s používaním technických prostriedkov prevziať na seba i spoluzodpovednosť pri riešení technických problémov a to pri inštalácii a odinštalovaní technických prostriedkov, vyhľadávania signálu GPS, obsluhu technických zariadení, zisťovanie stavu elektrických rozvodov v domácnostiach kontrolovaných osôb a podobne. V tomto kontexte možno pro futuro navrhnúť, aby sa odborná verejnosť snažila najmä o posilnenie dôvery súdov pri ukladaní alternatívnych trestov, rozšírenie podmienok a možností uložiť trest domáceho väzenia, ďalšie rozšírenie využitia elektronického monitoringu a tiež o materiálno-technické zabezpečenie pre probačných a mediačných úradníkov.

Nakoľko nedochádzalo k plnohodnotnému využitiu systému elektronického monitoringu osôb súdmi, pristúpili sme v rámci projektu APVV-15-0437 *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí* k realizácii rozsiahleho národného prieskumu o elektronickom monitoringu. Výsledkom národného prieskumu o elektronickom monitoringu sa venuje nasledujúca kapitola.

2. Výsledky národného prieskumu o elektronickom monitoringu

Národný prieskum o elektronickom monitoringu prebiehal v niekoľkých fázach, a to predvýskum, pravidelný zber údajov zo všetkých krajských súdov SR prostredníctvom zasielania výkazov o EM (roky 2016 až 2019) a národný prieskum názorov sudcov a probačných a mediačných úradníkov. Predvýskum bol realizovaný formou zberu sekundárnych dát a prostredníctvom série neformálnych rozhovorov so sudcami a prokurátormi. V prvej fáze sme vytvorili tzv. výkaz elektronického monitoringu pre krajské súdy, údaje sme zbierali od roku 2016 do roku 2019 (vrátane), pričom sme získali komplexné dáta od všetkých krajských súdov za celé sledované obdobie. Podrobne sa venujeme vyhodnoteniu týchto údajov v podkapitole 2.1. Následne boli sformované teoretické a metodologické východiská analýzy názorov a mienky zainteresovaných subjektov, a to konkrétne sudcov a probačných a mediačných úradníkov. Boli vypracované variant I. a variant II. nástroja zberu primárnych dát (anonymný dotazník), ktoré boli testované na malej vzorke respondentov a následne upravený do anonymného dotazníka, ktorý bol aplikovaný na vzorke 144 respondentov, podrobne sa venujeme tejto časti výskumu a jeho výsledkom v podkapitole 2.2.

2.1 Vývoj využívania elektronického monitoringu v rokoch 2016 – 2019

Jedným z cieľov projektu APVV-15-0437 *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí* bolo komplexne analyzovať stav ukladania rozhodnutí tzv. s prvkom elektronického monitoringu (všetkých druhov monitoringu) a vývoj rozhodovacej činnosti v tomto smere. Údaje o počtoch ukladaných rozhodnutí s ich delfbou podľa krajov SR sa získavali priamo od krajských súdov prostredníctvom vedúceho pracovníka oddelenia probácie a mediácie. Pre tento účel sme využívali nami vypracovaný tzv. výkaz pre potreby zisťovania ukladania EM (Príloha 1).

Kontrola výkonu rozhodnutí prostredníctvom služieb elektronického monitoringu bola do praxe uvedená k dňu účinnosti zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov, teda dňom 01. 01. 2016. Systematickým vykonávaním zberu údajov za jednotlivé roky spätne prostredníctvom výkazov elektronického monitoringu v spolupráci s krajskými súdmi boli zabezpečené dáta takpovediac z prvej ruky. Súčasne, okrem zberu dát už uložených rozhodnutí s prvkom EM, došlo k zberu dát týkajúcich sa IPŠ (inštitútu predbežného šetrenia), nakoľko sekundárnu úlohu daného inštitútu možno vnímať v rovine záujmu súdu o ukladanie rozhodnutia s prvkom EM. Vyplýva to priamo z ustanovení zákona č. 78/2015 Z. z. v spojení s Trestným zákonom a Trestným poriadkom, ktoré vyjadrujú obligatórne skúmanie materiálno-technických podmienok pred uložením rozhodnutia s EM. Na základe stúpajúcej/klesajúcej tendencie IPŠ napr. pri ukladaní

trestu domáceho väzenia je tak zrejmé, či bol zo strany súdu záujem o uloženie toho druhu trestu, nakoľko pred jeho uložením musí sudca vydať pokyn probačnému úradníkovi na vykonanie IPŠ. Zhodne tak bolo možné zistiť, koľko IPŠ sa „pretavilo“ do rozhodnutia s EM.

Tabuľka 1: Vývoj využívania elektronického monitoringu v rokoch 2016 – 2019

		uložení TDV	premene ZTOS na TDV	uložení TZP	uložení ochranného dohľadu + obm. a pov.	podmienčenom odklade VTOS + obm. a pov.	podmienčenom zastavení TS + obm. a pov.	nahradení väzby dohľadom probačného úradníka	podmienčenom upustení od potrestania + obm. a pov.	počet osôb, pri ktorých sa vykonával EM na základe iného rozhodnutia
Bratislavský kraj	IPŠ 2016	3	5	0	0	0	0	2	0	1(N.O.)
	2016	1	1	0	0	0	0	1	0	1(N.O.)
	IPŠ 2017	5	0	0	0	0	0	6	0	1(N.O.)
	2017	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	IPŠ 2018	7	3	0	0	0	0	15	0	0
	2018	1	2	0	0	0	0	6+1	0	0
	IPŠ 2019	9	11	0	0	0	0	20	0	25 (PP)
	2019	4	3	0	2	0	0	13	0	10 (PP)
Banskobystrický kraj	IPŠ 2016	10	3	0	0	0	0	4	0	0
	2016	3	0	0	0	1	0	0	0	0
	IPŠ 2017	25	4	0	0	0	0	9	0	1(N.O.)
	2017	9	2	0	0	0	0	8	0	0
	IPŠ 2018	16	1	0	0	0	0	24	0	1NO+2
	2018	9	1	0	0	0	0	13	0	0
	IPŠ 2019	47	5	0	0	0	0	32	0	21 (PP z VTOS)
	2019	28	1	0	0	0	0	19	0	12 (PP z VTOS)
Košický kraj	IPŠ 2016	5	5	0	0	3	0	1	0	1(N.O.)
	2016	2	0	0	0	3	0	0	0	1(N.O.)
	IPŠ 2017	8	5	0	0	0	0	2	0	1(N.O.)
	2017	5	1	0	0	0	0	2	0	1(N.O.)
	IPŠ 2018	2	0	0	X	X	0	6	0	0
	2018	2	0	0	X	X	0	6	0	0
	IPŠ 2019	32	8	0	0	3	0	34	0	15
	2019	6	1	0	2	3	0	34	0	3 PP, 1 NO
Nitriansky kraj	IPŠ 2016	3	2	0	0	0	0	0	0	0
	2016	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	IPŠ 2017	6	3	0	0	0	0	0	0	0
	2017	0	2	0	0	0	0	1	0	0
	IPŠ 2018	5	0	0	0	0	0	5	0	1
	2018	2	0	0	0	0	0	6	0	0
	IPŠ 2019	24	9	0	0	0	0	9	0	16
	2019	6	0	0	0	0	0	8	0	9 PP
Prešovský kraj	IPŠ 2016	18	1	0	0	1	0	3	0	3(N.O.)
	2016	3	0	0	0	1	0	3	0	0
	IPŠ 2017	19	0	0	0	0	0	15	0	0
	2017	1	0	0	0	0	0	7	0	0
	IPŠ 2018	23	3	0	0	0	0	12	0	6
	2018	4	0	0	0	1	0	7	0	0
	IPŠ 2019	55	7	0	0	0	0	51	0	13
	2019	8	1	0	0	0	0	32	0	4 PP, 1 NO

Trenčiansky kraj	IPŠ 2016	17	1	0	0	0	0	14	0	0
	2016	2	1	0	0	0	0	13	0	0
	IPŠ 2017	2	2	0	0	0	0	11	0	0
	2017	1	1	0	0	0	0	10	0	0
	IPŠ 2018	1	5	0	0	0	0	20	0	2
	2018	1	4	0	0	0	0	17	0	2NO
	IPŠ 2019	9	6	0	0	0	0	16	0	4
	2019	0	3		0	0	0	14	0	3NO
Žilinský kraj	IPŠ 2016	4	0	0	0	1	0	0	0	0
	2016	1	0	0	0	1	0	0	0	0
	IPŠ 2017	1	2	0	0	3	0	1	0	0
	2017	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	IPŠ 2018	3	1	0	0	0	0	7	0	0
	2018	1	0	0	0	0	0	5	0	0
	IPŠ 2019	15	1	0	0	1	0	14	0	12PP, 1NO
	2019	3	1	0	0	0	0	13	0	10 PP
Trnavský kraj	IPŠ 2016									
	2016									
	IPŠ 2017	3	6	0	0	2	0	5	0	1
	2017	1	0	0	0	1	0	5	0	0
	IPŠ 2018	7	4	0	0	0	0	9	0	1
	2018	4	2	0	0	1	0	5	0	0
	IPŠ 2019	30	15	0	0	0	0	19	0	21
	2019	8	2	0	0	0	0	13	0	14

Zdroj: vlastné spracovanie na základe výsledkov primárneho prieskumu

Vysvetlivky: IPŠ – Inštitút predbežného šetrenia; TDV – trest domáceho väzenia; TZP – trest zákazu pobytu; VTOS – výkon trestu odňatia slobody; N.O. – neodkladné opatrenie; TS – trestné stíhanie; PP – podmienenečné prepustenie z VTOS

Je potrebné spomenúť, že napriek počiatkovo nízkym počtom rozhodnutí s EM v prvom roku od jeho zavedenia bola celková nízka frekvencia využívania v počiatočných podmienená viacerými faktormi.

1. Napriek tomu, že v zahraničí fungovali podobné systémy monitorovania osôb už desaťročia, v podmienkach SR išlo o novum v oblasti trestnej aplikačnej praxe a v spojení s nízkou informovanosťou vyvolávali v orgánoch aplikácie práva nedôveru.
2. Bola zistená slabá informovanosť sudcov o fungovaní systému ESMO (v tomto smere je potrebné dodať, že Trestný zákon síce mal právnu úpravu sankcie v podobe trestu domáceho väzenia už od rekodifikácie trestných kódexov v roku 2005 s účinnosťou od r. 2006, avšak tento bol uložený iba zriedkavo, nakoľko nebolo možné zabezpečiť riadnu kontrolu jeho výkonu).
3. V určitých ohľadoch nebolo možné systém ESMO plnohodnotne uplatňovať, tak ako to predpokladá zákonodarcu z dôvodov napr. nemožnosti nahradenia väzby dohľadom probačného úradníka v spojení s obmedzeniami a povinnosťami kontrolovanými EM v dňoch pracovného pokoja a sviatkoch z dôvodu absencie nepretržitej technickej podpory zo strany zazmluvnenej súkromnej spoločnosti. Uvedený problém pretrváva dodnes.

Počas realizácie prieskumu boli priebežne prijímané zákonné úpravy, ktoré zásadným spôsobom ovplyvňovali zákonné limity ukladania rozhodnutí, ktorých kontrola výkonu bola

zabezpečovaná prostredníctvom systému elektronického monitoringu. Uvedené zmeny sú na grafoch jasne badateľné najmä za rok 2019, kedy vstúpila do účinnosti novela trestného zákona č. 214/2019 Z. z.

Novela Trestného zákona a Trestného poriadku – zákon č. 321/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, platný od 20. 11. 2018, účinný od 01. 01. 2019 novelizoval tiež zákon o výkone trestu odňatia slobody a zákon č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2016 Z. z. Touto novelou sa reagovalo na zavedenie elektronického systému monitorovania osôb v Slovenskej republike, keďže tento spôsob bol jedným zo spôsobov, ktorým sa mala podporiť oblasť probácie a plnenie jej cieľov. Avšak práve zavedením tohto nového nástroja sa zároveň začali prejavovať nedostatky tejto oblasti a kolízia jednotlivých úloh justičného systému. Niektoré súčasné procesy tohto prostredia upravené platnou legislatívou využitie alternatívneho trestania komplikujú, bránili ich efektívnej príprave a následnému výkonu a nesledujú potrebu synergie medzi zapojenými subjektami (sudca, prokurátor, probačný a mediačný úradník, Zbor väzenskej a justičnej stráže). Z vyššie uvedených dôvodov bola prax v oblasti využívania alternatívneho trestania a s tým spojeného výkonu probácie a mediácie v jednotlivých regiónoch nejednotná. Vyžadovali sa tak zmeny v oblasti ukladania obmedzení a povinností všeobecne, ukladania podmienenečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody, premeny trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia, zabezpečenia riadneho výkonu ochranného dohľadu, prípravy a realizácie trestu povinnej práce, výkonu kontroly technickými prostriedkami pri nahradenej väzbe i pri treste domáceho väzenia. Zmeny príslušnej legislatívy obsahovo predstavovali predovšetkým reakciu na požiadavky aplikačnej praxe, akúsi optimalizáciu, prispôbovanie právnej úpravy aktuálnym požiadavkám na flexibilné postupy dotknutých subjektov v trestnom konaní, ktoré podmieňujú efektívne ukladanie a výkon alternatívnych sankcií, teda aplikovanie princípov restoratívnej justície. Základným cieľom novely bolo odstránenie prekážok v postupoch aplikačnej praxe a zrýchlenie postupov v niektorých prípadoch využitia alternatívneho trestania, zefektívnenie práce probačného a mediačného úradníka a optimalizácia prípravy a realizácie kontroly výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami. Novelou sa súčasne riešili vybrané nedostatky právnej úpravy týkajúcej sa trestného práva, ktoré boli identifikované na podklade poznatkov získaných z aplikačnej praxe alebo vyplývajúcich z judikatúry súdov. Upravil sa vzťah funkcie vedúceho probačného a mediačného úradníka k samotnej vlastnej probačnej/mediačnej činnosti, teda jeho zaradenie do rozvrhu práce – vybavovanie agendy. Keďže funkcia vedúceho probačného a mediačného úradníka má plniť iné úlohy, výslovne sa upravila podmienka pre možnosť vybavovania príslušnej agendy. Cieľom bolo zabezpečiť, aby sa funkcia, resp. úloha probačného a mediačného úradníka nezasahovala, nenahrádzala iným zamestnancom, ale aby sa absencia probačného a mediačného úradníka v danom obvode riešila obsadením uvoľneného miesta, resp. vytvorením nového. Uvedené sa nevzťahuje na úkony, ktoré vedúci realizuje vo veci pridelennej probačnému a mediačnému úradníkovi v zastúpení. V praxi dochádza k vydávaniu pokynov, ktoré zahŕňajú i metodickú oblasť, ktorú by malo realizovať MS

SR a vedúci oddelenia probácie a mediácie, resp. sú zamieňané s činnosťami, ktoré v súčasnosti niektorí PaMÚ zabezpečujú. (napr. aby PaMÚ zabezpečil úkon vo veciach, kde sa probácia nevykonáva a pod.). Ide o takzvané delegované pokyny, ktoré svojím obsahom a zameraním presahujú rámec probácie. Tento zákon napomáha limitovať rozsah vydávaných pokynov tak, aby nedochádzalo k rôznym výkladom a rôznorodej praxi. Reakcia na zavádzanú zmenu – oprávnenie riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody podať žiadosť probačnému a mediačnému úradníkovi na vykonanie predbežného šetrenia s tým, že časť predbežného šetrenia (základné informácie a súhlas odsúdeného s premenou) zabezpečí priamo príslušný ústav na výkon trestu odňatia slobody, čím sa zároveň eliminuje potreba návštevy probačného a mediačného úradníka v ústave a skráti sa administratívny proces pre potreby zistenia, či sú splnené materiálno-technické podmienky pre kontrolu technickými prostriedkami, a teda i výkonu samotného trestu.

Zákon č. 214/2019 Z. z., ktorý, okrem iného reflektoval aj podnety členov riešiteľského kolektívu, zásadným spôsobom rozšíril zákonný rámec pre ukladanie trestu domáceho väzenia. Najvýraznejšie zmeny sa podarili pri vymedzení zákonných trestných sadzieb, ktoré limitovali súdy uložiť trest domáceho väzenia. Ide najmä zákonnú úpravu nasledovných ustanovení.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. 07. 2019 (do prijatia novely zákonom č. 214/2019 Z. z.) trest domáceho väzenia až na dva roky mohol súd uložiť páchateľovi prečinu, ak a) vzhľadom na povahu a závažnosť spáchaného prečinu, osobu a pomery páchateľa postačuje uloženie tohto trestu, b) páchateľ dal písomný sľub, že sa v určenom čase bude zdržiavať v obydli na určenej adrese a pri výkone kontroly poskytne potrebnú súčinnosť, c) boli splnené podmienky výkonu kontroly technickými prostriedkami (pozitívne hodnotenie v rámci vykonaného IPŠ).

Od 01. 08. 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 214/2019 Z. z., ktorým sa novelizoval Trestný zákon (hmotnoprávny predpis), kedy podľa ustanovenia § 53 ods. 1 trest domáceho väzenia až na štyri roky môže súd uložiť páchateľovi trestného činu, ak a) vzhľadom na povahu trestného činu uvedeného v odseku 2, osobu a pomery páchateľa postačuje uloženie tohto trestu, b) páchateľ dal písomný sľub, že sa v určenom čase bude zdržiavať v obydli na určenej adrese a pri výkone kontroly poskytne potrebnú súčinnosť, c) sú splnené podmienky výkonu kontroly technickými prostriedkami.

Ide o zásadnú zmenu vo vzťahu k predchádzajúcej právnej úprave, nakoľko sa výrazným spôsobom rozšírila škála páchateľov, ktorým možno uložiť trest domáceho väzenia. Ak pri pôvodnej právnej úprave bolo možné ukladať TDV iba za prečin (§10 ods. 1 TZ – Prečin je – a) trestný čin spáchaný z nebanlivosti alebo b) úmyselný trestný čin, za ktorý trestný zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou päť rokov) po prijatí zákona 214/2019 Z. z. sa tento okruh značne rozšíril a to 1) je možné uložiť trest domáceho väzenia až na 4 roky, 2) súd nie je limitovaný uložením takého trestu výlučne na prečiny. Túto zákonnú úpravu možno priamo badať v priložených grafoch a to takmer vo všetkých krajoch SR s tým, že za rok 2019 zásadne stúpol počet IPŠ pri TDV.

Súčasne zákonodarcia v ustanovení § 53 ods. 2 novelizovaného Trestného zákona stanovil, že súd môže uložiť trest domáceho väzenia vo výmere podľa odseku 1 za trestný čin s hornou hranicou trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom neprevyšujúcou desať rokov, najmenej

však na dolnej hranici trestnej sadzby trestu odňatia slobody ustanovenej týmto zákonom. Táto dikcia sama o sebe pre súd vylučuje uloženie TDV pri obzvlášť závažných zločinoch (zločin, ktorého dolná hranica trestnej sadzby je aspoň 10 rokov).

V nadväznosti na prijaté zmeny bolo potrebné upraviť aj ustanovenie § 34 ods. 6 Trestného zákona, ktorý po účinnosti zákona č. 214/2019 Z. z. znie: tresty uvedené v § 32 možno uložiť samostatne alebo možno uložiť viac týchto trestov popri sebe. Za trestný čin, ktorého horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody ustanovená v osobitnej časti zákona prevyšuje päť rokov, musí súd uložiť trest odňatia slobody, ak tento zákon neustanovuje inak (pôvodne bez dôvetku – ak tento zákon neustanovuje inak). V praxi to znamená, že v situácii, kedy súd odsudzuje napríklad páchatel'a za trestný čin šírenia poplašnej správy po tom, ako už v minulosti bol za taký čin odsúdený (hoc aj podmiennečne), pričom trestná sadzba je v takom prípade stanovená od 3 rokov do 8 rokov trestu odňatia slobody, môže súd uložiť trest domáceho väzenia a vyhnúť sa tak trestu odňatia slobody (v zmysle predchádzajúcej právnej úpravy). V danom prípade ide o ohrozovací trestný čin (nie poruchový), pri ktorom často vznikajú vysoké škody vo forme nákladov na výjazdy záchranných zložiek (pri nahlásení nástražného výbušného systému v budovách súdov či iných inštitúcií). Zásahy týchto zložiek sa pohybujú v desiatkach tisíc eur, pričom odsúdenie páchatel'a na trest domáceho väzenia sa javí ako efektívny nástroj na zavedenie disciplíny v živote odsúdeného za súčasného nahradenia škody, nakoľko zárobkový potenciál odsúdeného na slobode je neporovnateľne vyšší ako v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody.

Zákon č. 214/2019 Z. z. rovnako priniesol do Trestného zákona nový inštitút premeny zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia a priamo naň nadväzujúcu premenu zvyšku trestu domáceho väzenia pri podmiennečnom upustení na trest odňatia slobody. Ide o absentujúci prvok v rámci alternatívnych trestov, kedy napr. pri treste zákazu činnosti bolo možné upustiť od zvyšku trestu, avšak pri treste domáceho väzenia tento inštitút zrejme nedopatrením zákonne upravený nebol.

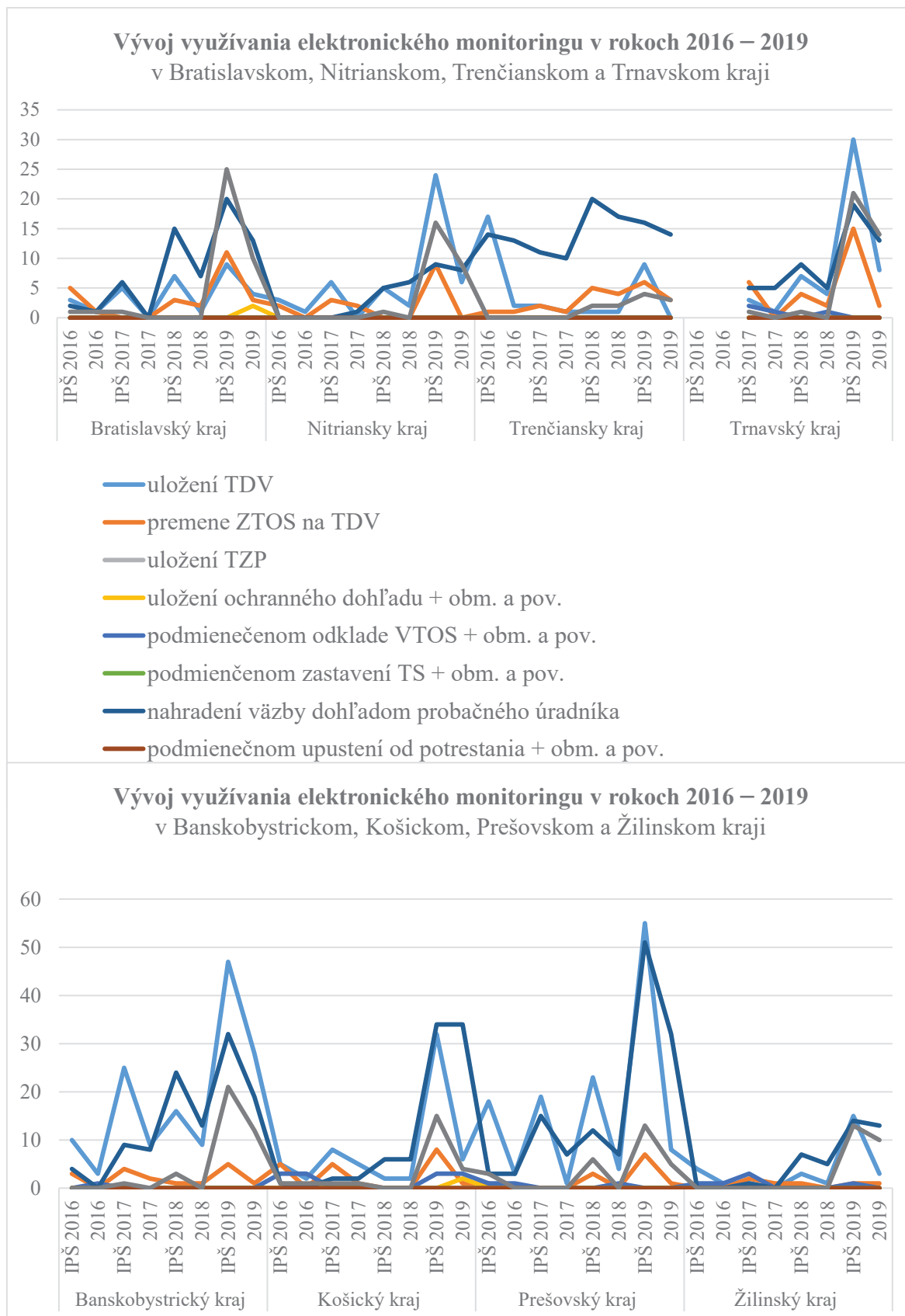
Zákonná úprava bola vytvorená tak, že po výkone polovice trestu domáceho väzenia môže súd podmiennečne upustiť od výkonu jeho zvyšku, ak odsúdený v čase výkonu trestu spôsobom svojho života preukázal, že ďalší výkon tohto trestu už nie je potrebný. Súčasne musí súd pri podmiennečnom upustení od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia určiť skúšobnú dobu až na dva roky, nie však kratšiu ako zvyšok trestu, skúšobná doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni právoplatnosti rozhodnutia o podmiennečnom upustení od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia. Fakultatívnou možnosťou súdu ostáva, či počas skúšobnej doby určí primerané obmedzenia a povinnosti uvedené v § 51 ods. 3 a 4, smerujúce k tomu, aby viedol riadny život. V načrtnutom kontexte nie je vylúčené, že uložené obmedzenia a povinnosti budú kontrolované prostredníctvom niektorého druhu elektronického monitoringu. Ak išlo o odsúdeného, ktorý sa dopustil trestnej činnosti pod vplyvom alkoholu (napr. t. č. výtržníctva) a bol mu uložený TDV, pri ktorom došlo po polovici k upusteniu, je pravdepodobné, že súd určí, že počas plynutia skúšobnej doby bude mať uložený zákaz požívať alkoholické nápoje, ktorého kontrola bude prebiehať prostredníctvom domácej stanice na zistenie prítomnosti alkoholu v dychu monitorovaného odsúdeného. Ak by odsúdený neviedol v skúšobnej dobe riadny život, súd upustenú časť zvyšku trestu domáceho väzenia premení priamo na trest odňatia

slobody kľúčom 1 deň nevykonaného (v tomto prípade upusteného) dňa TDV sa premení na jeden deň nepodmienečného trestu odňatia slobody, teda na priamy výkon trestu do ÚVTOS.

V kontexte opakujúcich sa zásahov zákonodarcu do Trestných kódexov treba spomenúť podstatný fakt, že za obdobie od 01. 01. 2016 do 01. 01. 2020 bol Trestný zákon a Trestný poriadok novelizovaný spolu desaťkrát prostredníctvom 12 samostatných zákonov, čoho dôsledkom je prirodzená právna neprehľadnosť a chaos v právnom predpise a aplikačnej praxi. Trestný zákon od roku 2005 do roku 2020 mal 37 vyhlásených znení resp. bol upravovaný a Trestný poriadok za totožné obdobie dokonca 47 razy. Ide o enormné množstvo zásahov do trestnoprávných kódexov a v súčasnej dobe vyvstáva otázka nad rekodifikáciou trestných kódexov za odbornej diskusie akademickej obce a orgánov aplikácie práva.

Nasledujúce dva grafy mapujú vývoj využívania elektronického monitoringu v rokoch 2016 – 2019 vo všetkých krajoch SR. Z grafov je zrejmá stúpajúca tendencia rozhodnutí s EM podľa zmeny právnej úpravy. Bola to práve „veľká novela“ zákonom č. 214/2019 Z. z., týkajúca sa oblasti elektronického monitoringu v trestných kódexoch v roku 2019, ktorá zásadným spôsobom zvýšila počty rozhodnutí súdov o uložení trestu domáceho väzenia, o náhrade väzby dohľadom probačného úradníka za súčasného uloženia obmedzení a povinností a napokon rozhodnutie o podmienečnom prepustení z VTOS (najmä pri zločine po ½ vykonaného trestu s EM) a uložení obmedzení a povinností, ktorých kontrola výkonu bola zabezpečená najmä s EM.

Graf 1 a 2: Vývoj využívania elektronického monitoringu v rokoch 2016 – 2019

2.2 Realizácia a vyhodnotenie prvého národného prieskumu názorov sudcov a probačných a mediačných úradníkov na problematiku elektronického monitoringu

V tejto časti vedeckej monografie prezentujeme postupne všetky výsledky, ktoré boli získané prostredníctvom dotazníkového prieskumu realizovaného v rámci výskumného projektu APVV *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí*. Celkovo sme počas nášho prieskumu získali odpovede od 144 respondentov. Zozbierané odpovede sme z dotazníkov spracovali a vyhodnocovali v prostredí programu MS Excel.

2.2.1 Metodológia národného prieskumu názorov sudcov a probačných a mediačných úradníkov na problematiku elektronického monitoringu

Dôležitým impulzom pre riešenie problematiky elektronického monitoringu bolo úsilie rozšíriť jeho praktické využívanie a prispieť k zefektívneniu využívania prostriedkov vynaložených na jeho zabezpečenie. Anonymizovaný dotazník bol tvorený po konzultácii s užšou skupinou oslovených sudcov tak, aby efektívne zasiahol cieľových respondentov za účelom podrobnejšie poznať prekážky, ktoré limitujú rozsiahlejšie využívanie elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb. Účelom dotazníka bolo na jednej strane zodpovedanie otázok, ktoré umožnili vidieť skúmaný problém očami sudcov a na druhej strane vytvorili platformu pre upozornenie a aj objasnenie tých aspektov elektronického monitorovania osôb, ktoré dotazník opomenul. Dotazník je uvedený v prílohe č. 2.

Vzhľadom na to, že elektronický monitoring predstavuje v pracovnej činnosti sudcov, ale aj probačných a mediačných úradníkov nový prvok, a jeho reálne využívanie znamená zásah do ich pôvodného postupu a spôsobu práce, za **teoretické východisko** riešenia tejto problematiky sme zvolili koncept zmeny, resp. manažment zmeny. Tento základný koncept sme v prípravnej etape prieskumu rozpracovali a rozšírili o ďalšie aspekty, hlavne o otázku implementácie zmeny a v rámci formovania širšieho problémového poľa problematiky aj o vybrané/často uvádzané súvislosti implementácie zmeny. Zo širokého spektra súvislostí implementácie zmeny sme sa sústredili na predpoklady a prekážky. Pri ich konkretizácii sme využili overenú metodickú skúsenosť, podľa ktorej prekážky implementácie vznikajú preto, lebo jej používatelia ju z rôznych, často osobných dôvodov, nechcú, nevedia o nej všetko potrebné, alebo ju pre objektívne prekážky nemôžu prijať a plnohodnotne využívať. Takýto pohľad na prekážky sme v ďalšom kroku spresnili a rozčlenili na päť častí – porozumenie podstate EM, miera informovanosti o EM, nepriame obavy, metodická pomoc a podpora a priame/zjavné prekážky. Rozšírenie teoretického východiska umožnilo – v súlade s osvedčenými zásadami vedeckého skúmania – formulovať problém, ktorým sa má výskum zaoberať a na ktoré jeho časti sa má zvlášť sústrediť. Výskumný problém sme chápali ako deficit aktuálneho a hlbšieho poznania skúmanej problematiky, resp. medzeru v poznaní jej dôležitých častí. Ďalší postup si vyžadoval identifikovaný problém transformovať a konkretizovať na hlavnú výskumnú otázku a na čiastkové výskumné otázky, ktoré ju rozširovali a prehľbovali. Súčasne sme

uvažovali a pripravili predpokladané/hypotetické odpovede. Tento krok bol predpokladom pre stanovenie tých informácií/údajov, ktoré sú potrebné na zodpovedanie hlavnej a čiastkových výskumných otázok. Zároveň to bola pomôcka pri hľadaní a výbere vhodných metód a techník ich získania. Týmto krokom sme napojili teoretické rozpracovanie problému na nevyhnutné metodologické zázemie jeho riešenia.

Metodologické východisko riešenia problematiky nadväzovalo na zvolené teoretické východiská a prijatý interpretačný rámec (implementácia zmeny, súvislosti – predpoklady a prekážky zmeny), čo prakticky znamenalo úlohu nájsť a uplatniť taký postup, ktorý umožní dôkladnejšie spoznať predpoklady a bariéry implementácie zmeny, prípadne aj ich váhu. Na základe metodologických poznatkov a pozitívnych skúseností v podobných výskumoch sme zvolili postup založený na spolupráci s priamymi autentickými účastníkmi zavádzania elektronického monitoringu. Boli nimi sudcovia, probační a mediační úradníci pôsobiaci na všetkých typoch súdov. Získali sme tým možnosť vidieť implementovanú zmenu (jej predpoklady resp. bariéry) očami priamych účastníkov. Avšak rešpektovanie špecifik prostredia súdnictva, ako aj špecifik potenciálnych respondentov upozornilo na limity použitia takých postupov získania informácií, ktoré by doteraz nepreskúmanú, viacdimenzionálnu a komplikovanú problematiku/jej časti neúmerne zjednodušovali, alebo prezentovali priamo a v „čierno-bielej“ forme. Z uvedených dôvodov sme získavanie primárnych empirických dát realizovali tak, že sme elektronickou cestou respondentom distribuovali štandardizovaný anonymný dotazník obsahujúci okrem úvodnej inštruktážnej časti aj množinu aspektov súvisiacich s implementáciou elektronického monitoringu (boli nimi hypoteticky stanovené predpoklady a prekážky) formulované ako výroky/tvrdenia s výzvou, aby ku každému výroku vyjadrili mieru svojho súhlasu, hodnotenie siedmich skupín podmienok používania EM (legislatívne, metodicko-aplikačné, personálne-množstvo, personálne-kvalita, finančné, materiálno-technické a organizačné) a jednu otvorenú otázku, ktorá bola podnetom na vyjadrenie návrhu či odporúčania na zlepšenie situácie.

Opytovanie prebehlo formou online dotazníka v dvoch kolách, a to v mesiacoch júl a september roka 2019. Dotazník bol doručený prostredníctvom predsedov krajských súdov všetkým sudcom v územnom obvode okresných súdov spadajúcich pod príslušný krajský súd, ale aj sudcom Špecializovaného trestného súdu a Najvyššieho súdu SR. Spolu tak bol doručený približne 1300 – 1400 sudcom (približný počet aktívnych sudcov).

Aj keď boli jednotlivé výroky v dotazníku uvedené pod sebou bez udania, ku ktorej oblasti patria, boli zoradené blokovo tak, aby pokrývali postupne každú oblasť prekážok, ktoré vyplývali z teoretických východísk a zo širšie rozpracovaného problémového poľa. Ponuku spolupracovať prijalo a vyplnený dotazník v stanovenom čase vrátilo 144 respondentov. Spracovávanie získaného primárneho empirického materiálu spočívalo v triedení získaných údajov podľa typu respondenta (sudca, probačný a mediačný úradník). Spracovávanie prebehlo štandardným spôsobom s využitím prostriedkov MS Excel a výsledky sú prehľadne prezentované v grafickej forme a komentované v ďalšej časti. Vzhľadom na to, že prieskum predstavuje v tomto prostredí prvé zisťovanie tohto druhu o tejto problematike, možno spracované výsledky považovať za dôležité a využiteľné východisko a výpovede za reprezentatívne.

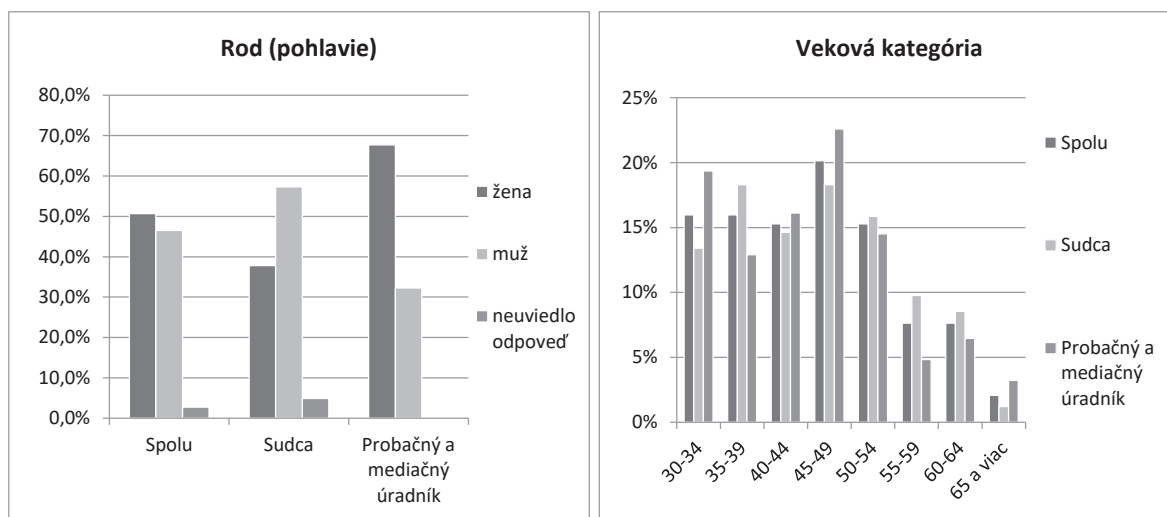
2.2.2 Socio-demografické charakteristiky respondentov

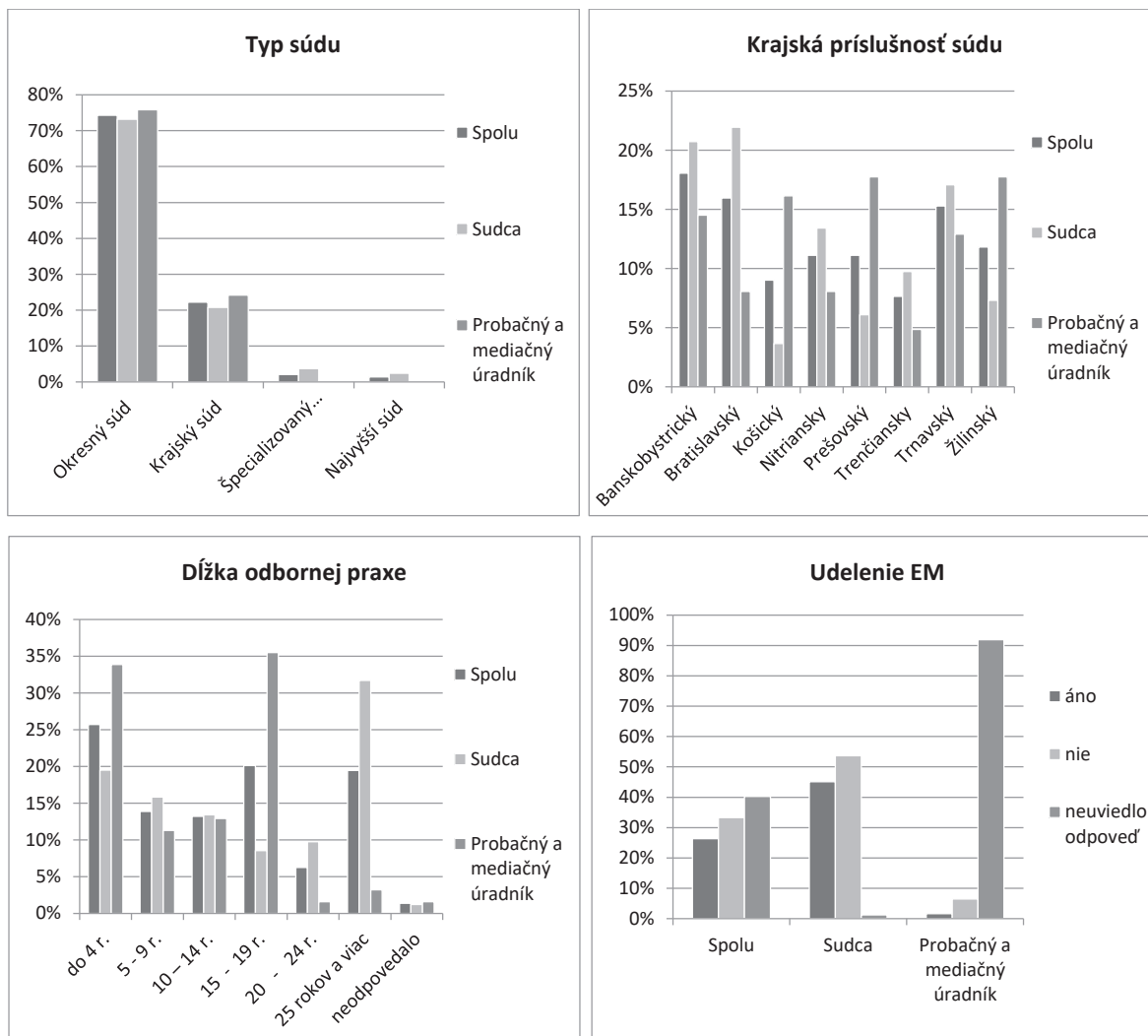
Pri dotazníkovom prieskume boli našimi kľúčovými subjektmi a respondentmi sudcovia a probační a mediační úradníci (PaMÚ). V súvislosti s riešením problematiky elektronického monitoringu osôb sme sa preto pri skúmaní socio-demografických faktorov našich respondentov sústredili na týchto sedem vybraných charakteristík:

- pracovné zaradenie respondenta (sudca alebo PaMÚ),
- rod či pohlavie respondenta (žena alebo muž),
- veková kategória respondenta (30 – 34 rokov, 35 – 39 rokov, 40 – 44 rokov, 45 – 49 rokov, 50 – 54 rokov, 55 – 59 rokov, 60 – 64 rokov alebo 65 a viac rokov),
- typ súdu, na ktorom respondent pracuje (okresný súd, krajský súd, Najvyšší súd alebo Špecializovaný trestný súd),
- krajská príslušnosť súdu, na ktorom respondent pracuje (Banskobystrický, Bratislavský, Košický, Nitriansky, Prešovský, Trenčiansky, Trnavský alebo Žilinský),
- kategorizovaná dĺžka odbornej praxe respondenta (do 4 rokov, 5 – 9 rokov, 10 – 14 rokov, 15 – 19 rokov, 20 – 24 rokov alebo 25 a viac rokov praxe),
- udelenie resp. neudelenie EM zo strany respondenta (iba v prípade sudcu).

Z celkového počtu respondentov (144) bolo viac sudcov (82, čo predstavuje 57 % respondentov) ako probačných a mediačných úradníkov (62, čo predstavuje 43 % respondentov). Nasledujúce grafy prezentujú, ako dopadlo ďalších 6 sledovaných socio-demografických charakteristík respondentov.

Grafy 3 až 8: Socio-demografické charakteristiky respondentov

Zdroj: Vlastné spracovanie autorov na základe národného dotazníkového prieskumu v rámci výskumného projektu APVV *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí*, 2020.

Na základe predchádzajúcich grafov môžeme konštatovať nasledujúce:

- Z hľadiska rodu boli naši respondenti približne vyrovnaní (spolu celkom 51 % žien a 47 % mužov, zvyšok neuviedol odpoveď). V prípade čisto sudcov bolo mužov viac (57 %) ako žien (38 %) a zvyšok neuviedol odpoveď (5 %). Opačná situácia bola v prípade probačných a mediačných úradníkov, kde bolo z respondentov naopak viac žien (68 %) ako mužov (32 %).
- Z pohľadu veku sa až 80 % sudcov nachádzalo vo veku od 30 do 54 rokov. V tomto istom vekovom rozhraní bolo až 85 % probačných a mediačných úradníkov. Najmenšie zastúpenie mala medzi respondentmi veková kategória 65 a viac rokov (spolu 2 %), naopak najväčšie veková kategória 45 až 49 rokov (spolu 20 %).
- Z hľadiska typu súdu, na ktorom respondent pracuje, jednoznačne dominoval okresný súd (spolu 74 %) a krajský súd (spolu 22 %). V prípade Špecializovaného trestného súdu ani

Najvyššieho súdu sa medzi respondentmi nenachádzal ani jeden probačný a mediačný úradník.

- Z pohľadu krajskej príslušnosti, na ktorom respondent pracuje, mal najväčšie zastúpenie Banskobystrický kraj (spolu 18 %) a Bratislavský kraj (spolu 16 %). Najmenšie zastúpenie mali naopak Trenčiansky kraj (spolu 8 %) a Košický kraj (spolu 9 %). Najviac sudcov bolo z Bratislavského kraja (22 %) a najmenej z Košického kraja (4 %). Najviac probačných a mediačných úradníkov bolo z Prešovského a Žilinského kraja (zhodne po 18 %) a najmenej z Trenčianskeho kraja (5 %).
- V prípade dĺžky odbornej praxe bolo až 26 % z celkového počtu respondentov v kategórii do 4 rokov a iba 6 % v kategórii 20 až 24 rokov. Najviac sudcov bolo z hľadiska dĺžky odbornej praxe v kategórii 25 a viac rokov (32 %) a najmenej v kategórii 15 až 19 rokov (6 %). Najviac probačných a mediačných úradníkov bolo z hľadiska dĺžky odbornej praxe v kategórii 15 až 19 rokov (35 %) a najmenej v kategórii 20 až 24 rokov (2 %).
- V otázke udelenia resp. neudelenia EM v minulosti sa sudcovia rozdelili takmer na polovicu, kedy sa 54 % zo sudcov vyjadrilo, že EM neudelilo, 45 % že EM udelilo a 1 % neuviedlo odpoveď. Aj napriek skutočnosti, že sa táto otázka a charakteristika mala týkať iba sudcov, jeden z probačných a mediačných úradníkov uviedol, že EM už udelil, preto sme s ním pri celkových výpočtoch nerátali.

Pokiaľ sa na základe našich dát pozrieme na udelenie EM trochu bližšie, napr. z pohľadu prvého socio-demografického faktora (rodu), tak 42 % zo všetkých sudkýň (žien) a 49 % sudcov (mužov) už v minulosti rozhodlo v prospech EM. Na základe našich zistení je potrebné uviesť, že uloženie EM formálne nesúvisí s ani jedným socio-demografickým faktorom. To je dôležité hlavne preto, lebo by bolo pre aplikáciu EM otáznave až problematické, keby ochota uložiť EM bola závislá napr. od veku sudcu, jeho praxe, sídla súdu, typu súdu alebo spomenutého pohlavia.

2.2.3 Miera súhlasu respondentov s výrokmi orientovanými na rôzne aspekty EM

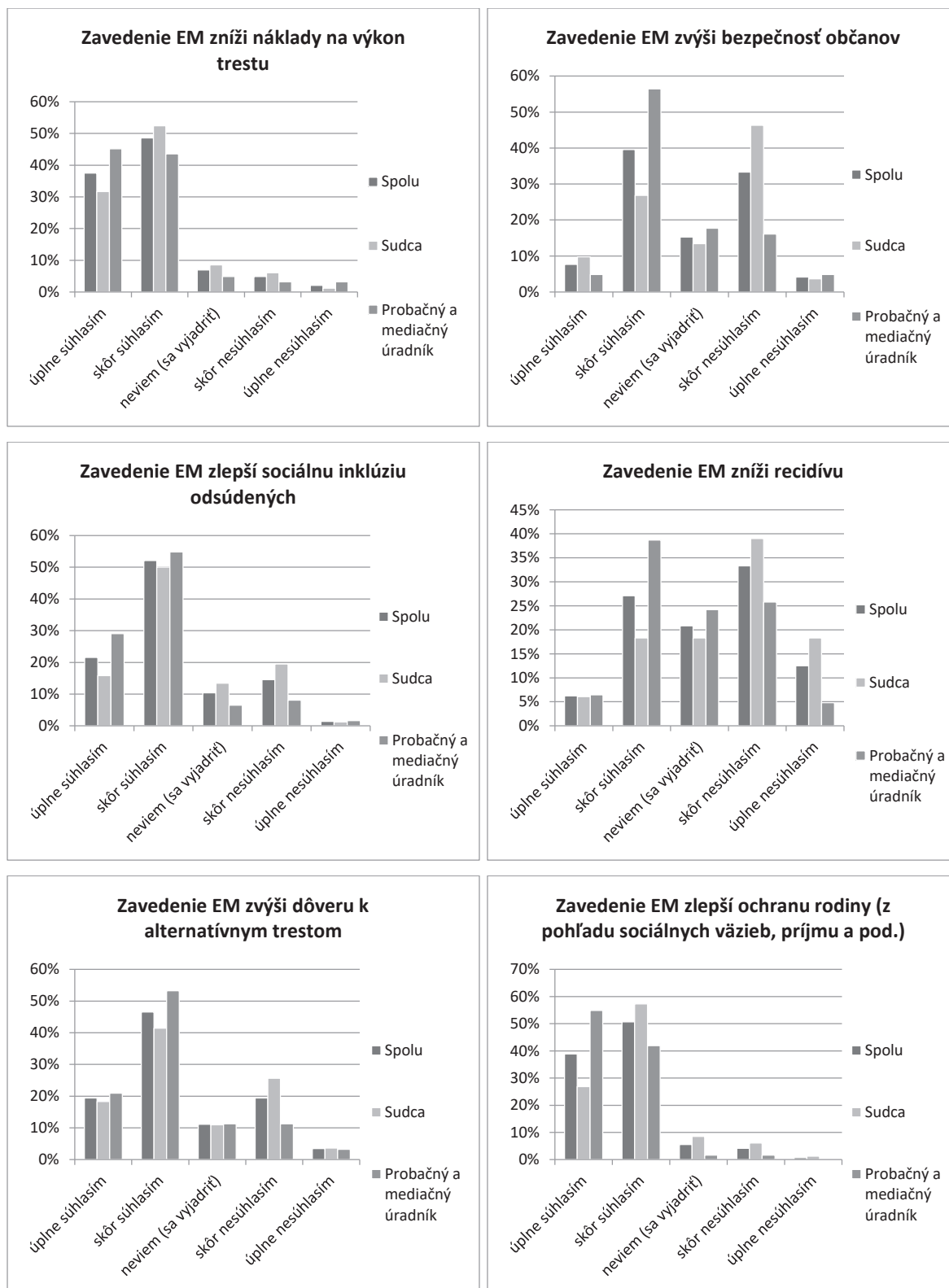
Okrem základných socio-demografických otázok sme sa v rámci nášho dotazníkového prieskumu respondentov pýtali aj na ich názory na rôzne aspekty EM. Respondenti tak reagovali aj na celkovo 46 výrokov týkajúcich sa EM. Zaujímalo nás, aký je názor respondenta na príslušné tvrdenie uvedené v dotazníku. Odpovede respondentov na tieto tvrdenia boli v podobe vyjadrenia miery súhlasu s výrokmi (úplne súhlasím, skôr súhlasím, neviem sa vyjadriť, skôr nesúhlasím, úplne nesúhlasím).

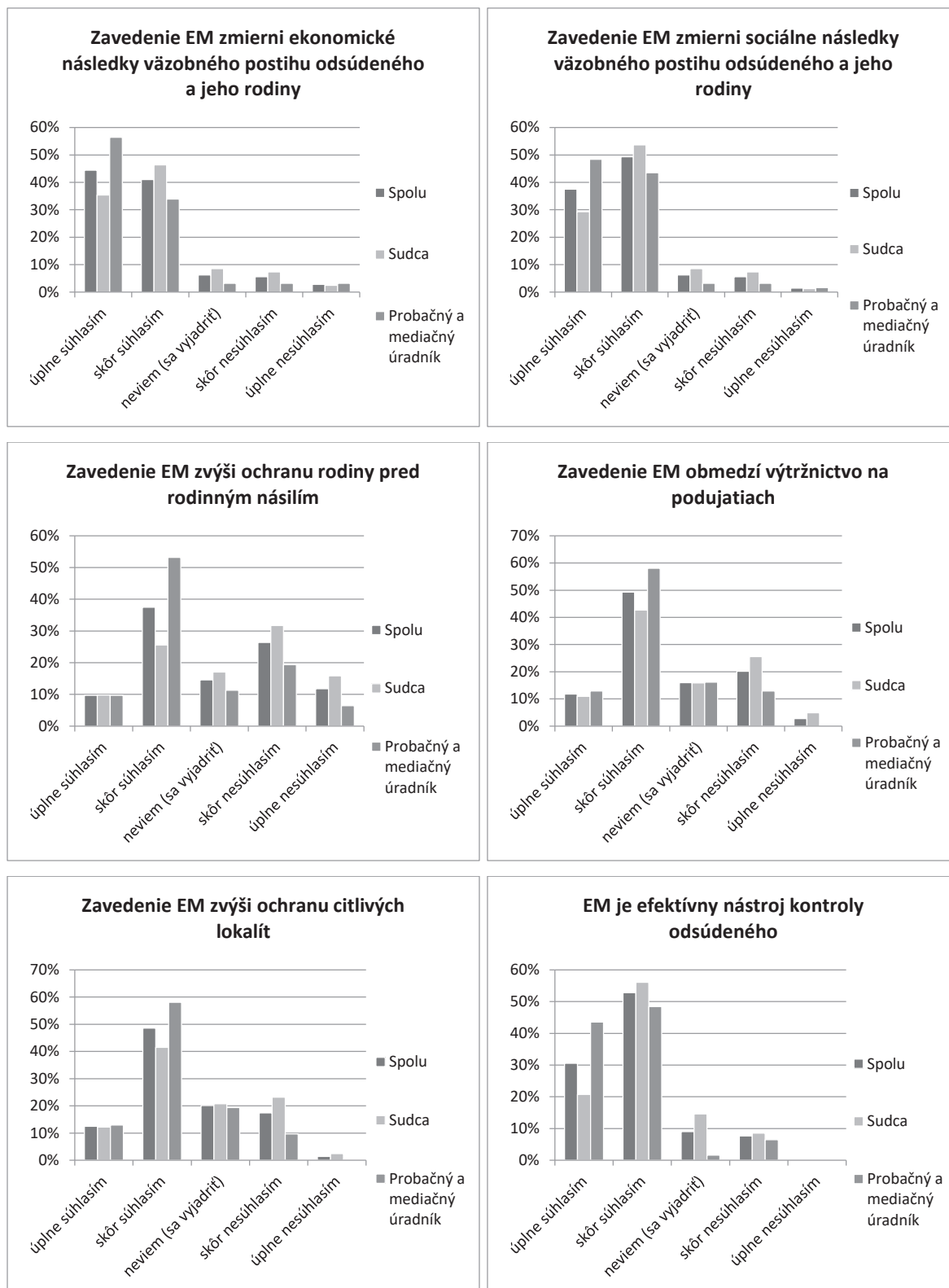
Z dôvodu vysokého počtu výrokov, sme sa rozhodli zoradiť ich do piatich skupín podľa poradia a účelu skúmania nasledovne:

- Prvá skupina výrokov (výroky 1 až 12),
- Druhá skupina výrokov (výroky 13 až 20),
- Tretia skupina výrokov (výroky 21 až 31),
- Štvrtá skupina výrokov (výroky 32 až 39),
- Piata skupina výrokov (výroky 40 až 46).

K výsledkom jednotlivých skupín výrokov sa vyjadrujeme postupne a samostatne.

Grafy 9 až 20: Miera súhlasu respondentov v prvej skupine výrokov

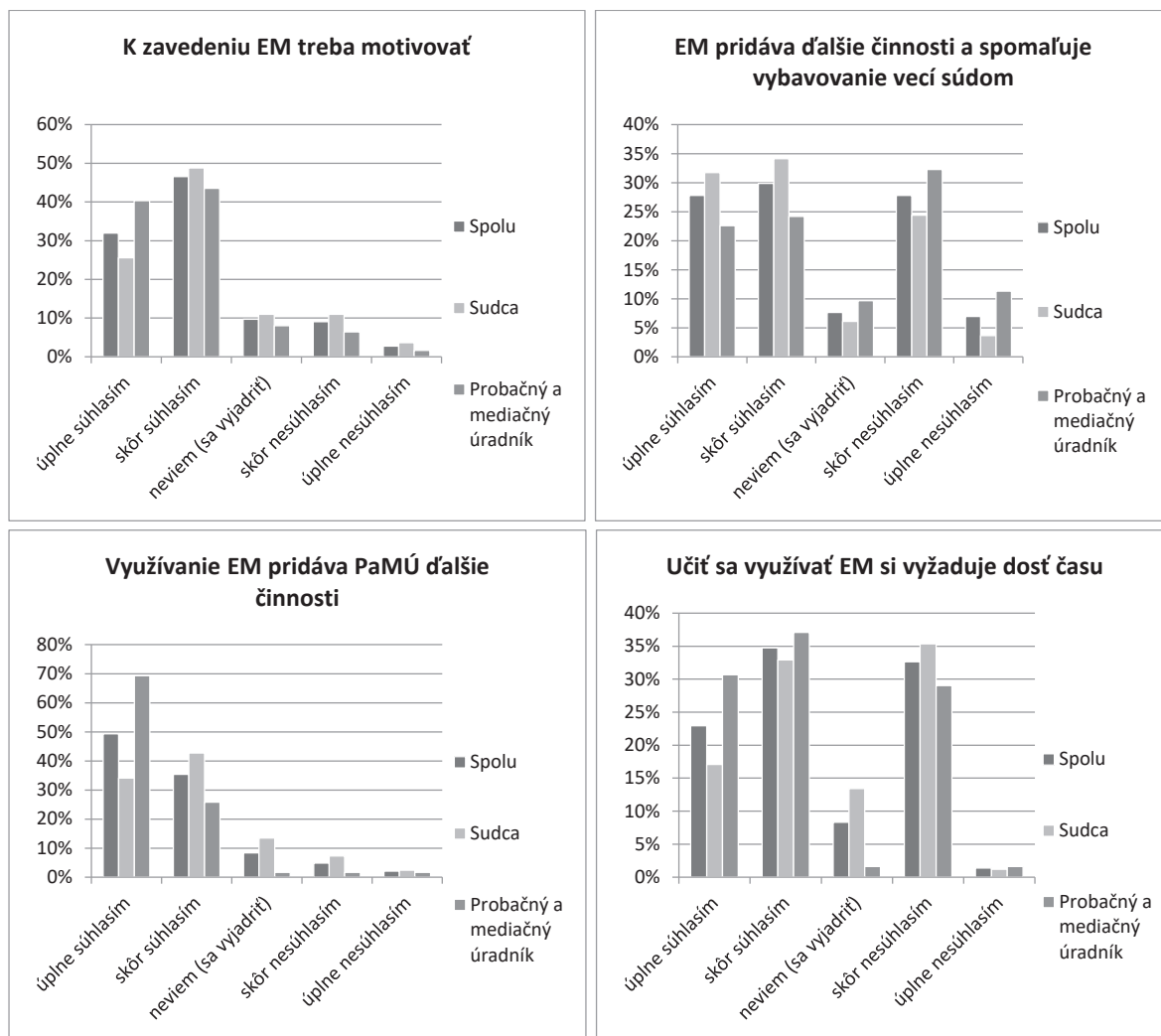
Zdroj: Vlastné spracovanie autorov na základe národného dotazníkového prieskumu v rámci výskumného projektu APVV *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí*, 2020.

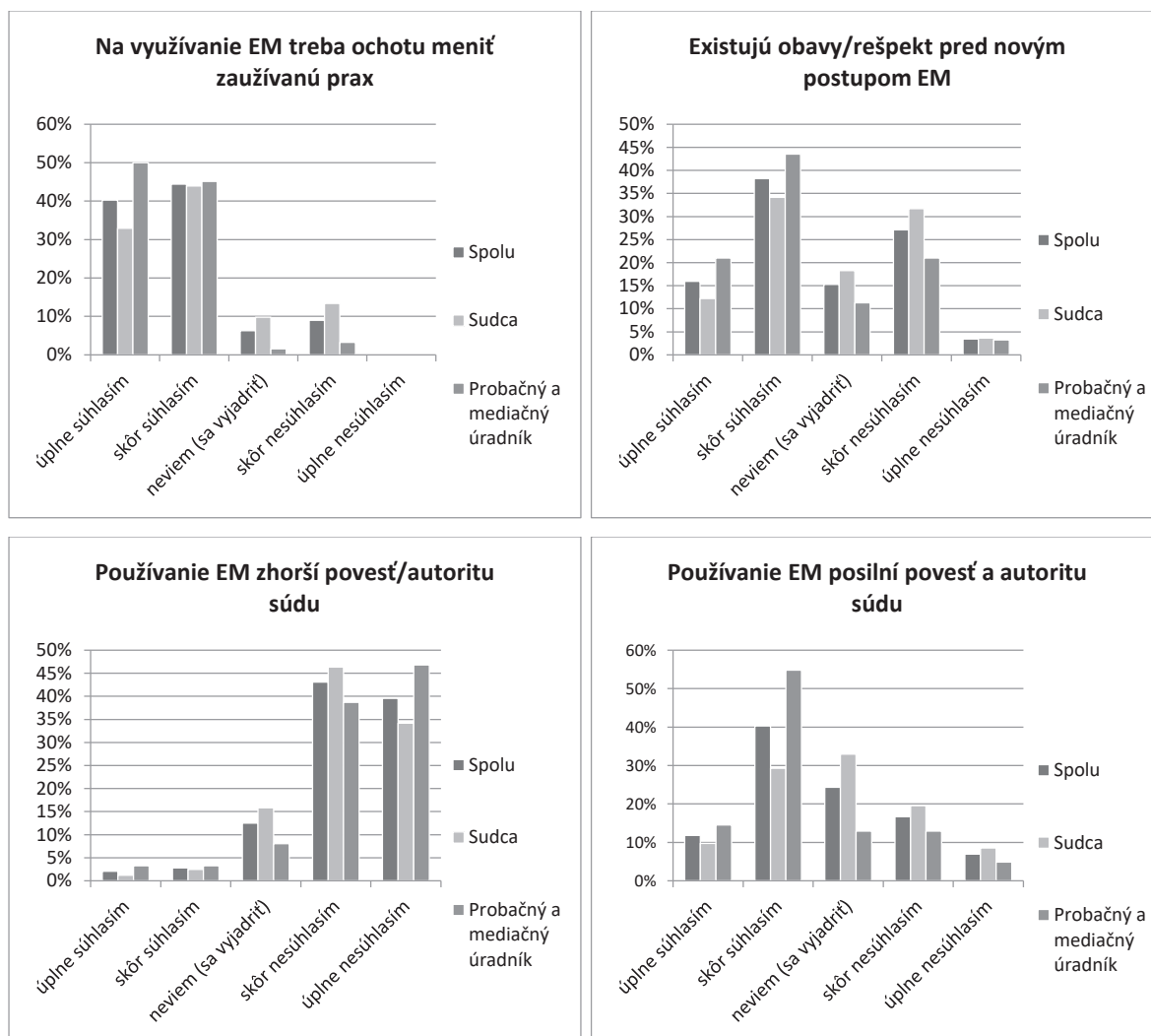
Na základe predchádzajúcich grafov môžeme pre prvú skupinu výrokov konštatovať nasledovné:

- K výroku, že zavedenie EM zníži náklady na výkon trestu, označilo odpoveď „úplne súhlasím“ 38 % a „skôr súhlasím“ 49 % zo všetkých respondentov. Z odpovedí je zjavné, že zavedenie EM chápe väčšina respondentov ako pozitívne a ekonomicky výhodné.
- Pri výroku, že zavedenie EM zvýši bezpečnosť občanov, už dosiahnuté výsledky nie sú tak jednoznačné ako pri predchádzajúcom. A síce 40 % všetkých respondentov označilo pri tomto výroku „skôr súhlasím“, na druhej strane však 33 % zo všetkých respondentov označilo možnosť „skôr nesúhlasím“.
- S výrokom, že zavedenie EM zlepši sociálnu inklúziu odsúdených, „úplne súhlasilo“ 22 % a „skôr súhlasilo“ 52 %, čo je viac ako polovica všetkých respondentov. Môžeme teda tvrdiť, že respondenti sa k tomuto výroku vyjadrili väčšinou pozitívne.
- Pri výroku, že zavedenie EM zníži recidívu, vidno medzi respondentami názorový nesúlad. Kým 27 % všetkých respondentov označilo pri tomto výroku možnosť „skôr súhlasím“, na druhej strane 33 % respondentov označilo možnosť „skôr nesúhlasím“ a 21 % všetkých respondentov sa nevedelo vyjadriť. Zaujímavé tiež je, že kým 39 % probačných a mediačných úradníkov označilo pri tomto výroku „skôr súhlasím“, rovnaký počet sudcov (39 %), označilo naopak možnosť „skôr nesúhlasím“.
- K otázke toho, či zavedenie EM zvýši dôveru k alternatívnym trestom, sa respondenti väčšinou postavili pozitívne. Možnosť „úplne súhlasím“ označilo 19 % a „skôr súhlasím“ 47 % zo všetkých respondentov.
- Pozitívne sa respondenti vyjadrili aj k výroku, že zavedenie EM zlepši ochranu rodiny (z pohľadu sociálnych väzieb, príjmu a pod.), nakoľko možnosť „úplne súhlasím“ označilo 39 % a „skôr súhlasím“ 51 %, teda viac ako polovica všetkých respondentov.
- Podobným spôsobom, teda väčšinou pozitívne, sa respondenti vyjadrili aj k výroku, že zavedenie EM zmierni ekonomické následky väzobného postihu odsúdeného a jeho rodiny. Totiž možnosť „úplne súhlasím“ volilo 44 % a „skôr súhlasím“ 41 % zo všetkých respondentov.
- K ďalšiemu výroku, že zavedenie EM zmierni sociálne následky väzobného postihu odsúdeného a jeho rodiny, sa respondenti vyjadrili opäť pozitívne. Možnosť „úplne súhlasím“ označilo 38 % a „skôr súhlasím“ 49 % zo všetkých respondentov.
- Pri výroku, že zavedenie EM zvýši ochranu rodiny pred rodinným násilím už nebadáť taký názorový súlad ako pri predchádzajúcich. Možnosť „skôr súhlasím“ označilo 38 % všetkých respondentov, na druhej strane však 26 % všetkých respondentov volilo možnosť „skôr nesúhlasím“. Z grafu badať, že kým viac ako polovica probačných a mediačných úradníkov (53 %) označila možnosť „skôr súhlasím“, sudcovia boli naopak menej pozitívni a v najviac prípadoch (32 %) označovali možnosť „skôr nesúhlasím“.
- S výrokom, že zavedenie EM obmedzí výtržníctvo na podujatiach, naši respondenti najčastejšie „skôr súhlasili“ (49 %). Druhou najčastejšie volenou odpoveďou bolo „skôr nesúhlasím“ (20 %) a 16 % zo všetkých respondentov sa nevedelo vyjadriť.

- V podstate veľmi podobne ako reakcia respondentov na predchádzajúci výrok, dopadla aj v prípade výroku, že zavedenie EM zvýši ochranu citlivých lokalít. Najčastejšie označovanou bola možnosť „skôr súhlasím“ (49 %) a druhou najčastejšou „neviem sa vyjadriť“ (20 %). Možnosť „skôr nesúhlasím“ označilo 17 % zo všetkých respondentov.
- K výroku, že EM je efektívny nástroj kontroly odsúdeného, uviedla viac ako polovica všetkých respondentov (53 %), že „skôr súhlasí“ a druhá najpočetnejšia odpoveď bola, že „úplne súhlasí“ (31 %). Väčšina z respondentov sa tak k tomuto výroku postavila vo svojej odpovedi pozitívne.

Grafy 21 až 29: Miera súhlasu respondentov v druhej skupine výrokov

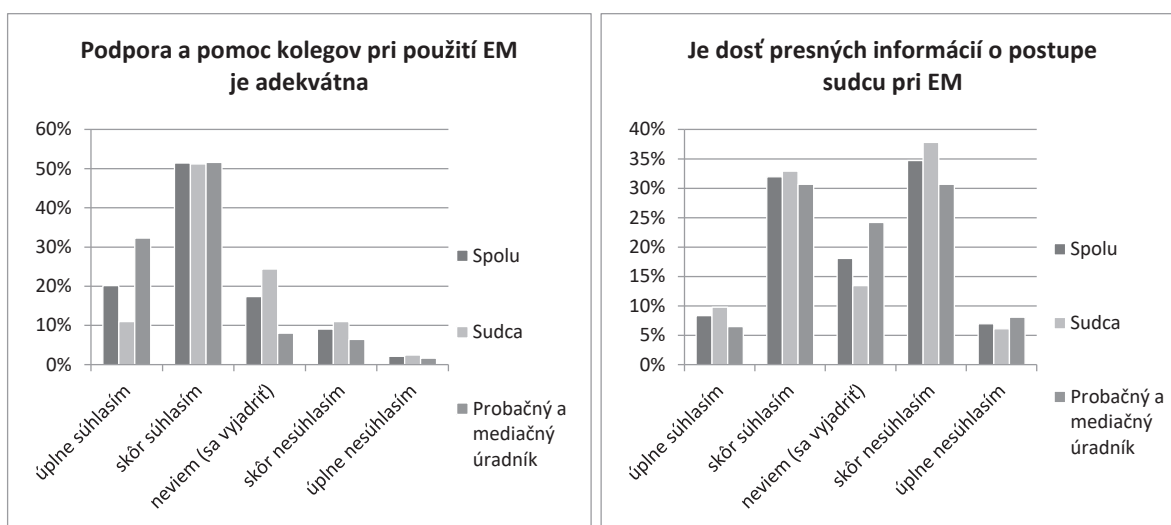
Zdroj: Vlastné spracovanie autorov na základe národného dotazníkového prieskumu v rámci výskumného projektu APVV *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí*, 2020.

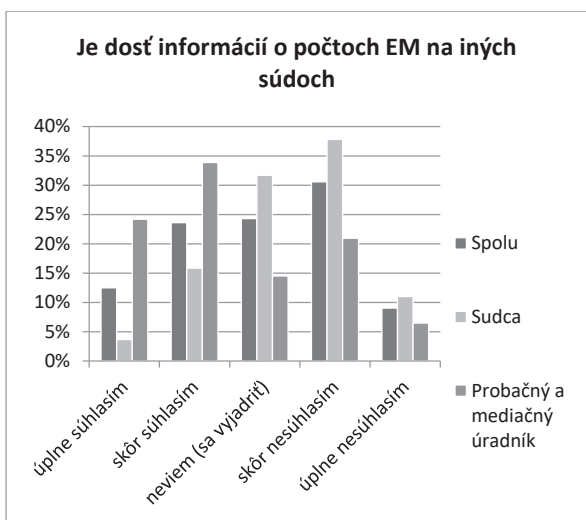
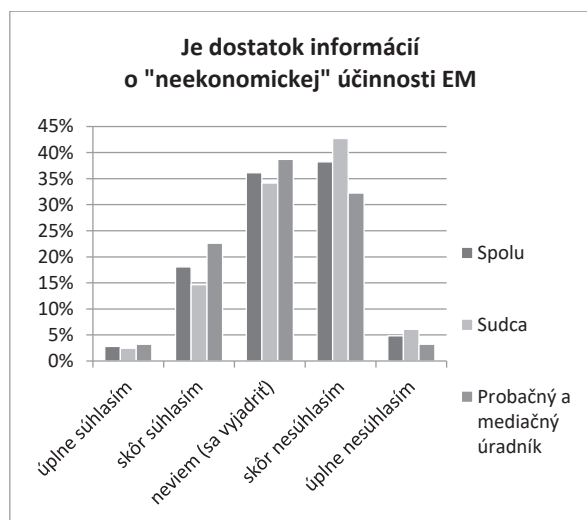
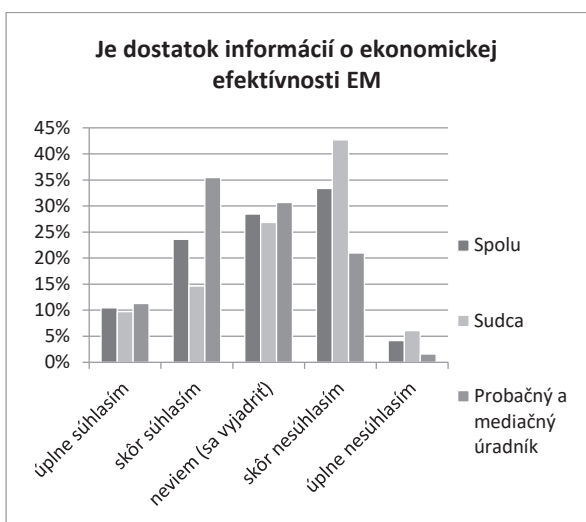
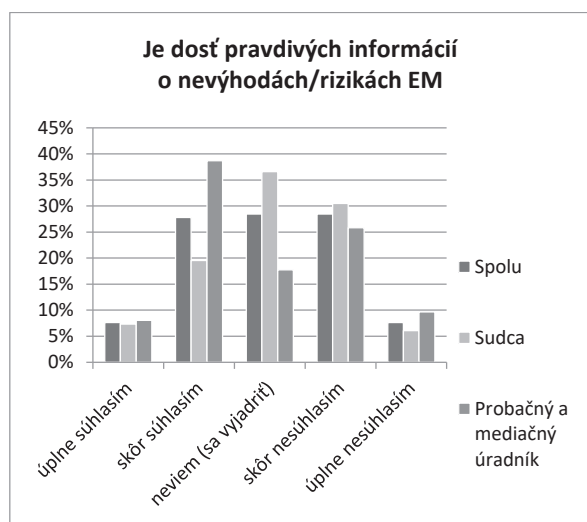
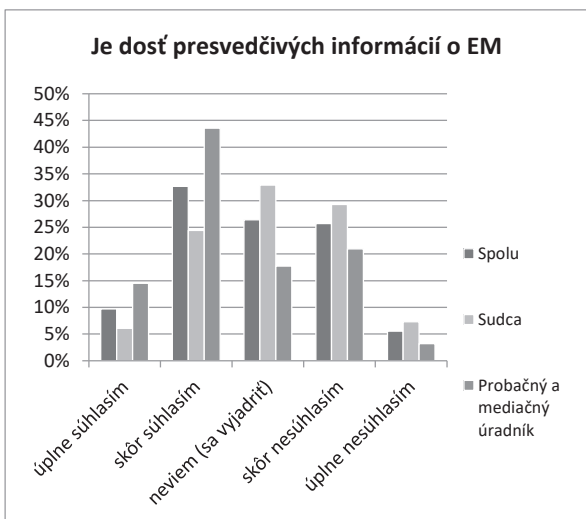
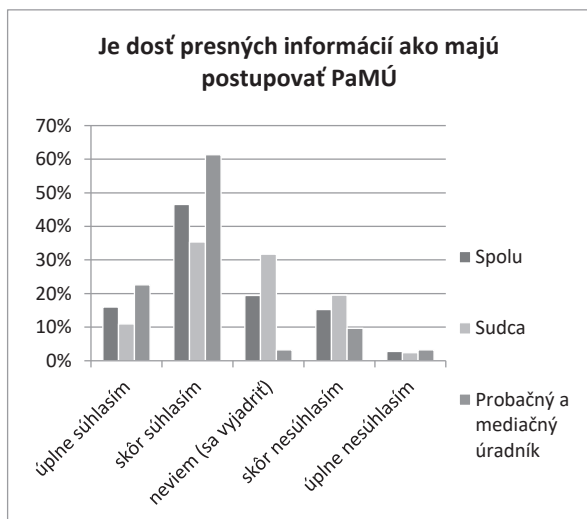
Na základe predchádzajúcich grafov môžeme pre druhú skupinu výrokov konštatovať nasledovné:

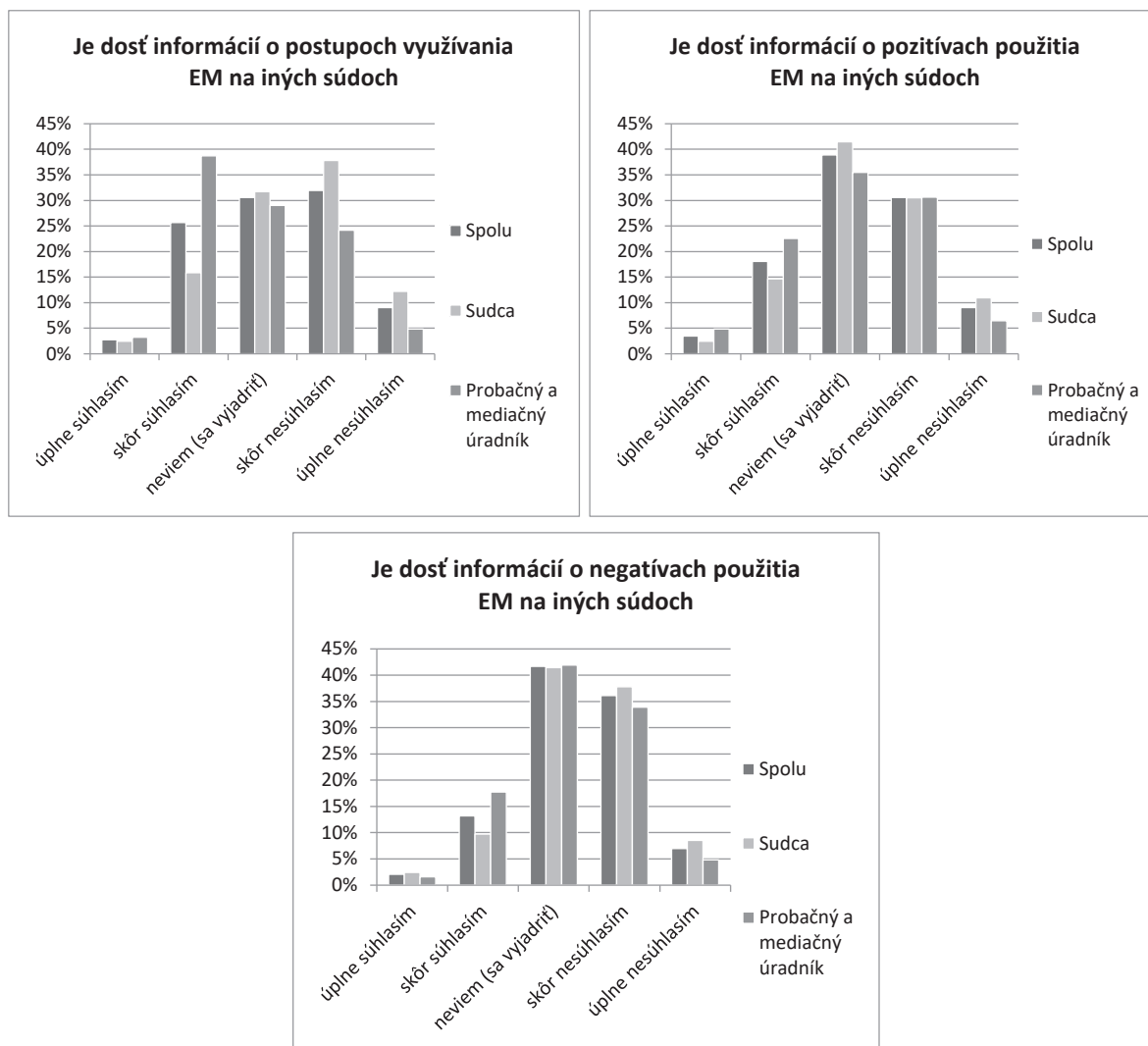
- V prípade výroku, že k zavedeniu EM treba motivovať, označilo možnosť „úplne súhlasím“ spolu 32 % a „skôr súhlasím“ až takmer polovica všetkých respondentov (47 %). Naopak možnosť „úplne nesúhlasím“ označilo spolu len 3 % a „skôr nesúhlasím“ 9 % všetkých respondentov. K tomuto výroku sa nevedelo vyjadriť spolu 10% všetkých respondentov. Väčšina z respondentov chápe túto situáciu tak, že ide o nový nástroj v trestnom práve, k využívaniu ktorého je potrebné motivovať v zmysle predstavenia jeho výhod a možností všetkým zainteresovaným subjektom.
- Pri výroku, že EM pridáva ďalšie činnosti a spomaľuje vybavovanie vecí súdom, badať medzi respondentmi určitý názorový nesúlad, nakoľko možnosť „úplne súhlasím“ označilo spolu 28 % a „skôr súhlasím“ 30 % všetkých respondentov, avšak na druhej strane možnosť „skôr nesúhlasím“ označilo tiež približne rovnaké percento respondentov (28 %).

- S výrokem, že využívanie EM pridáva PaMÚ ďalšie činnosti, „úplne súhlasilo“ spolu 49 % a „skôr súhlasilo“ 35 % všetkých respondentov. Pri tomto výroku však určite treba poukázať na to, že probační a mediační úradníci označili možnosť „úplne súhlasím“ až v 69 % prípadoch a „skôr súhlasím“ v 26 % prípadoch.
- Aj pri výroku, že učiť sa využívať EM si vyžaduje dosť času, vidieť vďaka odpovediam medzi respondentmi určitý názorový nesúlad. Totiž možnosť „úplne súhlasím“ označilo spolu 23 % a „skôr súhlasím“ 35 % všetkých respondentov, pričom na druhej strane možnosť „skôr nesúhlasím“ volilo tiež dosť vysoké percento všetkých respondentov (33 %).
- S výrokom, že na využívanie EM treba ochotu meniť zaužívanú prax, „úplne súhlasilo“ 40 % a „skôr súhlasilo“ 44 % všetkých respondentov. V prípade iba probačných a mediačných úradníkov označilo možnosť „úplne súhlasím“ 50 % a „skôr súhlasím“ 45 % respondentov.
- Pri výroku, že existujú obavy/rešpekt pred novým postupom EM, sa najpočetnejšími odpoveďami stali možnosti „skôr súhlasím“ (označilo 38 % všetkých respondentov) a naopak možnosť „skôr nesúhlasím“ (označilo 27 % všetkých respondentov).
- V prípade výroku, že používanie EM zhorší povesť/autoritu súdu, označilo možnosť „úplne nesúhlasím“ 40 % a „skôr nesúhlasím“ 43 % všetkých respondentov. Naopak možnosť „úplne súhlasím“ označili len 2 % a „skôr súhlasím“ 3 % všetkých respondentov.
- Pri výroku, že používanie EM posilní povesť a autoritu súdu, označilo „skôr súhlasím“ najväčší počet všetkých respondentov (40 %). Druhou najpočetnejšou sa stala označovaná možnosť „neviem sa vyjadriť“, ktorú označilo 24 % všetkých respondentov. Viac ako polovica (55 %) probačných a mediačných úradníkov označila pri tomto výroku možnosť „skôr súhlasím“ a tretina (33 %) sudcov označila možnosť „neviem sa vyjadriť“, čo bola v prípade sudcov aj najviac preferovaná odpoveď.

Grafy 30 až 40: Miera súhlasu respondentov v tretej skupine výrokov

Zdroj: Vlastné spracovanie autorov na základe národného dotazníkového prieskumu v rámci výskumného projektu APVV *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí*, 2020.

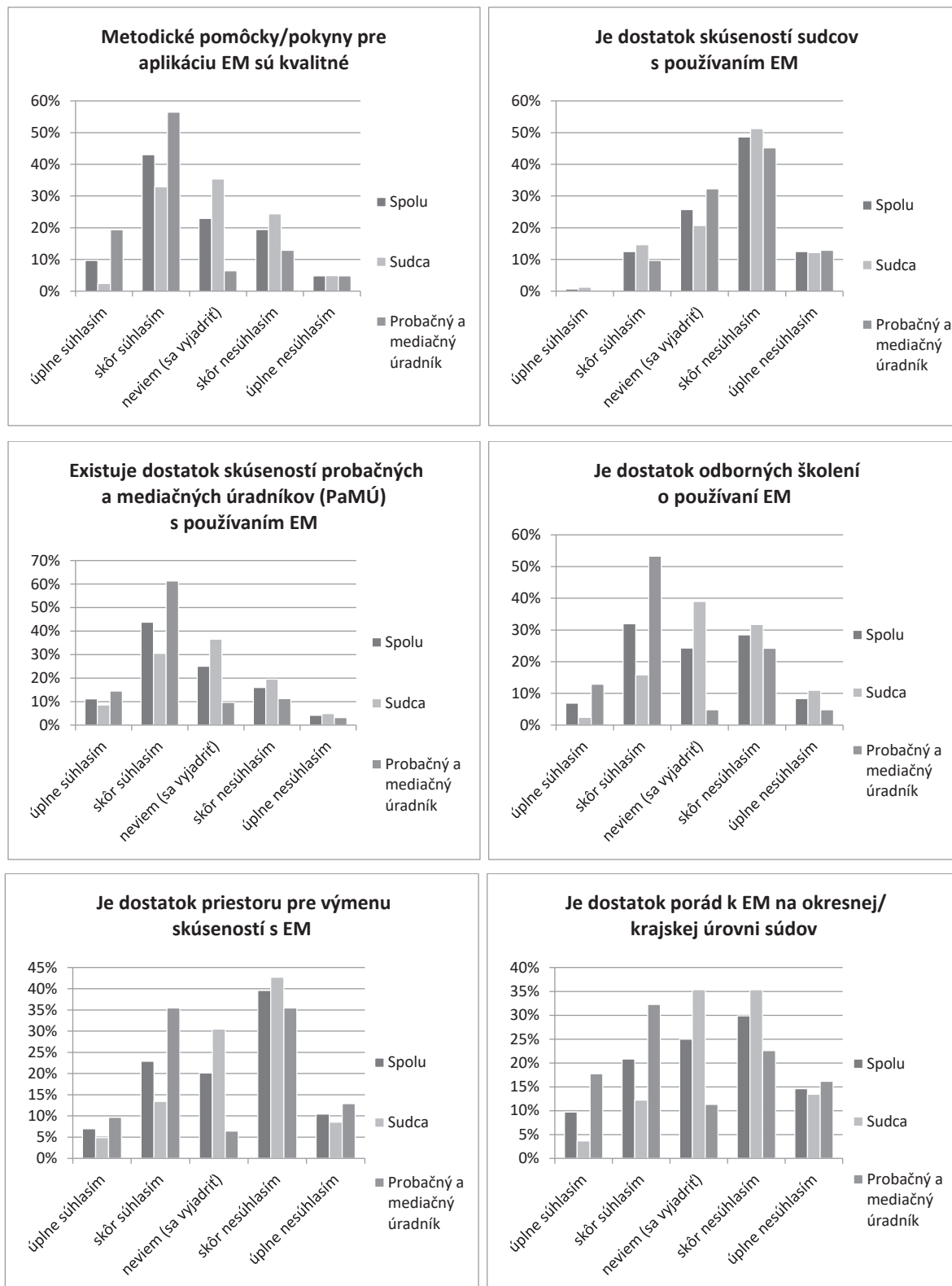
Na základe predchádzajúcich grafov môžeme pre tretiu skupinu výrokov konštatovať nasledovné:

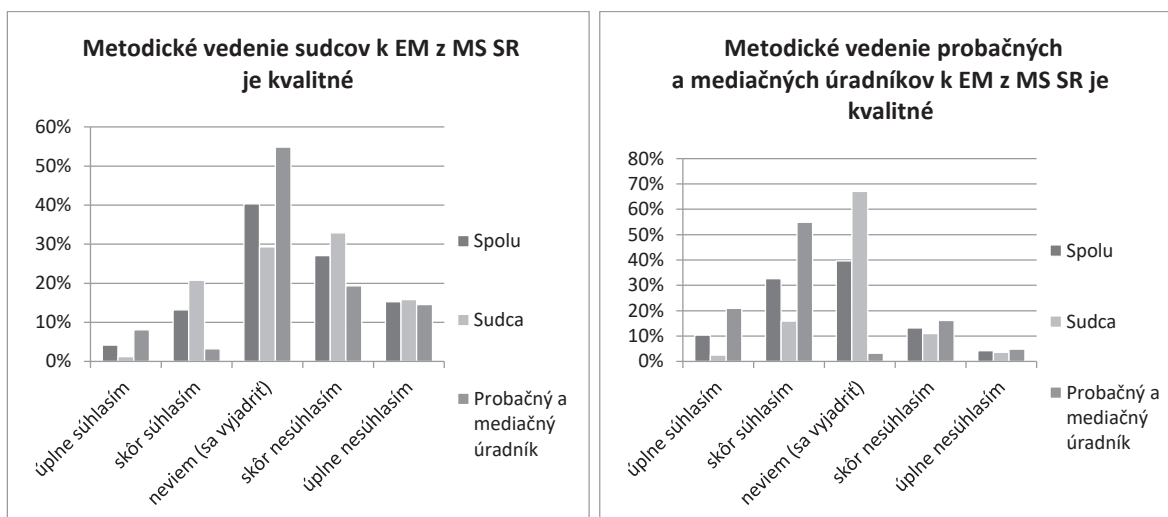
- S výrokom, že podpora a pomoc kolegov pri použití EM je adekvátna, súhlasila väčšina respondentov. Možnosť „skôr súhlasím“ označilo najväčší počet všetkých respondentov (51 %) a druhou najčastejšou odpoveďou sa u všetkých respondentov stala možnosť „úplne súhlasím“ (20 %).
- V prípade výroku, že je dosť presných informácií o postupe sudcu pri EM, sa názory respondentov rozchádzajú. Najväčší počet všetkých respondentov označilo pri tomto výroku za odpoveď „skôr nesúhlasím“ (35 %) a druhý najväčší počet naopak „skôr súhlasím“ (32 %). K výroku sa nevedelo vyjadriť 18 % všetkých respondentov. V prípade iba sudcov, bola nimi najviac preferovaná odpoveď „skôr nesúhlasím“ (38 %) a naopak „skôr súhlasím“ (33 %).

- Pri podobnom výroku, ktorý sa orientuje na PaMÚ a nie na sudcov, teda že je dosť presných informácií ako majú postupovať PaMÚ, je zaujímavé, že väčšina všetkých respondentov označila v tomto prípade možnosť „skôr súhlasím“ (47 %) alebo „neviem sa vyjadriť“ (19 %) a len samotní probační a mediační úradníci najviac preferovali možnosť „skôr súhlasím“ (61 %) alebo „úplne súhlasím“ (23 %).
- S výrokom, že je dosť presvedčivých informácií o EM, „skôr súhlasilo“ 33 % všetkých respondentov. 26 % z nich sa nevedelo vyjadriť a rovnaký počet preferovalo odpoveď „skôr nesúhlasím“ (26 %). Najviac označovanou bola v prípade sudcov odpoveď „neviem sa vyjadriť“ (33 %) a v prípade probačných a mediačných úradníkov odpoveď „skôr súhlasím“ (44 %).
- Pri výroku, že je dosť pravdivých informácií o nevýhodách/rizikách EM, sa väčšina odpovedí respondentov nachádza medzi možnosťami „skôr nesúhlasím“, „neviem sa vyjadriť“ alebo „skôr súhlasím“ (všetky rovnako po 38 %). Z príslušného grafu však vidno rozdiel v názore sudcov a probačných a mediačných úradníkov. Kým sudcovia najčastejšie volili možnosť „neviem sa vyjadriť“ (37 %) a „skôr nesúhlasím“ (30 %), probační a mediační úradníci preferovali odpoveď „skôr súhlasím“ (39 %) a „skôr nesúhlasím“ (26 %).
- Zaujímavým zistením pri výroku o dostatku informácií o ekonomickej efektívnosti EM je skutočnosť, že aj napriek predchádzajúcim dvom pozitívnym odpovediam respondentov vzťahujúcich sa na ekonomické aspekty EM (výrok, že zavedenie EM zníži náklady na výkon trestu), odpovede na tento výrok dopadli nasledovne. Väčšina všetkých respondentov reagovala na tento výrok tak, že „skôr nesúhlasím“ (33 %) alebo sa „nevie vyjadriť“ (28 %). V prípade sudcov sú výsledky odpovedí ešte prekvapivejšie, keďže ich najčastejšou voľbou bola odpoveď „skôr nesúhlasím“ (43 %) alebo „neviem sa vyjadriť“ (27 %).
- Pri výroku, že je dostatok informácií o „neekonomickej“ účinnosti EM, označila väčšina všetkých respondentov možnosť „skôr nesúhlasím“ (38 %) alebo „neviem sa vyjadriť“ (36 %).
- V prípade výroku, že je dosť informácií o počtoch EM na iných súdoch, odpovedala väčšina všetkých respondentov tak, že „skôr nevie“ (32 %) alebo sa „nevie vyjadriť“ (24 %). Medzi odpoveďami sudcov a probačných a mediačných úradníkov je však rozdiel. Kým sudcovia preferovali odpoveď „skôr nesúhlasím“ (38 %) či „neviem sa vyjadriť“ (32 %), probační a mediační úradníci označovali ako možnosť predovšetkým „skôr súhlasím“ (34 %) alebo „úplne súhlasím“ (24 %).
- Pri výroku, že je dosť informácií o postupoch využívania EM na iných súdoch, označila väčšina respondentov najčastejšie možnosť „skôr nesúhlasím“ (32 %) a ako druhú odpoveď v poradí „neviem sa vyjadriť“ (31 %). Rozdiel medzi sudcami a probačnými a mediačnými úradníkmi je v prípade tohto výroku v tom, že kým sudcovia preferovali najmä odpoveď „skôr nesúhlasím“ (38 %), probační a mediační úradníci naopak možnosť „skôr súhlasím“ (39 %).
- K výroku, že je dosť informácií o pozitívach použitia EM na iných súdoch, sa nevedelo vyjadriť 39 % zo všetkých respondentov. Druhou najčastejšou odpoveďou bola možnosť „skôr nesúhlasím“ 31 %.

- Pri opačnom výroku, že je dosť informácií o negatívach použitia EM na iných súdoch, sa nevedelo vyjadriť 42 % zo všetkých respondentov. Druhou najčastejšou odpoveďou bola možnosť „skôr nesúhlasím“ 36 %.

Grafy 41 až 49: Miera súhlasu respondentov v štvrtej skupine výrokov

Zdroj: Vlastné spracovanie autorov na základe národného dotazníkového prieskumu v rámci výskumného projektu APVV *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí*, 2020.

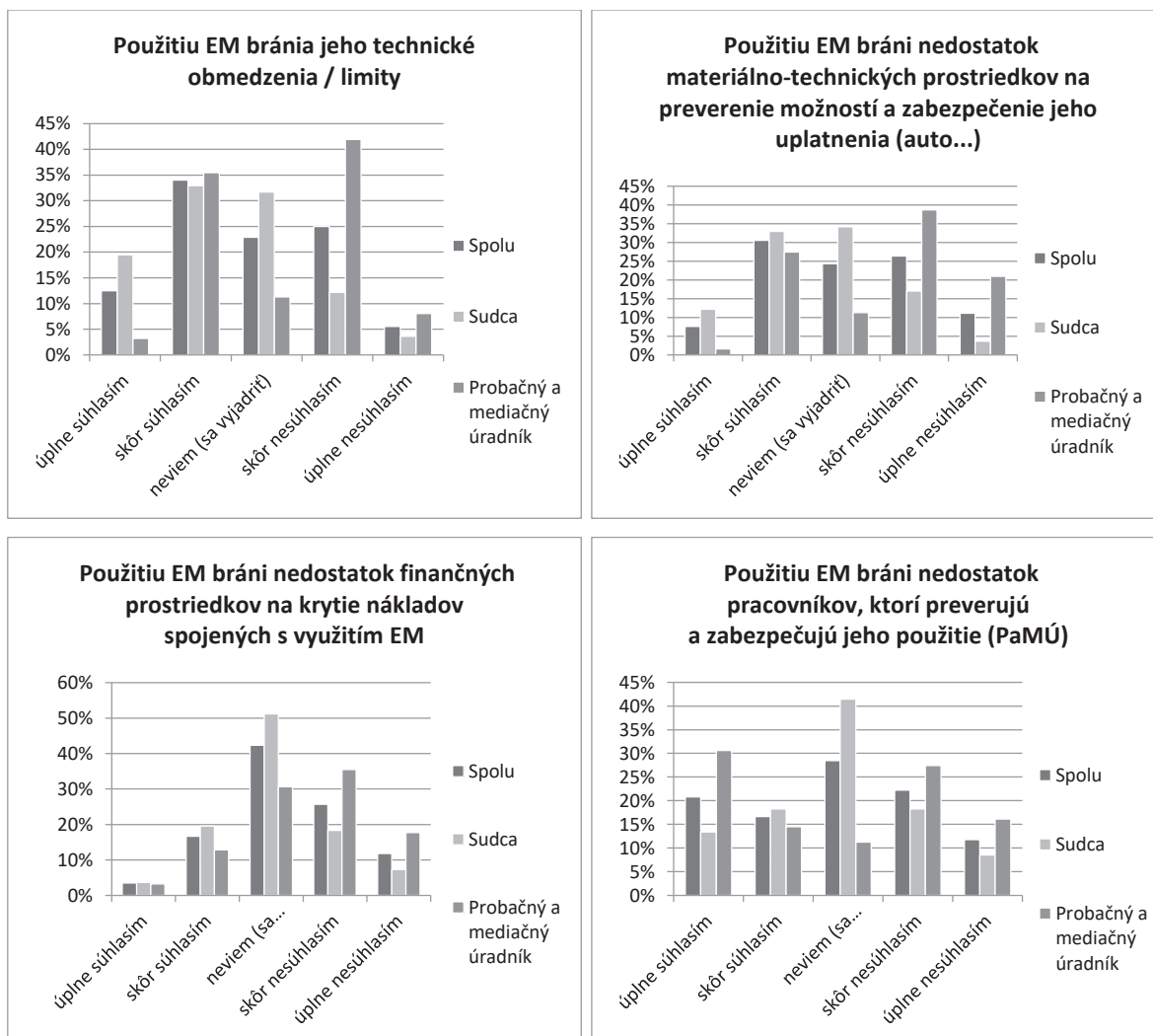
Na základe predchádzajúcich grafov môžeme pre štvrtú skupinu výrokov konštatovať nasledovné:

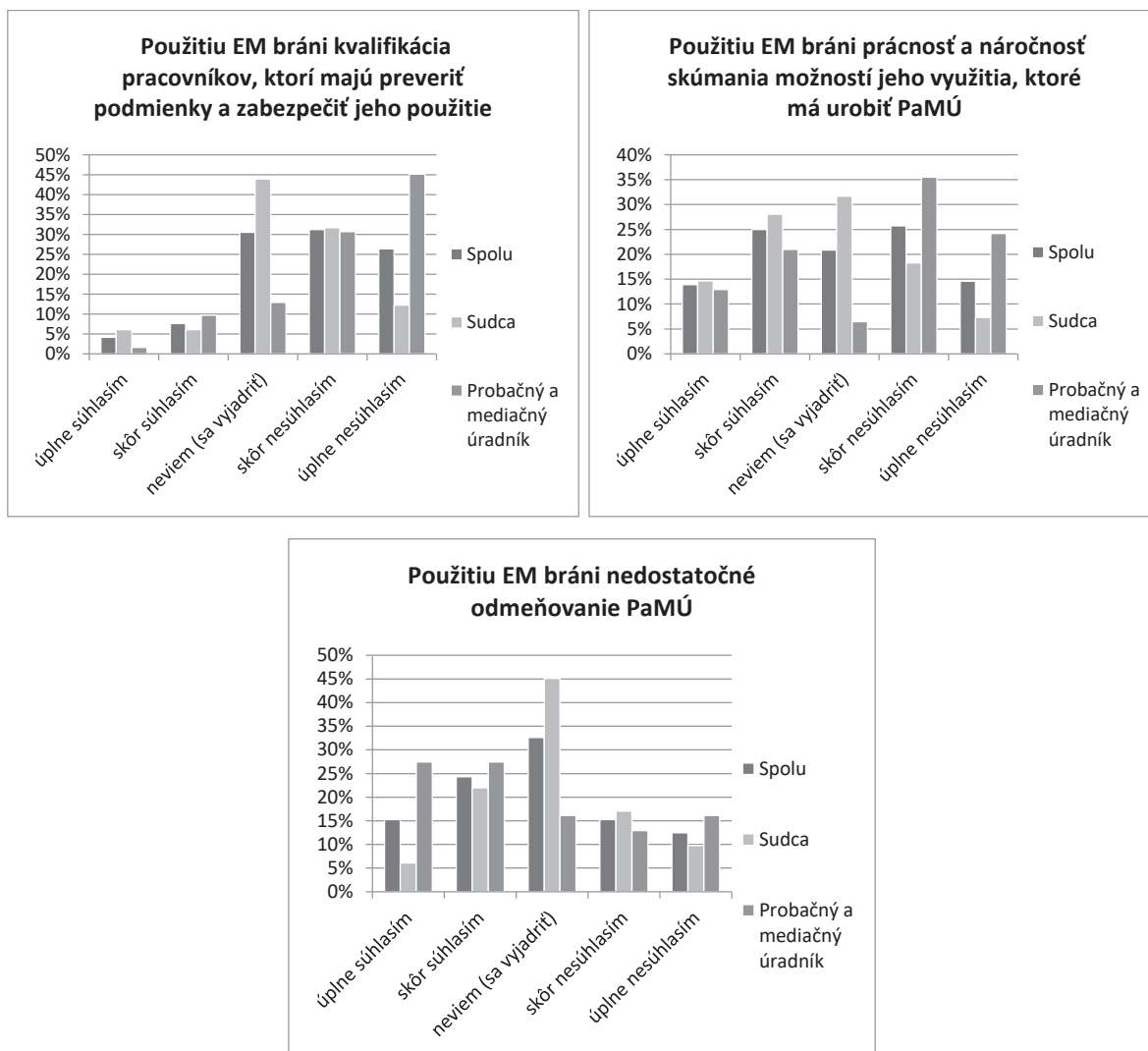
- Pri výroku, že metodické pomôcky/pokyny pre aplikáciu EM sú kvalitné, uviedlo najviac zo všetkých respondentov ako odpoveď „skôr súhlasím“ (43 %), pričom práve túto možnosť označila ako svoju odpoveď viac ako polovica probačných a mediačných úradníkov (56 %). Druhou najviac preferovanou možnosťou bola u všetkých respondentov možnosť „neviem sa vyjadriť“ (23 %), pričom práve túto možnosť najviac označovali sudcovia (35 %).
- V prípade výroku, že je dostatok skúseností sudcov s používaním EM, väčšina všetkých respondentov označila možnosť „skôr nesúhlasím“ (49 %) alebo „neviem sa vyjadriť“ (26 %).
- Pri podobnom výroku, ktorý sa orientuje na PaMÚ a nie na sudcov, teda že existuje dostatok skúseností probačných a mediačných úradníkov (PaMÚ) s používaním EM, je zaujímavé, že väčšina všetkých respondentov označila v tomto prípade možnosť „skôr súhlasím“ (44 %) alebo „neviem sa vyjadriť“ (25 %) a len samotní probační a mediační úradníci najviac preferovali možnosť „skôr súhlasím“ (61 %).
- Na výrok, či je dostatok odborných školení o používaní EM, reagovali probační a mediační úradníci inak ako sudcovia. Kým probační a mediační úradníci najviac volili odpoveď „skôr súhlasím“ (53 %) alebo „skôr nesúhlasím“ (28 %), sudcovia najčastejšie odpovedali „neviem sa vyjadriť“ (39 %) alebo „skôr nesúhlasím“ (32 %).
- Pri výroku, že je dostatok priestoru pre výmenu skúseností s EM, všetci respondenti najviac označovali možnosť „skôr nesúhlasím“ (40 %) a „skôr súhlasím“ (23 %). Nevedelo odpovedať 20 % všetkých respondentov.
- V prípade výroku, že je dostatok porád k EM na okresnej/krajskej úrovni súdov, volila väčšina všetkých respondentov možnosť „skôr nesúhlasím“ (30 %) a potom „neviem sa vyjadriť“ (25 %). Z grafu je tiež zaujímavé vidieť, že sudcovia najviac preferovali odpoveď

„neviem sa vyjadriť“ alebo „skôr nesúhlasím“ (v oboch prípadoch rovnako 35 %), kým probační a mediační úradníci najviac preferovali možnosť odpovede „skôr súhlasím“ (32 %) alebo „skôr nesúhlasím“ (23 %).

- K výroku, že metodické vedenie sudcov k EM z MS SR je kvalitné, sa nevedelo vyjadriť 40 % všetkých respondentov. Kým sudcovia pri tomto výroku označovali najčastejšie možnosť „skôr nesúhlasím“ (33 %) a „neviem sa vyjadriť“ (29 %), probační a mediační úradníci volili vo viac ako polovici prípadov odpoveď „neviem sa vyjadriť“ (55 %) a druhou najpočetnejšou u nich bola odpoveď „skôr nesúhlasím“ (19 %).
- Pri obdobnom výroku, ktorý sa orientuje na PaMÚ a nie na sudcov, teda že metodické vedenie probačných a mediačných úradníkov k EM z MS SR je kvalitné, je zaujímavá skutočnosť, že kým 67 % sudcov sa k tomuto výroku nevedelo vyjadriť, 55 % probačných a mediačných úradníkov označila možnosť „skôr súhlasím“ a 21 % „úplne súhlasím“.
- Z predchádzajúcich dvoch výrokov je zjavné, že probační a mediační úradníci hodnotia metodické vedenie k EM zo strany MS SR viac pozitívne ako sudcovia.

Grafy 50 až 55: Miera súhlasu respondentov v piatej skupine výrokov

Zdroj: Vlastné spracovanie autorov na základe národného dotazníkového prieskumu v rámci výskumného projektu APVV *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí*, 2020.

Na základe predchádzajúcich grafov môžeme pre poslednú piatu skupinu výrokov konštatovať nasledovné:

- Pri výroku, že použitiu EM bránia jeho technické obmedzenia/limity, označovali respondenti najviac možnosť „skôr súhlasím“ (34 %) a následne „skôr nesúhlasím“ (25 %) a takmer štvrtina zo všetkých respondentov sa nevedela vyjadriť (23 %). Zaujímavým je rozdiel v názore sudcov a probačných a mediačných úradníkov. Kým sudcovia najčastejšie označovali možnosť „skôr súhlasím“ (33 %), probační a mediační úradníci naopak „skôr nesúhlasím“ (42 %).
- Veľmi podobným spôsobom dopadli aj výsledky v prípade výroku, že použitiu EM bráni nedostatok materiálno-technických prostriedkov na preverenie možností a zabezpečenie jeho uplatnenia (auto...). Najviac označovanou bola možnosť „skôr súhlasím“ (31 %), druhou v poradí naopak možnosť „skôr nesúhlasím“ (26 %) a takmer štvrtina zo všetkých respondentov sa nevedela vyjadriť (24 %). A kým sudcovia najčastejšie označovali možnosť

„neviem sa vyjadriť“ (34 %) či „skôr súhlasím“ (33 %), probační a mediační úradníci naopak „skôr nesúhlasím“ (39 %).

- Pri výroku, že použitiu EM bráni nedostatok finančných prostriedkov na krytie nákladov spojených s využitím EM, sa stala najpočetnejšou odpoveďou zo strany všetkých respondentov možnosť „neviem sa vyjadriť“ (42 %) a túto možnosť označila viac ako polovica sudcov (51 %).
- Rovnako ako pri predchádzajúcom výroku, aj pri výroku, že použitiu EM bráni nedostatok pracovníkov, ktorí preverujú a zabezpečujú jeho použitie (PaMÚ), sa stala najpočetnejšou odpoveďou zo strany všetkých respondentov možnosť „neviem sa vyjadriť“ (28 %) a túto možnosť opäť najviac označovali sudcovia (41 %).
- V prípade výroku, že použitiu EM bráni kvalifikácia pracovníkov, ktorí majú preveriť podmienky a zabezpečiť jeho použitie, vidíme rozdiel medzi názormi sudcov a probačných a mediačných úradníkov. Kým sudcovia najčastejšie označovali možnosť „neviem sa vyjadriť“ (44 %) a „skôr nesúhlasím“ (32 %), probační a mediační úradníci najčastejšie označovali možnosť „úplne nesúhlasím“ (45 %) a „skôr nesúhlasím“ (31 %).
- Pri výroku, že použitiu EM bráni prácnosť a náročnosť skúmania možností jeho využitia, ktoré má urobiť PaMÚ, boli zo strany všetkých respondentov najčastejšie označovanými možnosťami „skôr nesúhlasím“ (26 %), „skôr súhlasím“ (25 %) a „neviem sa vyjadriť“ (21 %). Kým najčastejšou odpoveďou sudcov bolo „neviem sa vyjadriť“ (32 %) a „skôr súhlasím“ (28 %), v prípade probačných a mediačných úradníkov odpoveď „skôr nesúhlasím“ (35 %) a „úplne nesúhlasím“ (24 %).
- V prípade posledného výroku tejto skupiny, že použitiu EM bráni nedostatočné odmeňovanie PaMÚ, sa najčastejšie označovaným zo strany všetkých respondentov stalo „neviem sa vyjadriť“ (33 %) a „skôr súhlasím“ (24 %). V prípade probačných a mediačných úradníkov bola pri tomto výroku najčastejšie označovaná odpoveď „úplne súhlasím“ (27 %) a „skôr súhlasím“ (27 %). V prípade sudcov „neviem sa vyjadriť“ (45 %) a „skôr súhlasím“ (22 %).

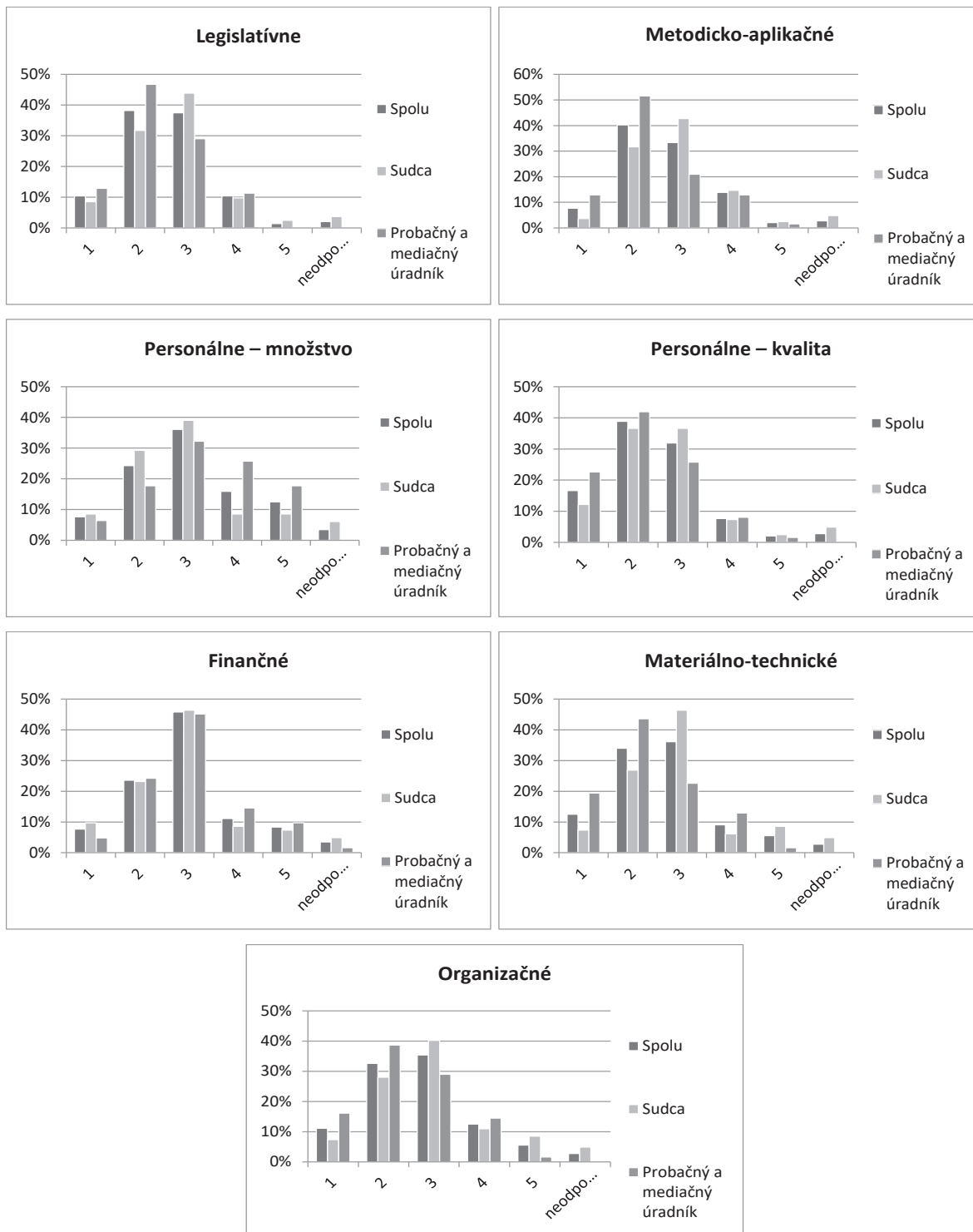
2.2.4 Úroveň podmienok používania EM podľa respondentov

V tejto časti sa zaoberáme výsledkami z hodnotenia úrovne podmienok používania EM, kedy mali respondenti v dotazníku školskou známku (1 najlepšie až 5 najhoršie) ohodnotiť, aký majú názor na podmienky používania EM, resp. na akej úrovni sú podľa ich názoru zabezpečené podmienky používania EM na Slovensku. Úroveň podmienok používania EM sme pritom sledovali cez 7 oblastí:

- Legislatívne podmienky,
- Metodicko-aplikačné podmienky,
- Personálne podmienky (množstvo),
- Personálne podmienky (kvalita),
- Finančné podmienky,
- Materiálno-technické podmienky,
- Organizačné podmienky.

Nasledujúce grafy prezentujú ako dopadli vyššie uvedené oblasti v hodnotení našich respondentov.

Grafy 56 až 63: Úroveň podmienok používania EM podľa respondentov

Zdroj: Vlastné spracovanie autorov na základe národného dotazníkového prieskumu v rámci výskumného projektu APVV *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí*, 2020.

Na základe predchádzajúcich grafov môžeme konštatovať nasledujúce:

- Pri legislatívnych podmienkach používania EM sa vyjadriло spolu 38 % zo všetkých respondentov, že tieto podmienky považujú za chválitebné (známka 2) a presne rovnaké percento respondentov (tiež 38 %) sa vyjadriло, že tieto podmienky považuje za dobré (známka 3). Jediný rozdiel pri oboch známkach je v tom, že probační a mediační úradníci sú pri tomto type podmienok optimistickjší ako sudcovia, ktorí viac volili horšiu známku. Znamku 1 – výborný označilo dokopy 10 % respondentov a známku 5 – nedostatočný, označilo len 1 % všetkých respondentov.
- Z hľadiska metodicko-aplikačných podmienok 40 % všetkých respondentov označilo za adekvátnu známku 2. Pričom opäť, ako v predchádzajúcom prípade, túto odpoveď preferovali hlavne probační a mediační úradníci (52 %) a sudcovia boli opäť menej optimistickí a najviac preferovali známku 3 (43 %). Znamku 1 označilo dokopy 8 % respondentov a známku 5 označili len 2 % všetkých respondentov.
- Pri personálnych otázkach kladených na „množstvo“ pracovníkov, ktorí majú EM v agende, je zaujímavým zistením, že pri probačných a mediačných úradníkoch dosahuje známka 4 až druhé najvyššie percento (26 %), a známka 5 je na rovnakej úrovni ako v prípade známky 2 (18 %). V porovnaní so všetkými ostatnými grafmi v rámci skupiny otázok venovaných úrovni podmienok používania EM tak ide o očividný nesúlad, ktorý môže na strane probačných a mediačných úradníkov naznačovať nejaký problém. Sudcovia totiž aj pri tejto oblasti dopadli v zásade podobne ako pri všetkých ostatných (najpočetnejšia známka 3 a 2).
- Pri personálnych otázkach kladených na „kvalitu“ pracovníkov, je z pohľadu všetkých respondentov najviac označovaná známka 2 (spolu 39 %) a potom 3 (spolu 32 %). Probační a mediační úradníci sú opäť optimistickjší (42 % pri známke 2, 26 % pri známke 3) vo svojom známkovaní ako sudcovia, ktorí sú pri tejto oblasti vo výrokoch na rovnakom percente v prípade známky 2 aj 3 (37 %). Znamku 1 označilo dokopy 17 % respondentov a známku 5 označili len 2 % všetkých respondentov.
- V prípade finančných podmienok sú sudcovia s probačnými a mediačnými úradníkmi v najväčšom súlade práve pri tejto oblasti. Percentuálne takmer rovnako označili tieto podmienky prevažne známkou 3 (spolu 46 %) a potom známkou 2 (spolu 23 %). Znamku 1 ako aj známku 5 označilo v tomto prípade dokopy rovnako 8 % všetkých respondentov.
- Z pohľadu materiálno-technických podmienok označilo tieto podmienky známkou 3 najviac zo všetkých respondentov (spolu 36 %) a známkou 2 ďalšie výrazné percento (spolu 34 %). Opäť tak pri tejto podmienke vidieť, že sudcovia nie sú pri svojich výrokoch tak optimistickí ako probační a mediační úradníci. Znamku 1 označilo dokopy 13 % respondentov a známku 5 len 6 % všetkých respondentov.
- Pri organizačných podmienkach respondenti volili najviac známku 3 (35 %) a známku 2 (33 %). Z príslušného grafu vidno, že probační a mediační úradníci sú opätovne aj pri tomto type podmienok optimistickjší ako sudcovia, ktorí viac volili horšiu známku 3. Znamku 1 označilo dokopy 11 % respondentov a známku 5 len 6 % všetkých respondentov.

Na základe predchádzajúcich konštatovaní, ktoré vychádzajú z číselných odpovedí respondentov, poukazujeme na 3 dodatočné zistenia. Najčastejšie udelená známka (známka s najvyšším % zastúpením) je v prípade sudcov vo väčšine dotazníkových otázok zameraných na úroveň podmienok používania EM o stupeň horšia ako v prípade probačných a mediačných úradníkov, v otázke finančných podmienok sa obe strany v odpovediach takmer zhodujú a v prípade podmienok na strane personálneho zabezpečenia („množstvo“) sú mediační a probační úradníci najviac kritickí.

2.2.5 Vyhodnotenie otvorenej otázky

V rámci nášho dotazníka, ktorý mali respondenti k dispozícii, sa nachádzala aj jedna otvorená otázka, kde sme sudcov a rovnako aj probačných a mediačných úradníkov požiadali o ich názor, stanovisko, návrh či odporúčanie, čo by podľa nich prispelo a pomohlo v praxi využívať EM vo väčšom rozsahu.

Túto možnosť využilo celkom 28 sudcov a 30 probačných a mediačných úradníkov. Niektorí respondenti využili túto možnosť viac a napísali k téme rozsiahlejší text, iní napísali svoj názor len heslovito niekoľkými slovami. Bližším analyzovaním týchto textov sme sa však dopracovali k tomu, že v odpovediach sa nachádzajú častokrát opakované súvislosti či odporúčania, z ktorých najpodstatnejšie a najčastejšie zastúpené uvádzame nižšie:

- Školenia, vzdelávanie a lepšia informovanosť sudcov a PaMÚ o možnostiach a podmienkach využitia EM,
- Zvýšenie počtu probačných a mediačných úradníkov,
- Zjednodušenie procesov a zníženie administratívnej náročnosti zavádzania EM,
- Zlepšenie technického vybavenia a zabezpečenia na výkon EM (kvalitnejšie zariadenia, zabezpečenie signálu, zariadenia bez nutnosti pripojenia na elektrickú sieť a pod.),
- Zmena a úprava legislatívy,
- Osamostatnenie probačnej a mediačnej služby,
- Možnosť využiť EM vo väčšom rozsahu,
- Postupné vylepšovanie EM a tiež dôveru, ktorú prinesie len čas a prax.

Na výsledky národného prieskumu nadväzujú odporúčania pre tvorcov politik a prax v nasledujúcej kapitole.

3. Odporúčania pre tvorcov politík a prax

Úlohou elektronického monitoringu pri jeho zavedení bolo zvýšenie efektivity resocializácie odsúdených osôb, zabránenie páchatelom trestných činov v ďalšom pôsobení na poškodených za súčasného zníženia finančného zaťaženia štátneho aparátu a zvýšenie ekonomickej výkonnosti obvineného resp. odsúdeného jednotlivca na slobode. Ako jeden z cieľov projektu APVV-15-0437 bolo v jeho závere predložiť sumár odporúčaní pre tvorcov politík a prax. Už v priebehu skúmaného obdobia rokov 2016 – 2020 bolo zistených viacero nedostatkov, na ktoré bolo potrebné reflektovať prijatím novej právnej úpravy – novely. Najzásadnejšou bola novelizácia trestných kódexov zákonom č. 214/2019 Z. z. Nad rámec doposiaľ vykonaných noviel trestného zákona a poriadku ostali okruhy problémov aplikačnej praxe, ktoré doposiaľ neboli odstránené a práve tieto sú zhrnuté v kapitole 3.

Zavedenie registra evidencie elektronického monitoringu.

Aby bolo možné relevantne zhodnotiť, či dochádza k efektívnej resocializácii prostriedkami elektronického monitoringu, je potrebné disponovať kvalitnými dátami o monitorovaných osobách, pričom súčasný zber informácií a ich spracovanie nie je na požadovanej úrovni. Toto odporúčanie reflektuje to, že MS SR neeviduje osoby, ktorým bolo uložené rozhodnutie s EM po tom, ako už raz vykonávali rozhodnutie s EM.

Zdôvodnenie odporúčania:

Zavedenie registra, ktorý by zabezpečoval podrobné zaznamenávanie informácií o osobe, ktorej bolo uložené a vykonáva rozhodnutie s EM, by prispelo k tvorbe nevyhnutných štatistických údajov o monitorovaných osobách. V súčasnej dobe je potrebné ich označiť za nepostačujúce. Z aktuálnych evidencií nie je možné zistiť údaje o osobe, ktorá vykonala rozhodnutie s EM, bola opätovne trestne stíhaná/odsúdená, prípadne jej bolo uložené nové rozhodnutie, ktorého kontrola má byť zabezpečovaná EM. Nie je tak možné zistiť, či prvotne uložené rozhodnutie s EM malo na osobu obvineného/odsúdeného resocializačný vplyv.

Aktuálne spracovávané údaje o monitorovaných osobách v žiadnom smere nepostačujú na zistenie presných údajov resocializačnej efektivity tohto nástroja modernej doby. Z hľadiska resocializačnej funkcie elektronického monitoringu sa aktuálne na úrovni súdov ani ústredného orgánu štátnej správy súdov nezabezpečujú informácie o monitorovanej osobe z hľadiska tzv. monitoringovej recidívy. Ide o situáciu, kedy by bolo možné zistiť, že osoba už v minulosti vykonávala rozhodnutie (súdu resp. prokuratúry) spojené s elektronickým monitoringom, prípadne o aké rozhodnutie (náhrada väzby, výkon resp. náhrada trestu, neodkladné opatrenie v civilnom konaní) a druhu monitorovania osoby ide (zákaz priblíženia k osobe, zákaz vstupu na

vybrané územie, zákaz požívania alkoholických nápojov a iné.). Išlo by o register elektronického monitoringu osôb, podobne ako je to pri registri trestov vedenom Generálnou prokuratúrou SR.

Zriadenie webového sídla prezentujúceho aktuálne informácie o EM osôb.

Odporúčanie vychádza z nedostatočnej informovanosti verejnosti o elektronickom monitoringu a jeho prínose pre spoločnosť.

Zdôvodnenie odporúčania:

Základným kameňom pre vytvorenie dôvery ľudí (vrátane sudcov a prokurátorov) vo funkčný systém elektronického monitoringu je informovanosť a prezentácia výsledkov tohto nástroja. Ak budú osoby dostatočne informované o reálnej funkčnosti systému a jeho prínosoch, začnú sa o využitie zaujímať, prípadne ho aplikovať. Na webovom sídle by boli pravidelne aktualizované anonymizované informácie o monitorovaných osobách tak, aby bolo možné získané údaje spracovávať a následne analyzovať. Webové sídlo by malo v zúženej miere reflektovať informácie priamo z registra elektronického monitoringu, kde budú vkladané príslušnými štátnymi inštitúciami (probačnými a mediačnými úradníkmi, súdom, prokuratúrou). Verejnosť ako i štátne orgány by mali prístup k informáciám o počtoch monitorovaných osôb v jednotlivých samosprávnych krajoch, mestách či obciach, diferenciáciu monitorovaných osôb z hľadiska pohlavia, veku, zamestnanosti, približnej doby trvania elektronického monitoringu, orientačný súčet prínosu na dani z príjmu monitorovaných osôb, počty osôb podrobených EM ako náhrada za väzobné stíhanie alebo ako súčasť uloženého trestu či ochranného opatrenia, a mnohé ďalšie ukazovatele, ktoré vytvoria z elektronického monitoringu atraktívny prostriedok na dosiahnutie eliminácie spoločensky patogénnych javov. Pridaná hodnota sprístupňovaných informácií tkvie i v možnosti ďalšieho bezplatného využitia informácií akademickou ako i študentskou obcou. Súčasne by sa tak zamedzilo šíreniu dezinformácií o elektronickom monitoringu.

Zdokonaľiť systém zberu dát o recidíve.

Na základe zisťovaných údajov zverejňovaných v štatistických ročenkách Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, nie je možné hodnotiť účinnosť trestania (napĺňanie účelu trestu), pri ktorom sa uplatnila kontrola technickými prostriedkami.

Zdôvodnenie odporúčania:

Vo väčšine krajín Európskej únie je recidíva vnímaná ako základné a ničím nenahraditeľné meradlo efektivity ukladaných sankcií, a to i napriek tomu, že jej samotné vymedzenie i posudzovanie na základe údajov o registrovanej trestnej činnosti je poznačené istými nedostatkami. V posledných rokoch sa európske štáty snažia zdokonaľovať systém zberu dát o recidíve aj za účelom ich vzájomnej komparácie. V Slovenskej republike neexistuje jednotne nastavený systém sledovania a vyhodnocovania recidívy odsúdených osôb. Informácie o recidíve preto nedávajú dokonalý obraz o tomto fenoméne u nás. Z uvedených štatistických

údajov nevieme zistiť koľko z odsúdených recidivistov bolo začlenených do elektronického monitoringu. Štatisticky sa nezisťujú žiadne ukazovatele, ktoré by nám umožnili vyhodnocovať ako ESMO zlepšuje sociálnu inklúziu odsúdených a aký má podiel na naplňaní účelu trestu.

Zmena právnej úpravy ustanovenia § 68 ods. 1 Zákonníka práce po vzore Českej republiky.

Navrhované odporúčanie vychádza z platného právneho stavu zákonníka práce. Zákonník práce v aktuálnej podobe umožňuje okamžité skončenie pracovného pomeru podľa ustanovenia § 68, ak bol zamestnanec právoplatne odsúdený za trestný čin, hoc tento nemá súvis s vykonávanou prácou a zamestnanec nie je nepodmienečne odsúdený a teda nemusí nastúpiť výkon trestu odňatia slobody.

Zdôvodnenie odporúčania:

Odporúčanie spočíva v novelizácii zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v § 68 odsek 1 písmeno 1), ktorý rieši problematiku okamžitého skončenia pracovného pomeru zamestnávateľom, ak je zamestnanec právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin. Zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer aj vtedy, ak spáchaný trestný čin nesúvisí s výkonom práce zamestnanca, nijako toto odsúdenie zamestnanca nelimituje, či neovplyvňuje pri výkone ďalšej práce a to aj v prípade, ak ním vykonávaná práca nevyžaduje bezúhonnosť. Oproti slovenskej právnej úprave, podľa českej právnej úpravy môže zamestnávateľ okamžite zrušiť pracovný pomer, ak bol zamestnanec právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin k nepodmienečnému trestu odňatia slobody na dobu dlhšiu ako 1 rok, bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin spáchaný pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k nepodmienečnému trestu odňatia slobody na dobu najmenej 6 mesiacov. Pre zotrvanie v pracovnom pomere odsúdeného je česká právna úprava oveľa prijateľnejšia nakoľko podstatným spôsobom filtruje počet osôb, s ktorými by zamestnávateľ mohol skončiť pracovný pomer. Benefitom trestu domáceho väzenia kontrolovanom prostredníctvom elektronického monitoringu (okrem iného) je možnosť zachovania zamestnania odsúdeného a teda aj ekonomickej samostatnosti, preto súčasnú právnu úpravu v Zákonníku práce vidím skôr ako prekážku na dosiahnutie tohto cieľa.

Zavedenie zaznamenávania všetkých telefonických hovorov od monitorovanej osoby k probačnému úradníkovi a na operačné stredisko.

Odporúčanie vychádza z absencie vyhotovovania záznamu z telefonickej komunikácie medzi monitorovanou osobou a probačným úradníkom a operačným strediskom ESMO.

Zdôvodnenie odporúčania:

V aplikačnej praxi probačných úradníkov opakovane vyvstáva hrubé až konfliktné správanie zo strany monitorovaných osôb, ktoré sa dožadujú svojich domnelých práv či presadzovania vlastných požiadaviek na výkon elektronického monitoringu a kontroly zo strany probačných úradníkov. Bolo zistené, že obvinené resp. odsúdené osoby podrobené elektronickému

monitorovaniu konajú vo vzťahu k probačným úradníkom hrubým spôsobom, ktorých sprievodným javom býva umelé vyvolávanie konfliktných situácií, neraz spojeným s vyhrážaním sa privodenia ujmy probačnému úradníkovi. Správanie monitorovaných osôb a komunikácia prostredníctvom telefonických hovorov nie je doposiaľ žiadnym systémom zaznamenávaná a z toho dôvodu probačný úradník môže iba vyhotoviť úradný záznam. Ak dôjde k návrhu zo strany probačného úradníka na zmenu napríklad z TDV na TOS, prípadne pri rozhodovaní o väzbe na základe porušovania režimu kontroly monitorovanou osobou, táto popiera akékoľvek porušovanie režimu kontroly či hrubé správanie k probačnému úradníkovi. V tomto kontexte by samotná vedomosť monitorovanej osoby o tom, že komunikácia s probačným úradníkom (telefonická prípadne osobná) je zaznamenávaná by mala preventívno-psychologický efekt na monitorovanú osobu a eliminovala nežiaduce hrubé správanie k probačným úradníkom, neraz prekračujúce hranice v trestnoprávnej rovine.

Zaznamenávanie telefonickkej komunikácie vo vzťahu k operačnému stredisku ESMO je žiaduce rovnako ako pri probačných úradníkoch. Pri vzniku prevádzkových/bezpečnostných incidentov komunikuje v prípade potreby operačné stredisko priamo s monitorovanou osobou.

Modernizácia hardvérového a softvérového vybavenia slúžiaceho na vykonávanie elektronického monitoringu.

Duplicitné nosenie zariadenia pri vykonávaní kontroly pohybu kontrolovanej osoby a nepresné vymedzenie hraníc oblasti monitoringu. tzv. ZUPKO – zariadenie na kontrolu pohybu osoby.

Zdôvodnenie odporúčania:

V praxi sa aktuálne vykonáva kontrola monitorovanej osoby na určitom mieste za pomoci zariadenia na kontrolu určenia polohy monitorovanej osoby, ktoré musí mať obvinený/odsúdený pri sebe kdekoľvek sa pohybuje, najmä mimo obydli. Monitorovaná osoba musí okrem tzv. náramku na nohe pri sebe nosiť zariadenie na určenie prítomnosti kontrolovanej osoby. V praxi dochádza ku stovkám bezpečnostných incidentov, kedy monitorované osoby spravidla iba nedopatrením zabudnú vziať so sebou vyššie uvedené zariadenie a následne tak operačné stredisko zaregistruje informáciu o tom, že osoba nie je detegovaná resp. jej pohyb nie je známy. Probační úradníci naprieč celou SR zhodne udávajú nedostatočné pokrytie a intenzitu GPS signálom na území SR vo vybraných oblastiach, čo vyvoláva bezpečnostné resp. technické incidenty. Za významný nedostatok súčasného systému označili nepresné zakresľovanie hraníc SR z dôvodu nízkeho počtu bodov na zaznačenie, z čoho plyní vznik porušovania zón monitorovanými osobami, napriek tomu, že sa nachádzali na území SR.

Rozhodovanie o návrhu probačného úradníka na zmenu rozhodnutia s EM na výkon trestu odňatia slobody v režime lehôt na rozhodovanie väzobných trestných vecí.

Odporúčanie spočíva v právnej úprave, ktorá zabezpečí zásadné zrýchlenie konania o premene rozhodnutia v prípade porušovania podmienok monitorovania osoby.

Zdôvodnenie odporúčania:

Uvedený nedostatok vychádza priamo z aplikačnej praxe súdu prvého stupňa, ktorý vzhľadom na svoju kauzálnu príslušnosť je v rámci SR mimoriadne zaťažovaný podnetmi trestných vecí, pričom jeho obsadenie sudcami a administratívnym aparátom je dlhoročne poddimenzované. Návrh probačného úradníka vychádzal z opakovaného porušovania režimu kontroly, ktorý bol u odsúdeného nastavený. Odsúdený nerešpektoval uložené obmedzenia a povinnosti, nariadený režim kontroly pohybu a pobytu a napokon aj samotná družka odsúdeného, v ktorej domácnosti žil, žiadala viacerými urgenciami o rozhodnutie o premene zvyšku TDV na VTOS, nakoľko v domácnosti pravidelne dochádzalo ku kolíznym situáciám. Návrh bol zaradený do poradia a súčasne v predmetnom oddelení došlo k náhlejšej PN zákonného sudcu a nebolo zrejmé, koľko bude trvať (po 6 týždňoch PN sa povinne prerozdeľujú súdne spisy zákonného sudcu).

Chronológia:

- október 2019 – premena TOS na TDV
- november 2019 – návrh probačného úradníka na premenu TDV – NEPO VTOS
- jún 2020 – rozhodnutie o premene TDV na NEPO VTOS

Nepretržitá technická/servisná podpora tzv. 24/7

Odporúčanie vychádza z nedostupnosti servisných technikov v dňoch pracovného pokoja a sviatkov, v dôsledku čoho nie je možné založiť monitorovacie zariadenie.

Zdôvodnenie odporúčania:

Zistilo sa, že nie je ojedinelým javom, ak bola sudcovi pre prípravné konanie odovzdaná zadržaná osoba s návrhom na vzatie do väzby s tým, že koniec lehoty na rozhodnutie súdu pripadal na deň pracovného pokoja resp. sviatkov. Vzhľadom na to, že zadržaná osoba bola predložená spolu s rozsiahlym spisovým materiálom (vyšetrovacím spisom o rozsahu neraz desiatok zväzkov) je úlohou súdu po dôkladnom preštudovaní spisu a výsluchu osoby rozhodnúť o väzbe zadržanej osoby. Tento proces je spravidla sprevádzaný časovou tiesňou zákonnej lehoty 48 resp. 72 hodín čo pri štúdiu spisu, vykonaní administratívnych úkonov súdu, prípadne vykonaní predbežného šetrenia tzv. IPŠ probačným úradníkom v praxi znamená, že súd rozhoduje v posledný deň lehoty, a ak tento pripadne na deň pracovného pokoja resp. sviatkov, nie je možné nahradiť väzbu, pretože servisný technik spoločnosti poskytujúcej servisnú podporu má pracovnú pohotovosť iba počas pracovných dní. Ak sudca dôjde k záveru, že sú dané dôvody väzby, pričom väzbu možno nahradiť dohľadom probačného úradníka za súčasného uloženia obmedzení resp. povinností, ktorých kontrola bude vykonávaná EM, neposkytovanie servisných služieb zo strany dodávateľskej spoločnosti vo sviatky a dni pracovného pokoja túto možnosť súdu pre obvineného vylučuje. Ide o paradoxný jav, nakoľko orgány činné v trestnom konaní a trestné oddelenia súdov majú nepretržité služby práve z dôvodu rozhodovania vo väzobných veciach. Uvedený stav pretrváva od zavedenia EM do

praxe v podmienkach Slovenskej republiky a doposiaľ nebola prijatá zmena. Žiada sa uviesť, že spoločnosť poskytujúca podporný servis pre monitoring za poskytovanie služieb stojí štátny rozpočet viac ako 3 milióny eur ročne.

V praxi vyvstávajú prípady, že u monitorovanej osoby dôjde k poruche zariadenia počas napr. vianočných sviatkov, kedy servisný technik neposkytuje podporu a z toho dôvodu osoba nie je elektronicky monitorovaná a probačnému úradníkovi neostáva iná možnosť, ako osobu náhodne telefonicky kontrolovať, či sa zdržiava v obydli, avšak ak má vyhradené zóny, kde sa zdržiavať nemá, tento zákaz nie je možné odkontrolovať, rovnako ako aj pri technickej poruche stanice na meranie alkoholu v dychu osoby. Neraz tieto osoby neboli pod kontrolou elektronickým monitoringom v súhrne 5 – 6 dní z dôvodu sviatku. Tieto, ale aj mnohé ďalšie problémy, zapríčiňuje nedostatočná technická podpora zo strany poskytovateľa – súkromnej spoločnosti. V tomto smere je žiaduca zmena s poskytovateľom technickej podpory ako i zmena rozvrhov práce súdov pre tzv. služby probačných úradníkov.

Vytvorenie priameho telefonického prepojenia medzi operačným strediskom Policajného zboru SR (PZ) a operačným strediskom ESMO a možnosť priameho presmerovania operačného strediska na okresné riaditeľstvá PZ v závislosti od miesta, kde sa monitorovaná osoba nachádza, resp. kde bol jej posledný známy pohyb.

Odporúčanie vychádza z absencie priameho kontaktu, tzv. priamej linky operačného strediska Policajného zboru SR na operačné stredisko ESMO.

Zdôvodnenie odporúčania:

Na základe vzniku bezpečnostného incidentu monitorovanej osoby (úmyselné sňatie identifikačného zariadenia) došlo ku komunikačným nezrovnalostiam medzi probačným úradníkom, operačným strediskom a oddelením PZ. Bolo by žiaduce zaviesť na operačnom stredisku ESMO manuály postupov pre krízové situácie. Napr. pri zistení neoprávneného zloženia alebo poškodenia náramku monitorovaným by operačné stredisko malo primárne kontaktovať obvodné oddelenie PZ v mieste, kde bol zaznamenaný posledný pohyb osoby, prípadne technický či bezpečnostný incident. Následne až probačného úradníka. Ide o cenný čas, kedy je väčšia pravdepodobnosť vypátrania osoby.

Aplikácia pilotného projektu Krajského súdu v Bratislave pod názvom „Jeden probačný a mediačný úradník na elektronický monitoring“ v iných krajoch SR.

Na Krajskom súde v Bratislave prebieha pilotný projekt, pri ktorom vedúci oddelenia probácie a mediácie určí jedného probačného a mediačného úradníka z konkrétneho okresného súdu, ktorého agenda bude spočívať iba v zabezpečovaní kontroly výkonu rozhodnutí s elektronickým monitoringom. Jeho vznik sa datuje k dňu 24. 05. 2019. Na Krajskom súde v Bratislave sa uskutočnila porada probačných a mediačných úradníkov, na ktorej bol predstavený návrh jedného probačného a mediačného úradníka na elektronický monitoring. Porady sa zúčastnili všetci probační a mediační úradníci a zhodne vyjadrili podporu projektu. Dňa 27. 05. 2019 vedúca oddelenia probácie a mediácie informovala Ministerstvo

spravodlivosti SR o zámere zmeny v Bratislavskom kraji a doručila mu návrh projektu jedného probačného a mediačného úradníka na elektronický monitoring.

Na podnet vedúcej oddelenia probácie a mediácie v Bratislavskom kraji v súčinnosti s probačnými a mediačnými úradníkmi v Bratislavskom kraji bolo pripravené opatrenie pre projekt jedného probačného a mediačného úradníka na elektronický monitoring. Predseda Krajského súdu v Bratislave pod sp. zn. 1SprV/272/2019 z dňa 26. 07. 2019 vydal opatrenie v súvislosti s výkonom predbežného šetrenia a realizáciou výkonu kontroly technickými prostriedkami s účinnosťou od 01. 08. 2019. V nadväznosti na uvedené predseda Okresného súdu Bratislava I pod 1SprR/27/2019 vydal dodatok č. 4 k rozvrhu práce na rok 2019, v ktorom v bode III Mgr. Martinu Bachanovú poveril vykonávať činnosť v zmysle zák. č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch v znení neskorších predpisov a podľa príslušných ustanovení Vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov vybavovaním inštitútov predbežného šetrenia EM a následne všetkých rozhodnutí, vykonávaním probačného dohľadu nad monitorovanými osobami má poskytovať súčinnosť všetkým trestným sudcom v obvode Krajského súdu v Bratislave ohľadne EM a postupovať v zmysle zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pre tento účel bol vytvorený register 13Pr. Nápad Mgr. Martiny Bachanovej bol v oddelení 11Pr a 11M zastavený. Pilotný projekt jedného probačného úradníka je tak vzhľadom na dodanie nových motorových vozidiel Ministerstvom spravodlivosti SR na každý krajský súd (pridelených oddeleniu probácie) možné realizovať aj vo vzdialenejších miestach výkonu IPŠ resp. v teréne. Pilotný projekt nadobúda možnosť jeho aplikácie i v krajoch, kde medzi jednotlivými okresnými súdmi a krajským súdom sú väčšie vzdialenosti a súčasne nevzniká problém transportu probačného úradníka do vzdialených miest za účelom IPŠ. Podobne tak vykonáva činnosť probácie a mediácie týkajúcej sa iba elektronického monitoringu vedúca oddelenia probácie a mediácie na Krajskom súde v Trenčíne, ktorá určila seba ako probačného úradníka pre účely EM z dôvodu vysokej zaťaženia probačných úradníkov na okresných súdoch.

Súčasne bolo dňa 30. 07. 2019 vydané Metodické usmernenie za účelom zjednotenia postupu vo vzťahu k opatreniu predsedu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. 07. 2019. Každý pokyn na vykonanie IPŠ EM doručený do podateľne iného okresného súdu pracovníčky podateľne sa nezapíše, ale prepošle cez ÚPVS na Okresný súd Bratislava I. Nevznikajú tak duplicitné zápisy v registroch. Mimo pracovného času v rámci služobnej pohotovosti probační a mediační úradníci zabezpečovali výkon kontroly rozhodnutí technickými prostriedkami podľa § 21 ods. 1 Zákona č. 78/2015 Z. z. tak, že bezodkladne preverili ohlásené bezpečnostné incidenty najmä pohovorom s kontrolovanou osobou, chránenou osobou alebo miestnym zisťovaním. O každom preverení bezpečnostného incidentu probačný a mediačný úradník vyhotovil písomný záznam. Pohotovostná služba bola upravená tak, že začína o 14.00 hod. a končí o 06.00 hod. v pracovných dňoch. Počas dní pracovného pokoja a pracovného voľna služba začína o 6.00 a končí o 6.00 nasledujúceho dňa.

Všetkým predsedom súdov v obvode Krajského súdu v Bratislave bola poslaná žiadosť o možnosť uskutočnenia stretnutia za účelom predstavenia projektu jedného probačného a mediačného úradníka na elektronický monitoring. Sudcom a vyšším súdnym úradníkom v obvode Krajského súdu v Bratislave, t. j. na Krajskom súde v Bratislave, na Okresnom súde

Bratislava I, Okresnom súde Bratislava II, Okresnom súde Bratislava IV, Okresnom súde Bratislava V, Okresnom súde Pezinok a Okresnom súde v Malackách predstavili technické zariadenia a Mgr. Martinu Bachanovú, zodpovedali otázky ohľadne elektronického monitoringu a poskytli vzory rozhodnutí. Rovnako ako aj na Krajskej prokuratúre v Bratislave, Okresnej prokuratúre Bratislava III, Okresnej prokuratúre Bratislava IV a Okresnej prokuratúre Pezinok boli predstavené technické zariadenia a bola im predstavená konkrétna probačná úradníčka pre EM. Napokon v súčinnosti s riaditeľom ÚVV a ÚVTOS boli vykonané tri prednášky pre odsúdených aj pre obvinených vo výkone, ktorým boli predstavené technické zariadenia a vysvetlené pojmy ako probačný dohľad, ochranný dohľad a kontrola technickými prostriedkami. Informovanosť zainteresovaných subjektov aplikačnej praxe s EM tak v rámci Bratislavského kraja zásadne stúpla, čo je badateľné aj v stúpajúcej tendencii využívania EM v Bratislavskom kraji.

Z výročnej správy vedúcej oddelenia probácie a mediácie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 08. 10. 2020 je zrejmé, že probační a mediační úradníci vidia pozitíva v projekte jedného probačného a mediačného úradníka na elektronický monitoring. Probační a mediační úradníci majú neprimeranú zaťaženosť. Ich agenda je špecifická. Účastníkov probačného a mediačného procesu majú predvolaných a neprítomnosťou na pracovisku z dôvodu náhleho IPŠ, inštalácie, výmeny technických prostriedkov museli v minulosti agendu probácie a mediácie presúvať, čím zostávali pod väčším tlakom a časovou tiesňou.

Záver

V súčasnosti je vyvíjaný tlak na efektívne nakladanie s verejnými zdrojmi a je potrebné hľadať ekonomicky efektívne a zároveň spoločensky prijateľné riešenia rôznych problémov. K nim nepochybne patrí aj problematika udeľovania trestov a ich realizácia v praxi či už formou väzenia, alebo uložením alternatívnych foriem trestu. Už v úvode tejto monografie sme načrtli, že prílišné trestanie v spoločnosti nevedie k efektívnejšej náprave páchatela, ale práve naopak, môže pôsobiť traumatizujúco pre odsúdeného a jeho okolie resp. spoločnosť. Vystavovať odsúdené osoby za každú cenu kriminogénnemu prostrediu ústavov na výkon trestu odňatia slobody uložením nepodmienečného výkonu trestu častokrát vedie k začiatku kriminálnej kariéry odsúdeného na profesionálnej úrovni. Odsúdený môže nastúpiť do ústavu na výkon trestu ako tzv. vreckár a vychádza z neho vyučený v odbore lúpežníctva. Aj takto popisujú niektorí odborníci z oblasti penitenciárnej starostlivosti prílišnú snahu súdov za každú cenu neprimerane trestať. Už starí filozofi sa opierali o tvrdenia, že právo má nasledovať spoločnosť a nie spoločnosť právo. Právna úprava má reflektovať aktuálne potreby spoločnosti. V súčasnej dobe dochádza k stavu, kedy zákonodarca nie z iniciatívy spoločnosti, ale z iniciatívy jednotlivcov umelo kreuje množstvo právnych noriem za neúmerne krátky čas. V praxi badať momenty, keď zákonodarca v priebehu legislačnej doby zákona, ktorým sa má novelizovať Trestný zákon a Trestný poriadok, schváli ďalší zákon, ktorým taktiež cieľi úpravu predmetných trestných kódexov. Neprimerane častá úprava právneho predpisu nevedie k jeho precizovaniu, ale k právnemu chaosu a nesúladu názorov aplikátorov práva.

Elektronický monitoring ako nástroj restoratívnej justície, prirodzene ako každé nóvum, má v justičnom systéme svoje výhody i nedostatky. Nepochybne však má potenciál dosiahnuť zložitú rovnováhu medzi trestom, teda uspokojením túžby verejnosti po spravodlivom treste, a zároveň umožniť zmenu v správaní tým, že podporuje viac spoločensky zodpovedné správanie monitorovaných osôb, čím sa zabezpečí zároveň ich rehabilitácia (pre viac informácií pozri napr. Gainey, Payne 2000; Gainey a kol. 2000; White 2001). Martinovic (2002) poukazuje na ďalšie spoločensky a sociálne významné ciele programov EM, ako napríklad zníženie daňového zaťaženia verejnosti odstránením vysokých nákladov spojených s tradičným výkonom trestu, ako aj ochranou páchatela z hľadiska korupcie alebo stigmatizujúcich efektov väzenia, ale aj potreba udržiavať rodinné a komunitné väzby. Výsledky národného prieskumu tieto tvrdenia podporili, jednak na strane sudcov, ale aj na strane probačných a mediačných úradníkov. Všetky programy EM sú napokon zamerané na potlačanie trestnej činnosti prostredníctvom zvýšenej zodpovednosti a monitorovania. Posilňujú verejnú bezpečnosť využívaním tradičnejších prístupov alebo dohľadu nad komunitou na základe probačného dohľadu, podmieneného prepustenia a zároveň viery, že tento prístup z dlhodobého hľadiska zníži recidívu (Renzema, Mayo-Wilson 2005).

Výsledky nášho výskumu ukázali, že za roky 2016 až 2020 ukladanie rozhodnutí s elektronickým monitoringom zaznamenalo rastúci trend, na čo mala vplyv predovšetkým tzv. veľká novela schválená v zákone č. 214/2019 Z. z. z 26. júna 2019, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú

niektoré zákony. Za kľúčové možno označiť to, že alternatívne tresty vykonávané s využitím EM ako formy dohľadu je po tejto novele možné udeľovať už nielen za prečiny, ale od 01. 08. 2019 už aj za zločiny, a to dokonca s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou až desať rokov. Navyše, táto novela umožnila uplatňovať EM aj pri podmienenečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo na doživotie, čím sa výrazným spôsobom rozšírila škála páchatel'ov, ktorým možno uložiť trest domáceho väzenia. Výsledky nášho výskumu tiež potvrdili, že po zavedení EM má jeho využívanie rastúcu tendenciu (Nellis 2013).

Vo viacerých krajinách sa aktuálne vedie diskusia o tom, či má byť EM využívaný ako samostatná forma trestu alebo má byť jeho používanie súčasťou intenzívneho dohľadu a liečebného programu. Otázka teda znie, ako sa bude EM využívať v budúcnosti, či ako samostatný nástroj a alternatívna forma trestu (v kontexte znižovania preplnenosti väzníc a znižovania verejných zdrojov), alebo ako technický nástroj suplujúci rôzne netechnologické nástroje v národných programoch probácie, väzenstva či dohľadu nad nebezpečnými páchatel'mi prepustenými z väzenia. Zodpovedanie tejto otázky a výsledky výskumu prezentované v tejto vedeckej monografii otvárajú mnohé ďalšie otázky a problémy, a teda veľký priestor na ďalší výskum. Kolektív autorov a riešiteľský kolektív projektu by sa chcel v blízkej budúcnosti zamerať na oblasť ochrany osobných údajov monitorovaných osôb, oblasť automatického spracúvania údajov týkajúcich sa monitorovaných osôb, oblasť zasahovania do práv monitorovaných osôb s využitím výsledkov automatického spracúvania údajov (prípadne aj umelej inteligencie a pod.). Za zaujímavé považujeme aj výskum možného prenesenia časti aktivít (povinností a kompetencií) týkajúcich sa nevyhnutných úkonov preverenia technických a iných podmienok pre nasadenie EM v rámci tzv. inštitútu predbežného šetrenia zo strany probačných úradníkov (resp. štátu) na advokátov.

Použitá literatura

BALES, W, MANN, K., BLOMBERG, T., GAES, K., BARRICK, K., DHUNGANA, K., MCMANUS, B. 2010. *A quantitative and qualitative assessment of electronic monitoring*, US Department of Justice.

BEUMER, S., KYLSTAD ØSTER, M. 2016. *Survey of Electronic Monitoring: Analysis of Questionnaires*, unpublished: Confederation of European Probation. Retrieved from: <http://cep-probation.org/wp-content/uploads/2016/04/CEP-EM-Analysis-questionnaire-2016.pdf>

BEYENS, K., DEVRESSE, M. S., KAMINSKI, D., LUYPAERT, H. 2007. Over het ,eigen'aardige karakter van het elektronisch toezicht in België. In: *Fatik* (116): 4 – 15.

BEYENS, K., ROOSEN, M. 2013. Electronic monitoring in Belgium: a penological analysis of current and future orientations. In: *European Journal of Probation*, roč. 5, č. 3, s. 56 – 70.

BLACK, M., SMITH, R. G. 2003. Electronic monitoring and the criminal justice system. In: *Trends and Issues in Crime and Criminal Justice*, č. 254, s. 1 – 6.

BORSEKOVÁ, K. 2019. Implementation of Social Responsibility Approach into Electronic Monitoring: Challenge for Public Sector Services. In: *Corporate Social Responsibility in the Manufacturing and Services Sectors*. Berlin, Heidelberg : Springer, s. 193 – 221.

BORSEKOVÁ, K., KRIŠTOFÍK, P., VAŇOVÁ, A. 2019. Elektronický monitoring a spoločenská zodpovednosť. In: *Právne a ekonomické súvislosti elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*, Banská Bystrica, 21. – 22. 10. 2019, Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2019, s. 48 – 57. ISBN 978-80-557-1658-9.

BORSEKOVÁ, K., KRIŠTOFÍK, P., KORÓNY, S., MIHÓK, P., VAŇOVÁ, A. 2017. Electronic monitoring as an alternative form of punishment: an exploratory study based on European evidence. In: *7th International Conference on Interdisciplinary Social Science Studies*, Oxford, United Kingdom, s. 95 – 107.

BORSEKOVÁ, K., KRIŠTOFÍK, P. 2016. Elektronický monitoring obvinených a odsúdených osôb v podmienkach Slovenskej republiky. In: *Nové trendy 2016: zborník príspevků*, Znojmo : Soukromá vysoká škola ekonomická, 11. ročník, s. 217 – 226.

BONTA, J., WALLACE-CAPRETTA, S., ROONEY, J. 2000. Can Electronic Monitoring Make a Difference? An Evaluation of Three Canadian Programs. In: *Crime and Delinquency* 46(1), s. 61 – 75.

Burda, E., Čentéš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. 2010. *Trestný zákon: všeobecná časť. Komentár*. Praha : C.H. Beck.

BURRELL, W., GABLE, R. 2008. From B.F. Skinner to Spiderman to Martha Stewart: The Past, Present and Future of Electronic Monitoring of Offenders. In: *Journal of Offender Rehabilitation* 46(3), s. 101 – 118.

CEHLÁR, V. 2013. Trest domáceho väzenia a aplikácia elektronického monitoringu s akcentom na probáciu. In: *Justičná revue*, roč. 65, č. 2, s. 241 – 251.

Council of Europe Annual Penal Statistics (SPACE1) 2015a. In: *Prison Populations Survey 2014*. Retrieved from: http://wp.unil.ch/space/files/2016/03/Council-of-Europe_SPACE-I-2014_Final_160308.pdf

Council of Europe Annual Penal Statistics (SPACE2) 2015b. In: *Survey 2014: Persons Serving Non-custodial Sanctions and Measures in 2014*. Retrieved from: http://wp.unil.ch/space/files/2016/03/Council-of-Europe_SPACE-II-2014_Final_160308.pdf

DEMICHELE, M. 2014. Electronic Monitoring: It's a Tool, Not a Silver Bullet. In: *Criminology and Public Policy* 13(3), s. 393 – 400.

DI TELLA, R., SCHARGRODSKY, E. 2013. Criminal Recidivism after Prison and Electronic Monitoring. In: *Journal of Political Economy* 121(1), s. 28 – 73.

FINN, M., MUIRHEAD-STEVEES, S. 2002. The Effectiveness of Electronic Monitoring with Violent Male Parolees. In: *Justice Quarterly* 19(2), s. 293 – 312.

FOLTÝNOVÁ, L., FOLTÝN, L. 2011. Trest domácího vězení z pohledu Probační a mediační služby ČR. In: *Státní zastupitelství*, 2011, roč. 9, č. 6, s. 20 – 24.

GAINEY, R., PAYNE, B. 2000. Understanding the Experience of House Arrest with Electronic Monitoring: An Analysis of Quantitative and Qualitative Data. In: *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, č. 44, s. 84 – 96.

GAINEY, R. R., PAYNE, B. K., O'TOOLE, M. 2000. Time in jail, time on electronic monitoring, and recidivism: An event history analysis. In: *Justice Quarterly*, č. 17, s. 733 – 752.

GIBBS, A. 2004. A Letter from New Zealand: Home Detention – Emerging Issues after the First Three Years'. In: *Crime Prevention and Community Safety* 6(3), s. 57 – 64.

GIBBS, A., KING, D. 2003. The Electronic Ball and Chain? The Operation and Impact of Home Detention with EM in New Zealand. In: *Australian and New Zealand Journal of Criminology* 36(1), s. 1 – 17.

GRAHAM, H., MCIVOR, G. 2015. *Scottish and international review of the uses of electronic monitoring*. Stirling : Scottish Centre for Crime and Justice Research, University of Stirling.

HUCKLESBY A. 2008. Vehicles of Desistance: the impact of electronically monitored curfew orders, *Criminology and Criminal Justice* 1(8), s. 51 – 71.

HUCKLESBY A. 2009. Understanding offenders' compliance: a case study of electronically monitored curfew orders. In: *Journal of Law and Society* 36(2) s. 248 – 271.

HUCKLESBY A. 2011 The working life of electronic monitoring officers. In: *Criminology and Criminal Justice*, 11(1), s. 59 – 76.

HUCKLESBY, A., BEYENS, K., BOONE, M., DÜNKEL, F., MCIVOR, G., GRAHAM, H. 2016. *Creativity and Effectiveness in the use of electronic monitoring: a case study of five jurisdictions*. Retrieved from: <http://dspace.stir.ac.uk/handle/1893/23603#.WB9zpSRztNU>

HUCKLESBY, A., HOLDSWORTH, E. 2016. *Electronic monitoring in England and Wales*. EMEU Project Report, Leeds : University of Leeds. [cit. 201-12-11] Dostupné na internete <http://emeu.leeds.ac.uk/reports/>

Ivor, J., a kol. 2006. *Trestné právo hmotné I*. Bratislava : Iura Edition.

KLÁTIK, J. 2019. Využitie elektronického monitoringu na Slovensku od jeho zavedenia až po súčasnosť. In: *Právne a ekonomické súvislosti elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*, Banská Bystrica, 21. – 22. 10. 2019. 1. vyd., Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2019, s. 131 – 165. ISBN 978-80-557-1658-9.

KLÁTIK, J. 2017. Výkon trestu domáceho väzenia v kontexte jeho kontroly technickými prostriedkami In: Kolektív autorov. *Notitiae Novae Facultatis Iuridicae Universitatis Matthiae Belii Neosolii*. 1. vyd., roč. 21, Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2017, s. 189 – 209. ISBN 978-80-557-1232-1.

KLÁTIK, J. 2016. Kontrola výkonu rozhodnutí technickými prostriedkami (Checking the technical means of enforcement). In: *Visegrad journal on human rights*, vedecký časopis Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy, Právnická fakulta, Užhorodská národná univerzita. Bratislava, Užhorod : Paneurópska vysoká škola, Užhorodská národná univerzita, 2016, č. 4/2 (2016), s. 13 – 20. ISSN 1339-7915.

KLÁTIK, J. 2016. Systém elektronického monitoringu odsúdených osôb na Slovensku In: *Interpolis '16 : zborník vedeckých prác*. 13. medzinárodná vedecká konferencia doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov, 10. november 2016, Banská Bystrica, 1. vyd., Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2016, s. 408 – 418. ISBN 978-80-557-1249-9.

KLÁTIK, J. 2018. Využitie e-služieb v slovenskom trestnom práve. In *Reflexie praxe na otázky verejnej politiky a ekonomiky, práva a verejnej správy Slovenska*. 1. vyd, Brno : MSD, 2018, s. 151 – 176. ISBN 978-80-7392-287-0.

KRIŠTOFÍK, P., BORSEKOVÁ, K., KORÓNY, S., MIHÓK, P. 2017. Classical and Alternative Methods of Punishment: Economic Comparison based on European Evidence. In: *7th International Conference on Interdisciplinary Social Science Studies*, Oxford, United Kingdom, s. 85 – 94.

KURSOVÁ, J. 2015. Právní úprava domácího vězení v České republice a Anglii. In *Státní zastupitelství*, Praha : Wolters Kluwer ČR a.s., 2015, roč. 13, č. 4, s. 28 – 36. ISSN 1214-3758.

LILLY, J. 2006. Issues Beyond Empirical EM Reports. In: *Criminology and Public Policy* 5(1), s. 93 – 101.

MAIR, G. 2006. Electronic Monitoring: Effectiveness and Public Policy. In: *Criminology and Public Policy* 5(1), s. 57 – 60.

MARTINOVIC, M. 2002. *The punitiveness of electronically monitored community based programs*. Paper presented at the Probation and Community Corrections Officers' Association Inc. Conference, Perth, Australia.

MENCEROVÁ, I. 2017. Je premena zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia alternatívou k podmienenému prepusteniu z výkonu trestu odňatia slobody? In: *Sekcia verejného práva. Zborník z II. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie Banskobystrické dni práva*. Banská Bystrica : Belianum, 2017, s. 89 – 96. ISBN 978-80-557-1285-7.

NELLIS, M. 1991. The electronic monitoring of offenders in England and Wales. In: *British Journal of Criminology*, 31, s. 165 – 185.

NELLIS, M. 2006. Surveillance, Rehabilitation and Electronic Monitoring: Getting the Issues Clear. In: *Criminology and Public Policy* 5(1), s. 103 – 108.

NELLIS, M. 2009. Surveillance and Confinement: Explaining and Understanding the Experience of Electronically Monitored Curfews. In: *European Journal of Probation* 1(1), s. 41 – 65.

NELLIS, M. 2013. Surveillance, Stigma and Spatial Constraint: The Ethical Challenges of Electronic Monitoring. In: NELLIS, M., BEYENS, K., KAMINSKI, D. (eds.). *Electronically Monitored Punishment: International and Critical Perspectives*, Oxon : Routledge. s. 193 – 210.

NELLIS, M. 2014. Upgrading Electronic Monitoring, Downgrading Probation: Reconfiguring 'Offender Management' in England and Wales. In: *European Journal of Probation* 6(2), s. 169 – 191.

NELLIS, M. 2015. *Standards and Ethics in Electronic Monitoring*. Strasbourg : Council of Europe.

NELLIS, M., BEYENS, K., KAMINSKI, D. (eds.) 2013. *Electronically Monitored Punishment: International and Critical Perspectives*. London : Routledge.

NELLIS, M. 1991. The electronic monitoring of offenders in England and Wales. In: *British Journal of Criminology*, č. 31, s. 165 – 185.

PADGETT, K., BALES, W., BLOMBERG, T. 2006. Under Surveillance: An empirical test of the effectiveness and consequences of electronic monitoring. In: *Criminology and Public Policy*, 5(1), s. 61 – 91.

PAYNE, B. K., GAINEY, R. R. 2004. The electronic monitoring of offenders released from jail or prison: Safety, control, and comparisons to the incarceration experience. In: *The Prison Journal*, č. 84, s. 413 – 435.

PINTO, S., NELLIS, M. 2011. *Survey of Electronic Monitoring in Europe: Analysis of Questionnaires*. Unpublished: Confederation of European Probation. Retrieved from: <http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/PCCP%20documents%202013/Analysis%20questionnaires%202012.pdf>

PROKEINOVÁ, M., FEDOROVÍČOVÁ, I. 2015. Elektronický monitoring v podmienkach Slovenskej republiky. In: ROMŽA, S. (Ed.) *Trestná politika štátu – história, súčasnosť a perspektívy: Zborník vedeckých príspevkov z interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou*. Košice : PF UPJŠ, 2015, s. 149 – 155. ISBN 978-80-8152-390-8.

RENZEMA, M. 2013. Evaluative Research on Electronic Monitoring. In NELLIS, M., BEYENS, K., KAMINSKI, D. (eds.) *Electronically Monitored Punishment: International and Critical Perspectives*, Oxon : Routledge.

RENZEMA, M., MAYO-WILSON, E. 2005. Can electronic monitoring reduce crime for moderate to high-risk offenders? In: *Journal of Experimental Criminology*, 1, s. 215 – 237.

SHOSHAM, E., YEHOSSA-STERN, S., EFODI, R. 2013. Socio-Legal Characteristics and Parole Infractions among Israeli Released Prisoners During Electronic Monitoring. In: *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 57, s. 864 – 887.

SHOSHAM, E., YEHOSSA-STERN, S., EFODI, R. 2014. Recidivism among Licenced Released Prisoners who participated in the EM Program in Israel, International. In: *Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, s. 1 – 17.

SOTOLÁŘ, A., PÚRY, F., ŠÁMAL, P. *Alternativní řešení trestních věcí v praxi*. Praha : C. H. Beck, 2000, 468 s. ISBN 80-7179-350-7.

ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. 2010. *Probace a mediace. Možnosti řešení trestních činů*. 1. vyd. Praha. 2010. 216 s. ISBN 978-80-7367-757-2.

VANHAELEMEESCH, D., VANDER BEKEN, T., VANDEVELDE, S. 2013. Punishment at home: offenders' experiences with electronic monitoring. In: *European Journal of Criminology*, 11(3), s. 273 – 287.

VROBEĽOVÁ, Ľ. 2014. Elektronický systém monitoringu osôb (ESMO) – zavádzanie moderných metód do slovenského väzenia. In: *Restoratívna justícia a alternatívne tresty v teoretických súvislostiach*. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Praha : Leges, 2014, s. 309 – 317. ISBN 978-80-7502-034-5.

VYSUDIL, F. 2015. Restoratívna justícia – definícia a modely. In: *Societas et iurisprudentia*, 2015, roč. 3, č. 1, s. 198 – 215. ISSN 1339-5467.

WHITE, P., CULLEN, C., MINCHIN, M. 2000. *Prison Population Brief England and Wales: September 1999*, Offenders and Corrections Unit, Research, Development and Statistics Directorate, Home Office, London.

ZÁHORA, J. 2014. Európske štandardy pre monitorovanie osôb v trestnom konaní. In: *Trestněprávní revue*, 2014, roč. 13, č. 11 – 12, s. 255 – 262. ISSN 1213-5313.

Právne predpisy:

Zákon č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 160/2015 Z. z. – Civilný sporový poriadok

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov

Zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška č. 178/2015 Z. z. Ministerstva spravodlivosti SR z 27. júla 2015 o materiálno-technických podmienkach použitia technických prostriedkov

Dôvodová správa k zákonu č. 214/2019 Z. z.

Dôvodová správa k zákonu č. 321/2018 Z. z.

Resume

Elektronický monitoring je pomerne flexibilný nástroj, ktorý možno využívať vo všetkých stupňoch alebo fázach trestného súdnictva, ako pred-súdne opatrenie, rest, možnosť skoršieho prepustenia z väzenia, alebo univerzálny mechanizmus využívaný na znižovanie väzenskej populácie. Rôznym spôsobom sa EM využíva aj v krajinách Európy. Niektoré krajiny využívajú EM ako autonómny samostatný trest (napr. Belgicko, Slovensko, Veľká Británia), využívaný je aj ako alternatíva k väzeniu v prípade krátkodobých trestov (Francúzsko, Nórsko), alebo alternatíva k väzeniu v prípade krátkodobých a strednodobých trestov (Belgicko, max. 3,5 roka). Využívaný je tiež ako trest domáceho väzenia ako alternatíva k väzeniu (Taliansko, Litva, Poľsko, Slovensko). Systém monitorovania sa postupne osvedčil aj v USA a Škandinávii ako vhodná alternatíva ku krátkodobým trestom odňatia slobody. Elektronický monitoring predstavuje relatívne nový nástroj v oblasti trestného súdnictva. Napriek tomu, že koncept o elektronicky monitorovaných páchateloch vznikol v 60. rokoch 20. storočia, jeho implementácia sa stala realitou až o 20 rokov neskôr. Prvýkrát využili elektronický monitoring v Európe, vo Veľkej Británii na konci 80. rokov. Od tejto doby je elektronický monitoring využívaný v krajinách po celom svete, vrátane jurisdikcií viacerých európskych štátov, pričom štáty, ktoré ešte EM nezaviedli, o tom aktuálne uvažujú alebo sa pripravujú na jeho spustenie. Problematike elektronického monitoringu predchádzalo Odporúčanie CM/Rec (2014) Výboru ministrov členských štátov EÚ o elektronickom monitoringu, ktoré vydala Rada Európy, a ktoré bolo prijaté Výborom ministrov 19. 02. 2014. Štatút Rady Európy deklaroval snahu väčšej jednoty medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ s cieľom rozvíjať medzinárodnú spoluprácu v oblasti výkonu trestných sankcií s tým, že spolupráca v tejto oblasti má prispieť k zabezpečeniu spravodlivosti a k účelnému výkonu trestnoprávných sankcií tak, aby boli rešpektované ľudské práva páchatelov, čo by viedlo efektívne k znižovaniu trestnej činnosti. Pozbavenie slobody v chápaní trestnej zodpovednosti za konanie páchatelov by malo byť poslednou možnosťou prevýchovy. Nárast väzenskej populácie sa stáva rizikom stavu väznenstva, čo nie je v súlade s čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako zdôrazňuje i príslušná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva. Do pozornosti sa dostávala snaha pre menej narušených páchatelov zapojiť ich do efektívnej a hospodársky účelnej práce pre spoločnosť. Práve elektronický monitoring používaný v rámci trestného konania má byť nástrojom eliminovať preplnenosť väzenských zariadení a snahou predchádzať trestným činom. Pri správnom využívaní má pomôcť zmierniť negatívne dopady na súkromný a pracovný život elektronicky monitorovanej osoby, ale i jej blízkeho okolia. Elektronický monitoring ako celok je príležitosťou pre páchatela trestného činu, aby nebol vzatý do výkonu väzby alebo nebol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v prípadoch, kde zákon umožňuje využiť túto alternatívu. Táto príležitosť je vytvorená aj z dôvodu, aby vlastným zodpovedným a nie kriminogénnym správaním mohol naďalej pracovať, ekonomicky zabezpečiť svoju rodinu, udržať si sociálne väzby atď. Pre využitie týchto cieľov bolo nevyhnutné stanoviť celý rad pravidiel pre zavedenie elektronického monitoringu do praxe za účelom jeho aplikácie do legislatívy, politiky a právnej praxe jednotlivých členských štátov Európskej únie.

O autoroch

Ing. Kamila Borseková, PhD. Je vedúcou Výskumného a inovačného centra na Ekonomickej fakulte a koordinátorkou výskumu na UMB. V súčasnosti je vedúcou riešiteľkou a koordinátorkou rôznych národných a medzinárodných projektov, ako aj členkou tímu v domácich i zahraničných projektoch. Je autorkou a spoluautorkou viac ako 100 vedeckých publikácií, vrátane karentovaných a impaktovaných publikácií. V téme elektronického monitoringu publikovala viaceré štúdie, príspevky a kapitoly a prezentovala výsledky projektu APVV na viacerých zahraničných konferenciách, napr. v Groningene, Lyone, Oxforde, Šoproni alebo Viedni.

PhDr. Marián Kika, PhD. Pôsobí ako odborný asistent na Katedre ekonómie. Je absolventom Filozofickej fakulty UK v Bratislave, kde absolvoval aj doktorandské štúdium. Má viac ako 15-ročné skúsenosti s prípravou a realizáciou veľkých aplikovaných sociologických výskumov vo Výskumnom ústave spojov v Prahe a viac ako 20-ročné skúsenosti s vyučovaním sociológie a metodológie výskumu na EF UMB v rámci inžinierskeho i doktorandského štúdia. Je členom výskumného tímu projektov riešiacich ekonomické a sociálne súvislosti aktuálnych spoločenských otázok.

prof. JUDr. Jaroslav Klátik, PhD. Absolvoval Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. Je vedúcim Katedry trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a členom Vedeckej rady Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Aktívne sa zúčastňuje medzinárodných vedeckých konferencií a participuje na riešení vybraných vedecko-výskumných úloh.

JUDr. Zoltán Valentovič, PhD. Je interným členom Katedry trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Je členom rigoróznej komisie, tiež odborovej komisie pre doktorandské štúdium v odbore trestné právo na Právnickej fakulte UMB v Banskej Bystrici. Aktívne sa zúčastňuje medzinárodných vedeckých konferencií s trestnoprávnou problematikou. Je autorom a spoluautorom viacerých odborných, vedeckých článkov a učebných textov. Svoj odborný záujem sústreďuje na oblasť trestnej justície.

Ing. Tomáš Virdzek, PhD. Zastáva pozíciu vedecko-výskumného pracovníka na Výskumnom a inovačnom centre Ekonomickej fakulty. Venuje sa problematike sporivých a penzijných systémov, obchodovania a investovania.

Vecný register

A

alternatívne tresty – 9,12,74

D

domáce násilie –11, 12, 22

domáce väzenie – 7, 10-9, 21, 23-5, 27-34, 36-41, 67, 74, 81

E

ESMO – 10-13, 37, 67, 68, 70

elektronický monitoring – 5-13, 16, 29, 43, 70-3, 81

I

inštitút predbežného šetrenia / IPŠ – 35-7, 39, 42, 69, 71-2

K

kontrolovaná osoba – 8, 13, 21-3, 29, 31

M

ministerstvo spravodlivosti – 10, 12-3, 19, 25

monitoring osôb – 6, 16

N

nahradenie väzby – 26-7, 33, 36-7, 41-2, 65

neodkladné opatrenie – 36-7, 65

P

podmienečný odklad výkonu trestu – 24, 28, 38

peňažný trest – 28

podmienečné prepustenie – 18, 25, 37

probácia – 25, 33, 39

probačný a mediačný úradník – 16, 19-20, 24-5, 30-3, 38, 44-9, 51-5, 57, 59-60, 62, 70-1

probačný dohľad – 29, 72

R

restoratívna justícia – 6, 13-4, 24, 27, 38, 73

T

technické prostriedky – 28, 30-1

V

väzba – 5, 8, 10, 12, 27-8, 30, 33, 69, 81

Z

zákaz – 11-2, 19-23, 28, 30, 33, 37, 40, 65-6, 70

Prílohy

Príloha 1 Výkaz pre potreby zisťovania ukladania EM

Krajský súd v Banskej Bystrici Skuteckého 7 974 01 Banská Bystrica Výkaz za rok: 2016	Počet osôb s EM (spolu)	Z toho obvinení	Z toho odsúdení
Počet bezpečnostných incidentov			
Počet prevádzkových incidentov			
Počet osôb, u ktorých sa vykonáva EM na základe rozhodnutia v TK			

Časť A

EM vykonávaný na základe rozhodnutia o:			
uložení TDV		-	
premene ZTOS na TDV		-	
uložení TZP		-	
uložení OCHRANNÉHO DOHLĎADU + obm. a povinnosti		-	
podmienečnom odklade VTOS + obm. a povinnosti		-	
podmienečnom zastavení TS + obm. a povinnosti			-
nahradení väzby dohľadom probač. úradníka			-
Podmienečnom upustení od potrestania + obm. a povinnosti			
Počet osôb, u ktorých sa opätovne vykonáva EM po riadnom výkone rozhodnutia s EM			
Počet osôb, ktoré po riadnom výkone rozhodnutia s EM boli opätovne trestané			
Počet osôb, u ktorých sa vykonáva EM na základe iného rozhodnutia – aké:			

*Vysvetlivky

EM – elektronický monitoring osôb

TDV – trest domáceho väzenia

ZTOS – zvyšok trestu odňatia slobody

TZP – trest zákazu pobytu

VTOS – výkon trestu odňatia slobody

TS – trestné stíhanie

obm. a povinnosti – ktorých kontrola dodržiavania sa zabezpečuje EM

IPŠ – Inštitút predbežného šetrenia

IPŠ	spolu
počet IPŠ pri TDV	
počet IPŠ pri premene ZTOS na TDV	
počet IPŠ pri nahradení väzby dohľadom probačného úradníka	
počet IPŠ pri neodkladných opatreniach	
počet IPŠ pri iných rozhodnutiach – akých:	

	Pozitívne	Skôr pozitívne	Neutrálne	Skôr negatívne	Negatívne
Ako vnímate EM ako alternatívnu formu trestu?					
Ako vnímate počet monitorovaných osôb v systéme elektronického monitoringu?					
Ako vnímate EM z hľadiska administratívneho zaťaženia Vášho pracoviska?					
Ako vnímate EM z hľadiska úspory verejných finančných zdrojov?					
Ako vnímate EM z hľadiska recidívy monitorovaných osôb?					

Časť B

Prosím, uveďte (ak existujú) Vaše pozitívne skúsenosti s EM:

Prosím, uveďte (ak existujú) Vaše negatívne skúsenosti s EM:

Prosím, uveďte (ak existujú) aplikačné problémy s EM:

Prosím, uveďte Vaše návrhy na zlepšenie fungovania EM:

Príloha 2 Dotazník pre sudcov a probačných úradníkov

Vážená pani, vážený pán!

V súvislosti s riešením problematiky elektronického monitoringu osôb (EM) v rámci výskumného projektu *Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí* sa na vás ako na kľúčový subjekt obraciame s prosbou o spoluprácu. Naším cieľom je podrobnejšie poznať prekážky, ktoré limitujú rozsiahlejšie využívanie elektronického monitoringu obvinených a odsúdených osôb.

Spolupráca spočíva na jednej strane v zodpovedaní otázok, ktoré nám umožnia vidieť skúmaný problém vašimi očami a na druhej strane vám chceme vytvoriť platformu pre upozornenie a aj objasnenie tých aspektov EM, ktorých sa dotazník netýka.

Spolupráca je anonymná a vaše odpovede i voľné vyjadrenia budú slúžiť výlučne na riešenie tohto projektu.

Uvedomujeme si vašu pracovnú zaneprázdnenosť, veríme však, že si napriek tomu nájdete čas a svojimi vyjadreniami pomôžete nášmu spoločnému úsiliu.

V prípade akýchkoľvek otázok nás prosím neváhajte kontaktovať na tel. čísle: xxx – JUDr. Zoltán Valentovič, PhD.

Za váš čas a ochotu spolupracovať vám vopred ďakujeme.

Ste:

Sudca	PaMÚ

Aký je váš názor na tvrdenie:	úplne súhlasím	súhlasím	nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem sa vyjadriť
zavedenie EM zníži náklady na výkon trestu					
zavedenie EM zvýši bezpečnosť občanov					
zavedenie EM zlepší sociálnu inklúziu odsúdených					
zavedenie EM zníži recidívu					
zavedenie EM zvýši dôveru k alternatívnym trestom					
zavedenie EM zlepší ochranu rodiny (z pohľadu sociálnych väzieb, príjmu a podobne)					
zavedenie EM zmierni ekonomické následky väzobného postihu odsúdeného a jeho rodiny					
zavedenie EM zmierni sociálne následky väzobného postihu odsúdeného a jeho rodiny					

zavedenie EM zvýši ochranu rodiny pred rodinným násilím					
zavedenie EM obmedzí výtržníctvo na podujatiach					
zavedenie EM zvýši ochranu citlivých lokalít					
EM je efektívny nástroj kontroly odsúdeného					
k využívaniu EM treba motivovať					
EM pridáva ďalšie činnosti a spomaľuje vybavovanie vecí súdom					
využívanie EM pridáva PaMÚ ďalšie činnosti					
učiť sa využívať EM si vyžaduje dosť času					
na využívanie EM treba ochotu meniť zaužívanú prax					
existujú obavy/rešpekt pred novým postupom EM					
používanie EM zhorší povesť / autoritu súdu					
používanie EM posilní povesť a autoritu súdu					
podpora a pomoc kolegov pri použití EM je adekvátne					
je dostatok presných informácií o postupe sudcu pri EM					
je dostatok presných informácií ako majú postupovať PaMÚ					
je dostatok presvedčivých informácií o pozitívach EM					
je dostatok pravdivých informácií o nevýhodách/ rizikách EM					
je dostatok informácií o ekonomickej efektívnosti EM					
je dostatok informácií o „neekonomickej“ účinnosti EM					
je dostatok informácií o počtoch EM na iných súdoch					
je dostatok informácií o postupoch využívania EM na iných súdoch					
je dostatok informácií o pozitívach použitia EM na iných súdoch					
je dostatok informácií o negatívach použitia EM na iných súdoch					
metodické pomôcky/pokyny pre aplikáciu EM sú kvalitné					

je dostatok skúseností sudcov s používaním EM					
existuje dostatok skúseností PaMÚ s používaním EM					
je dostatok odborných školení o používaní EM					
je dostatok priestoru pre výmenu skúseností s EM					
je dostatok porád k EM na okresnej/krajskej úrovni súdov					
metodické vedenie sudcov k EM z MS SR je kvalitné					
metodické vedenie PaMÚ k EM z MS SR je kvalitné					
použitiu EM bránia jeho technické obmedzenia / limity					
použitiu EM bráni nedostatok materiálno-technických prostriedkov na preverenie možností a zabezpečenie jeho uplatnenia (auto...)					
použitiu EM bráni nedostatok finančných prostriedkov na krytie nákladov spojených s využitím EM					
použitiu EM bráni nedostatok pracovníkov, ktorí preverujú a zabezpečujú jeho použitie (PaMÚ)					
použitiu EM bráni kvalifikácia pracovníkov, ktorí majú preveriť podmienky a zabezpečiť jeho použitie					
použitiu EM bráni prácnosť a náročnosť skúmania možností jeho využitia, ktoré má urobiť PaMÚ					
bráni nedostatočné odmeňovanie PaMÚ					

Školskou známkou (1 – 5) klasifikujte, akú úroveň majú tieto podmienky používania EM:
na akej úrovni sú podľa Vášho názoru zabezpečené tieto podmienky používania EM

Legislatívne	
Metodicko-aplikačné	
Personálne – množstvo	
Personálne – kvalita	
Finančné	
Materiálno-technické	
Organizačné	

Vzhľadom na to, že ste dôležitý subjekt procesu používania EM, dovoľujeme si vás požiadať o názor – stanovisko – návrh – odporúčanie, čo by podľa Vás prispelo / pomohlo využívať EM vo väčšom rozsahu:

.....

.....

.....

Do ktorej skupiny z hľadiska dĺžky odbornej praxe patríte:

do 4 r.	5 – 9r.	10 – 14r.	15 – 19r.	20 – 24r.	25 rokov a viac

Do ktorej vekovej kategórie patríte:

30 – 34	35 – 39	40 – 44	45 – 49	50 – 54	55 – 59	60 – 64	65 a viac

Do ktorého kraja patrí súd, na ktorom pracujete?

Bratislavský	Trnavský	Trenčiansky	Nitriansky	Žilinský	Banskobystrický	Prešovský	Košický

Ste : žena muž Uložili ste už EM : áno nie

Pôsobíte na:

Okresnom súde	Krajskom súde	Najvyššom súde	Špecializovanom trestnom súde

UZNESENIE

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Mészárosovej a sudcov JUDr. Danice Veselovskej a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného PhDr. P pre trestný čin vraždy spolupáchateľstvom v štádiu prípravy podľa § 9 ods. 2, § 7 ods. 1 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zákona v znení účinnom v čase spáchania skutku o sťažnosti obvineného proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 5Tp 1610/2017 zo dňa 26.10.2017, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 21. novembra 2017 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku z r u š u j e sa napadnuté uznesenie v celom rozsahu.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku súd väzbu z dôvodu § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku u obvineného PhDr. P , nar. nahrádza dohľadom probačného a medidčného úradníka a obvineného

prepúšťa z väzby na slobodu.

Podľa § 80 ods. 2 Tr. poriadku sa obvinenému u k l a d á povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Podľa § 80 ods. 2, § 82 ods. 1 Tr. poriadku sa obvinenému u k l a d á

- povinnosť odovzdať do 24 hodín od prepustenia na slobodu na ktoromkoľvek oddelení dokladov odboru poriadkovej polície cestovný pas a v lehote 24 hodín od vykonania tohto úkonu predložiť probačnému mediačnému úradníkovi potvrdenie o odovzdaní cestovného pasu,
- zákaz vycestovať do zahraničia,
- povinnosť dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, minimálne jedenkrát mesačne.

Podľa § 82 ods. 4 Tr. poriadku je obvinený povinný podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami - zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby v zmysle § 6 zákona č. 78/2015 Z.z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 78/2015 Z.z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov je obvinený povinný mať pri sebe zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby počas celého trvania kontroly technickými prostriedkami.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením sp. zn. 5Tp 1610/2017 zo dňa 26.10.2017 sudca pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava II podľa § 72 ods. 2 Tr. poriadku z dôvodu § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku vzal obvineného PhDr. P do väzby. Väzba začala obvinenému plynúť dňom 23.10.2017 o 14,48 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby Bratislava (bod I./).

Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku súd väzbu obvineného nenahradil dohľadom mediačného a probačného úradníka (bod II./).

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia PZ - NAKA zo dňa 23.10.2017 bolo vznesené obvinenie PhDr. P, M, M a R pre trestný čin vraždy spolupáchateľstvom v štádiu prípravy podľa § 9 ods. 2, § 7 ods. 1, § 219 ods. 1 ods. 2 písm. f/ Trestného zákona účinného v čase skutku na skutkovom základe uvedenom v citovanom uznesení.

Sudca pre prípravné konanie rozhodoval na podklade návrhu prokurátora, ktorý bol podaný v zákonom stanovenej lehote a navrhol v ňom vziať obvineného do väzby z dôvodu § 71 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. poriadku. Po preskúmaní doposiaľ získaného spisového materiálu a výsluchu obvineného dospel okresný súd k záveru, že návrh prokurátora je čiastočne dôvodný. Zároveň konštatoval, že obvinenie bolo vznesené dôvodne, pretože doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok bol spáchaný, vykazuje znaky trestného činu a je dané podozrenie, že ho spáchal obvinený. Odvoláva sa predovšetkým na výpovede spoluobvinených M, M, svedkov S, J, J a B.

Naplnenie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku vidí okresný súd v tom, že obvinený je mediálne známou osobou, a to či už ako bývalý riaditeľ televízie , prípadne ako vrcholový politik a záujem médií o jeho osobu a o daný prípad je enormný. Preto je daná aj dôvodná obava, že obvinený by v prípade prepustenia na slobodu neváhal zverejniť v médiách svoje obhajobné tvrdenia, čo by celkom zrejme mohlo ovplyvňovať osoby, ktoré v danej veci ešte musia byť vypočuté (o ktorých nepriamo vypovedal aj sám obvinený), a to vrátane osôb z prípadu G , osôb z prostredia ochranky, nehovoriac o tom, že ako obvinený nebol vypočutý ani R . Vyššie uvedené priamo odôvodňuje obavu, že by tak mohol pôsobiť na svedkov a mariť tak objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, čím je daný aj dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku.

Pokiaľ ide o prokurátorom navrhovaný dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku, okresný súd uvádza, že obvinený uviedol bydlisko, na ktorom sa zdržuje, takisto adresu, na ktorej preberá zásielky, pričom nie sú prítomné konkrétne skutočnosti, ktoré by opodstatňovali úvahu, že obvinený by ušiel alebo sa skrýval v úmysle vyhnúť sa záujmu médií a nepriamo tak i trestnému stíhaniu. Preto nemohol byť dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku akceptovaný.

Sudca pre prípravné konanie okresného súdu vyjadril názor, že všetky zistené okolnosti vo svojom súhrne neumožňujú prijatie záveru o možnosti trestného stíhania menovaného obvineného na slobode, prípadne záveru o možnom nahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Proti tomuto uzneseniu podali ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť obvinený a krajský prokurátor.

Sťažnosť obvineného bola odôvodnená prostredníctvom obhajcu podaním doručeným okresnému súdu dňa 30.10.2017. Obvinený vyjadruje nesúhlas s ustálením väzobného dôvodu v zmysle § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku. Aj keď je možné podľa obvineného pripustiť, že záujem na ovplyvňovaní iných sa časom zoslabovať automaticky nemusí, tak reálna možnosť niekoho ovplyvniť určite časom slabne, prípadne sa stráca. Samotné ľudské vzťahy sa vyvíjajú a menia, nie sú stálou konštantou, kde práve plynutím času, zmenou pobytu alebo oblasti profesijného zamerania, zamestnania a podobne dochádza k ich oslabeniu. Je objektívne známou skutočnosťou, bez nutnosti jej dokazovania, že v prípade dlhšej absencie akéhokoľvek kontaktu s inou osobou, sa stráca reálna možnosť vplyvu na jej rozhodovacie procesy. Rovnako tak je priam vylúčené, aby vplýval na osoby neznáme alebo „zahladzoval“ stopy ukrytím listín a vecí, ktorými nedisponuje on sám ani jemu blízka osoba.

V prípade tzv. „kolúzne“ väzby však čas zohráva dôležitú úlohu predovšetkým z iného pohľadu a to, či úkony potrebné na objektívne posúdenie veci už boli vykonané, resp. orgány činné v trestnom konaní mali dostatok času na ich vykonanie, avšak bez uvedenia dostatočných dôvodov ich nevykonali. Uvedeným časovým hľadiskom sa sudca pre prípravné konanie nezaoberal. Práve spolupracujúci obvinení boli v predmetnej trestnej veci vypočutí, samotná potreba opakovať niektoré výsluchy po vznesení obvinenia nemôže zakladať bez ďalších faktorov obavu z možného ovplyvňovania svedkov, keďže sa vedome rozhodli (pred dlhším časom) pre spoluprácu s orgánmi činnými v trestnom konaní. Obvinený nemá k nim

žiaden vzťah, ani nie je v nadradenom postavení v pracovnom či inom živote, taktiež nie je pre žiadne osoby takou autoritou, ktorá by mohla svojím vplyvom zmeniť, či ovplyvniť ich vôľu, vedomie a tým samotné rozhodnutie vypovedať pravdivo a zároveň nemá voči nikomu pohľadávky, exekučné tituly alebo iné práva, ktoré by danú osobu svojou povahou mohli ovplyvniť v procese rozhodovania sa.

Obvinený v sťažnosti ďalej pripomína, že výpoveď obvineného R je naplánovaná na deň 30.10.2017, pričom menovaný vypovedal vo veci už dňa 28.09.2017, aj keď v procesnom postavení svedka, v dôsledku čoho nie je možné predpokladať odklon od jeho svedeckých tvrdení. Menovaný obvinený je pritom vo väzbe v mimoriadne silnej izolácii, nemôže prísť do kontaktu s nikým okrem príslušníkov ZVJS, orgánmi činnými v trestnom konaní a svojimi obhajcami. Návštevy rodinnými príslušníkmi sú monitorované. Z uvedeného vyplýva, že nie je možné, aby obvinený na neho vyvíjal akýkoľvek vplyv do dňa 30.10.2017, pričom po dni 30.10.2017 obava z možného vplyvu prirodzene pominie. Významným pre posúdenie okolností sa javí aj skutočnosť, že menovaný nebol v procesnom postavení obvineného do dňa rozhodovania o vzatí sťažovateľa do väzby vypočítý z dôvodu, že jeho režim väzby neumožňoval prevoz na pracovisko PPZ, NAKA, expozitúra Bratislava.

V prejednávanej trestnej veci už boli v procesnom postavení svedka vypočuté osoby S, R, L, S, J, D, J, J, M, B, pričom ani jeden z nich neuviedol, že by bol s obvineným v takom vzťahu, ktorý by mu umožňoval vplývať na ich rozhodovacie procesy v otázke vypovedať pravdivo. Samotná okolnosť potreby ich opätovného výsluchu v prítomnosti obhajcov nemôže byť bez ďalšieho vykladaná ako konkrétna skutočnosť odôvodňujúca obavu z tzv. „kolúzneho“ správania.

Rozhodnutie okresného súdu o neakceptovaní názoru prokurátora v časti domáhania sa dôvodov pre tzv. „útekovú“ väzbu je podľa obvineného v súlade s Trestným poriadkom a aj ustálenou súdnou praxou. V uvedenom význame poukazuje obvinený na skutočnosť, že s vyšetrovateľmi (síce v inej trestnej veci) komunikoval už v čase zadržaním, nikdy nebol problém zastihnúť ho telefonicky a vždy vedeli, kde sa zdržuje. Zároveň splnil svoju povinnosť a oznámil príslušným orgánom adresu na doručovanie písomností. V rámci dôvodnosti obavy zakladajúcej tzv. „útekovú“ väzbu prokurátor opomína zohľadniť konkrétnu skutočnosť majúcu vplyv aj na výšku hroziaceho trestu, a to jednak štádium predpokladaného skutku, t.j. prípravu, ako aj uplynutie skutočne dlhého časového obdobia od predpokladaného spáchania skutku, ktoré obe skutočnosti, okrem bezúhonnosti obvineného, majú vplyv na mimoriadne znižovanie trestu. V dôsledku týchto skutočností nepocit'uje obavu z možného vysokého trestu a nemá záujem vzdialiť zo Slovenskej republiky, práve naopak, má záujem sa na trestnom konaní zúčastniť a dokázať svoju nevinu.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody navrhol, aby Krajský súd v Bratislave zrušil uznesenie sudcu pre prípravné konanie a sám rozhodol o jeho prepustení z väzby na slobodu, alternatívne o nahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka spolu s uložením

-zákazu styku alebo priblíženia sa na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov k osobám vystupujúcim v predmetnej trestnej veci ako obvinený, svedok, znalec ako aj k osobám, ktoré majú v držbe, či inej dispozícii listinné dôkazy súvisiace s trestnou vecou,

-zákazu kontaktu s osobami vystupujúcimi v predmetnej trestnej veci v procesnom postavení svedka, obvineného alebo znalca ako ani s ich rodinnými príslušníkmi a inak blízkymi osobami a to v akejkoľvek forme vrátane kontaktovania elektronickou komunikáciou a obdobnými prostriedkami, tak priamo ako ani prostredníctvom tretích osôb,

-zákazu úmyselne sa zdržiavať v blízkosti obydli vyššie určených osôb ako ani v miestach, ktoré tieto osoby navštevujú alebo sa v nich zdržiavajú, prípadne aj ďalšími obmedzeniami a povinnosťami podľa úvahy sťažnostného súdu.

Krajská prokuratúra v Bratislave odôvodnila svoju sťažnosť smerujúcu proti neakceptovaniu väzobného dôvodu v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku existenciou skutočností, ktoré vyplývajú už z podaného návrhu na vzatie obvineného do väzby, preto nepovažovala za potrebné ich opätovne rozoberať. Dôvodná obava, že by obvinený PhDr. P mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, prípadne hroziacemu trestu, je potvrdená aj jeho správaním v minulosti. Podľa prokuratúry obvinený sa aj v minulosti preukázateľne nachádzal po dlhší čas v zahraničí, keď sa o jeho osobu zaujímali orgány činné v trestnom konaní v súvislosti s inými mediálnymi kauzami. Tito skutočnosti potvrdil aj sám obvinený vo výsluchu pred sudcom a tvrdil, že išlo o pracovné cesty.

Vzhľadom na vyššie uvedené, navrhol krajskému súdu zrušiť napadnuté uznesenie, vyhovieť sťažnosti prokurátora a rozhodnúť tak, že obvinený bude vzatý do väzby aj z dôvodu § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku.

Obhajca obvineného predložil v priebehu sťažnostného konania vyjadrenie k dôvodom sťažnosti prokurátora vrátane listín preukazujúcich tvrdenia obvineného o adrese na doručovanie písomnosti v rámci trestného konania.

V súvislosti s tvrdením prokurátora o tom, že sa obvinený aj v minulosti preukázateľne nachádzal po dlhší čas v zahraničí, keď sa o jeho osobu zaujímali orgány činné v trestnom konaní v súvislosti s inými mediálnymi kauzami namieta, že prokurátor nešpecifikoval, čo má na mysli pod pojmi dlhší čas a záujem orgánov činných v trestnom konaní o jeho osobu. Obhajca opätovne zdôrazňuje, že išlo o dve pracovné cesty do členských krajín Európskej únie - Českej republiky a Francúzska a ich účel obvinený objasnil vo výsluchu pred sudcom. Tieto pracovné cesty boli krátkodobé a mali overiteľný dôvod. V žiadnom prípade sa obvinený nezdržoval mimo hraníc Európskej únie ani krátko, ani dlhodobo a určite nemaril ani nezdržoval vyšetrovanie svojou neprítomnosťou.

Obvinený má podľa predloženého čestného prehlásenia vlastníčky nehnuteľnosti E zabezpečené prijímanie doručovaných písomností na adrese a fotodokumentácia preukazuje, že poštová schránka je dostatočne zreteľne označená aj menom obvineného.

Súdom prvého stupňa ustálený väzobný dôvod nemôže podľa obhajoby obstať, nakoľko obhajobným tvrdením nie je možné vplývať na žiadneho svedka, spoluobvineného,

či znalca tak, aby bolo marené vyšetrovanie, keďže prejavil svoju obhajobu navonok, tým aj verejne, je základným právom obvineného garantovaným ústavou. Záverom ešte pripomenul, že ku dňu podania vyjadrenia boli vypočutí všetci obvinení, poškodená a z pohľadu obhajoby aj všetci podstatní svedkovia.

Krajský súd podľa § 192 Tr. poriadku ako nadriadený orgán preskúmal jednak správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovatelia podali sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a pritom zistil, že obidve sťažnosti sú čiastočne dôvodné a napadnuté uznesenie je potrebné zrušiť.

Sťažnostný súd po postupe nariadenom citovaným ustanovením z predloženého spisového materiálu zistil, že dňa 23.10.2017 bolo vyšetrovateľom Prezídia PZ, NAKA, Špecializovaný tím vydané uznesenie o vznesení obvinenia pre trestný čin vraždy spolupáchateľstvom v štádiu prípravy podľa § 9 ods. 2, § 7 ods. 1, § 219 ods. 1 ods. 2 písm. f/ Trestného zákona účinného v čase skutku na skutkovom základe, že

- obvinený PhDr. P ako jeden z dvoch spoločníkov spoločnosti s r.o., so sídlom , IČO: , v úmysle prinútiť proti vôli poškodenej S nar. , previesť obchodné podiely tejto spoločnosti vo výške 50 % podielu na základnom imaní vo vlastný prospech alebo v prospech doposiaľ nezistenej osoby a následne po prevode týchto majetkových práv v uvedenej výške ju fyzicky zlikvidovať, sa spolčil s osobami z banskobystrickej zločineckej skupiny tzv. „černákovcov“ tým spôsobom, že

v presne nezistený deň v októbri 1997 alebo začiatkom novembra 1997 prišiel do Banskej Bystrice, priestorov patriacich SBS , na ul. č. obvinený PhDr. P , kde požiadal obvinených M a M , aby za finančnú odmenu vo výške minimálne 20.000.000,-Sk (cca 663.878 €) prinútili poškodenú S previesť vlastnícke práva k hore uvedeným obchodným podielom v prospech seba alebo v prospech doposiaľ nezistenej osoby a po tomto prevode ju následne úmyselne usmrtili, pričom následne, po vyslovení súhlasu obvineným M a M s danou požiadavkou, avšak z dôvodu, že sa poškodená S zdržiavala hlavne na území Bratislavského kraja, títo následne oboznámili obvineného R s požiadavkou na fyzickú likvidáciu poškodenej zo strany obvineného PhDr. P , s ktorou obvinený R súhlasil. Následne za účelom naplánovania vykonania prevodu majetkových práv k obchodnému podielu poškodenej a následne jej úmyselného usmrtenia sa obvinený R spolu s nebohými P a P z bratislavskej skupiny tzv. „sýkorovcov“, obvinení M a M stretli v presne nezistenom čase v polovici novembra 1997 s obvineným PhDr. P v hoteli Holiday Inn, v Bratislave, Bajkalskej ul. č. 25/A, kde obvinený PhDr. P opätovne všetkých prítomných požiadal o fyzickú likvidáciu poškodenej S odovzdal im v písomnej forme údaje k poškodenej S , a to minimálne v rozsahu fotografia, popis osoby, konkrétnej adresy, kde sa poškodená zdržiava, informácie o zvykoch poškodenej, ktorí s požiadavkou obvineného PhDr. P súhlasili, obvinený PhDr. P v ten istý deň alebo deň nasledujúci po uvedenom stretnutí poskytol na tento účel finančnú zálohu vo výške 500.000,-Sk (cca. 16.597€), ktorú po predchádzajúcej požiadavke nebohého P odovzdal obvinenému M

na parkovisku pred hotelom Holiday Inn v Bratislave, Bajkalskej ul. č. 25/A, ktorý túto finančnú hotovosť odovzdal žiadateľovi, pričom si „černákovci“ a „sýkorovci“ rámcovo zadeli úlohy a to tak že, doposiaľ nezistené osoby z bratislavskej skupiny tzv. „sýkorovcov“ mali na starosti získavať informácie o práci, pohybe, zvyklostiach, záujmoch a spôsobe života poškodenej, ďalej ju mali uniesť, previezť a odovzdať „černákovcom“, ktorí ju po prevzatí od „sýkorovcov“ mali doniesť k doposiaľ neznámemu notárovi za účelom prevodu jej obchodného podielu proti jej vôli v prospech obvineného PhDr. P , alebo v prospech inej osoby, následne ju mali úmyselne usmrtiť a zbaviť sa jej tela, pričom po tomto stretnutí a odovzdaní zálohy skupina tzv. „sýkorovcov“ začala s konkrétnymi činnosťami, smerujúcimi k zhromažďovaniu informácií o poškodenej, zabezpečeniu sledovania poškodenej, získavaniu informácií o jej práci, pohybe, zvyklostiach, záujmoch a spôsobe života, takto získané informácie si navzájom „sýkorovci“ a „černákovci“ vymieňali, avšak k ďalšej činnosti smerujúcej k pokusu alebo dokonaniu trestného činu nedošlo z dôvodu zadržania M dňa 19.12.1997 policajným zborom v inej trestnej veci, teda spoločným konaním po vzájomnej dohode a delbe úloh obvinený PhDr. P v úmysle získať majetkový prospech spočívajúci v prevode obchodných podielov poškodenej v prospech obvineného PhDr. P alebo inej osoby a následne jej usmrtenia a obvinení M , M a R v úmysle získať finančnú odmenu za prevod majetkového podielu poškodenej v prospech obvineného PhDr. P a následného usmrtenia spáchali trestný čin vraždy v štádiu prípravy.

K obmedzeniu osobnej slobody obvineného došlo dňa 23.10.2017 o 14.48 h s tým, že krajský prokurátor neprepustil obvineného zo zadržania, ale podal v zákonnej lehote návrh na vzatie obvineného do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. poriadku.

Prokurátor dôvodí vo svojom návrhu predovšetkým tým, že dôvodnosť vznesenia obvinenia je u menovaného preukázaná dôkazmi, ktoré boli doposiaľ zabezpečené, najmä výsluchom obvinených M a M , ktorí zhodne potvrdili skutočnosti uvedené v uznesení o vznesení obvinenia. Vo svojich výpovediach totožne popisujú stretnutia so spoluobvineným PhDr. P ako aj ďalšie kroky, ktoré vo veci vykonali. Za významný dôkaz považuje prokuratúra aj výpoveď poškodenej S , ktorá opísala vzájomné vzťahy s obvineným v rámci fungovania spoločnej obchodnej spoločnosti s.r.o. a obchodnej spoločnosti spoločnosť. Okrem toho sú k dispozícii aj výpovede svedkov J , J , J , ktoré priamo, či nepriamo podporujú výpovede spoluobvinených a

Vo vzťahu k väzobnému dôvodu v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku prokurátor uviedol, že obvinený sa preukázateľne nezdrzuje v mieste svojho trvalého bydliska, nakoľko nehnuteľnosť mu už nepatrí. Ako adresu prechodného pobytu uvádza , Bratislava, avšak jeho prechodný pobyt nie je v evidencii zaznačený. Adresu na doručovanie písomností si obvinený uvádza v Budmericiach Prokurátor upriamuje pozornosť aj na fakt, že v prípade preukázania viny hrozí obvinenému výnimočný trest. S prihliadnutím na vyššie uvedené, rovnako aj mediálny záujem o jeho osobu po zverejnení správy o vznesení obvinenia, považuje prokurátor za pravdepodobné, že obvinený sa bude skrývať na neznámom mieste, prípadne odíde do zahraničia, aby ušiel minimálne pozornosti médií, čím bude zároveň nedosiahnuteľný pre orgány činné v trestnom konaní.

Naplnenie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku vidí prokurátor v tom, že obvinený podľa vlastného vyjadrenia považuje vzniknutú situáciu za pomstu nemenovaných osôb a vyrovnávanie si účtov. Je teda zrejmé, že bude potrebné vypočítať osoby, o ktorých sa obvinený zmieňuje a ktorých totožnosť nie je doposiaľ zistená, rovnako tak spoluobvineného , ktorý doposiaľ nebol vypočítaný.

Okrem toho prokurátor pripomína, že obvinený je verejnosti známou osobou z čias jeho pôsobenia v televízii a politike a možno sa dôvodne domnievať a predpokladať, že v prípade jeho prepustenia priamo alebo sprostredkované poskytne médiám rozhovor, v ktorom zhrnie obhajobnú verziu a týmto bude mať možnosť ovplyvniť známych a doposiaľ aj neznámych potenciálnych svedkov.

Sudca pre prípravné konanie postupom podľa § 72 ods. 2 Tr. poriadku nariadil výsluch obvineného a upovedomil o ňom oprávnené osoby. Obvinený počas výsluchu pred sudcom zotrval na svojich doterajších prednesoch a doterajšie tvrdenia a doplnil dve dôležité veci. Počas pôsobenia v TV a v politike, sa stretol na súde s kauzou M , išlo o kauzu Karcel a vypovedal tam o svojej návšteve, ktorá bola všeobecne známa a nikdy sa ňou netajil. Stretnutie sprostredkoval J a súviselo so začiatkom vysielania . Nie je žiadnym tajomstvom, že vzťahy s pani neboli ideálne a to najmä preto, že svojim konaním sama priviedla do TV spoločnosť G . V tom čase už Markíza vysielala a z Úradu vlády /pani N /, bolo požiadané o stretnutie so šéfom ochranky s údajne veľmi citlivými a dôležitými informáciami. Bolo to začiatkom leta 1997. Šéf ochranky sa vrátil s tým, že mu bolo povedané, že u nejakej ruskej skupiny si pani V objednala odstránenie obvineného a že kým sa veci nevyjasnia, mali by zvýšiť ochranu. Spomenul tento problém blízkeho priateľovi p. K , ktorý navrhol, že je schopný pomerne rýchlo zorganizovať stretnutie so skupinou okolo p. Č , kde sa môžu informovať o možnosti pomoci, a to najmä v tom, že vedia preveriť odkiaľ a či vôbec je smerovaná takáto objednávka a ak bola zadaná, či ju vedia neutralizovať. Toto bol jediný dôvod návštevy.

Druhá podstatná vec sa týka doby, kedy boli tieto klamstvá povedané. Je všeobecne známe, že vzťah M a vtedajšej vládnej moci sa na jeseň 1997 výrazne zhoršil a zlomový moment bol 17.11.1997, kedy boli demonštrácie opozičných politikov na Ministerstve kultúry a došlo k známemu incidentu na schodoch budovy, pričom obvinený kazetu s materiálom osobne tajne vyniesol pomedzi policajtov priamo do TV a tým sa ich vzťahy s vtedajšou vládou definitívne zrútili.

V tejto súvislosti si položil obvinený otázku, ako je možné, že si spomenuli po 20 rokoch a ako je možné, že sa potom dva roky L a spol. trápili s ovládnutím TV , ak vedeli o veciach, ktoré podľa pána Č a K vedeli a ktoré keby použili, tak obvineného v tom čase zlikvidujú a namiesto toho sami chránili V poskytovali jej ochranu a umožnili, aby poza ich chrbát a bez ich vedomia popodpisovala zmluvy a dokumenty, ktoré viedli ku kauze G a prakticky existenčne ich ohrozili.

Zástupca krajskej prokuratúry zotrval na písomne podanom návrhu, ako aj na dôvodoch v ňom uvedených. Konštatoval, že výsluchom obvineného pred sudcom pre

prípravné konanie nevyšli najavo žiadne nové skutočnosti oproti tým, ktoré už odzneli pred vyšetrovateľom. Čo sa týka obavy z ovplyvňovania svedkov zdôraznil, že je potrebné objektivizovať jednotlivé svedecké výpovede a nie je vylúčené, že príde aj ku konfrontácii medzi obvinenými navzájom a medzi obvinenými a svedkami. Preto je tento dôvod opodstatnený minimálne v prvopočiatoch vyšetrovania.

Obhajca obvineného navrhol prepustiť klienta a nevyhovieť návrhu prokurátora a to z dôvodu že obava zakladajúca útekovú väzbu nemôže byť daná, nakoľko samotný mediálny tlak a obava zo skrývania sa pred médiami nemôže zakladať útek pred trestným stíhaním ani pred orgánmi činnými v trestnom konaní. Žiadne iné konkrétne skutočnosti zakladajúce obavu z úteku alebo vyhýbania sa trestnému stíhaniu prokuratúra neuviedla. Samotná hrozba vysokého trestu a to je už notoricky známe z rozhodovacej praxe súdov na vzatie do väzby nepostačuje.

Čo sa týka kolúzneho dôvodu väzby, obhajca predložil súdu uznesenie KS v Bratislave 4Tpo 8/2014 ktoré vychádza z rozhodovacej praxe Ústavného súdu ČR a v právnej vete doslova uvádza, že kolúznu obavu nie je možné zdôvodniť len teoretickou potrebou možného vypočutia iných doposiaľ nestotožnených osôb. Dané úvahy by boli len hypotetické a nemôžu ospravedlňovať tak masívny zásah do základnej slobody obvineného. Z pohľadu súčasného stavu dokazovania je zrejmé, že boli vypočuté všetky osoby relevantné pre posúdenie a aj objektivizovanie skutkového stavu, pričom úvahy o ich možnom ovplyvnení sú len hypotetické a prakticky neprichádza do úvahy akýkoľvek vplyv na zmenu výpovede. Záverom poukázal na uplynutie času od predpokladaného páchania skutku, čo je bežná 20 rokov, samotná okolnosť plynutia času má podľa ustálenej rozhodovacej praxe NS SR významný vplyv pre posúdenie obavy z kolúzneho konania. Prokurátorom vyslovené úvahy o možnom pôsobení na osobu, ktorá má byť v zákulisí výpovede pána Č a pána K sú v rozpore s logikou, nakoľko pán Č a pán K prejavili svoj názor po výpovedi takým spôsobom, že nie je možné očakávať zmenu ich postoja a teda vplyv na túto osobu už aj z toho pohľadu nie je reálny. Samotné tvrdenie prokurátora v závere návrhu na vzatie do väzby že klient priamo alebo sprostredkovane poskytne médiám zhrnutie obhajobnej verzie čím by mohol ovplyvniť neznámych potenciálnych svedkov opäť nemôže slúžiť na vzatie do väzby a to predovšetkým z pohľadu už existujúceho konania advokátov obvineného, ktorí doslova a principiálne v mediálnych vystúpeniach odmietali uvádzať podrobnosti z obhajobných tvrdení, ako aj okolností výpovede obvineného a to práve s cieľom aby bol priebeh vyšetrovania čo najobjektívnejší.

Okrajovo obhajoba upozorňuje aj na otázku premlčania, nakoľko vo výpovediach poškodenej a spoluobvinených sa údaje o čase spáchaní skutku rozchádzajú.

Podľa § 72 ods. 2 Tr. poriadku konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera. O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda

senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch. Zástupca záujmového združenia alebo iná osoba ponúkajúca záruku alebo peňažnú záruku sa upovedomí o výsluchu, ak je to potrebné. Návrhy a žiadosti prokurátora sa bezodkladne doručia obvinenému a žiadosti obvineného alebo iných osôb, podané v jeho prospech prokurátorovi tak, aby sa k nim prokurátor a obvinený mali možnosť pred rozhodnutím o väzbe vyjadriť; to platí aj o dôvodoch, pre ktoré má súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby podľa § 76a.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a/ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť hneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie

Podľa § 79 ods. 2 Tr. poriadku policajt, prokurátor, sudca pre prípravné konanie a súd sú povinní skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú, alebo či sa zmenili. Sudca pre prípravné konanie tak koná iba pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby alebo o zmene dôvodov väzby a pri rozhodovaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby podľa odseku 3. Ak v prípravnom konaní prokurátor zistí, že dôvody väzby sa zmenili, podá návrh sudcovi pre prípravné konanie na rozhodnutie o zmene dôvodov väzby. Sudca pre prípravné konanie o takom návrhu rozhodne bez meškania. Ak súd vyhlásil oslobodzujúci rozsudok, predseda senátu bezodkladne vydá príkaz na prepustenie obvineného z väzby s uvedením dôvodu prepustenia a uvedie túto okolnosť v zápisnici; takto postupuje predseda senátu aj vtedy, ak v súdnom konaní uplynula lehota väzby podľa § 76 ods. 6.

Podľa § 80 ods. 1 ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak

c) s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Podľa § 80 ods. 2 tr. poriadku súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie oboznámi toho, kto ponúka prevzatie záruky podľa odseku 1 písm. a) a spĺňa podmienky na

jej prijatie, s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, ktoré odôvodňujú väzbu; obvineného oboznámi s obsahom záruky. Súčasne môže obvinenému súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie uložiť splnenie primeraných povinností a dodržanie obmedzení. Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. a) až c) alebo e), alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 3 alebo podľa § 81 ods. 4, možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Ak je obvinený stíhaný pre trestné činy terorizmu, možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Podľa § 82 ods. 1 Tr. poriadku ak sudca pre prípravné konanie alebo súd rozhodol podľa § 80 alebo § 81, že sa obvinený ponecháva na slobode alebo že sa z väzby prepúšťa na slobodu, na posilnenie účelu, ktorý by sa inak dosiahol väzbou, môže orgán rozhodujúci o väzbe zároveň uložiť jedno alebo viac primeraných obmedzení alebo povinností.

Podľa § 82 ods. 4 Tr. poriadku obvinený, ktorému boli uložené primerané obmedzenia alebo povinnosti podľa odseku 1, je povinný podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami, ak je takáto kontrola nariadená. Nariadiť kontrolu technickými prostriedkami možno, ak sú splnené podmienky podľa osobitného predpisu.

Podľa § 6 ods. 1, ods. 2 zákona č. 78/2015 Z.z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby umožňuje kontrolu pohybu a pobytu kontrolovanej osoby na základe určenia jej aktuálnej geografickej polohy.

Kontrolovaná osoba je povinná mať pri sebe zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby počas celého trvania kontroly technickými prostriedkami.

Podľa § 194 ods. 1 ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie,
a) rozhodne vo veci sám.

Po preskúmaní predloženého doposiaľ získaného spisového materiálu sťažnostný súd konštatuje, že sudca pre prípravné konanie sa pri rozhodovaní o návrhu prokurátora dostatočne dôsledne neriadil ustanoveniami § 71 ods. 1 Tr. poriadku a § 72 ods. 2 Tr. poriadku, v dôsledku čoho dospel k nesprávnemu záveru o naplnení väzobných dôvodov a zároveň nedostatočne skúmal možnosti nahradenia väzby obvineného inštitútmi uvedenými v § 80 Tr. poriadku.

Vychádzajúc zo spisu, je nepochybné, že na podklade uznesenia vyšetrovateľa zo dňa 23.10.2017 je proti PhDr. P (a spoluobvineným M, M a R) vedené trestné stíhanie pre trestný čin vraždy spolupáchateľstvom v štádiu prípravy podľa § 9 ods. 2, § 7 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona v znení účinnom v čase spáchania skutku. Došlo teda k naplneniu obligatórnej formálnej podmienky, ktorou je vznesenie obvinenia voči osobe, na ktorú bol podaný návrh na vzatie do väzby.

Čo sa týka dôvodnosti vznesenia obvinenia, ako jednej zo zložiek materiálnych podmienok väzby, existujú v tejto fáze konania dôkazy svedčiace v neprospech obvineného v podobe výpovedí spoluobvinených M a M, čiastočne v neprospech obvineného vyznievajú aj výpovede J, S, J a B. Na strane druhej je tu výpoveď obvineného, ktorý obvinenie odmieta a v rámci svojej obrany uvádza, že celá vec je na neho vymyslená a označuje to za pomstu. V období od vydania rozhodnutia prvostupňového súdu o väzbe do rozhodnutia o sťažnosti obvineného bolo vo veci vykonaných viacero úkonov, konkrétne ide o výsluch spoluobvineného R a výsluchy svedkov S, L, V, B, M, ktorí naopak nepodporujú verziu M a M. Po vykonaní týchto dôkazov je zrejmé, že sú k dispozícii tak usvedčujúce dôkazy, ako aj dôkazy čiastočne podporujúce obranu obvineného. Sťažnostný súd však zastáva názor, že v tejto fáze konania je predčasné bez vykonania ďalších dôkazov prijímať zásadné závery vo vzťahu k vine, či nevine obvineného. Dôkazná situácia nateraz postačuje pre prijatie záveru o dôvodnosti podozrenia z účasti obvineného na trestnej činnosti, pre ktorú mu bolo vznesené obvinenie.

Oveľa väčšiu pozornosť však bolo potrebné pri rozhodovaní o návrhu prokurátora venovať skúmaniu existencie konkrétnych skutočností odôvodňujúcich dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. poriadku. Tejto otázke ale okresný súd nevenoval náležitú pozornosť, v dôsledku čoho je odôvodnenie existencie uznaného väzobného dôvodu v zmysle § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku nepresvedčivé a súčasne je potrebné uviesť, že dostatočná pozornosť nebola venovaná ani skúmaniu existencie väzobného dôvodu v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku.

K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku

V rozhodnutí okresného súdu je tento dôvod väzby postavený na tvrdení, že obvinený je mediálne známou osobou, a to či už ako bývalý riaditeľ televízie, prípadne ako vrcholový politik a záujem médií o jeho osobu a o daný prípad je enormný. Preto je daná aj dôvodná obava, že obvinený by v prípade prepustenia na slobodu neváhal zverejniť v médiách svoje obhajobné tvrdenia, čo by celkom zrejme mohlo ovplyvňovať osoby, ktoré v danej veci ešte musia byť vypočuté (o ktorých nepriamo vypovedal aj sám obvinený), a to vrátane osôb z prípadu G, osôb z prostredia ochranky, nehovoriac o tom, že ako obvinený nebol vypočutý ani R. Vyššie uvedené priamo odôvodňuje obavu, že by tak mohol pôsobiť na svedkov a mariť tak objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, čím je daný aj dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku.

Tieto závery okresného súdu nemožno akceptovať jednak z dôvodu, že sú postavené na hypotézach a nie faktach, a tiež z dôvodu, že ak by obvinený skutočne niekedy prezentoval verejne svoj postoj k vznesenému obvineniu, nebolo by možné takéto jeho konanie bez zistenia ďalších skutočností zakladajúcich obavu z ovplyvňovania, vyhodnotiť ako konanie, ktorým dochádza k naplneniu dôvodu tzv. „kolúznejšej“ väzby. V zásade je nutné prisvedčiť argumentom obhajoby obsiahnutým v dôvodoch sťažnosti, že obvinený má právo slobodne sa rozhodnúť, akým spôsobom bude na verejnosti prezentovať obvinenie z trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný a tým, že sa bráni a označuje sa za nevinného, nejde automaticky o

ovplyvňovanie bližšie neurčeného okruhu osôb, ktoré sa môžu prostredníctvom médií oboznámiť s vyjadreniami obvineného. Konkrétne pokiaľ ide osobu spoluobvineného R , tento bol po vydaní prvostupňového rozhodnutia o väzbe vyšetrovateľom vypočutý, pričom svoju účasť ako aj účasť obvineného PhDr. P na skutku, pre ktoré bolo vydané obvinenie, odmieta s odôvodnením, že medzi ním a spoluobvinenými M a M nedošlo k žiadnej dohode, obsahom ktorej malo byť realizovanie objednávky PhDr. P na zavraždenie poškodenej S .

Za rovnako neakceptovateľné považuje krajský súd odôvodnenie tohto väzobného dôvodu faktom, na ktorý poukazuje prokurátor vo svojom návrhu, že je potrebné ustáliť a vypočúť osoby, ktorých mená obvinený odmieta uviesť a považuje ich pritom za osoby stojace za výpoveďami spoluobvinených Č a K . Vychádzajúc z ustálenej väzobnej praxe, dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku, nemožno postaviť na tom, že obvinený trestnú činnosť popiera a v rámci svojej obrany prezentuje verziu, že sú proti nemu zabezpečené dôkazy aktom pomsty, prípadne sú zmanipulované a podobne. V zásade by išlo pri uznaní takéhoto argumentu o zneužitie práva na obhajobu, ktoré je obvinenému priznané jednak Ústavou SR, ako aj Trestným poriadkom.

Trestný poriadok jasne hovorí, že musia existovať konkrétne skutočnosti, z ktorých vyplýva dôvodná obava, že obvinený bude pôsobiť na svedkov, spoluobvinených, znalcov alebo inak mariť objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné stíhanie. Nie je pritom nevyhnutné preukázanie dokonaného kolúzneho konania obvineného, ale postačuje preukázanie takých konkrétnych skutočností, ktoré sú spôsobilé založiť rozumnú obavu, že obvinený by sa mohol v prípade ponechania na slobode takéhoto konania dopustiť.

V posudzovanom prípade nebol podľa názoru krajského súdu zistený ani náznak kolúzneho konania obvineného. Takisto ani návrh prokuratúry neobsahuje žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku zakladali ale ponúka iba hypotézy, ktoré v žiadnom prípade nepostačujú pre naplnenie spomenutého väzobného dôvodu.

K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku

Na rozdiel od súdu prvého stupňa, krajský súd je však toho názoru, že u obvineného existujú konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku. Vychádzajúc z doteraz získaných dôkazov, obvinený PhDr. P má evidovaný trvalý pobyt na adrese , Bratislava, pričom je zrejmé, že v tomto prípade ide iba o evidenčnú záležitosť, ktorá nekorešponduje so skutočnosťou, nakoľko nehnuteľnosť, v ktorej obvinený spolu so svojou rodinou žil, nie je v jeho vlastníctve, ani vo vlastníctve jemu blízkych osôb. Fakticky tak nemá žiaden trvalý pobyt. Informácie ohľadom jeho súčasného pobytu a miesta, kde sa aktuálne zdržuje, vzbudzujú mierne pochybnosti. Ako miesto svojho prechodného pobytu, avšak bez prihlásenia v evidencii obyvateľov, obvinený uvádza , Bratislava, pričom túto adresu neuvádza ako kontaktnú pre doručovanie písomností. Za svoju korešpondenčnú adresu označil v rámci výsluchu Budmerice u M , avšak je pravdepodobné, že na tejto adrese sa obvinený nezdržuje. Okrem týchto údajov boli sťažnostnému súdu v rámci doplnenia dôvodov sťažnosti doručené listinné dôkazy, z ktorých vyplýva, že obvinený ako svoju korešpondenčnú adresu

uvádza Budmerice , pričom z predloženého listu vlastníctva vyplýva, že ide o nehnuteľnosť vo vlastníctve E a obvinený má na tejto adrese umiestnenú schránku so svojím menom. Z podania nie je možné zistiť, aký je vzťah medzi vlastníčkou nehnuteľnosti a obvineným.

Ohľadom ďalších údajov vzťahujúcich sa k osobe obvineného, najmä o jeho rodinných, majetkových pomeroch a pracovnoprávných vzťahoch, bolo sťažnostným súdom ustálené, že obvinený je rozvedený, pričom bývalá manželka so synom sa po rozvode odsťahovali do Martina, s dospelou dcérou, ktorá študuje na vysokej škole, udržiava kontakt. Podľa vlastného vyjadrenia je jeho finančná situácia nepriaznivá, k čomu prispelo aj to, že poskytol niekoľkomiliónovú finančnú čiastku D , ktorý mu peniaze doposiaľ nevrátil. Po vyhratí civilnom spore disponuje exekučným titulom na sumu viac ako 6.000.000,-€, doposiaľ sa mu však žiadne peniaze nevrátili. Z titulu takto poskytnutej pôžičky prišiel v dražbe aj o rodinný dom v Záhorskej Bystrici a aktuálne nevlastní na území Slovenska žiadny nehnuteľný majetok. Jeho príjem z podnikania prostredníctvom spoločnosti W Models je prakticky na úrovni minimálnej mzdy.

Pri posudzovaní konkrétnych skutočností, ktoré majú podstatný význam pre vyvodenie obavy z vyhybania sa trestnému stíhaniu, či hroziacemu trestu a obavy z úteku, nemožno prehliadať ďalší významný fakt, ktorým je výmera hroziaceho trestu. Vychádzajúc z uznesenia o vznesení obvinenia, v prípade uznania viny hrozí obvinenému trest odňatia slobody v rozpätí od dvanásť do pätnásť rokov alebo výnimočný trest, to znamená, že aj v prípade použitia mimoriadneho zmierňujúceho ustanovenia, na ktoré poukazuje obhajoba, by hrozil obvinenému v prípade uznania viny vysoký trest.

Do úvahy bol okrem predchádzajúcich zistení vzatý aj celkový dopad vedenia trestného stíhania pre závažnú trestnú činnosť vo vzťahu k obvinenému. Bez ohľadu na to, ktorá verzia bude nakoniec preukázaná, (obvineného M alebo obvineného PhDr. P) je tento zásah do života pre obvineného výrazne nepríjemný a v mnohých sférach limitujúci. Tu je potrebné súčasne si uvedomiť najmä obrovský rozdiel v osobnej, pracovnej a spoločenskej sfére života, ak porovnávame štandard, na ktorý bol obvinený zvyknutý niekoľko rokov dozadu (veľký profesionálny úspech, bohatstvo, politická kariéra, usporiadaný rodinný život) a súčasnú, vo všetkých spomenutých sférach, nepriaznivú situáciu.

Obvinený nie je podľa dostupných zistení súdu aktuálne viazaný žiadnymi významnými pracovnými, či podnikateľskými záväzkami, nemusí spravovať a starať sa o svoj nehnuteľný majetok, nezastáva žiadne významné pozície v politickom, či spoločenskom živote, práve naopak dlhodobo rieši skôr negatívne dôsledky životných krokov a rozhodnutí z minulosti a tieto majú skôr vzostupnú tendenciu pokiaľ ide o ich závažnosť.

Kombinácia týchto nepriaznivých faktorov v osobnom živote obvineného, pri zohľadnení výšky hroziaceho trestu a zisteniach súdu ohľadom jeho trvalého a faktického pobytu, vytvára obavu z úteku, ktorá môže byť reálna. V súčasnosti nie je obvinený fixovaný záväzkami v pracovnej, podnikateľskej, či politickej sfére, ktorých nedodržanie by malo pre neho závažné dôsledky. Hrozba závažných, citelných dôsledkov pre obvineného práve naopak pramení z prebiehajúceho trestného stíhania a nie je možné vylúčiť snahu o útek. S

prihliadnutím na dosiahnuté vzdelanie, skúsenosti, oblasť, v ktorej obvinený pôsobil, získané kontakty, nie je pre neho problém začať žiť a pracovať v zahraničí, čím môže dôjsť k zmareniu, či podstatnému sťaženiu dosiahnutia účelu trestného konania.

Všetky uvedené zistenia bolo podľa názoru sťažnostného súdu brať do úvahy pri prognózovaní hrozby z vyhýbania sa trestnému stíhaniu, či úteku obvineného. Pojem konkrétne skutočnosti, ktorých zistenie predpokladá ustanovenie § 71 ods. 1 Tr. poriadku, nie sú a ani nemôžu byť dané ako objektívne a nemenné kritéria. Tieto je potrebné vyvodit' vždy z povahy konkrétnej a individuálnej veci vrátane osoby obvineného, z jeho osobných pomerov a pod.

Určitým špecifikom tohto prípadu je extrémne dlhý časový odstup od spáchania skutku, ktorý vo všeobecnosti môže mať vplyv na posudzovanie konkrétnych skutočností zakladajúcich dôvod väzby, avšak okolnosti posudzovaného skutku aj pri takto dlhom časovom odstupe skôr nasvedčujú pretrvávaniu obavy z naplnenia dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku u obvineného. Ide najmä o to, že z dôvodov, ktoré už boli spoluobvinenými Č a K prezentované, nedošlo k žiadnej realizácii zadanej objednávky a súčasne neboli k dispozícii žiadne dôkazy, ktoré by mohli obvineného ohroziť a privodiť mu trestné stíhanie. Nemal mať teda z čoho strach, nič ho bezprostredne neohrozovalo. K odhaleniu mohlo v zásade dôjsť iba sebaobvinením zo strany spolupáchateľov, čo pravdupovediac nemohol dôvodne predpokladať, ani očakávať.

Z vyššie opísaných úvah vychádzal krajský súd pri akceptovaní návrhu prokurátora na uznanie dôvodu väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku.

Nedôsledne sa súd prvého stupňa zaoberal aj možnosťou nahradiť väzbu obvineného navrhovaným inštitútom - dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku za súčasného obligatórneho použitia ustanovenia § 80 ods. 2 Tr. poriadku, eventuálne s uložením primeraných povinností a obmedzení podľa § 82 Tr. poriadku.

Pri tomto tvrdení si je sťažnostný súd súčasne vedomý obmedzenia, ktoré je dané tým, že v prípade stíhania pre obzvlášť závažný zločin, možno väzbu nahradiť iba ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu (§ 80 ods. 2 Tr. poriadku). Výnimočné okolnosti prípadu sa posudzujú z hľadiska pomerov páchateľa a určitých okolností prípadu. Pomermi páchateľa treba rozumieť okolnosti týkajúce sa osoby páchateľa, jeho osobných a rodinných pomerov, ktoré nesúvisia so spáchaním trestného činu, a existujú v čase rozhodnutia. Pri posudzovaní osoby páchateľa sa pozornosť venuje najmä celému jeho predchádzajúcemu životu.

V posudzovanom prípade je takéto okolnosti možné konštatovať najmä s prihliadnutím na ustálené vývojové štádium trestného činu, teda, že nedošlo k realizácii zámeru a tým k žiadnym závažným následkom. Pri posudzovaní tejto okolnosti nie je rozhodujúce, čo ju podmienilo alebo zapríčinilo, dôležité je, že následok nenastal. V prípade osoby obvineného ide o bezúhonného človeka, ktorý sa tak vo fáze pred skutkom, ale ani po ňom, nedostal do rozporu so zákonom, nakoľko absentuje akékoľvek zistenie o právoplatnom odsúdení obvineného.

Krajský súd preskúmaním spisového materiálu dospel k záveru, že nariadenie dohľadu mediačného a probačného úradníka spolu s uložením primeraných povinností a obmedzení je možné posúdiť ako dostatočnú náhradu jeho väzby. Predpokladom pre vyslovenie tohto záveru je komplexné zohľadnenie viacerých podstatných okolností na strane obvineného.

Tak, ako to vyplýva z vykonaných dôkazov, vo vzťahu k obvinenému nemožno vzniesť závažnejšie výhrady pokiaľ ide o doterajší spôsob jeho života. Doposiaľ neboli zabezpečené žiadne dôkazy svedčiace o tom, že by bol v nejakom inom konaní riešený za protiprávne konanie násilnej povahy. Taktiež nemožno pri hodnotení osoby obvineného konštatovať nezodpovedný, či ľahkovážny prístup k povinnostiam, ktorý by ohrozoval výkon dohľadu, prípadne rešpektovanie uložených povinností a obmedzení. Preto je na mieste odôvodnene predpokladať, že nariadený dohľad probačného a mediačného úradníka spolu s uložením primeraných obmedzení v zmysle § 82 Tr. poriadku vytvorí dostatočnú záruku pre nahradenie väzby.

Pre posilnenie účinku zvolených opatrení v podobe dohľadu mediačného a probačného úradníka, uložil krajský súd obvinenému aj

- povinnosť odovzdať do 24 hodín od prepustenia na slobodu na ktoromkoľvek oddelení dokladov odboru poriadkovej polície cestovný pas a v lehote 24 hodín od vykonania tohto úkonu predložiť probačnému mediačnému úradníkovi potvrdenie o odovzdaní cestovného pasu,
- zákaz vycestovať do zahraničia,
- povinnosť dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, minimálne jedenkrát mesačne.

Uvedomujúc si závažnosť trestného činu, pre ktorý bolo PhDr. P vznesené obvinenie a tiež závažnosť následku, ktorý v prípade uznania viny obvinenému hrozí, považoval krajský súd za potrebné zvýrazniť účinok uložených povinností nariadením kontroly technickými prostriedkami v zmysle zákona č. 78/2015 Z.z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami.

Aplikujúc ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 78/2015 Z.z. bolo v prípade obvineného zvolené zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby. Tento typ technického prostriedku korešponduje s ustáleným väzobným dôvodom a zároveň vystihuje podstatu a zmysel uložených povinností a obmedzení.

Zároveň súd uložil obvinenému povinnosť dostavovať sa pravidelne, minimálne jedenkrát za mesiac k probačnému a mediačnému úradníkovi, ktorý bude jeho správanie priebežne kontrolovať a vykonávať dohľad s cieľom výchovne na neho pôsobiť a tým eliminovať možnosti výskytu nežiaduceho správania sa obvineného.

Sťažnostný súd týmto dáva záverom do zvýšenej pozornosti obvineného ustanovenie § 80 ods. 2 Tr. poriadku (posledná veta), z ktorého vyplýva povinnosť oznámiť príslušnému orgánu trestného konania (polícajt, prokurátor alebo súd) každú zmenu miesta pobytu, v záujme plynulého a bezprietahového konania vo veci.

Vzhľadom k tomu, že bola sťažnostným súdom odlišne ustálená existencia väzobných dôvodov v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. poriadku a inak posúdené možnosti nahradenia väzby obvineného v zmysle § 80 Tr. poriadku, krajský súd postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku zrušil napadnuté uznesenie a sám vo veci rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 21. novembra 2017

JUDr. Denisa Mészárosová

JUDr. Peter Štíft
člen senátu

JUDr. Danica Veselovská
člen senátu

Za správnosť vyhotovenia: Viera Habová

U Z N E S E N I E

Okresný súd Bratislava I, samosudkyňou JUDr. Martou Hirešovou, v trestnej veci odsúdeného J , o žiadosti odsúdeného o podmienenečné upustenie od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia, resp. o premene zvyšku trestu domáceho väzenia na nepodmienečný trest odňatia slobody, na verejnom zasadnutí dňa 25.06.2020, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 68a ods. 1 Tr. zák. súd návrh odsúdeného J , nar. , trvale bytom Bratislava Vrakuňa, prechodne bytom , Bratislava, na podmienenečné upustenie od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia **zamieta**.

Podľa § 53 ods. 6 Tr. zák. súd vyslovuje, že odsúdený J , nar. , trvale bytom Bratislava Vrakuňa, prechodne bytom , Bratislava, neplní obmedzenia a povinnosti vyplývajúce z trestu domáceho väzenia, ktorý mu bol uložený uznesením Okresného súdu Trenčín sp.zn. 6Nt 189/2019 zo dňa 30.09.2019, právoplatný toho istého dňa, a marí výkon jeho kontroly technickými prostriedkami.

Podľa § 53 ods. 6 Tr. zák. súd **premieňa trest domáceho väzenia**, ktorý bol odsúdenému J , nar. , trvale bytom Bratislava Vrakuňa, prechodne bytom , Bratislava, uložený uznesením Okresného súdu Trenčín sp.zn. 6Nt 189/2019 zo dňa 30.09.2019, právoplatný toho istého dňa, **na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 452 (štyristopäťdesiatdva) dní**.

Podľa § 53 ods. 6 Tr. zák. s poukazom na § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd **zaraduje** odsúdeného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so **stredným stupňom stráženia**.

O d ô v o d n e n i e

Okresnému súdu Bratislava I bola z Okresného súdu Trenčín postúpená žiadosť odsúdeného J o podmienenečné upustenie od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia. Uznesením Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 6Nt 189/2019, zo dňa 30.09.2019, právoplatným toho istého dňa, súd u odsúdeného zmenil zvyšok trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 5T 31/2016 zo dňa 06.02.2018, v spoj. s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12.09.2018, sp.zn. 1To 63/2018, na trest domáceho väzenia vo výmere 494 dní. Podľa § 53 ods. 3 Tr. zák. bol odsúdený povinný po dobu výkonu trestu domáceho väzenia zdržiavať sa v obydlí na adrese Bratislava, , viesť riadny život a podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami, a to s výnimkou času potrebného na zabezpečenie starostlivosti o maloletého syna, vrátane vychádzok, a to každý deň minimálne po 5 hodín, na zabezpečenie základných životných potrieb a na vykonanie potrebných lekárskeho vyšetrení.

Podľa § 68a ods. 1 Tr. zák. po výkone polovice trestu domáceho väzenia môže súd podmienenečne upustiť od výkonu jeho zvyšku, ak odsúdený v čase výkonu trestu spôsobom svojho života preukázal, že ďalší výkon tohto trestu už nie je potrebný.

Súd na verejnom zasadnutí oboznámil so žiadosťou odsúdeného, ktorý na nej zotrval a vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov postupom podľa § 295 ods. 2 Tr. por. v spoj. s § 269 Tr. por.

Podľa nariadenia výkonu trestu domáceho väzenia vydaného Okresným súdom Trenčín, sp.zn. 6Nt 189/2019, je zrejmé, že odsúdený J začal s výkonom tohto trestu dňa 01.10.2019 a tento sa vykonával prostredníctvom technických prostriedkov v jeho obydli na adrese , Bratislava. V nariadení bol tiež odsúdený upozornený, aké obmedzenia a povinnosti mu z uloženého trestu vyplývajú a tiež, že počas jeho výkonu je povinný v čase, ktorý mu bol určený, zdržiavať sa vo svojom obydli, viesť riadny život a podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami. Bol tiež upozornený, že obydlie môže opustiť len po predchádzajúcom súhlase PMÚ a len z naliehavých dôvodov a na nevyhnutný čas, pričom tento čas sa mu započítava do výkonu trestu. Rovnako bol upozornený, že pokiaľ nebude plniť tieto obmedzenia a povinnosti, súd zvyšok trestu premení na nepodmienečný trest odňatia slobody v súlade s § 65a ods. 2 Tr. zák.

Z priebežnej správy z probácie, sp.zn. 13Pr/16/2019 zo dňa 16.10.2019 vyplýva, že inštalácia technických prostriedkov bola vykonaná dňa 01.10.2019 s tým, že režim kontroly bol nastavený tak, že každý deň bola odsúdenému udelená výnimka od 10,00-12,00 hod. a od 15,00-18,00 hod., pričom odsúdený bol podrobne poučený o nastavení režimu ako aj o povolených výnimkách. Napriek tomu už v dňoch 07.10.2019 a 08.10.2019 prišlo k porušeniu, kedy operačné stredisko hlásilo incidenty – neskorý príchod do obydli. Dňa 07.10.2019 sa odsúdený J vrátil neskôr o 26 min., telefonicky oznámil, že je vonku so synom a bude meškať. K meškaniu dňa 08.10.2019 o 14 min. po telefonickom upozornení PMÚ uviedol, že bol v lekární. V dôsledku toho bol dňa 09.10.2019 vykonaný telefonický rozhovor s menovaným, na čo uviedol, že si v budúcnosti dá pozor a bude rešpektovať udelené výnimky a v stanovenom čase sa dostaví do obydli. Napriek tomu došlo v dňoch 13.10.2019 k ďalšiemu porušeniu režimu (meškanie 4 min.) bez ospravedlnenia, ako aj dňa 14.10.2019 (meškanie 25 min.), kedy ako dôvod uviedol, že bol so synom na ihrisku.

Z ďalšej priebežnej správy z probácie, sp.zn. 13Pr/16/2019 zo dňa 18.11.2019, je zrejmé, že aj po telefonickom a e-mailovom upozornení odsúdeného J , tento mal opätovne incidenty spočívajúce v neskorom príchode do obydli, a to v dňoch: 20.10.2019, 23.10.2019, 27.10.2019, 30.10.2019, 02.11.2019, 08.11.2019, 12.11.2019, 13.11.2019 a 14.11.2019. V nadväznosti na opakované sa vyskytujúce porušenia podmienok výkonu trestu domáceho väzenia po predchádzajúcich upozorneniach PMÚ bol s menovaným dňa 12.11.2019 uskutočnený osobný pohovor na tunajšom súde za prítomnosti vedúcej oddelenia probácie a mediácie, pričom aj v uvedený deň prišiel do obydli neskoro, a to napriek tomu, že z budovy súdu odchádzal v čase o 09,45 hod. Následne menovaný dňa 14.11.2019 žiadal mailom o mimoriadnu výnimku iba 7 minút pred uplynutím riadnej výnimky, pričom mu v danom prípade vyhovieť nebolo a do obydli meškal takmer hodinu s odôvodnením, že bol so synom na plavárni. Následne bol J kontaktovaný vedúcou oddelenia probácie a mediácie, aby bol upozornený na dodržiavanie plánovaných výnimiek, v dôsledku čoho sa jej odsúdený začal vyhrážať, nerešpektoval jej pokyny a vyhrážal sa e-mailom aj PMÚ.

V nasledujúcej priebežnej správe z probácie, sp.zn. 13Pr/16/2019 zo dňa 02.12.2019, je reportované ďalšie nedodržanie povinností a obmedzení vyplývajúcich z nariadeného trestu

domáceho väzenia, spočívajúce v neskorých príchodoch v dňoch: 29.11.2019, 30.11.2019 a 01.12.2019.

Z oboznámených udalostí – reportov (č.l. 22-62) vyplýva podrobný rozpis kontroly odsúdeného prostredníctvom technického zariadenia, jednotlivé reporty o hlásení prerušenia kontaktu, ako aj pripojený komentár s uvedeným časom k jednotlivým neskorým príchodom odsúdeného. V niektorých dňoch, ako vyplýva z jednotlivých reportov, sa u odsúdeného vyskytli porušenia – neskoré príchody do obydla dokonca viackrát počas jedného dňa – napr. dňa 27.12.2019, 30.12.2019, 17.01.2020, 19.01.2020, alebo aj meškanie po udelení mimoriadnej výnimky - dňa 03.01.2020.

Vedúca oddelenia probácie a mediácie dňa 23.01.2020 oznámila súdu, že kontrolovaný J dlhodobo porušuje režim kontroly elektronického monitoringu, v dôsledku čoho bol zo stany PMÚ podaný návrh na premenu tohto trestu. Drzé a arogantné správanie odsúdeného vyústilo do opakovaných osobných a aj telefonických pohovorov s menovaným, pričom tento sa naďalej správal nevhodne, o čom bola upovedomená aj podpredsedníčka Krajského súdu v Bratislave pre trestný úsek. Verbálne útoky a zasielanie výhražných mailov menovaným vyplývajú aj z úradného záznamu PMÚ, sp.zn. 13Pr/16/2019 zo dňa 21.01.2020, resp. zo dňa 22.01.2020, v ktorom PMÚ konštatuje, že odsúdený J svojim nezodpovedným správaním vyplývajúcim z neschopnosti prijať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, pod vplyvom nezvládnutých emócií, vyhrážaním sa, vyvoláva dôvodnú obavu o život a zdravie u všetkých dotknutých osôb, ktoré s ním v rámci výkonu trestu domáceho väzenia prídu do kontaktu.

Priebežná správa z probácie zo dňa 04.06.2020, sp.zn. 13Pr/16/2019 reportuje porušenia v podobe neskorých príchodov v dňoch: 30.01.2020, 31.01.2020, 07.02.2020, 08.02.2020, 12.02.2020, 13.02.2020, 17.02.2020, 28.02.2020, 02.03.2020, 05.03.2020, 06.03.2020, 08.03.2020, 10.03.2020, 11.03.2020, 16.03.2020, 08.04.2020, 15.04.2020, 24.04.2020, 27.04.2020, 04.05.2020, 09.05.2020, 14.05.2020, 17.05.2020, 19.05.2020, 23.05.2020, 24.05.2020, 28.05.2020, 29.05.2020, 30.05.2020 a 01.06.2020. PMÚ napriek uvedenému konštatuje, že sa snaží J vychádzať v ústrety, okrem dohodnutých výnimiek nastavených v režime kontroly mu boli opakovane umožnené aj mimoriadne výnimky.

Napokon, priebežná správa o probácii zo dňa 23.06.2020, sp.zn. 13Pr/16/2019, prílohou ktorej boli aj detaily udalostí – reporty, obsahuje ďalšie porušenia podmienok trestu domáceho väzenia, a to v dňoch: 04.06.2020, 05.06.2020, 06.06.2020, 07.06.2020, 08.06.2020 (2x), 09.06.2020, 10.06.2020, 11.06.2020, 12.06.2020, kedy bola dokonca menovanému udelená predĺžená výnimka do 21,00 hod., napriek tomu sa v stanovenom čase do obydla nedostavil. Dňa 15.06.2020 bol u odsúdeného neskorý príchod evidovaný 2x, podmienky porušil aj v dňoch 19.06.2020, 20.06.2020 a 21.06.2020.

Z odpisu registra trestov odsúdeného má súd za preukázané, že tento bol 13x súdne trestaný, vo výpise z centrálnej evidencie priestupkov je zaznamenaný 1 priestupok počas sledovaného obdobia nariadeného trestu domáceho väzenia, a to v podobe porušenia predpisov o cestnej premávke, ktorý bol vybavený napomenutím.

Z vyjadrenia odsúdeného k oboznámeným listinným dôkazom, tento má za to, že hlásenia o tom, že sa doma nenachádza boli spôsobené technickými problémami spočívajúcimi

v nesprávnom umiestnení zariadenia, ktoré sa po jeho premiestnení už nevyskytovali a prípadné neskoré prípady boli spôsobené zápchou na ceste.

Podľa § 53 ods. 6 Tr. zák. ak odsúdený neplní obmedzenia alebo povinnosti vyplývajúce z trestu domáceho väzenia alebo marí výkon kontroly technickými prostriedkami, súd trest premení na nepodmienečný trest odňatia slobody tak, že nevykonaný deň trestu domáceho väzenia sa rovná jednému dňu nepodmienečného trestu odňatia slobody, a zároveň rozhodne o spôsobe výkonu tohto trestu.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I navrhol zamietnuť návrh odsúdeného na podmienecné upustenie od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia ako neopodstatnený, pričom navrhol pri rozhodovaní o prípadnej premene zvyšku tohto trestu, v prípade že sa by súd tieto porušenia vyhodnotil ako úmyselné a zavinené, premeniť na trest odňatia slobody za súčasného rozhodnutia o spôsobe jeho výkonu.

Odsúdený J uviedol, že počas výkonu trestu domáceho väzenia sa staral o syna, niekedy aj 24 hodín denne počas 3 týždňov a má za to, že spĺňa podmienky trestu domáceho väzenia, tento vykonával podľa nariadenia podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia. Tiež poukázal na to, že viac ako 20 rokov vykonáva občianske aktivity sociálneho charakteru, ktoré sú prospešné pre celú spoločnosť. Opakovane sa vyjadril, že sa nebude kajať za neskoré príchody, keďže sudca, ktorý ho odsúdil je v súčasnosti vo väzbe.

Z vykonaného dokazovania má súd jednoznačne za preukázané, že odsúdený J sám svojím správaním zavalil príčinu na premenu zvyšku trestu domáceho väzenia na nepodmienečný trest odňatia slobody. Svojím zavineným konaním opakovane porušoval obmedzenia a povinnosti vyplývajúce mu z trestu domáceho väzenia, pričom dôsledne nedodržiaval stanovené výnimky. Je potrebné zdôrazniť, že o nastavení výnimiek, počas ktorých mal povolené opustiť svoje obydlie, bol odsúdený podrobne a opakovane poučený, pričom na ich splnenie a dodržiavanie sa odsúdený zaviazal a napriek tomu ich neustále porušoval. V tejto súvislosti súd poukazuje aj tú skutočnosť, že odsúdený, ktorý v čase rozhodovania Okresného súdu Trenčín o premene zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia, mal 12 evidovaných záznamov v registri trestov, dostal možnosť, aby zvyšok trestu odňatia slobody vo výmere 494 dní vykonal v domácom prostredí za súčasnej kontroly technickými prostriedkami za súčasného udelenia výnimky na 5 hodín denne. Napriek udelenej dôvere zo strany konajúceho súdu spočívajúcej v presvedčení, že zvyšok uloženého trestu nie je už u neho nevyhnutné vykonávať izolovane, teda v podmienkach ústavu na výkon trestu odňatia slobody, toto dobrodzenie nevyužil a opakovane sa dopúšťal porušení trestu domáceho väzenia spočívajúceho v neskorých príchodoch do obydlija. Súd konštatuje, že zo strany odsúdeného Jozefa Mihoka išlo jednoznačne o zavinené a úmyselné konanie, pričom tento si bol vedomý, že stanovené podmienky nedodržiava, čo vyplýva z niekoľkých upozornení zo strany PMÚ ako aj vedúcej oddelenia probácie a mediácie. Dôvody uvádzané odsúdeným, ktoré mali ospravedlniť jeho neskoré príchody (napríklad návšteva lekárne, sprevádzanie partnerky na rehabilitácii, návšteva plavárne so synom) nemôže súd akceptovať, nakoľko k nim dochádzalo opakovane, niekedy dokonca počas jedného dňa viackrát, v čom súd jednoznačne vidí nezodpovedný a flagrantný prístup odsúdeného k plneniu podmienok stanovených pri výkone trestu domáceho väzenia. V mnohých prípadoch zo strany odsúdeného ani nedošlo k zdôvodneniu neskorého príchodu, teda ani k snahe ospravedlniť, resp. vysvetliť a zdokladovať ho PMÚ. Zo strany PMÚ boli

odsúdenému napriek tomu viackrát udelené aj mimoriadne výnimky (len k 18.11.2019 až 10x), pričom nie všetky riadne zdokladoval. Na žiadosť odsúdeného boli dokonca zo strany súdu upravené aj časy stanovených výnimiek, kedy mu bolo v poobedných hodinách umožnené denne opustiť obydlie v čase od 16,00-19,00 hod.

Čo sa týka dôvodov hlásených porušení, ktoré mali byť podľa názoru odsúdeného spôsobené technickými problémami, tieto podľa názoru súdu nemajú oporu v spisovom materiáli. Ani z jednej priebežnej správy PMÚ nevyplýva, že by umiestnenie technického zariadenia – vysielача spôsobovalo nejaké falošné prerušenia kontaktov, resp. že by pre jeho zlé umiestnenie bolo potrebné toto počas výkonu trestu domáceho väzenia premiestňovať. Podľa vyjadrenia PMÚ odsúdený dokonca sám premiestnil toto zariadenie, na čo nemal oprávnenie. V tejto súvislosti súd uvádza, že reporty obsahujúce komentár, že došlo k prerušeniu kontaktu medzi telom a OIZ, ktoré bolo pravdepodobne spôsobené neúmyselným posunutím náramku, súd v žiadnom prípade nedával za vinu odsúdenému, tieto vôbec pri svojom rozhodovaní nezohľadňoval a neprisobil ich na vrub kontrolovanej osoby. Z jednotlivých reportov vyplývajú konkrétne neskoré príchody odsúdeného do obydlija s tým, že podľa technických nastavení je zrejmé, že v danom prípade bola nastavená aj časová citlivosť 3 minúty. Napriek tomu neuniklo pozornosti súdu, že k prvému hlásenému incidentu - teda k neskorému príchodu do obydlija došlo hneď v priebehu prvého týždňa od nariadenia trestu domáceho väzenia. K ďalšiemu porušeniu podmienok tohto trestu došlo aj ďalší nasledujúci deň, v dôsledku čoho bol odsúdený telefonicky upozornený zo strany PMÚ na nevyhnutnosť dodržiavania stanovených podmienok výkonu trestu domáceho väzenia. Po tomto, a aj následnom e-mailovom upozornení zo strany PMÚ, opätovne dochádzalo k porušeniu režimu spočívajúceho v neskorých príchodoch do obydlija, a to ďalších 8x, čo jednoznačne svedčí o nezodpovednom prístupe odsúdeného k plneniu stanovených podmienok, v dôsledku čoho bol vedúcou oddelenia probácie a mediácie vykonaný s odsúdeným osobný pohovor. Napriek uvedenému, tento aj naďalej nerešpektoval nariadenie trestu domáceho väzenia a stanovené výnimky, a v deň pohovoru opätovne z jeho strany došlo k incidentu – neskorému príchodu do obydlija. Navyše, odsúdený uviedol, že po premiestnení zariadenia už k hláseniu incidentov nedochádzalo, čo je však v rozpore s priebežnými správami z probácie založenými v spise, z ktorých jednoznačne vyplýva, že incidenty sa vyskytovali počas celého sledovaného obdobia. Rovnako neobstojí ani účelná obhajoba zo strany odsúdeného spočívajúca v tom, že dôvodom neskorých príchodov mali byť zápchy v meste, pričom súd poukazuje, že prinajmenšom v období marec až máj 2020, v súvislosti s mimoriadnymi opatreniami v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, boli zápchy na území mesta Bratislava skutočne minimálne, takmer žiadne - napriek tomu, počas tohto mimoriadneho obdobia došlo zo strany odsúdeného k porušeniam podmienok trestu domáceho väzenia spočívajúcich v neskorom príchode až 21x.

Na základe opakovaných a zavinených porušení spočívajúcich v nerešpektovaní stanovených podmienok nariadeného trestu domáceho väzenia, ktoré zo strany odsúdeného viackrát vôbec neboli zdôvodnené, súd rozhodol, že neplní obmedzenia a povinnosti vyplývajúce z trestu domáceho väzenia a marí výkon jeho kontroly technickými prostriedkami a podľa § 68a ods. 1 Tr. zák. jeho návrh na podmienené upustenie od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia zamietol, keďže z jeho správania popísaného vyššie vyplýva, že v čase výkonu trestu domáceho väzenia spôsobom svojho života nepreukázal, že ďalší výkon tohto trestu už nie je potrebný. Naopak, v súlade s § 53 ods. 6 Tr. zák. zároveň súd rozhodol o premene zvyšku trestu domáceho väzenia na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 452 dní, teda výkon trestu domáceho

väzenia súd u odsúdeného zohľadnil ako riadne vykonaný až do dňa 11.11.2019, ktorý predchádzal ďalšiemu neskorému príchodu do obydlija po osobnom pohovore s vedúcou probácie a mediácie, ktorý sa uskutočnil na Okresnom súde Bratislava I dňa 12.11.2019. Keďže porušenie - incident v podobe neskorého príchodu do obydlija bol hlásený hneď v ten istý deň, t.j. 12.11.2019 (teda bezprostredne po vykonaní tohto pohovoru), súd už ďalej výkon trestu domáceho väzenia zo strany odsúdeného neakceptoval. V tejto súvislosti súd uvádza, že zo strany odsúdeného dochádzalo k porušovaniu povinností a obmedzení vyplývajúcich z trestu domáceho väzenia už predtým, a to predovšetkým tým, že sa nezdržoval vo svojom obydli v čase určenom v nariadení súdu, napriek tomu dal súd opakovane odsúdenému šancu, resp. ďalšiu a ďalšiu možnosť, aby svojím správaním preukázal, že výkon trestu domáceho väzenia dokáže splniť a nariadenie tohto trestu vrátane stanovených a udelených výnimiek rešpektovať. Súd zdôrazňuje, že zastáva názor, že jednorazové porušenie podmienok zo strany odsúdeného by automaticky nemalo mať za následok hneď premenu trestu domáceho väzenia, ale vypočutím u neho zisťoval príčiny jeho zaváhania a to pre posúdenie, či je premena tohto trestu skutočne namieste. Po vykonanom dokazovaní však súd zhodnotil, že v danom prípade je daný dôvod na premenu zvyšku trestu domáceho väzenia na nepodmienečný trest odňatia slobody, a to s poukazom na správanie a prístup odsúdeného k plneniu podmienok stanovených pre výkon trestu domáceho väzenia. V tejto súvislosti súd uvádza, že k premene trestu domáceho väzenia došlo až potom ako odsúdený stanovené podmienky 11x porušil, pričom tento bol predtým opakovane upozornený na neskoré príchody zo strany PMÚ za súčasného vykonania osobného pohovoru s vedúcou probácie a mediácie. Súd preto uzatvára, že odsúdený majúci vedomosť o reportovaných porušeníach, tento napriek tomu zavinene pokračoval v nerešpektovaní nariadeného trestu domáceho väzenia a bez riadneho ospravedlnenia a zdôvodnenia svojho správania, ktoré bolo z jeho strany navyše arogantné a vrcholne nevhodné, čo je v prejednávanom prípade tiež významnou skutočnosťou, vyústilo do rozhodnutia súdu o premene zvyšku trestu domáceho väzenia na nepodmienečný trest odňatia slobody. Zo strany odsúdeného sa preto nejedná o neúmyselné porušenia stanovených podmienok, pričom odsúdenému bol podľa názoru súdu poskytnutý dostatočný časový priestor na zabezpečenie osobných záležitostí a potrieb, vrátane starostlivosti o syna, lekárske vyšetrení ako aj vychádzok, a to každý deň 5 hodín, počas ktorých mal podľa názoru súdu vytvorený dostatočný čas na obstaranie svojich vecí. Podľa názoru súdu, sám odsúdený J , ktorý nedokázal rešpektovať a dodržiavať podmienky trestu domáceho väzenia, dal svojím konaním príčinu na jeho izoláciu od spoločnosti a v rámci výkonu nepodmienečného trestu, na ktorý bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia, keďže v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu bol vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin, bude mať možnosť uvedomiť si následky svojho nezodpovedného správania.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol súd tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorá sa podáva v lehote 3 pracovných dní odo dňa jeho oznámenia na Krajský súd v Bratislave prostredníctvom Okresného súdu Bratislava I. Sťažnosť má odkladný účinok.

V Bratislave, dňa 25.06.2020

Za správnosť vyhotovenia:
Mgr. Lucia Hubová

JUDr. Marta Hirešová
samosudkyňa

U Z N E S E N I E

Okresný súd Bratislava I v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Evy Kresl a prísediacich Emílie Opavskej a JUDr. Mariána Mišíka, v trestnej veci obžalovaného A _____, trestne stíhaného v bode 1/ pre zločin lúpeže podľa § 188 odsek 1, odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno a/ Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 odsek 1 Trestného zákona a v súbehu s prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 odsek 1, odsek 2 písmeno a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno a/ Trestného zákona a v bode 2/ pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 odsek 1 písmeno a/, odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí s účasťou dňa 27.06.2019, takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku pri existencii väzobného dôvodu § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku súd väzbu obžalovaného A _____, nar. _____ v Bratislave, trvale bytom Bratislava, _____, vo väzbe od 06.06.2018, nahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka a obžalovaného A _____

prepúšťa z väzby na slobodu.

II. Podľa § 80 ods. 2 Tr. poriadku sa obžalovanému A _____, nar. _____ v Bratislave ukladá povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

III. Podľa § 80 ods. 2, § 82 ods. 1 písm. a), písm. f), písm. h), písm. j) a písm. k) Tr. poriadku sa obžalovanému A _____, nar. _____ v Bratislave, ukladá

- zákaz vycestovania do zahraničia,
- povinnosť dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, minimálne jedenkrát mesačne,
- zákaz styku alebo zákaz úmyselne sa priblížiť na vzdialenosť menšiu ako 50 metrov k osobám:

1. Z _____, nar. _____, trvale bytom _____, Bratislava,
2. N _____, nar. _____, bytom _____, Bernolákovo
3. M _____, nar. _____, bytom _____, Bratislava

- zákaz akéhokoľvek kontaktu s osobami Z , nar. , N , nar. a M , nar. v akejkol'vek forme vrátane kontaktovania prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby alebo inými obdobnými prostriedkami,
- zákaz zdržiavať sa v blízkosti obydla poškodených a ich pracoviska a to miest – , Bratislava, , Bratislava, , Bratislava, , Bernolákovo.

IV. Podľa § 80 ods. 2, § 82 ods. 1 Tr. poriadku sa obžalovanému A , nar. v Bratislave, ukladá primerané obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok.

V. Podľa § 82 odsek 4 Trestného poriadku obžalovaný A , nar. v Bratislave, je povinný podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby v zmysle § 6 Zák. č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa § 6 ods. 2 Zák. č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je obžalovaný povinný mať pri sebe zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby počas celého trvania kontroly technickými prostriedkami. Výkon kontroly zabezpečuje probačný a mediačný úradník Okresného súdu Bratislava I.

O d ô v o d n e n i e

Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I podal na Okresný súd Bratislava I dňa 20.11.2018. pod č.k. 2 Pv 384/18/1101-55 obžalobu zo dňa 19.11.2018, na obvineného A , v bode 1/ pre zločin lúpeže podľa § 188 odsek 1, odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno a/ Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 odsek 1 Trestného zákona a v súbehu s prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 odsek 1, odsek 2 písmeno a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno a/ Trestného zákona a v bode 2/ pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 odsek 1 písmeno a/, odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že:

v bode I.

dňa 06.06.2018 v čase okolo 11.00 hod. na prízemí budovy Tower 115, Pribinova 25, Bratislava, v kancelárii, kde pracujú všetci poškodení, vošiel bez ohlásenia, prihovoril sa poškodenej Z: so slovami „chceš to riešiť v kancelárii alebo vonku“, na čo poškodená uviedla, že oni dvaja nemajú čo riešiť, na čo jej obvinený povedal, že ak má on pokazený mobilný telefón, má ho odovzdať jemu, s čím nesúhlasila, následne obvinený vytiahol ľavou rukou bližšie nešpecifikovanú strelnú zbraň, ktorú namieril smerom k tvári poškodenej vo vzdialenosti 15 cm, následne mu poškodená v strachu o svoj život a zdravie odovzdala mobilný telefón, ktorý obvinený hodil na zem a paralyzérom, ktorý v tom čase držal obvinený v ruke ho zničil, obvinený i naďalej pokračoval v slovných atakoch voči poškodenej, od ktorej chcel kľúče od jej domu, čo poškodená odmietla vydať, čoho následkom obvinený zaútočil na poškodenú opakovanými ranami paralyzérom do oblasti rebier, pričom na tento konflikt zareagovali poškodení N a M, ktorí sa v tej dobe

nachádzali v predmetnej kancelárii, postavili sa od svojich pracovných stolov, na čo obvinený namieril na nich zbraň so slovami „je ostrá“ a poškodený N. a poškodený M. si sadli späť na svoju stoličku v strachu o svoj život a zdravie, následne sa obvinený opäť otočil k poškodenej Z. a mieril na ňu paralyzérom, na čo už poškodená reagovala tak, že mu ho vytrhla z ruky, potom obvinený pravou rukou vytiahol zo svojej tašky kovový boxer, zahnal sa na poškodenú, ktorú opakovane 10 krát po sebe udelil boxerom do oblasti rebier, chytil ju za ruku, v ktorej držala paralyzér a takýmto spôsobom jej udelil týmto paralyzérom jednu ranu do ruky, na čo poškodená hodila na zem paralyzér a ako sa poškodená s obvineným naťahovala, obvinenému vypadol zo zbrane zásobník, ktorý poškodená kopla pod kancelársky stôl, na čo obvinený reagoval so slovami „nevadí v hlavni mám jeden“, avšak obvinený stále pokračoval vo svojom konaní, a od poškodenej stále pýtal kľúče od bytu, na čo poškodená sa snažila upokojiť situáciu slovami „toto si zaslúžim po 10 rokoch“, na čo obvinený reagoval s vyhrážkou, že ju strelí do kolena a že večer prídu „chalani“ za všetkými poškodenými, následne sa obvinený otočil na poškodeného N a M, ktorým povedal „neopovážte sa volať na políciu, lebo si to aj s vami vybavím“, po týchto slovách obvinený bez slov odišiel z kancelárie, pričom fyzickými útokmi na poškodenú Z jej spôsobil pohmoždenia ľavej časti hlavy, pohmoždenia ľavej časti hrudníka s bolestivosťou v uvedených oblastiach, ktoré si vyžiadali lekárske vyšetrenie a dobu liečenia 10 – 14 dní.

v bode II.

v Bratislave na ulici č. 30 v čase o 16.20 hod. dňa 06.06.2018 počas jeho zadržania príslušníkmi Pohotovostného policajného útvaru Krajského riaditeľstva PZ v Bratislave (ďalej len „PPÚ KR PZ v BA“) sa nachádzal vo svojom osobnom motorovom vozidle zn. BMW X 1, čiernej farby, EČV: , pričom po márných opakovaných výzvach príslušníkov PPÚ KR PZ v BA sa vo vozidle uzamkol, odmietol vystúpiť a následne sa pohol so svojim osobným motorovým vozidlom zn. BMW X 1, pričom príslušníkovi PPÚ KR PZ v BA M. prešiel ľavým zadným kolesom po pravej nohe a následne svoje motorové vozidlo nasmeroval voči ďalším dvom príslušníkom PPÚ KR PZ v BA, a preto v zmysle § 61 ods. 1 písm. a), písm. d), písm. f) zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov bola príslušníkmi PPÚ KR PZ v BA použitá služobná strelná zbraň s úmyslom toto vozidlo zastaviť, zabrániť obvinenému utiecť a tiež odvrátiť útok, ktorý priamo hrozil príslušníkom PPÚ KR PZ v BA, voči ktorým nasmeroval svoje osobné motorové vozidlo, čím takto obvinený použil násilie v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, a to so zbraňou a poškodenému M. spôsobil podľa lekárskej správy MUDr. Tomáša Horvátha povrchové poranenia členka a nohy.

Trestná vec obžalovaného je na Okresnom súde Bratislava I vedená pod sp. zn. 2T/61/2018.

Obvinený , bol uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3Tp/83/2018 zo dňa 10.06.2018 vzatý do väzby z dôvodu uvedeného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pričom lehota trvania väzby u menovaného obvineného začala plynúť dňom 06.06.2018 o 16:20 hodine a vykonáva sa v ÚVV a ÚVTOS Bratislava. Súčasne sudca pre prípravné konanie uvedeným uznesením podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nenahradil väzbu obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Po podaní obžaloby Okresný súd Bratislava I podľa § 238 odsek 3 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku ponechal obvineného A vo väzbe, pričom podľa § 80 odsek 1 písmeno b/ Trestného poriadku písomný sľub

obvineného neprijal a podľa § 80 ods. 1 písmeno c/ Trestného poriadku väzbu obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil. Zároveň súd podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť obvineného o prepustenie z väzby zamietol.

Po rozhodnutí o väzbe bolo v predmetnej trestnej veci vykonané hlavné pojednávanie dňa 22.05.2019, na ktorom súd vykonal podstatnú časť dokazovania, t.j. výsluch obžalovaného, poškodených Z a M, svedka L a znalkyne MUDr. L.

Obžalovaný A písomným podaním zo dňa 30.05.2019 prostredníctvom svojho obhajcu požiadal o prepustenie z väzby na slobodu. V odôvodnení svojej žiadosti obžalovaný uviedol, že podľa jeho názoru v jeho prípade pominul dôvod preventívnej väzby a v súčasnosti neexistuje obava, že by pokračoval v trestnej činnosti. Zdôraznil, že poškodená na hlavnom pojednávaní jednoznačne vyslovila, že nepociťuje žiaden strach alebo obavu v prípade prepustenia obžalovaného z väzby na slobodu. Z uvedeného dôvodu nie je žiaden odôvodnený predpoklad, že bude pokračovať v trestnej činnosti.

Po oboznámení sa s obsahom podanej žiadosti predsedníčka senátu určila termín neverejného zasadnutia s účasťou a zabezpečila prítomnosť obžalovaného ako i prítomnosť obhajcu a prokurátora.

Obžalovaný A pri svojom výsluchu uviedol, že ľutuje všetky skutky, ktoré spáchal, vo väzbe veľa premýšľal a uvedomil, si že žiadnu trestnú činnosť už páchať nebude. Je ochotný prijať akékoľvek príkazy a zákazy súdu, podrobiť sa kontrole monitorovacími technickými prostriedkami, bude sa nachádzať na adrese trvalého pobytu, preberať zásielky a dostavovať sa na hlavné pojednávanie.

Obhajca obžalovaného navrhoval, aby bol obžalovaný prepustený z väzby na slobodu, s uložením do úvahy prichádzajúcich obmedzení, nakoľko v prípade obžalovaného už pominuli dôvody väzby.

Prokurátor navrhoval, aby súd žiadosť zamietol a v prípade, ak by súd rozhodol o prepustení obžalovaného na slobodu, navrhol uložiť mu primerané povinnosti a obmedzenia a nariadiť kontrolu pohybu technickými prostriedkami.

Po preskúmaní všetkých skutočností relevantných pre rozhodnutie o väzbe dospel súd k záveru, že žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu je dôvodná, nakoľko v danom štádiu konania pred súdom po tom, čo bola vykonaná podstatná časť dokazovania, je možné účel väzby dosiahnuť aj jej nahradením dohľadom probačného a mediačného úradníka za súčasného uloženia primeraných obmedzení a povinností.

Podľa § 79 odsek 2 Tr. por. prvá a druhá veta policajt, prokurátor, sudca pre prípravné konanie a súd sú povinní skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú, alebo či sa zmenili. Sudca pre prípravné konanie tak koná iba pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby alebo o zmene dôvodov väzby a pri rozhodovaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby podľa odseku 3.

Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie,

o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 80 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak

- s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaneho prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Po vyhodnotení všetkých relevantných skutočností vzťahujúcich sa k rozhodovaniu o žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu ako aj právnej argumentácie obžalovaného (urobenej aj prostredníctvom jeho obhajcu) a prokurátora, súd predovšetkým poznamenáva, že v danom štádiu trestného stíhania (v konaní pred súdom po podaní obžaloby) nedošlo k zoslabeniu dôvodov trestného stíhania obžalovaného A₁, pre ktoré by bolo možné považovať vznesené obvinenie a podanú obžalobu za neopodstatnené. Z tohto hľadiska preto nemohlo dôjsť ani k zániku materiálnych podmienok väzby predpokladaných v návetí § 71 odsek 1 Trestného poriadku. Podľa názoru súdu, rešpektujúc pritom zásadu prezumpcie neviny, je aj naďalej dostatočne, t.j. s vyššou mierou pravdepodobnosti odôvodnený predpoklad, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a pre ktorý je obžalovaný trestne stíhaný, bol spáchaný, má, resp. zatiaľ vykazuje znaky vyššie uvedených trestných činov a sú dôvody na podozrenie, že tento skutky v rozsahu uvedenom v podanej obžalobe spáchal obžalovaný A₁.

Tento záver sa aj naďalej, po čiastočne vykonanom dokazovaní na hlavnom pojednávaní, opiera najmä o výpoveď samotného obžalovaného, ako aj výpovede svedkov – poškodených Z₁ a M₁, svedka L₁, výpovede znalkyne na hlavnom pojednávaní, ďalej o listinné dôkazy zadokumentované v spisovom materiáli, fotodokumentácie založenej v spise a z ostatného obsahu spisového materiálu.

Súd konštatuje, že u obžalovaného i naďalej pretrváva dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, t.j. preventívny dôvod a to predovšetkým s poukazom na surovosť a brutalitu skutkov, ktoré sú obžalovanému kladené za vinu, keď voči poškodenej použil zbraň a zaútočil na ňu paralyzérom a boxerom s cieľom zobrať jej telefón a kľúče. Rovnako skutočnosť, že obžalovaný bol v minulosti liečený na psychiatrii, užíval drogy, počas cvičenia užíval rôzne anaboliká čo v kombinácii s liekmi od psychiatra u obžalovaného vyvoláva agresivitu, zosilňujú dôvod preventívnej väzby u obžalovaného. Zo znaleckého posudku vyplýva, že obžalovaný trpí duševnou poruchou a to polymorfnou toxikomániou s aktuálnou doznievajúcou závislosťou od benzodiazepínov a poruchou osobnosti s impulzívnymi a asociálnymi rysmi so známami deprivácie a že obžalovaný nie je schopný trvalej abstinencie mimo chránené prostredie. Uvedené skutočnosti odôvodnene zakladajú obavu z možného pokračovania v trestnej činnosti zo strany obžalovaného, čím je relevantne daný dôvod preventívnej väzby. V tomto smere vyjadrenia poškodenej, že nemá obavu a strach o svoj život v prípade prepustenia obžalovaného na slobodu, sú síce povzbudzujúce, ale nie sú relevantné pre pominutie väzobného dôvodu.

Aj napriek existujúcemu dôvodu tzv. preventívnej väzby je potrebné zdôrazniť, že táto skutočnosť nebráni nahradeniu väzby, ale práve naopak, je základným predpokladom k tomu, aby súd mohol vôbec uvažovať o využití inštitútov nahradzujúcich väzbu, pretože v opačnom prípade by bolo potrebné obžalovaného prepustiť z väzby iba podľa § 79 odsek 3 Tr. por. bez ďalšieho.

V súlade s princípom zdržanlivosti a primeranosti, ktorý je vyjadrený v základnej zásade trestného konania v ustanovení § 2 odsek 2 Trestného poriadku, musí súd vždy skúmať, či v prípade zistenia niektorého z väzobných dôvodov je väzba ako zásadné obmedzenie osobnej slobody jednotlivca skutočne nevyhnutná a či ju nemožno nahradiť niektorým z inštitútov upravených v § 80 a § 81 Trestného poriadku. Uvedená povinnosť vyplýva z princípu, že väzba je fakultatívnym inštitútom a svojim charakterom ide o výnimočné opatrenie uplatňované iba ako posledná možnosť (*ultima ratio*). Súd preto vychádzajúc zo zásady primeranosti a zdržanlivosti musí vždy skúmať, či väzba, t.j. obmedzenie osobnej slobody obžalovaného, je skutočne nevyhnutná a či ju nemožno nahradiť niektorým z inštitútov uvedených v ustanoveniach § 80 a § 81 Trestného poriadku.

V tejto súvislosti súd poukazuje na druhú vetu ustanovenia článku 5 odsek 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorá umožňuje prepustiť osobu pod podmienkou, že bude k dispozícii orgánom činným v trestnom konaní a ktorej obsah vyložil Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre tak, že prepustenie z väzby na základe záruky (v podstate inštitútov nahradzujúcich väzbu) je síce len možnosťou a nie oprávnením osoby pozbavenej osobnej slobody, avšak pri posudzovaní jej opodstatnenosti má v prípade možnosti voľby prednosť pred pokračovaním väzby. Európsky súd pre ľudské práva uvádza, že hoci môže existovať potenciálne nebezpečenstvo, ak je osoba obvinená zo závažného trestného činu a ak čelí možnému trestu odňatia slobody na dlhší čas, stupeň tohto rizika však nemožno merať len na základe prísnosti trestného činu a predpokladaného trestu. Štátne orgány majú možnosť zabezpečiť obvineného aj inými opatreniami, napríklad kauciou alebo dohľadom (napríklad rozhodnutie vo veci J. G. v Poľsko).

Uvedené závery možno v plnej miere aplikovať aj v prípade obžalovaného A, u ktorého existencia väzobného dôvodu podľa § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku nevylučuje možnosť nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka za súčasného uloženia primeraných obmedzení a povinností vrátane povinnosti podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami. S poukazom na § 80 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku súd poznamenáva, že osoba obžalovaného nebráni dohľadu probačným a mediačným úradníkom, nakoľko obžalovaný síce má podľa odpisu z registra trestov dve odsúdenia, avšak sa na obžalovaného hľadí, akoby nebol trestaný a vo výpise z priestupkového registra nie je zaznamenané žiadne konanie násilnej povahy. V tomto smere možno poukázať aj na závery psychiatrického znaleckého posudku, v ktorom sa okrem iného konštatuje, že pobyt obžalovaného na slobode nie je nebezpečný.

Vzhľadom na ustálený väzobný dôvod § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku spočívajúci v obave z pokračovania v trestnej činnosti možno konštatovať, že riziko spojené s eventuálnou snahou obžalovaného pokračovať v páchaní trestnej činnosti bolo minimalizované uložením primeraných obmedzení a povinností a to najmä v uložení zákazu styku alebo zákazu úmyselne sa priblížiť na vzdialenosť menšiu ako 50 metrov k poškodeným osobám Z, N a M,

zákazu akéhokoľvek kontaktu s týmito osobami vrátane kontaktovania prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby alebo inými obdobnými prostriedkami, zákazu zdržiavať sa v blízkosti obydli a pracoviska poškodených, zákazu požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok, zákazu vycestovania do zahraničia, povinnosti dostavovať sa k probačnému a mediačnému úradníkovi a povinnosti podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami.

Uvedené opatrenia umožňujú dosiahnuť účel väzby aj pri trestnom stíhaní obžalovaného A na slobode (zásada subsidiarity).

S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti a vychádzajúc zo všetkých relevantných zásad vzťahujúcich sa k inštitútu väzby dospel súd k záveru, že u obžalovaného nie je ďalej nevyhnutné, aby bol stíhaný väzobne. Súd tak mal za to, že v prípade obžalovaného v danej trestnej veci možno účel sledovaný väzbou dosiahnuť nahradením väzby tak, ako to vyplýva z výrokovvej časti tohto uznesenia.

Vychádzajúc z uvedeného a s prihliadnutím na výsledky šetrenia probačného a mediačného úradníka pri skúmaní podmienok pre uloženie povinnosti podrobiť sa kontrole monitorovacím zariadením súd obžalovaného A prepustil z väzby na slobodu pri súčasnom nahradení väzby.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu vo výroku v bode I. môže prokurátor podať sťažnosť len ihneď po jeho vyhlásení.
Proti výroku uznesenia vo výroku v bode II. až V. možno podať sťažnosť v lehote 3 dní odo dňa jeho oznámenia. Sťažnosť nemá odkladný účinok.

Okresný súd Bratislava I
dňa 27.06.2019

JUDr. Eva Kresl
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Patrícia Kmet'ková

to rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť
a vykonateľnosť dňa 15. 8. 2019
Okresný súd Bratislava II

ECLI:SK:OSBA2:2019:1219203926.1

3Tp/82/2019

U Z N E S E N I E

Okresný súd Bratislava II sudcom pre prípravné konanie JUDr. Romanom Farkašom, PhD., dňa 15.08.2019 v Bratislave takto

r o z h o d o l:

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku súd väzbu z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u obvineného N , nar. v Bratislave, trv. bytom , Bratislava nahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka a obvineného prepúšťa z väzby na slobodu.

Podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku sa obvinenému N , nar. v Bratislave, ukladá povinnosť oznámiť zmenu miesta pobytu policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie.

Podľa § 80 ods. 2, § 82 ods. 1 Trestného poriadku sa obvinenému N , nar. 23.06.1988 v Bratislave, ukladá:

- **zákaz vycestovania z hlavného mesta SR - Bratislavy,**
- **povinnosť dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, minimálne jedenkrát mesačne.**

Podľa § 82 ods. 4 Trestného poriadku sa obvinenému N , nar. v Bratislave, nariaďuje povinnosť podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami – zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby v zmysle § 6 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov je obvinený povinný mať pri sebe zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby počas celého trvania kontroly technickými prostriedkami.

O d ô v o d n e n i e

Uznesením vyšetrovateľa PZ, Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave II, odboru kriminálnej polície, 4. oddelenie vyšetrovania pod ČVS: ORP-611/1- VYS-B2-2019 zo dňa 08.06.2019 bolo podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vznesené obvinenie N pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že obvinený od presne nezisteného dňa a času do 10.15 h dňa 07.06.2019 v Bratislave na ulici počas prenasledovania motorového vozidla zn. BMW čiernej metalízy, EČV: hliadkou Krajského dopravného inšpektorátu Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave prechovával u seba 1 ks PVC vrecúško s tlakovým uzáverom s obsahom neznámej bielo - ružovej kryštalickej látky, ktoré vyhodil z motorového

vozidla na ľavú krajinu cesty v smere do Podunajských Biskupíc do trávy, pričom doteraz vykonaním znaleckým skúmaním Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru v Bratislave (ďalej len „KEÚ PZ“) pod č. PPZ-KEU-BA-EXP-2019/7479 bolo zistené, že plastové vrečko s tlakovým uzáverom s obsahom svetloružového kryštalického materiálu s hmotnosťou 49,280 g obsahuje prítomnosť účinnej látky metamfetamín a z predloženého množstva by podľa KEÚ PZ bolo možné pripraviť minimálne 500 bežných jednotlivých dávok drogy, každá s obsahom minimálne 10 mg absolútneho metamfetamínu vo forme bázy, ktoré sú spôsobilé po aplikovaní ovplyvniť psychiku užívateľa, pričom metamfetamín je zaradený v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do II. skupiny psychotropných látok.

Uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 3Tp/69/2019 zo dňa 10.06.2019 bolo rozhodnuté podľa § 72 ods. 3 Tr. por. tak, že súd nevyhovuje návrhu Okresného prokurátora pre Bratislavu II na vzatie obvineného N , nar. v Bratislave, bytom , Bratislava do väzby. Zároveň podľa § 79 ods. 1 Tr. por. bol obvinený prepustený zo zadržania na slobodu. Proti predmetnému rozhodnutiu tunajšieho súdu podal prokurátor ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť. Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 1Tpo/1003/2019 zo dňa 14.06.2019 podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie a rozhodol o vzatí obvineného do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., s určením počiatku väzby dňom 14.06.2019 o 9.20 hod..

Dňa 30.07.2019 bola súdu doručená žiadosť matky obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú odôvodnila tým, že vzhľadom na okolnosti prípadu nie je dôvodná obava, že by jej syn – obvinený pokračoval v trestnej činnosti, keďže žije a podniká na Slovensku, má tu rodinu a dve maloleté deti a po prepustení bude viesť riadny život, nedopustí sa žiadnej trestnej činnosti a splní a dodrží všetky povinnosti, ktoré mu budú uložené. Matka obvineného ďalej uviedla, že obvinený sa trestnému stíhaniu nikdy nevyhýbal, v minulosti bol trestnej stíhaný len raz a preto súdu navrhla, aby jeho väzbu súd nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka, prípadne rozhodol aj o nariadení kontroly jeho osoby technickým prostriedkom na určenie polohy kontrolovanej osoby podľa § 6 zákona č. 78/2015 Zb.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku má obvinený právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť.

Podľa § 80 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por. ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak

a) záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba ponúkne prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného a za to, že obvinený sa na vyzvanie dostaví k policajtovi, prokurátorovi alebo na súd a že vždy vopred oznámi policajtovi, prokurátorovi alebo súdu vzdialenie sa z miesta pobytu, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje záruku vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaneho prípadu za dostatočnú a prijme ju,

b) obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä, že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd a v prípravnom

konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejedávaného prípadu za dostatočný a prijme ho,

c) s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejedávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Sudca pre prípravné konanie na základe uvedeného a po preštudovaní vyšetrovacieho spisu zistil, že na jednej strane treba uviesť, že stále sú naplnené jednak tzv. skutkové okolnosti väzby (doteraz zistené skutočnosti predbežne nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, pričom existuje dôvodnosť podozrenia, že obvinený konal tak, ako je uvedené v uznesení o vznesení obvinenia), čo vyplýva z výsluchu svedka - policajta Bc. E. L. , ktorý bol v procesnom postavení svedka vypočutý po začatí trestného stíhania vo veci poverenou príslušníčkou npor. L. . S jeho výpoveďou korešponduje aj zápisnica o vydaní vecí č.l. 65, zápisnica o ohliadke miesta činu č.l. 69-70 a odborné vyjadrenie k množstvu zaistených omamných látok č.l. 58.

Taktiež je daná existencia dôvodu pokračovacej väzby vzhľadom na skutočnosť, že obvinený je nezamestnaný, ktorú skutočnosť uviedol v zápisnici o výsluchu obvineného z 08.06.2019 (č.l. 9), doposiaľ bol trikrát súdne trestaný, naposledy Špecializovaným trestným súdom Pezinok, pracovisko Banská Bystrica 15.01.2018 sp. zn. 4T/2/2018, kde mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody k trestnému rozkazu Okresného súdu Bratislava II z 09.06.2016 v trvaní 3 roky, pričom skúšobná doba podľa dostupných zistení súdu, bez mala obvinenému uplynúť 09.06.2019, teda možno konštatovať, že je dôvodne podozrivý zo spáchania trestnej činnosti, ktorej sa mal dopustiť počas plynutia skúšobnej doby predchádzajúceho odsúdenia. Dôvodne mu bolo vznesené obvinenia na základe doposiaľ vykonaných dôkazov ako bolo vyššie uvedené pre drogovú trestnú činnosť, je nezamestnaný, podľa jeho vyjadrenia je nemajetný, neuvádza žiadny príjem, preto je dôvodné podozrenie, že práve drogovou činnosťou si zadovážuje prostriedky na svoju obživu a spotrebu.

Na druhej strane treba uviesť, že obmedzenie osobnej slobody väzbou počas trestného stíhania je krajné opatrenie, ktoré by malo existovať len v nevyhnutných prípadoch a na nevyhnutný čas.

Sudca pre prípravné konanie sa domnieva, že prejedávaná trestná vec v danom štádiu konania nie je takým prípadom a keďže väzba nemôže za žiadnych okolností nahrádzať hroziaci trest, súd rozhodol o nahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným a tohto prepustil z väzby na slobodu, pričom poukazuje na tú skutočnosť, že po vznesenom obvinení nebol doposiaľ opätovne vypočutý (či už samostatne alebo za prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu) svedok Bc. E. L. , na nutnosť ktorého (výsluchu) poukazoval aj nadriadený súd pri vzatí obvineného do väzby. Súd však primárne poukazuje na tú skutočnosť, že z odborného vyjadrenia KEÚ PZ zo dňa 01.07.2019, PPZ-KEU-BA-EXP-2019 vyplýva, že na stere (z ruky) predloženom obvineným N. nebola zistená prítomnosť omamných a psychotropných látok.

Vzhľadom na vyššie uvedené preto súd väzbu nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným a vo vzťahu k nemu uložením – povinnosti, resp. zákazu vycestovať vycestovania z hlavného mesta SR – Bratislavy a povinnosti dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, minimálne jedenkrát

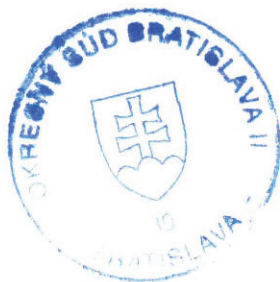
mesačne. Súd zároveň súd nariadil obžalovanému aj kontrolu technickými prostriedkami v zmysle zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami, pričom aplikujúc ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 78/2015 Z. z. bolo v prípade obvineného zvolené zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby s tým, že tento typ technického prostriedku vystihuje podstatu a zmysel uložených povinností a obmedzení.

Všetky vyššie uvedené skutočnosti minimalizujú obavu, že by obvinený mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu a zároveň, že bude pokračovať v trestnej činnosti.

Na základe uvedeného súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. Zároveň bola obvinenému uložená povinnosť oznámiť konajúcemu policajtovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu, pričom zatiaľ je takou adresou obvineným uvádzaná , Bratislava.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť v lehote do troch dní od jeho oznámenia, a to na Okresnom súde Bratislava II. Sťažnosť prokurátora má odkladný účinok.

Okresný súd Bratislava II
dňa 15.08.2019

JUDr. Roman Farkaš, PhD.
sudca pre prípravné konanie

Za správnosť vyhotovenia:
JUDr. Michal Ihnát

14.11.2018
20 AUG. 2018

ROVNOPIS

UZNESENIE

Okresný súd Bratislava II v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Szabóovej a prísediacich Ľudovíta Šindelára a JUDr. Štefanie Sališovej v trestnej veci obžalovaného MUDr. K , stíhaného pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona, dňa 14.11.2018 v Bratislave takto

r o z h o d o l:

Podľa § 82 ods. 2 Trestného poriadku sa **z r u š u j e** u obžalovaného MUDr. K , nar. v , Saudskoarabské kráľovstvo, bytom , Bratislava, štátna príslušnosť Saudskoarabské kráľovstvo, **povinnosť podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami** – zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby v zmysle § 6 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá mu bola uložená uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 1T/54/2017 zo dňa 14.12.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11.01.2018 sp. zn. 3 Tos 1/2018, pretože dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku u tohto obžalovaného **p o m i n u l i**.

O d ô v o d n e n i e

Na obžalovaného MUDr. K bola podaná dňa 30.03.2017 obžaloba pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v obžalobe.

Obžalovaný MUDr. K bol uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava II zo dňa 08.10.2016 pod sp. zn. 0Tp/1665/2016 vzatý do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku s tým, že väzba začala dňom 05.10.2016 o 14:30 hod., pričom sťažnosť obžalovaného bola zamietnutá uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 04.11.2016, sp. zn. 1Tpo/74/2016.

Okresný súd Bratislava II uznesením sp. zn. 1T/54/2017 zo dňa 14.12.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Tos/1/2018 zo dňa 11.01.2018 podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u obžalovaného väzbu nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a obžalovaného prepustil z väzby na slobodu. Zároveň bola obžalovanému podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku uložená povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý konanie vedie každú zmenu miesta pobytu a podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku bolo obžalovanému uložené - povinnosť odovzdať do 24 hodín od prepustenia na slobodu na ktoromkoľvek oddelení dokladov odboru poriadkovej polície cestovný pas a v lehote 24 hodín od vykonania tohto úkonu predložiť probačnému a mediačnému úradníkovi potvrdenie o odovzdaní cestovného pasu, zákaz

vycestovania do zahraničia a povinnosť dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, minimálne jedenkrát mesačne. Podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku súd tiež prijal peňažnú záruku vo výške 100.000 eur zloženú veľvyslancom Kráľovskej ambasády Saudskej Arábie

. Súčasne podľa § 82 ods. 4 Trestného poriadku bola u obžalovaného nariadená povinnosť podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami – zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby v zmysle § 6 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Na hlavnom pojednávaní konanom dňa 14.11.2018 bol vyhlásený rozsudok, ktorým bol obžalovaný podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava II sp. zn. 4Pv 800/16/1102 zo dňa 30.03.2017, ktorý mu kládol za vinu spáchanie zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona.

Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu požiadal o zrušenie povinnosti podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami, nakoľko obžalovaný pracuje ako chirurg a uložená kontrola technickými prostriedkami mu činí značné problémy v práci.

Podľa § 82 ods. 2 Trestného poriadku povinnosti alebo obmedzenia zruší alebo zmení na návrh prokurátora, obvineného alebo probačného a mediačného úradníka v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom aj bez takého návrhu súd. Rovnako sa postupuje vo vzťahu k udeleniu výnimky z uložených primeraných povinností alebo obmedzení na nevyhnutný čas, ak bola nariadená kontrola technickými prostriedkami.

Vzhľadom na to, že súd obžalovaného oslobodil spod obžaloby konajúci súd má za to, že dôvody väzby uvedené v § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku pominuli, preto súd postupoval v súlade s ustanovením § 82 ods. 2 Trestného poriadku a u obžalovaného zrušil povinnosť podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami – zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby v zmysle § 6 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

Okresný súd Bratislava II
dňa 14.11.2018

JUDr. Mária Szabóová
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia
Júlia Rovderová

1T/54/2017

ECLI:SK:OSBA2:2017:1217010258.9

IČS: 1217010258

Toto rozhodnutie bolo vykonané dňa 20.8.2017 v Bratislave.

ROVNOPIS

U Z N E S E N I E

Okresný súd Bratislava II v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Szabóovej a prísediacich Ľudovíta Šindelára a JUDr. Štefanie Sališovej v trestnej veci obžalovaného MUDr. K, stíhaného pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona, dňa 14.12.2017 v Bratislave takto

r o z h o d o l:

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku súd väzbu z dôvodu § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku u obžalovaného MUDr. K, nar. v , Saudskoarabské kráľovstvo, bytom , Bratislava, štátna príslušnosť Saudskoarabské kráľovstvo nahrádza dohl'adom probačného a mediačného úradníka a obžalovaného prepúšťa z väzby na slobodu.

Podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku sa obžalovanému MUDr. K, nar. , ukladá povinnosť oznámiť zmenu miesta pobytu policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie.

Podľa § 80 ods. 2, § 82 ods. 1 Trestného poriadku sa obžalovanému MUDr. K, nar. , ukladá:

- povinnosť odovzdať do 24 hodín od prepustenia na slobodu na ktoromkoľvek oddelení dokladov odboru poriadkovej polície cestovný pas a v lehote 24 hodín od vykonania tohto úkonu predložiť probačnému a mediačnému úradníkovi potvrdenie o odovzdaní cestovného pasu,
- zákaz vycestovania do zahraničia,
- povinnosť dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, minimálne jedenkrát mesačne.

Podľa § 81 ods.1 Trestného poriadku súd prijíma peňažnú záruku vo výške 100.000 eur, ktorá bola zložená podľa záznamu o zložení kaucie dňa 06.12.2017 veľvyslancom Kráľovskej ambasády Saudskej Arábie Dr.

Podľa § 82 ods. 4 Trestného poriadku sa obžalovanému MUDr. K, nar. nariaduje povinnosť podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami – zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby v zmysle § 6 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov je obžalovaný

povinný mať pri sebe zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby počas celého trvania kontroly technickými prostriedkami.

O d ô v o d n e n i e

Na obžalovaného MUDr. K bola podaná dňa 30.03.2017 obžaloba pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v obžalobe s tým, že obvinený v období od 15.01.2006 do 23.09.2016 v Bratislave v rôznych mestských častiach Bratislavy, naposledy v rodinnom dome na ulici č. , fyzicky a psychicky týral poškodenú A , nar. , trvale bytom Bratislava, a to takým spôsobom, že dňa 15.01.2006 v nočných hodinách v Bratislave v byte na ulici, keď poškodená už spala v posteli, sa zobudila, že ju obvinený začal ťahať z postele za vlasy, ťahal ju po zemi a kričal, že je jedna „špina“, „psychopat“, že si vymýšľa, kopal do nej, potom keď sa postavila, tak ju začal fackať, hodil ju o stenu a začal vykrikovať, že ju zabije, pričom v tom čase bola poškodená tehotná a bála sa o zdravie dieťaťa a prosila obvineného, aby prestal, pričom on začal do nej hádzať všetky veci, ktoré boli na stole a kričal na ňu, že bola jedna „kurva“ z ulice, ktorú on vyškrabal, následne v presne nezistenom čase v mesiaci september 2007 v Bratislave v byte kde bývali, keď poškodená kojila syna O a bol čas modlitby, kričal na poškodenú aj na jej syna P , že aký je špinavý, že bez tej očisty modlitba neplatí a že ho neučí dobre na islam a nemôže takto vychovať jeho deti, lebo ich bude kaziť, lebo je taká istá „špina“ ako jej syn P pričom keď chcela syna pomojkať, lebo plakal, obvinený jej to zakázal, nedovolil a povedal jej, že drž hubu a vrazil jej veľkú facku a skoro jej malý syn O vypadol z ruky, ďalej keď bývali v byte na ulici č. keď prestala nosiť islamské oblečenie a chcela nosiť slušné civilné veci, nadával jej že takto ako kurva chodiť nebude a začal ju zatvárať na kľúč v dome a nechcel ju púšťať s deťmi na ihrisko, až keď sa slušne oblečie, taktiež v presne nezistenom čase v roku 2009 v Bratislave v byte na ulici č. 9 pri hádke začal obvinený poškodenú mlátiť, začal ju fackať, trhať za vlasy, pričom mu poškodená vtedy zahryzla do ruky, aby ju pustil a vtedy obvinený uvidel, že deti to vidia, plačú a kričia a on potom išiel a deti tlačil do spálne, aby to nevideli, pričom poškodená tú chvíľku využila a utiekla na terasu, obvinený išiel za ňou, také tri koliečka ju po terase naháňal a potom zavrel balkónové dvere na kuchyni, potom ju chytil na tej terase, zozadu ju chytil a zavrel jej rukami ústa, lebo kričala o pomoc, snažila sa nejako brániť, ale bol silnejší od nej a fackal ju, udieral pästou, boxoval do nej, ťahal za vlasy a chcel ju dostať do izby a z tej terasy ju sotil do izby tak, že si hlavu udrcla do šmýkačky, čo je pri posteli v detskej izbe, spadla na zem a tam ju dokopal a plával jej do tváre, pričom poškodená zakričala synovi P nech zavolá okamžite políciu, a obvinený tiež zakričal na syna P , že len nech opováž, že teraz zabijem tvoju mamu aj teba, viackrát poškodená kričala na syna, aby zavolať na políciu, ale jej syn kričal naspäť, že chce žiť, že sa bojí, pričom predtým ako sa začali naháňať na terase, tak poškodená chcela zavolať políciu, ale obvinený jej vytrhol z ruky mobil a hodil ho o zem, strašne dlho ju tam bil a škrtil, pričom poškodená asi padla do bezvedomia, lebo sa zobudila na gauči v obývačke, taktiež v presne nezistenom čase v roku 2009 v Bratislave v byte na ulici č. 9 po tom čo sa vrátili zo Saudskej Arábie, prestal poškodenej dávať peniaze, ekonomicky ju týral, nevedela vyžiť z týchto peňazí s deťmi, ponižoval poškodenú, dával jej najavo a hovoril jej to aj pred deťmi, že je nič, že je len jedno „hovno“, že je „krava“, „debil“, takto ju nazýval, taktiež jej niekoľkokrát dal najavo, že deti jej zoberie, že po rozvode podľa islamu deti patria otcovi, pričom cestovné pasy detí slovenské aj saudskoarabské mal vždy u

seba, taktiež dňa 28.02.2010 v Bratislave v byte na ulici č. 9 po hádke obvinený poškodenú v obývačke zmlátil a to tak, že ju hodil o stenu a začal ju fackať do tváre, popritom ju udieral a aj do nej kopol do boku, pričom utiekla na chodbu pred byt a tam sa jej z mobilu podarilo vytočiť záchranku, ktorá prišla, ako aj polícia a potom ju odviezli na vyšetrenie do nemocnice, taktiež dňa 08.08.2010 počas cesty z Maďarska na diaľnici v motorovom vozidle po tom čo išiel veľmi vysokou rýchlosťou aj keď mu poškodená povedala že má ísť pomalšie že v aute sú deti a ona je tehotná tak ešte pridal plyn, následne po ďalšom kriku poškodenej že má prestať tou bláznivou jazdou lebo ich zabije ju obvinený začal mlátiť päšťou do hlavy a trhal jej vlasy, pričom ohrozoval ju ako aj deti, pretože jednou rukou držal volant a druhou ju mlátil, pritom kričal, že ju zabije, že je „špina“, proste ju urážal, povedal „drž hubu ty kurva“, lebo ťa zabijem, až po tom všetkom zastavil s autom, aby sa ukludnil, pričom keď už boli v Bratislave poškodená utiekla z garáže do nemocnice na Kramáre, následne v presne nezistenom čase v roku 2010 v byte v Bratislave na ulici č. 9, keď poškodená bola v siedmom mesiaci tehotenstva a išla s dcérkou L do divadla, tak jej obvinený povedal, že je satan a zbil ju, povedal jej, že nech zdochne aj s tým, čo má v bruchu, taktiež dňa 23.12.2010 v Bratislave v byte na ulici č. 9 poškodenú zbil, sotil o stenu, fackal ju, kričal na ňu, osočoval ju, pričom chcel ísť na Vianoce k mame, ale nechcel ju pustiť, taktiež v lete v roku 2012 v Saudskej Arábii obvinený poškodenú fyzicky napadol a to tak, že ju fackoval, udieral päšťou, škrtil, potom poškodená utiekla do izby, kde obvinený prišiel za ňou a kričal na ňu, že ju teraz zabije, sotil ju na zem a boxoval jej do hlavy a začal ju škrtiť, následne v októbri 2012 na ulici č. 56 v Bratislave v spoločnom byte po incidente ohľadom peňazí po tom čo mal obvinený zobrať poškodenej obálku s peniazmi z dedičského konania po mame aj jej peňaženku, kde jej ich nechcel vrátiť keď ho prosila aby jej peniaze dal späť, poškodenej vylepil facku a povedal že toto jej vráti, pričom následne obvinený bol na základe návrhu poškodenej v civilnom konaní vykázaný z bytu súdom a poškodená podala návrh na úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na súde, potom sa jej obvinený začal vyhrážať, že keď to nestiahne tak ju vyhodí na ulicu a zoberie jej deti, a to tak že si ich nechá zveriť do svojej starostlivosti, keďže poškodená nebude mať kde bývať a deti on zoberie do Saudskej Arábie, pričom ju niekoľkokrát upozornil, že on môže tu robiť čokoľvek, lebo každého nakŕmi peniazmi, tak sa poškodená veľmi bála, že stratí deti a návrh stiahla, taktiež od mája roku 2013 po tom, čo sa nasťahovali do rodinného domu na ulici č. 17 v Bratislave až do 23.09.2016, psychicky týral a ponižoval poškodenú a to tak, že jej vulgárne nadával, stále jej hovoril, že je „debil“, že sa musí za ňu hanbiť, že nemá školu a keď chcela ísť študovať, tak ju začal zhadzovať, že nič nevie, aj tak žiadnu školu nedokončí, pričom niekoľkokrát hovoril pred deťmi, že je nič, jeden „debil“, ktorá nič nevie, ponižil ju a cítila sa taká menejcenná, neustále ju porovnával s inými jeho ženami, že ony sú lepšie ako ona, že je len „tučná krava, stará vráskavá bosorka“, manipuloval deti a štvá ich proti poškodenej, kupoval si ich darmi a neustále im opakoval, že keď ostanú s ňou, nebudú mať nič a keď ostanú s obvineným, tak budú mať všetko, vtíkal im do hlavy aby ju neposlúchali že je len jedna špina, klamárka a zlodej, cigánka, ponižoval ju pred deťmi že je len jedno hovno, vyhrážal sa jej že jej urobí peklo zo života a že ju zničí a deti si zoberie on, veľakrát povedal že ich zoberie zo Slovenska, že nechce aby vyrastali v takej špinavej spoločnosti, čo sa poškodená bála že aj urobí, keď sa obvinený dozvedel že opatrovala jednu chorú pani 4 mesiace tak ju ponižoval že len hovná utiera, taktiež všetko čo kúpila musela preukazovať bločkami a lepiť do zošita, pričom bola ekonomicky závislá od neho, pričom keď chcela pre deti peniaze jej povedal že jej peniaze už nedá lebo mu už ukradla peniaze, všetko mu musela hlásiť, kam idú s deťmi, kde, dokedy a s kým, kontroloval ju vždy kam ide s kým a dokedy, kontroloval ju cez dcérin telefón, nemohla nosiť do bytu nikoho iného okrem moslimov, zakázal jej pozerat' televízor, deťom tiež zakazoval kamarátov, okrem moslimov nemohli tam nikoho mať, deti začal štváť proti nej, aby ju neposlúchali a to tak, že vlastne on

býva na prízemí a poškodená s deťmi na poschodí a deti zavolať k sebe a tlačil im choré veci do hlavy, že ona je „špina“, „zlodej“, „klamárka“, aby ju neposlúchali, že mu kradne peniaze, keď ich chcela učiť poriadku hovoril že deti nie sú sluhovia že upratovať bude iba ona, tiež poškodenej zakazoval pozerat' televízor, počúvať hudbu, chodiť plávať, chodiť večer von, kamarátit' sa s nemoslimkami, líčiť sa, robiť oslavy narodenín, aj pracovať lebo sú tam muži a tiež jej zakazoval nosiť šaty kde je vidno zadok na priamo, taktiež v auguste 2016 keď sa vrátili zo Saudskej Arábie tak sa jej obvinený vyhrážal že nech si nemyslí že si bude robiť čo chce, ale povedal jej že: „počúvaj ty krava budeš robiť čo ja chcem“, obvinený následne uviedol poškodenej do telefónu, aby sa okamžite vrátila s deťmi domov, povedal jej, že ty „špinavá krava, okamžite prídeš domov, inak ti zoberiem auto a zničím ti život a budeš naspäť špinavá predavačka aká si bola predtým“, načo poškodená zložila telefón, obvinený však zavolať naspäť na dcérkin mobil a povedal jej po arabsky, že daj telefón tomu somárovi, tým myslel poškodenú, a keď vzala poškodená telefón, začal jej nadávať, že „ty špina ako si sa opovážila ma zrušiť“, že keď ho nebude poškodená poslúchať a keď okamžite nepríde domov, tak jej urobí také peklo zo života, aké ešte nezažila, poškodená znova položila telefón a obvinený zavolať znovu, už bol poriadne rozzúrený a kričal do telefónu, že „ty špina počúvaj, ešte raz ma zrušíš, zabijem ťa, musíš prísť domov“, následne dňa 19.9.2016 vo firme obvineného v Líščom údolí po tom čo poškodená si prišla vypýtať od obvineného peniaze, tam si ju nakrúcal na mobil pred zamestnancami a začal tam klamať že mu ukradla peniaze a hovoril že on nechce zobrať deti od maminky a za to by bol schopný vraždiť, pričom dal slovo na dôraz „vraždiť“, kde potom čo povedal poškodenej že on chce zobrať ráno deti do školy poškodená cítila že niečo pripravuje a bála sa že zoberie deti do Saudskej Arábie, kde ich už ona nikdy neuvidí, pretože tak ako jej povedal, keby prekročila hranicu Saudskej Arábie tak ju môže zabiť a nikto mu nič neurobí, pričom podľa vyjadrení poškodenej celé uvedené správanie obvineného vyvolávalo u nej pocit stresu a strachu.

Obžalovaný MUDr. K bol uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava II zo dňa 08.10.2016 pod sp. zn. 0Tp/1665/2016 vzatý do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Tr. por. s tým, že väzba začala dňom 05.10.2016 o 14:30 hod., pričom sťažnosť obžalovaného bola zamietnutá uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 04.11.2016, sp. zn. 1Tpo/74/2016. Následne bola uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 0Tp/247/2016 zo dňa 23.11.2016 a rovnako aj uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 1Tp/201/2017 zo dňa 23.02.2017 zamietnutá žiadosť obžalovaného MUDr. K o prepustenie z väzby na slobodu, s tým že sťažnosť obžalovaného proti uzneseniu sp. zn. 1Tp/201/2017 bola zamietnutá uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 02.03.2017, sp. zn. 4Tpo/13/2017. Dňa 24.04.2017 senát Okresného súdu Bratislava II podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol, že sa obžalovaný ponecháva vo väzbe s tým, že dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku u obžalovaného trvajú i naďalej a zároveň rozhodol, že sa zamietajú žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby, pretože dôvody väzby naďalej trvajú, s tým že sťažnosť obžalovaného proti predmetnému uzneseniu bola zamietnutá uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1Tos/44/2017.

Uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 1T/54/2017-947 zo dňa 14.06.2017 bola zamietnutá aj žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu s tým, že sťažnosť obžalovaného proti uvedenému uzneseniu bola zamietnutá uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30.06.2017, sp. zn. 4Tos/71/2017. Rovnako bola žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu zamietnutá aj uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 1T/54/2017-1223 zo dňa 28.08.2017 a uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 02.10.2017 sp. zn. 4Tos/15/2017 aj sťažnosť obžalovaného voči predmetnému uzneseniu.

Dňa 02.11.2017 bola súdu doručená žiadosť obžalovaného (prostredníctvom jeho obhajcu) o prepustenie z väzby na slobodu s tým, že ponúkol nahradenie väzby peňažnou zárukou podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku s tým, že uviedol, že osoba, ktorá za neho zloží záruku bude Veľvyslanectvo Saudskoarabského kráľovstva. Zároveň obžalovaný súhlasí popri peňažnej záruke aj s primeranými povinnosťami a obmedzeniami podľa § 82 Trestného poriadku, ako aj s tým, že mu môže byť uložená povinnosť podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami. K tomuto návrhu obhajca obžalovaného pripojil Poskytnutie záruky za obžalovaného zo dňa 30.10.2017 podpísané veľvyslancom Dr.

a prehlásenie obžalovaného zo dňa 31.10.2017.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku má obvinený právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť.

Podľa § 80 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por. ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak

a) záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba ponúkne prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného a za to, že obvinený sa na vyzvanie dostaví k policajtovi, prokurátorovi alebo na súd a že vždy vopred oznámi policajtovi, prokurátorovi alebo súdu vzdialenie sa z miesta pobytu, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje záruku vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočnú a prijme ju,

b) obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä, že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočný a prijme ho,

c) s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Senát okresného súdu na základe uvedeného a po preštudovaní vyšetrovacieho spisu zistil, že na jednej strane treba uviesť, že stále sú naplnené

- jednak tzv. skutkové okolnosti väzby (doteraz zistené skutočnosti predbežne nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, pričom existuje dôvodnosť podozrenia, že obžalovaný konal tak, ako je uvedené v uznesení o vznesení obvinenia), čo vyplýva z výsluchov poškodenej A

, z výsluchov svedkov P (nevlastného syna obžalovaného) a maloletej dcéry obžalovaného svedkyne L , svedkyne Z , ako aj z listinných alebo zadokumentovaných materiálov (lekárske správy z ošetrení poškodenej, ako aj znaleckých posudkov z odboru psychológie a psychiatrie), hoci obžalovaný popiera, že by poškodenú týral a bude úlohou ďalšieho dokazovania posúdiť konanie obžalovaného z pohľadu, či naplňa alebo nenaplňa znaky trestného činu, pre ktorý bolo vznesené obvinenie resp. iného trestného činu,

- jednak existencia dôvodu útekovej väzby vzhľadom na skutočnosť, že obžalovaný je štátnym občanom Saudskoarabského kráľovstva, na Slovensku má trvalý pobyt cudzinca;

podľa poškodenej sa jej mal obžalovaný vyhrážať, že odíde s jeho deťmi do Saudskej Arábie, keďže nielen on, ale aj jeho deti majú pasy Saudskej Arábie, okrem toho sa mal dopustiť závažnej trestnej činnosti, za ktorú mu hrozí vysoký trest (trest odňatia slobody 7 až 15 rokov), na listinu založenú v spise (č. l. 738 - 739), z ktorej vyplýva, že obžalovaný má ponuku na dobrú prácu v Dubaji a možnože sa presťahuje žiť tam, sám obžalovaný uviedol, že pracuje s ľuďmi zo Saudskej Arábie, ktorí sú na vysokej pozícii, má teda v Saudskej Arábii svoje zázemie a bez akýchkoľvek problémov môže opustiť územie Slovenskej republiky aj so svojimi deťmi a tiež existencia dôvodu preventívnej väzby vzhľadom na charakter a rozsah vyšetrovanej trestnej činnosti z pohľadu, že podľa výpovede poškodenej malo dôjsť k opakovanému, dlhotrvajúcemu protiprávnemu konaniu obžalovaného vo vzťahu k nej, pričom mal poškodenej spôsobovať dlhšiu dobu trvajúci strach a stres z ďalšieho možného svojho konania.

Na druhej strane treba uviesť, že obmedzenie osobnej slobody väzbou počas trestného stíhania je krajné opatrenie, ktoré by malo existovať len v nevyhnutných prípadoch a na nevyhnutný čas.

Senát okresného súdu sa domnieva, že prejednávaná trestná vec v danom štádiu konania nie je takým prípadom a keďže väzba nemôže za žiadnych okolností nahrádzať hroziaci trest, na základe prijatia peňažnej záruky a nahradením väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obžalovaným prepustil obžalovaného z väzby, pričom poukazuje na tieto skutočnosti:

- obžalovaný sa nachádza vo väzbe od 05.10.2016, v uvedenej trestnej veci bola na hlavnom pojednávaní vykonaná rozhodujúca časť usvedčujúcich dôkazov, ktorými prokurátor odôvodňuje obžalobu,

- podľa odpisu registra trestov obžalovaný nemá žiaden záznam,

- súd na neverejnom zasadnutí dňa 29.11.2017 vypočul obžalovaného a osobu, ktorá za obžalovaného ponúkla zloženie peňažnej záruky; táto osoba bola zároveň oboznámená s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, ktoré odôvodňujú väzbu, ako aj s dôvodmi, pre ktoré môže peňažná záruka pripadnúť štátu; obžalovaný bol oboznámený s obsahom peňažnej záruky a súhlasil s ňou; zároveň súd určil výšku peňažnej záruky vo výške 100.000 eur,

- podľa záznamu o zložení kaucie zo dňa 13.12.2017, bola podľa výpisu z depozitného účtu v Štátnej pokladnici dňa 06.12.2017 zložená suma 100.000 eur od

ako kaucia, pričom súd považuje výšku zloženej peňažnej záruky za dostatočnú s prihliadnutím na osobu a majetkové pomery osoby, ktorá ponúkla zloženie peňažnej záruky; na základe uvedeného súd rozhodol o prijatí peňažnej záruky v sume 100.000 eur,

- väzbu súd nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obžalovaným a vo vzťahu k nemu uložením – povinnosti odovzdať do 24 hodín od prepustenia na slobodu na ktoromkoľvek oddelení dokladov odboru poriadkovej polície cestovný pas a v lehote 24 hodín od vykonania tohto úkonu predložiť probačnému a mediačnému úradníkovi potvrdenie o odovzdaní cestovného pasu, zákazu vycestovať do zahraničia a povinnosti dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, minimálne jedenkrát mesačne,

- zároveň súd nariadil obžalovanému aj kontrolu technickými prostriedkami v zmysle zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami, pričom aplikujúc ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 78/2015 Z. z. bolo v prípade obžalovaného zvolené zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby s tým, že tento typ technického prostriedku vystihuje podstatu a zmysel uložených povinností a obmedzení.

Všetky vyššie uvedené skutočnosti minimalizujú obavu, že by obžalovaný mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu a zároveň, že bude pokračovať v trestnej činnosti.

Na základe uvedeného súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. Zároveň bola obžalovanému uložená povinnosť oznámiť konajúcemu policajtovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu, pričom zatiaľ je takou adresou obžalovaným uvádzaná Líščie údolie, Bratislava.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť v lehote do troch dní od jeho oznámenia, a to na Okresnom súde Bratislava II. Sťažnosť prokurátora má odkladný účinok.

Okresný súd Bratislava II
dňa 14.12.2017

JUDr. Mária

Szabóová

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: /
Ing. Silvia Masárová

UZNESENIE

Okresný súd Trnava, predsedom senátu JUDr. Mgr. Martinom Florišom, PhD. a prísediacimi Ruženou Stachovičovou, Mgr. Danielom Synakom, na verejnom zasadnutí konanom dňa 29.4.2019.

r o z h o d o l :

Podľa § 415 ods. 2 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 66 ods. 1 písm. c) Tr. zák. odsúdeného A , nar.: , trvale bytom , Bratislava, t. č. v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, podmienčne p r e p ú š ť a n a slobodu z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 28T/56/2016 zo dňa 11.10.2016, právoplatný dňa 11.10.2016, vo výmere 4 roky a 8 mesiacov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. odsúdenému u r č u j e skúšobnú dobu v trvaní 5 (päť) rokov.

Podľa § 66 ods. 1 písm. c) Tr. zák. s použitím § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 78/2015 Z.z. **n a r i a d' u j e** odsúdenému kontrolu technickými prostriedkami - zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby v trvaní 3 (tri) roky, počas ktorej je odsúdený povinný zdržiavať sa na území Slovenskej republiky.

Podľa § 68 ods. 1 druhá veta Tr. zák. súd **n a r i a d' u j e** probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 4 písm. a/ Tr. zák. súd u k l a d á odsúdenému povinnosť spočívajúcu v príkaze nepriblížiť sa k osobám, na ktorých bol spáchaný trestný čin, za ktorý bol odsúdený uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 28T/56/2016 zo dňa 11.10.2016, právoplatný dňa 11.10.2016.

Podľa § 51 ods. 4 písm. k/ Tr. zák. súd u k l a d á odsúdenému dostaviť sa v určenom čase na príslušný útvar Policajného zboru určený podľa miesta pobytu, v odôvodnených prípadoch aj opakovane.

Podľa § 51 ods. 4 písm. k/ Tr. zák. súd zakazuje odsúdenému kontakt s osobami, na ktorých bol spáchaný trestný čin, za ktorý bol odsúdený uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 28T/56/2016 zo dňa 11.10.2016, právoplatný dňa 11.10.2016, v akejkolvek forme vrátane kontaktovania prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby alebo inými obdobnými prostriedkami.

Podľa § 51 ods. 4 Tr. zák. per analogiam súd zakazuje odsúdenému vykonávať akúkoľvek činnosť smerujúcu k sprostredkovaniu zamestnania alebo akejkolvek inej zárobkovej činnosti pre iné osoby ako je odsúdený.

Podľa § 51 ods. 4 Tr. zák. odsúdený je p o v i n n ý dostaviť sa nasledujúci pracovný deň po právoplatnosti tohto rozhodnutia najneskôr do 13.00 hod. k probačnému a mediačnému úradníkovi Okresného súdu Bratislava I po dohode s príslušným probačným a mediačným úradníkom, a potom sa osobne hlásiť v lehotách určených probačným a mediačným úradníkom OS BA V.

O d ô v o d n e n i e

Podľa § 176 ods. 3 Tr. por. súd prvého stupňa vyhotovil zjednodušené uznesenie, ktoré neobsahuje odôvodnenie, nakoľko sa po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí odsúdený i prokurátor výslovne vzdali práva na podanie sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť a to do troch pracovných dní odo dňa jeho oznámenia prostredníctvom Okresného súdu Trnava na Krajský súd v Trnave. Oznámením uznesenia sa rozumie jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba uznesenie doručiť alebo doručenie rovnopisu uznesenia.

V Trnave dňa 29. apríla 2019

JUDr. Mgr. Martin Floriš, PhD.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mgr. Kristína Brisudová

UZNESENIE

Okresný súd Trnava v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Révesa a prísediacich PhDr. Gabriely Brestovanskej a RNDr. Ing. Ladislavom Franekom, v konaní o návrhu riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou na podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, na verejnom zasadnutí konanom na Okresnom súde Trnava **dňa 13.05.2019** takto

r o z h o d o l :

I/ Podľa § 66 ods. 1 písm. c) a § 66 ods. 2 Trestného zákona sa odsúdený **K**, **nar.**, trvale bytom Trebišov, prechodne bytom Bratislava, , t.č. ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou **p o d m i e n e č n e p r e p ú š ť a** z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený:

- rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, sp. zn. BB 3T/4/2013 zo dňa 03.09.2014.

II/ Podľa § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona súd **nariad'uje kontrolu odsúdeného technickými prostriedkami, a to osobným identifikačným zariadením** podľa § 4 ods. 1 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov a **zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby** podľa § 6 ods. 1 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

III/ Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona súd odsúdenému **určuje skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky.**

IV/ Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona súd **nariad'uje probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere 3 (tri) roky** a podľa § 68 ods. 1 a § 51 ods. 3, ods. 4 Trestného zákona súd odsúdenému ukladá nasledovné obmedzenia a povinnosti:

- povinnosť, spočívajúcu v príkaze **zdržiavať sa počas skúšobnej doby podmieneného prepustenia na území Slovenskej republiky,**
- povinnosť, spočívajúcu v príkaze **zdržiavať sa každý kalendárny deň skúšobnej doby podmieneného prepustenia v čase od 20.00 hod. do 05.00 hod. v meste Bratislava s výnimkou vopred určených dní po predchádzajúcom písomnom súhlase probačného a mediačného úradníka Okresného súdu Bratislava IV.,**
- povinnosť spočívajúcu v príkaze **oznamovať 1 krát za 3 kalendárne mesiace probačnému a mediačnému úradníkovi Okresného súdu Bratislava IV. údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať,**
- povinnosť spočívajúcu v príkaze **dostavovať sa 1 krát za 3 kalendárne mesiace**

k probačnému a mediačnému úradníkovi Okresného súdu Bratislava IV. s tým, že prvýkrát je povinný sa k nemu dostaviť do 24 hodín od prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody za účelom upevnenia osobného identifikačného zariadenia na telo odsúdeného a odovzdania zariadenia na určenie polohy odsúdenému.

O d ô v o d n e n i e

Podľa § 176 ods. 3 Tr. poriadku toto uznesenie neobsahuje odôvodnenie, nakoľko po jeho vyhlásení sa zástupca navrhovateľa, odsúdený a aj prokurátor vzdali sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť do 3 (troch) pracovných dní od jeho oznámenia, ktorú je potrebné podať na Okresný súd Trnava. Oznámením uznesenia je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba uznesenie oznámiť, alebo doručenie rovnopisu uznesenia. Podaná sťažnosť má odkladný účinok.

V Trnave dňa 13. mája 2019

JUDr. Ladislav Réves
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Veronika Danišová

ELEKTRONICKÝ MONITORING NA SLOVENSKU: VÝSLEDKY NÁRODNÉHO PRIESKUMU A ODPORÚČANIA PRE TVORCOV POLITÍK A PRAX

prof. JUDr. Jaroslav Klátik, PhD.

Ing. Tomáš Virdzek, PhD.

JUDr. Zoltán Valentovič, PhD.

Ing. Kamila Borseková, PhD.

PhDr. Marián Kika, PhD.

Recenzenti: Dr. h. c. prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc.

doc. Ing. Radoslav Kožiak, PhD.

Jazyková korektúra: Mgr. Zuzana Filadelfi

Rozsah: 138 strán

Vydalo: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

ISBN 978-80-557-1751-7

EAN 9788055717517